

STRATEGIA INTEGRATĂ DE DEZVOLTARE URBANĂ A MUNICIPIULUI SATU MARE 2016 - 2025

© Municipiul Satu Mare

Cuprins

1	CONTEXTUL URBAN ȘI IDENTIFICAREA PRINCIPALELOR PROBLEME ȘI PROVOCĂRI LA NIVEL LOCAL.	5
1.1	PROFILUL MUNICIPIULUI SATU MARE	10
1.1.1	Așezare, populație, suprafață.	10
1.1.2	Cadrul natural, resurse	11
1.1.3	Istorie.	13
1.1.4	Repere arhitecturale și obiective turistice	17
1.2	ECONOMIA MUNICIPIULUI.	22
1.2.1	Municipiul Satu Mare în context regional.	22
1.2.2	Industrie	25
1.2.3	Activitatea de Cercetare, Dezvoltare și Inovare.	28
1.2.4	Agricultură	30
1.2.5	Sectorul antreprenorial	31
1.2.6	Indicatori colaterali: investiții străine, comerț exterior, cifră de afaceri.	32
1.2.7	Piața muncii și forța de muncă	36
1.3	TURISM	39
1.3.1	Atracții turistice	39
1.3.2	Produse turistice	41
1.3.3	Infrastructura turistică	42
1.4	CAPITAL UMAN, INFRASTRUCTURA SOCIALĂ, EDUCATIE ȘI SĂNĂTATE	45
1.4.1	Demografie	45
1.4.2	Educație, formare continua	48
1.4.3	Cultură și sport	54
1.4.4	Incluziune socială	63
1.4.5	Sănătate	67
1.5	INFRASTRUCTURA, ECHIPAREA TERITORIULUI.	70
1.5.1	Dezvoltare urbană	70
1.5.2	Rețeaua rutieră și transport.	81
1.5.3	Rețeaua feroviară.	84
1.5.4	Transportul aerian	85
1.6	MEDIUL ȘI INFRASTRUCTURA DE MEDIU	87
1.6.1	Resurse de apă	87
1.6.2	Calitatea solului.	88
1.6.3	Calitatea aerului	90
1.6.4	Rețeaua publică de alimentare cu apă potabilă.	92
1.6.5	Rețele de canalizare.	93
1.6.6	Gospodărirea deșeurilor.	94
1.6.7	Schimbări climatice	95
1.6.8	Biodiversitatea, zone protejate	98

1.6.9 Riscuri naturale și antropice	101
1.6.10 Energie verde, regenerabilă.....	102
1.7 COOPERARE TRANSFRONTALIERĂ/INTERNATIONALA	103
1.7.1 Zona de frontieră cu Ungaria. Cooperare transfrontalieră.....	103
1.7.2 Zona de frontieră cu Ucraina. Cooperare transfrontalieră.....	104
1.7.3 Orașe înfrățite. Alte legături de arteneriat. Cooperare internațională	105
1.8 CAPACITATE ADMINISTRATIVĂ.....	111
1.8.1 Asociația de dezvoltare intercomunitară.....	111
1.8.2 Asociația Zona Metropolitană	112
1.9 CONTRIBUTIA LA OBIECTIVELE ORIZONTALE	113
1.9.1 Egalitatea de șanse	113
1.9.2 Dezvoltare durabilă.....	114
1.9.3 Societatea informațională	1166
2 PREZENTAREA PE SCURT A STRATEGIILOR ȘI POLITICILOR SECTORIALE EXISTENTE, RELEVANTE (LA NIVEL LOCAL, REGIONAL ȘI NAȚIONAL) PE CARE SE BAZEAZĂ ELABORAREA SIDU.....	118
2.1 CONTEXT REGIONAL, NATIONAL SI EUROPEAN/COERENTA SI CONFORMITATEA CU POLITICILE NATIONALE SI EUROPENE	118
2.2 CADRUL STRATEGIC	126
3. ANALIZA SWOT.....	145
3.1 Urbanism și mobilitate	145
3.2 Social (Educație, cultură, sănătate și protecție socială)	153
3.3 Mediu	160
3.4 Economic.....	163
3.5 Guvernanță teritorială	167
4. VIZIUNEA DE DEZVOLTARE ȘI OBIECTIVELE SIDU.....	170
4.1 VIZIUNE.....	170
4.1.1 Fundamentarea viziunii	170
4.1.2 Axe prioritare de dezvoltare	171
4.1.3 Priorități de investiții și Obiective specifice.....	174
4.2 CALENDAR DE ACTIVITĂȚI PENTRU IMPLEMENTAREA SIDU ȘI PORTOFOLIU DE PROIECTE.	201
4.2.1 Prezentarea activităților/acțiunilor/operațiunilor orientative care vor fi elaborate și realizate în vederea îndeplinirii obiectivelor cheie ale SIDU, precum și orizontul de timp în care aceste activități se vor realiza, inclusiv măsuri de atenuare a riscurilor implementării	201
4.2.2 Elaborarea unui portofoliu de proiecte, inclusiv potențialele surse de finanțare, precum programele operaționale pentru perioada 2014-2020 (și, de asemenea, alte inițiative europene, cum ar fi Orizont 2020, etc.), care ar putea ajuta la realizarea viziunii și la atingerea obiectivelor SIDU, precum și o descriere a sinergiilor și caracterului integrat al proiectelor.	202
4.3. Hărți cu localizarea proiectelor.....	221
5 IMPLEMENTAREA, MONITORIZAREA ȘI EVALUAREA SIDU.....	232
5.1 ROLUL AUTORITĂȚII URBANE - DESCRIEREA ROLURILOR ȘI PROPUNEREA COMPONENTEI	232
5.1.1 Atribuții delegate	232
5.1.2 Structura pentru sprijinirea dezvoltării urbane durabile.....	234

5.2 PLANUL DE ACȚIUNE PENTRU IMPLEMENTAREA SDL, CU STABILIREA ACTIVITĂȚILOR, RESURSELOR NECESARE PENTRU A IMPLEMENTA STRATEGIA, DIRECȚIILE/DEPARTAMENTELE ȘI/SAU A PERSOANELOR RESPONSABILE PENTRU IMPLEMENTAREA, MONITORIZAREA ȘI EVALUAREA SIDU ...	235
5.2.1 Etapa 1. Pregătirea SIDU	236
5.2.2 Etapa II Procesul de admisibilitate a SIDU și PMUD	236
5.2.3 Etapa III Organizarea structurii de management și implementare SIDU	237
5.2.4 Etapa IV Înființarea Autorității Urbane	239
5.2.5 Etapa V Elaborarea Documentului justificativ pentru finanțarea din Fonduri ESI 2014-2020 și selectarea și prioritizarea proiectelor din SIDU	239
5.2.6 Etapa VI Evaluarea Documentului Justificativ	240
5.3 DEFINIREA UNOR INDICATORI CUANTIFICABILI, ÎN MĂSURA ÎN CARE ESTE POSIBIL, RELEVANȚI PENTRU A MONITORIZA ȘI EVALUA SIDU PE PARCURSUL ORIZONTULUI DE IMPLEMENTARE	241
6. CADRUL PARTENERIAL PENTRU ELABORAREA ȘI IMPLEMENTAREA SIDU.....	248
6.1 PREZENTAREA CADRULUI PARTENERIAL DE ELABORARE ȘI IMPLEMENTARE SIDU, INCLUSIV CU RESPONSABILITĂȚI	248
6.1.1 Pașii metodologici în elaborarea Strategiei Integrate de Dezvoltare Urbană:	249
6.1.2 Pașii metodologici în implementarea Strategiei Integrate de Dezvoltare Urbană:	251
6.1.3 Organigrama membrilor implicați în implementarea SIDU	252
6.1.4 Acțiuni de întreprins pe termen mediu (2015-2020)	253
6.1.5 Acțiuni de întreprins pe termen lung (2020-2030)	255

1 CONTEXTUL URBAN ȘI IDENTIFICAREA PRINCIPALELOR PROBLEME ȘI PROVOCĂRI LA NIVEL LOCAL

Prezentarea datelor statistice și a analizelor, studiilor relevante pentru definirea contextului urban și a provocărilor cu care acesta se confruntă, cu trimitere obligatorie la cele cinci provocări specificate în art. 7 din Regulamentul (UE) nr. 1301/2013: provocări economice, sociale, climatice, demografice și de mediu. Astfel, se va realiza o descriere a problemelor cu care se confruntă spațiul urban analizat, privind, de exemplu, populația, demografia, șomajul, structura ocupării forței de muncă, condițiile de locuire, infrastructura socială și educațională, condițiile climatice și de mediu din arealul studiat, situația transportului public local, facilități urbane, situația infrastructurii urbane, situația spațiilor verzi, zone urbane marginalizate) etc. Studiul de față ia în considerare date de la sfârșitul perioadei de programare 2007-2013.

Listă de abrevieri

ADR	Agencia de Dezvoltare Regională	
AM	Autoritatea de Management	
AP	Axa prioritară	
BNR	Banca Națională a României	
CAEN	Clasificarea activităților din economia națională	
CDI	Cercetare Dezvoltare Inovare	
CE	Comisia Europeană	
CNP	Comisia Națională de Prognost	
CSNR	Cadrul Strategic Național de Referință	
FC	Fondul de Coeziune	
FEADR	Fondul European Agricol pentru Dezvoltare Rurală	
FEDR	Fonduri Europene pentru Dezvoltare Regională	
FEI	Fondul European de Investiții	
FEPAM	Fondul European pentru Pescuit și Afaceri Maritime	
FESI	Fonduri Europene Structurale și de Investiții	
FP 7	Program Cadru 7 / 7 th Framework Programme	
FPC	Formare profesională continuă	
FSC	Fonduri Structurale și de Coeziune	
FSE	Fondul Social European	
HG	Hotărâre de Guvern	
IFI	Instituții Financiare Internaționale	
IMM	Întreprinderi mici și mijlocii	
INS	Institutul Național de Statistică	
MMGA	Ministerul Mediului și Gospodăririi Apelor MMSC	Ministerul Mediului și
Schimbărilor Climatice OI	Organism Intermediar	
ONG	Organizație Neguvernamentală	
OUG	Ordonanță de Urgență a Guvernului	
PDR	Planul de Dezvoltare Regională	
PND	Planul Național de Dezvoltare	
PNDR	Programul Național pentru Dezvoltare Rurală	

PO AT	Programul Operațional Asistență Tehnică
PO DCA	Programul Operațional Dezvoltarea Capacității Administrative
POC	Programul Operațional de Competitivitate 2014-2020
POR	Programul Operațional Regional
POS	Programul Operațional Sectorial
POS CCE	Programul Operațional Sectorial Creșterea Competitivității Economice 2007-2013
POS DRU	Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013
POS Mediu	Programul Operațional Sectorial Mediu 2007-2013
POS Transport	Programul Operațional Sectorial Transport 2007-2013
RPL	Recensământul Populației și al Locuințelor
RRE	Resurse Regenerabile de Energie
SEE	Spațiul Economic European
TEN-T	Rețeaua Trans-Europeană de Transport
TIC	Tehnologia Informației și a Comunicațiilor
TVA	Taxa pe Valoarea Adăugată
UAT	Unitate Administrativ Teritorială
UE	Uniunea Europeană

Introducere

Scopul acestei lucrări este de a contribui, prin descrierea situației curente în municipiul Satu Mare (în județul Satu Mare pentru domeniile în care datele disponibile sunt doar la nivel județean) din punct de vedere socio-economic, al protecției mediului, urbanismului și infrastructurii, la elaborarea strategiei de dezvoltare a municipiului Satu Mare pentru perioada 2016-2025.

Contextul European și național

Pentru perioada de programare 2014-2020, Comisia Europeană a adoptat încă din anul 2010 strategia intitulată generic Europa 2020, obiectivul general al acesteia fiind de transformare a UE, în următorul deceniu, într-o economie inteligentă, sustenabilă și favorabilă incluziunii. Astfel, s-au stabilit 8 ținte concrete care să reflecte la orizontul anului 2020, progresele realizate de fiecare stat membru, după cum urmează:

Indicator Europa 2020	Obiective 2020 UE	Obiective 2020 România
Rata de ocupare a forței de muncă	75%	70%
Cheltuieli CDI, % PIB	3%	2%
Nivel emisii GES față de 1990	80%	79%
Consumul final de energie din surse regenerabile	20%	24%
Creșterea eficienței utilizării resurselor de energie (2005 = 100%)	80%	80%
Reducerea abandonului școlar din total populație sub 24 ani	10%	11,3%
Creșterea numărului de absolvenți cu studii superioare din totalul populației sub 35 ani	40%	26,7%
Reducerea populației cu risc de excluziune socială	20.000.000 euro	560.000 euro

Strategia include și 11 obiective tematice pe baza cărora CE a stabilit distribuția fondurilor europene nerambursabile pentru perioada de programare 2014-2020, enumerate mai jos:

1. Întărirea cercetării, dezvoltării tehnologice și a inovării
2. Îmbunătățirea accesului, utilizării și calității tehnologiilor informațiilor și comunicațiilor
3. Creșterea competitivității întreprinderilor mici și mijlocii
4. Sprijinirea tranziției spre o economie cu emisii scăzute de carbon în toate sectoarele
5. Promovarea adaptării la schimbările climatice, prevenirea și gestionarea riscurilor
6. Protejarea mediului și promovarea utilizării eficiente a resurselor
7. Promovarea transportului durabil și eliminarea blocajelor în rețelele cheie
8. Promovarea ocupării și sprijinirea mobilității forței de muncă
9. Investiții în competențe, educație și învățare continuă
10. Promovarea incluziunii sociale și combaterea sărăciei
11. Îmbunătățirea capacității instituționale și a eficienței în administrația publică

În prima parte a anului 2013, CE a negociat cu fiecare stat membru un document de poziție prin care s-a stabilit, în contextul obiectivelor tematice europene, corespondența cu prioritățile naționale de dezvoltare 2014-2020. Ulterior, prin Acordul de Parteneriat, Guvernul României a aprobat atât alocările financiare pentru fiecare obiectiv tematic cât și la nivel de program operațional (Anexa 11.1).

Totodată, prin adoptarea de către Parlamentul European a regulamentelor fondurilor europene nerambursabile pentru perioada 2014-2020, s-au stabilit și prioritățile de investiții către care, fiecare stat membru, în funcție de obiectivele naționale specifice, poate alocă fondurile comunitare, cu respectarea principiului concentrării și al maximizării impactului acestora pentru atingerea Țintelor stabilite prin Europa 2020.

AP 2014-2020 include o cuprinzătoare trecere în revistă a situației socio-economice din România (cadrul de referință) și stabilește orientările strategice pentru alocarea FESI 2014-2020 pe cele 11 Obiective Tematice stabilite la nivel European.

În paralel, ADR NV a desfășurat demersurile necesare în scopul elaborării Planului de Dezvoltare Regională NV, supus consultării publice începând din septembrie 2013, ce va reprezenta cadrul formal de orientare a fondurilor nerambursabile alocate prin POR 2014-2020 pentru regiunea NV care include și județul Satu Mare.

Lucrarea de față, Cadrul de referință a strategiei de dezvoltare a municipiului Satu Mare, cuprinde o analiză socio-economică ce abordează aspecte de bază

precum economie, CDI, turism, demografie, educație, cultură, protecție socială, sănătate, urbanism, infrastructură, protecția mediului și guvernare locală. Analiza SWOT rezultată reprezintă un efort colectiv al echipei de proiect și al părților interesate, factorii locali care au participat la consultările publice organizate pe parcursul derulării proiectului.

Întrucât statistic, datele se colectează și se interpretează de către INS la nivel de județ, analizele realizate din punct de vedere socio-economic se bazează în mod limitat pe valori aferente orașului Satu Mare. Această situație este compensată în domeniile urbanism, infrastructură, protecția mediului și social unde informațiile au fost colectate și prezentate la nivelul municipiului Satu Mare.

1.1 PROFILUL MUNICIPIULUI SATU MARE

1.1.1 Așezare, populație, suprafață

Municipiul Satu Mare este localizat în nord-vestul României, la 47° 47'30" latitudine nordică și 22° 52'30" longitudine estică și este capitala județului cu același nume delimitat de granița României cu Ungaria în zona de vest și de cea cu Ucraina în regiunea de nord, pe celelalte laturi având ca vecini județele Bihor și Sălaj la sud și județul Maramureș la est.

Prin Legea 151/1998 privind dezvoltarea regională în România s-au stabilit cadrul instituțional, obiectivele și competențele pentru implementarea politicii de dezvoltare a României prin împărțirea pe regiuni pe baza asocierilor voluntare ale administrațiilor publice locale.

Ulterior, aceasta a fost abrogată de o nouă lege dedicată dezvoltării regionale, Legea 315/2004 prin care au fost introduse denumirile și componența regiunilor. Județul Satu Mare a fost încadrat în Regiunea de Dezvoltare Nord-Vest

alături de județele Bihor, Sălaj, Maramureș, Bistrița-Năsăud și Cluj, însumând o suprafață de 34.159 km²

(14,32% din suprafața țării) și o populație de 2.744.914.

Județul Satu Mare are o întindere de 4.418 km² și este constituit în cea mai mare parte din terenuri agricole (72%), păduri și vegetație forestieră (18%), ape, bălți (3%) și alte suprafețe (7%). Suprafața municipiului Satu Mare reprezintă 3,40% din cea a județului și este de 150,3 km².

Cei 102.411 locuitori ai orașului reprezintă aproximativ 30% din populația județului și 3,7% din cea a Regiunii Nord-Vest. Raportând numărul de locuitori ai

municipiului la suprafața acestuia, rezultă o densitate de 681,37 loc/km², mai mare decât media urbană de 353,2 loc/km² din regiune, cu Oradea orașul cel mai dens populat (1.170 loc/kmp).

Tabel 1: Populația Municipiului Satu Mare

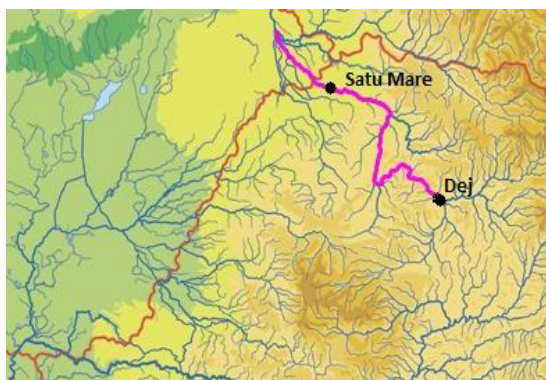
	Suprafața u.m. - km ²	Populație 2011 u.m. - nr. locuitori			Pondere populației Mun. Satu Mare	Densitatea loc/km ²
		Total	Femei	Bărbați		
Municipiul Satu Mare	150,3	102.411	54.229	48.182	-	681,37
Județul Satu Mare	4.418	344.360	178.016	166.344	29,7%	74,5
Regiunea Nord-Vest	34.159	2.744.914	1.410.886	1.334.028	3,7%	80,3

1.1.2 Cadrul natural, resurse

Municipiul Satu Mare este situat în partea de nord-vest a județului, la aproximativ 10 km de granița cu Ungaria și 35 de km de granița cu Ucraina. Întreg spațiul administrativ al orașului se află în zona de câmpie - Câmpia Someșului - la o altitudine medie de 126 m față de nivelul mării, având o înclinație lină pe direcția sud-est - nord-vest de la 130 m la Aeroportul vechi până la 124 m la Grădina Romei.

Râul Someș străbate orașul pe direcția est -vest având o curgere lină datorită pantei

cu înclinație redusă specifică zonei de câmpie. Acesta a avut o influență semnificativă în constituirea și dezvoltarea orașului încă din Evul Mediu timpuriu, favorizând legăturile comerciale cu zone din apropiere, dar și practicarea morăritului și a pescuitului. Astfel, sectorul nordic al orașului de astăzi s-a format în jurul vechii cetăți existente, pe când sectorul sudic s-a dezvoltat în ultimii 50-60 ani.

Someșul se formează din confluența Someșului Mare și a Someșului Mic în apropierea localității Dej (județul Cluj), adunându-și afluenții pe o suprafață de 14.500 km² de pe teritoriul a încă patru din cele șase județe ce formează regiunea nord-vest: Cluj, Bistrița-Năsăud, Sălaj și Maramureș. Județul Satu Mare este străbătut de râu pe o lungime de 61 de km până la graniță, continuându-și cursul pe teritoriul Ungariei unde se varsă în Tisa.

În secolul al XVIII-lea, prin numeroasele meandre în aval și în amonte, Someșul se încadra în hotarele orașului Satu Mare pe o lungime de 36,5 km, însă de-a lungul timpului, în urma lucrărilor de reamenajare efectuate, distanța s-a redus la doar 9,8 km.

Regiunea de dezvoltare Nord-Vest cuprinde aproximativ toate formele de relief, de la munți la câmpie, chiar și o mică parte din depresiunea Transilvaniei. Județul Satu Mare este situat preponderent în zona de câmpie joasă, iar terenul este format în cea mai mare parte din soluri podzolice compuse din depozite de nisip, loess și pietriș, astfel creându-se condiții favorabile culturilor agricole. Flora și fauna au fost influențate de relieful specific zonei de câmpie, ceea ce a dus la crearea unui habitat favorabil pentru specii de rozătoare (popândăul, hârciogul), reptile (vipera Berus din Pădurea Noroieni), păsări sălbatice (rațe, gâște, egrete, fazan) și alte mamifere (căprior, mistreț, iepure) dar și pentru câteva rarități floristice care merită a fi remarcate: arbori *Pterocarya* din China, *Sopbora Japonica* Pendula, *Paulownia Tomentosa* etc.

La nivelul regiunii Nord-Vest au fost declarate 170 de arii naturale protejate de interes național. Cele mai numeroase se află pe teritoriul județului Bihor (64), cele mai extinse se întâlnesc în Maramureș însumând peste 50% din totalul regional, Satu Mare ocupând ultimul loc cu un număr de doar 7 astfel de zone. Aria geografică a municipiului Satu Mare și cea adiacentă acestuia cuprinde de asemenea zone desemnate ca fiind arii cu valoare de patrimoniu natural, reprezentate prin Parcul Grădina Romei sau Pădurea Noroieni (aflată la 8 km de oraș, unde mulți sătmăreni își petrec weekend-urile) precum și o specie de arbore protejată reprezentată de Salcâmul Japonez.

Municipiul Satu Mare se încadrează în zona de climă temperat-continentală moderată în care perioadele de iarnă sunt mai lungi și mai reci datorită poziției geografice nordice, perioadele de vară fiind mai răcoroase decât cele specifice arealelor de câmpie sudice. Astfel, în perioada rece se înregistrează valori termice mai scăzute decât în alte orașe din vestul țării, respectiv -17°C față de -15°C la Oradea și -12°C la Timișoara. Media anuală a temperaturii este de 9,6°C. Valorile termice clasificate în funcție de anotimp sunt: 10,2°C primăvara; 19,6°C vara; 10,8°C toamna și 1,7°C iarna. Umiditatea atmosferică este destul de ridicată, cu valori de 64% în timpul verii, 83% în sezonul de iarnă și o medie anuală de 71%, astfel asigurându-se în general o activitate vegetativă normală pentru toate plantele cultivate și spontane. Regimul vânturilor este caracterizat prin predominanța curenților din sectorul nord-vestic, ce se deplasează cu viteze medii cuprinse între 3 și 3,8 m/s, care aduc precipitații primăvara și vara în cantități ce pot oscila între 400 mm și 1000 mm.

1.1.3 Istorie

În evul mediu, pe teritoriul actual al municipiului Satu Mare existau două așezări umane, despărțite de cursul râului Someș: orașele Satu Mare și Mintiu. Primele informații scrise privind această regiune indică Satu Mare drept centrul comitatului regal cu același nume, funcționând în jurul unui castru fortificat: cetatea Satu Mare. Prima mențiune a localității Satu Mare se datează la sfârșitul secolului al XII-lea, din perioada anilor 1162-1172. Mintiul apare în documente la începutul secolului al XIII-lea, în anul 1216, când este menționată drept o așezare de coloniști germani. Tradiția locului consemnează o colonizare mai timpurie, datând încă de la începutul secolului al XI-lea. Istoria celor două orașe despărțite de Someș este similară în multe privințe. Totuși, în lipsa unei fortificații proprii, Mintiul nu a avut niciodată importanța

strategică și militară a Sătmărilor. Cele două orașe au avut statut diferit și din punct de vedere al administrației ecleziastice. Satu Mare joacă rolul unui centru de arhidiaconat, ce cuprindea partea de vest a comitatului Satu Mare, iar Mintiu, în schimb, aparține arhidiaconatului de Ugocea.

Primul privilegiu cunoscut este acordat orașului Mintiu de către regele Andrei al II-lea, în anul 1230. Pentru Satu Mare, s-a emis un privilegiu similar la un interval destul de scurt, în anul 1264. Din punct de vedere al obligațiilor, orașele sunt datorate să trimită câte cinci oameni înarmați în oastea regelui, să plătească decima în valoare de 12 denari, să asigure două mese regelui și însoțitorilor săi, dacă aceștia ar poposi vreodată în oraș. Drepturile acordate în schimb celor două orașe sunt relativ extinse: acestea sunt extrase, din punct de vedere administrativ și juridic, de sub autoritatea comitelui de cetate și puse direct sub autoritatea regelui sau a vistierului regal. În același timp, locuitorii au posibilitatea să-și aleagă judele și preotul, precum și beneficiază de un vad scutit de vamă pe râul Someș. Nu în ultimul rând, regele donează orașelor un lot de pământ de mari dimensiuni, cuprinzând teren arabil, păduri, vii, pășuni și fânețuri. Pe lângă privilegiile dobândite, factorul principal al dezvoltării urbane a însemnat transportul sării pe râul Someș, dinspre ocnele din Transilvania. În cele două orașe, astfel, s-au stabilit comunități însemnate de negustori și meșteșugari, organizate în bresle.

Perioada de înflorire este încheiată de războaiele antiotomane din secolul al XVI-lea. Începând cu anii 1540-1550 zona devine teatru de operațiuni militare, fiind o regiune de frontieră, oscilând mereu între Ungaria regală, Principatul Transilvaniei și Imperiul Otoman. Din acest motiv, orașele Satu Mare și Mintiu au suferit mult, statutul lor fiind marcat de dese schimbări de suzeranitate. Din cauza poziționării sale la frontiera între trei entități statale, este ridicat aici o fortificație cu cinci bastioane, care a căpătat un rol strategic important. Cetatea a existat până în 1705, când, în timpul războaielor conduse de Francisc Rákóczi II, acesta a ordonat distrugerea ei. După înfrângerea războaielor, austriecii au continuat distrugerea fortificației, care a durat până 1723.

Cele două orașe (Satu Mare și Mintiu) s-au unit în anul 1712, iar din 1715 Satu Mare a dobândit titlul de *oraș liber regal*. Populația alungată de luptele de la începutul secolului s-a întors treptat acasă, dar dezvoltarea orașului este îngreunată și mai

departe de numeroasele inundații și epidemii. Astfel, în 1769, orașul avea numai 5000 de locuitori, întreaga perioadă a secolului XVIII și prima jumătate a secolului XIX este marcată de un proces lent de urbanizare. Prima ridicare militară, realizată între anii 1783-1785, reprezintă o așezare extinsă, răsfirată, având caracter rural. Pe lângă edificiile ecleziastice realizate în această perioadă (bisericele calviniste din Mintiu și cea „cu lanțuri”, biserica greco-catolică veche din Satu Mare și cea din Mintiu) au fost construite din piatră doar câteva case de locuit și prăvălii. Numărul construcțiilor din piatră rămânea, însă, redus: la mijlocul secolului al XIX-lea, trei sferturi dintre construcții erau din lemn, chirpici sau văioage, iar majoritatea covârșitoare a acoperișurilor erau din șindrilă sau paie. La această dată s-a realizat pietruirea străzilor principale.

Înființarea, în anul 1804, a Episcopiei Romano-Catolice din Satu Mare a adus un veritabil imbold dezvoltării urbane. Prin construirea sau reconstruirea a numeroase clădiri, biserica romano-catolică a contribuit simțitor la realizarea aspectului actual al orașului. În timpul episcopului János Hám s-au finalizat lucrările la Catedrala romano-catolică, palatul episcopal, biserica Calvaria, mănăstirea maicilor misericordieni. A doua jumătate a secolului al XIX-lea este o perioadă de dezvoltare economică deosebit de dinamică. În 1871 se construiește calea ferată Satu Mare - Carei (pe atunci reședința comitatului), în 1872 se stabilește legătura feroviară cu Sighetu Marmăției, iar în 1884 cu Baia Mare. În 1881 s-a introdus sistemul electric de iluminat public. La începutul secolului al XX-lea, populația orașului atinge deja cifra de 27000 de locuitori, iar economia se caracteriza prin dinamism industrial: moara cu aburi, fabrica de cărămidă, fabrica de cherestea Neuschloss, turnătoria și uzina de mașini și vase a fraților Princz, uzina de vagoane Unio, Banca de Credit, Banca Comercială. La începutul secolului XX au fost ridicate clădirile Hotelului Dacia (Pannonia) și Viktoria, Teatrului de Nord, Liceului Eminescu, declarate astăzi monumente arhitecturale.

După încheierea primului război mondial, orașul și cea mai mare parte a comitatului intră în componența României Mari. În perioada interbelică, Satu Mare cunoaște, pe lângă noul val de construcții (catedrala ortodoxă și cea greco-catolică, Prefectura - actuala clădire a Muzeului Județean), și o creștere a populației. Cel de al doilea război mondial și consecințele acestuia aduc schimbări importante în viața orașului. După Arbitrajul de la Viena, județul redevine parte a Ungariei. În anul 1944, populația

evreiască din oraș și împrejurimi, însumând circa 18000 de suflete, a fost internată în ghetoul sătmărean și ulterior deportată. În același an orașul a fost bombardat de aviația sovietică. Populația s-a refugiat în satele din apropiere, iar daunele provocate clădirilor reprezentative și caselor de locuit au fost semnificative. În octombrie 1944 Satu Mare a fost eliberat de forțele sovietice și române. În ianuarie 1945, populația germană a orașului (în jur de 1000 de persoane) a fost transportată în lagărele de muncă din URSS.

După instalarea regimului comunist orașul Satu Mare a pierdut statutul reședință de județ, fiind încadrat în regiunea Baia Mare. Începând din anii 1960, ca urmare a industrializării susținute, numărul locuitorilor Sătmăruului crește semnificativ, determinând și extinderea și modernizarea orașului. Din anul 1968, Satu Mare a redobândit statutul de reședință de județ. Tot în această perioadă începe construirea primelor cartiere și apariția primelor blocuri cu 4, mai târziu cu 10 etaje. Cea mai spectaculoasă dezvoltare o cunoaște partea orașului situată pe malul stâng al râului Someș. Primul cartier construit a fost Cartierul 14 (cunoscut sub numele de Micro 14), cu un număr suficient de apartamente pentru găzduirea a 20.000 de oameni. A urmat Cartierul 15, cu apartamente pentru 15.000 de oameni. Pentru legarea acestor zone de nucleul vechi al orașului s-a realizat cel de al doilea pod peste Someș, podul Golescu.

Un moment dramatic și semnificativ în istoria așezării a constituit inundațiile din anul 1970, când cea mai mare parte a orașului a fost acoperită de ape. Viiturile au provocat, pe lângă numeroase pierderi de vieți omenești, prăbușirea a peste 2000 de case. Pentru familiile sinistrate în urma inundațiilor au fost ridicate în regim de urgență două cartiere: Soarelui și Carpați I. Tot în urma inundațiilor au apărut și primele blocuri de locuințe din partea orașului Mintiu (zona P-ța 14 Mai) și, în scurt timp, primul cartier, cu o denumire cu vădit caracter propagandistic: Solidaritatea. Un alt val de dezvoltare a început în anii '80, când au fost construite alte trei cartiere (Micro 16, Micro 17 și Carpați II). Ca o investiție de prestigiu a fost construită Palatul Administrativ (finalizat în 1986) și a fost creată ansamblul clădirilor moderne a Centrului Nou.

Schimbările politice din anii 1990 au adus municipiului Satu Mare o perioadă de stagnare economică, urmată de una de dezvoltare lentă. Ieșirea din acest impas pare

să se realizeze în pragul secolului al XXI-lea, când poziția apropiată de graniță și efectele integrării europene a României au redresat dezvoltarea orașului. Viața economică actuală este caracterizată prin prezența din ce în ce mai importantă a capitalului străin, de un sector de servicii aflat într-o dezvoltare dinamică și de diversificarea industrială (componente de mașini, industria textilă, alimentară, producția mobilei).

Satul Sătmărel este menționat pentru prima dată în documente în anul 1215. Inițial face parte din domeniul regal și este locuit de către iobagii cetății Satu Mare. După dispariția acestora, în secolul al XIV-lea Sătmărelul devine moșia familiilor Szántai și Piskárkosi. În 1393, partea familiei Szántai a ajuns prin moștenire în posesia nobililor Báthori. În secolul al XV-lea sunt menționate două sate cu numele de *Sătmărel*: Sătmărelu Mare și Sătmărelu Mic. Dubla configurație nu se păstrează însă, în epoca modernă existând o singură așezare cu această denumire. Biserica ortodoxă a fost construită în anul 1911 și are hramul *Sf. Dumitru*.

1.1.4 Repere arhitecturale și obiective turistice

Hotelul Dacia, poate cel mai reprezentativ monument arhitectural din centrul vechi, a fost construit pe locul fostei primării a orașului, ridicat în stil baroc în anii 1760 și demolat din cauza stării de degradare accentuată în care se afla în anul 1900. Construirea hotelului în stil secesion a început peste un an, în 1901. Pe fațada ornamentată cu elemente florale este reprezentată și stema orașului Satu Mare, iar motivele decorative își păstrează stilul unic și în interiorul clădirii, realizat în aceeași manieră elegantă. Sala de spectacole a clădirii, din aripa din spate, găzduiește astăzi Filarmonica Dinu Lipatti și se remarcă prin caracteristicile acustice deosebite și prin ornamentația interioară de o frumusețe unică.

Turnul Pompierilor se ridică în mijlocul unui mic parc, unde se ajunge printr-un pasaj pe lângă Hotel Dacia. Turnul a devenit un simbol al municipiului Satu Mare. Construcția a avut loc în anul 1904 și se leagă de numele episcopului romano-catolic Gyula Meszlényi. Placa de aramă cu stema orașului din vârful turnului provine de la vechea primărie a orașului. Turnul pompierilor s-a renovat recent și este deschis vizitării, oferind publicului o panoramă spectaculoasă asupra orașului.

Centrul vechi este dominat dinspre est de Catedrala romano-catolică, a cărei construcție s-a desăvârșit în anii 1830. Biserica precedentă, construită între 1786-1789, a fost în acea perioadă transformată pentru a corespunde statutului de Catedrală episcopală. Transeptul, cupola, perechea de turnuri și timpanul îi conferă un stil clasicist, impunător.

În colțul sud-estic al Centrului vechi se află clădirea în stil neogotic a Muzeului de Artă, fosta casă Vécsey. Partea interioară păstrează poate cea mai veche construcție din Satu Mare, realizată în stil baroc. Aici se găsește o placă ce comemorează semnarea Păcii de la Satu Mare (1711), al cărei autor este marele artist sătmărean Aurel Popp.

Pe locul fostei cetăți se ridică astăzi două monumente arhitecturale valoroase. Biserica romano-catolică „Sfânta inimă a lui Iisus” (Calvaria) are două turnuri și sanctuar poligonal. A fost realizat după planurile preotului-arhitect Albin Tischler, parohul satului Urziceni. Biserica a fost consacrată în 1844, fiind și prima biserică din zonă realizată în stil neogotic. La sfârșitul secolului al XIX-lea turnurile au fost înălțate, iar nava lărgită cu capele și navă secundară. Altarul a fost realizat de meșterul austriac Albin Hölzer. Pe parcursul secolului al XIX-lea biserica a fost îngrijită de către iezuiți.

Sinagoga este celălalt monument ridicat pe amplasamentul fostei cetăți. Evreii s-au așezat în număr mai mare în orașul Satu Mare în cursul secolului al XVIII-lea. Comunitatea a crescut rapid și a dobândit influență importantă în economia regiunii. În primele decenii ale secolului al XX-lea funcționau în oraș 3 sinagogi și 25 case de rugăciuni. Astăzi se păstrează doar sinagoga mare a comunității ortodoxe, pe strada Decebal, ridicată în locul primei sinagogi din oraș. Edificiul actual a fost construit între anii 1889-1892 în stil romantic, după planurile orădeanului Nandor Bach, de unde se explică și similitudinile strânse cu sinagoga din Oradea. Cea mai importantă parte a clădirii este segmentul frontonului principal dispus în corespondență cu cele trei nave.

În nordul catedralei romano-catolice se găsește clădirea Palatului Episcopal, construită în mai multe etape, corpul principal fiind finalizat în prima parte a secolului al XIX-lea. Primul episcop care a rezidat în palat a fost Hám János, din 1851. Statuia episcopului este amplasată în fața catedralei.

În vecinătatea palatului episcopal se află Catedrala Greco-Catolică, construită între 1932-1937, cu hramul *Sf. Arhangheli Mihail și Gavriil*, ridicată pe locul unei mai vechi biserici de cărămidă, datând din 1804. În această biserică a slujit renumitul cărturar Petru Bran, cel dintâi profesor de limba română din oraș și autorul primei cărți românești tipărită la Satu Mare. În galeria personalităților care au păstorit în vechea parohie se remarcă și Ioan Marcu, Constantin Lucaciu și Dr. Vasile Lucaciu, militanți ai emancipării naționale, politice și culturale.

În capătul străzii se găsește Catedrala Ortodoxă *Adormirea Maicii Domnului*, ridicată între 1937-1938. Edificiul este înscris în lista națională de monumente istorice. Ambele catedrale prezintă, atât prin arhitectură, cât și prin ornamentația interioară și exterioară trăsăturile specifice stilului neobizantin.

În sud-vestul Centrului vechi, pe colț, se află clădirea cunoscută sub numele de *Casa Albă*. Este o clădire destinată locuințelor și spațiilor comerciale, și este realizată în stil secesion în anii 1911-1912. Decorația este realizată cu ajutorul reliefurilor și a motivelor ornamentale din faianță albă și pictată, printre care și stema orașului.

Pe aleea pietonală din partea opusă Casei Albe se ajunge în Centrul Nou. Aici se ridică Palatul Administrativ, care, cu o înălțime de 96,5 m, domină nu doar această piață, ci și întregul oraș. Cea mai înaltă clădire administrativă din țară, clădire a epocii comuniste. În palat funcționează instituții de interes județean și municipal.

Pornind spre nord din Centrul vechi, pe strada Ștefan cel Mare, se ajunge la o piață de mici dimensiuni, dominată de clădirea celei mai mari biserici reformate din oraș, Biserica cu Lanțuri. În perioada războaielor otomane, biserica a suferit numeroase pagube, iar în 1703, când orașul a fost incendiat biserica a fost distrusă total. Populația alungată s-a întors doi ani mai târziu, și, din 1707, cu acordul lui Francisc Rákóczi al II-lea liturghiile au fost oficiate în hambarul cetății. Mai târziu s-a construit o biserică din chirpici și o clopotniță. Realizarea bisericii din piatră a început numai după Edictul de Toleranță a lui Iosif al II-lea. Edificiul de cult în stil baroc, sfințit în anul 1807, este înconjurat de gardul cu lanțuri de unde își ia numele.

În imediata apropiere a bisericii se găsește clădirea Colegiului Național „Kölcsey Ferenc”, fostul Liceu Reformat, care funcționează de aproape patru secole pe aceeași locație, deși clădirea a suferit numeroase transformări în timp.

Pe strada Ștefan cel Mare se ridică Biserica romano-catolică "Sf. Fecioară Neprihănită". Episcopul Hám János a primit de la orașul Satu Mare teritoriul vechiului curs al râului Someș în vederea construirii unei mănăstiri destinate călugărițelor Mizericordioase, cu condiția nivelării terenului. Construcția a fost încheiată în 1842. Fațada bisericii este realizată în stil clasic. Pictura altarului reprezentând Fecioara Neprihănită a fost realizată de József Pesky la Budapesta, în 1854. Picturile murale reprezentând scene din Biblie și sfinții maghiari au fost realizate în anii 1940 de pictori din Budapesta.

În partea orașului care forma odinioară Mintiu se află câteva edificii de cult semnificative: biserica reformată din Mintiu a fost construită în anul 1793, iar cea greco-catolică cu hramul *Sf. Nicolae* este cel mai vechi lăcaș de cult din oraș (cu modificări semnificative ulterioare), datând din anul 1757, ridicată pe locul unei biserici de lemn din 1687. Biserica romano-catolică „Sf. Ioan Evanghelistul” era biserica mănăstirii franciscane. În perioada medievală, în oraș a existat o mănăstire franciscană. În perioada modernă, construirea mănăstirii actuale a debutat în timpul episcopului Hám János, dar a fost încheiată abia în 1903. Biserica a fost sfințită trei ani mai târziu. Nava bisericii este realizată în stil clasic iar turnul proeminent, flancat de două turnulețe decorate cu elemente neoromane și neogotice domină fațada principală. Aceeași realizare neobișnuită caracterizează și interiorul bisericii: pictura decorativă și mobilierul a fost realizat de firmele specializate în stiluri istorice, folosindu-se elemente tipic medievale.

Un alt obiectiv al municipiului Satu Mare este Capela Aurel Popp, cu hramul Sf. Arhangheli Mihail și Gavril ce a fost zidită între 1935-1936, din inițiativa și după planurile renumitului artist plastic sătmărean Aurel Popp (1879-1960) capela este o construcție deosebit de interesantă din punct de vedere arhitectural, îmbinând în mod fericit stilul neobârâncovenesc cu elemente tradiționale. Fiind inițial o capelă funerară de familie, subsolul are rol de criptă în care sunt așezate osemintele marelui artist Aurel Popp.

Memoria personalităților ale căror nume și fapte se leagă de istoria orașului Satu Mare, sau a comunităților care conviețuiesc de secole pe aceste meleaguri, sunt asigurate de numeroase statui, printre care cea a lui Vasile Lucaciu (autor Cornel Medrea), Ferenc Kölcsey (autor Pál Lakatos), Mihai Eminescu (autor Mircea Bogdan),

Sándor Petőfi (autor Árpád Deák), George Coşbuc (autor Ion Vlasiu), Dr. Béla Lükő (autor Sándor Csapó), episcopul Hám János (autor Pál Lakatos), principele Francisc Rákóczi (autor Árpád Deák).

1.2 ECONOMIA MUNICIPIULUI

1.2.1 Municipiul Satu Mare în context regional

Regiunea NV cuprinde 1.911 de localități din care 15 au rangul de municipiu și 28 de oraș, amplasate inegal în cele 6 județe componente. În județul Satu Mare se găsesc 2 municipii (Satu Mare și Carei) și 4 orașe, indicele de urbanizare fiind de 45,6%, apropiat de Bihor (49,2%), mai mare decât în județele Sălaj și Bistrița Năsăud, dar mai mic decât în Maramureș (57,5%) sau Cluj (66,3%).

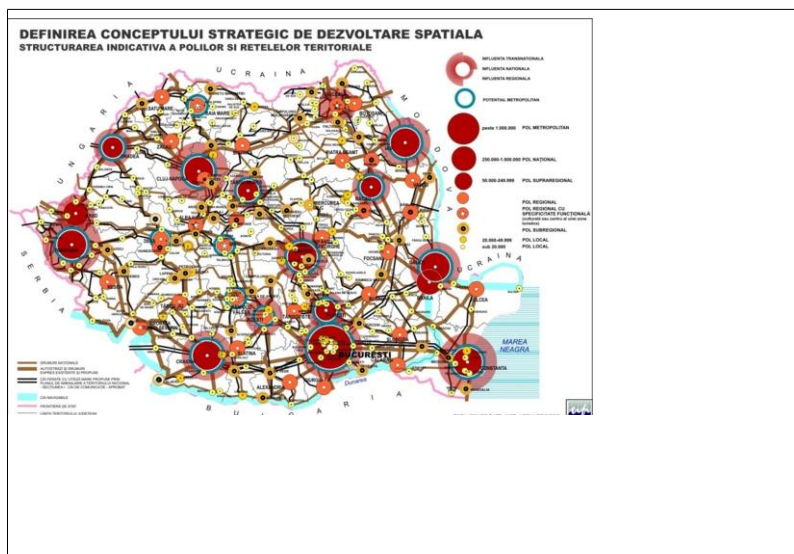
Potrivit PDR NV 2014-2020, Satu Mare și Baia Mare reprezintă orașe cu servicii mixte de importanță sub - regională, dar cu interconectări diferite, Baia Mare cu Cluj-Napoca iar Satu Mare cu Oradea. Totodată municipiul Baia Mare polarizează, prin sinapse locale, întreaga suprafață a județului Maramureș, parte a de est a județului Satu Mare și nordul județului Sălaj, municipiul Satu Mare având o arie de polarizare restrânsă la doar județul cu același nume. Același document mai arată că partea de sud a județului Satu Mare este privată de existența unor centre polarizatoare urbane.

Regiunea este străbătută de 7 drumuri europene, cele mai importante fiind E60 - dinspre Ungaria, care face legătura cu Oradea-Cluj-Brașov și București, E576 - Cluj-Napoca-Dej, E81 - Satu Mare-Zalău-Cluj- Napoca-Brașov-București, E79 - Oradea-Deva, E671 - Oradea-Arad-Timișoara, E58 - Halmeu-Baia Mare- Dej-Bistrița-Vatra Dornei-Suceava-Iași. Infrastructura de drumuri naționale cuprinsă în rețeaua TEN-T centrală se limitează la segmente pe Turda-Sebeș (E81) și Turda-Luna (E60). Pe rețeaua TEN-T globală se regăsesc peste 420 km (E60, E81, E671) care străbat teritoriul regiunii Nord-Vest (Anexa 11.2). Strategia de transport pe termen lung a UE are ca scop consolidarea treptată a infrastructurii în acest sector până în 2050, prin asigurarea accesibilității pentru locuitorii din toate regiunile UE astfel încât aceștia să se afle la o distanță de cel mult 30 de minute, ca timp de deplasare, față de această rețea globală.

Prin HG 998/2008 cu modificările și completările ulterioare pentru desemnarea polilor naționali de creștere în care se realizează cu prioritate investiții din programele cu finanțare comunitară și națională s-au stabilit și polii de dezvoltare urbană reprezentați de 13 municipii după cum urmează: Arad, Baia- Mare, Bacău, Brăila, Galați, Deva, Oradea, Pitești, Râmnicu-Vâlcea, Satu Mare, Sibiu, Suceava, Târgu-Mureș. Aceștia îndeplinesc rolul de liant între polii de creștere (municipiile Brașov, Cluj -Napoca, Constanța, Craiova, Iași, Ploiești și Timișoara) și celelalte orașe mici și mijlocii ale

sistemului urban, pentru a atenua și preveni tendințele de dezechilibrare a dezvoltării în cadrul regiunilor din care fac parte. Totodată, investițiile realizate în polii de dezvoltare urbană contribuie la reducerea nivelului de concentrare a populației și forței de muncă din marile centre urbane și la crearea unei structuri spațiale care să impulsioneze dezvoltarea economică echilibrată teritorial.

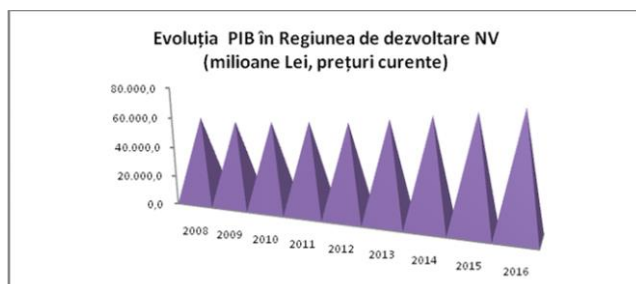
Structurarea indicativă a polilor și a rețelelor teritoriale

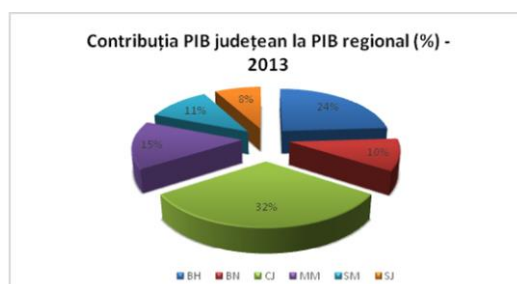
Atât polii de creștere, cât și polii de dezvoltare urbană au fost ținta unor programe prioritare ale Uniunii Europene, prin POR 2007-2013, Axa prioritară 1, vizând creșterea calității vieții și crearea de noi locuri de muncă prin reabilitarea infrastructurii urbane, îmbunătățirea serviciilor urbane, inclusiv a serviciilor sociale, precum și prin dezvoltarea structurilor de sprijinire a afacerilor și a antreprenoriatului. Cu toate acestea, gradul redus de absorbție a fondurilor nerambursabile, absența unei viziuni macro, finanțarea prea multor obiective disperate, au condus către un impact mai puțin vizibil al fondurilor europene la nivel regional și neatingerea țintei privind atenuarea disparităților regionale.

primul loc, la distanță semnificativă față de media națională, se afla Regiunea București-Ilfov cu 157,15 miliarde lei. Într-o analiză efectuată de CNP pentru perioada 2008-2016, PIB-ul regiunii N-V a fost raportat ca având o creștere anuală constantă, cu excepția anului 2009 când, datorită impactului crizei asupra economiei, a fost

consemnată o valoare mai mică decât în anul precedent.

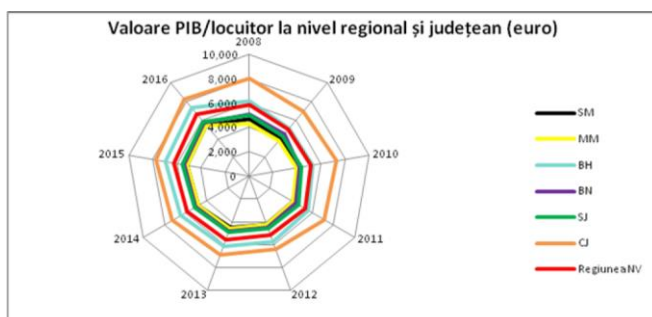

În interiorul regiunii, dintre cele 6 județe componente contribuția cea mai mare la produsul intern brut provine din județul Cluj, (31,7%), urmat de județul Bihor cu o pondere de 24% și de Maramureș cu 15,4%. Satu Mare ocupă poziția a 4-a cu un procent de 11%, relativ apropiat de cel al celorlalte două județe aflate pe ultimele 2 locuri.

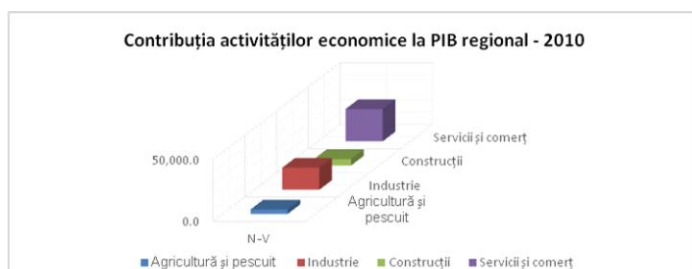
La nivelul regiunii Nord-Vest, tendința ultimilor 14 ani a fost de creștere constantă a indicatorului PIB/loc. Plecând de la 4.400 euro în anul 2000 (23% din media UE28), în 2011 cuantumul acestuia s-a majorat până la 10.500 euro (42% din media UE28). Și pentru perioada următoare CNP estimează o creștere a acestui indicator la nivelul regiunii Nord-Vest.

În ceea ce privește acest indicator, PIB/locuitor, în cadrul regiunii Nord-Vest, în anul 2013, județul Satu Mare ocupa ultimul loc cu 4.543 euro alături de Maramureș cu 4.581 euro. Poziția fruntașă aparținea județului Cluj cu 6.852 euro urmat de Bihor cu 6.118 euro, Sălaj cu 4899 euro și Bistrița-Năsăud cu 4.800 euro.

În perioada 2008-2013, tendința globală a indicatorilor PIB și PIB/locuitor analizați în cazul județului Satu Mare a fost de ușoară creștere, un mic regres înregistrându-se în anii 2009 și 2010 datorită impactului crizei asupra economiei locale.

Structura economică a regiunii NV, la nivelul anului 2010, se baza în principal pe servicii și comerț (53,81%), industrie (26,75%), construcții (10,8%) și agricultură (8,64%).

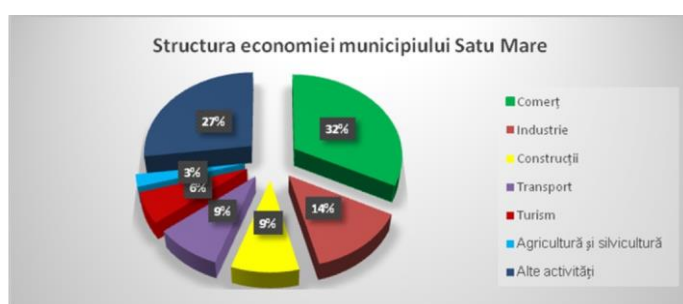

1.2.2 Industrie

Industria județului Satu Mare se regăsește cu precădere în municipiile Satu Mare, inclusiv zona metropolitană, și Carei ce pot fi considerate motoarele economice la nivel județean. Activitățile industriale din municipiul Satu Mare sunt diversificate, cuprinzând un spectru larg de domenii (echipare și componente auto, componente electronice, articole din materiale plastice, construcții metalice). Un clasament de la sfârșitul anului 2012 întocmit de ORCSM, releva faptul că, firmele cu cea mai importantă contribuție la economia municipiului Satu Mare inclusiv zona metropolitană erau Autonet Import SRL cu o cifră de afaceri de 0,584 mld. lei cu

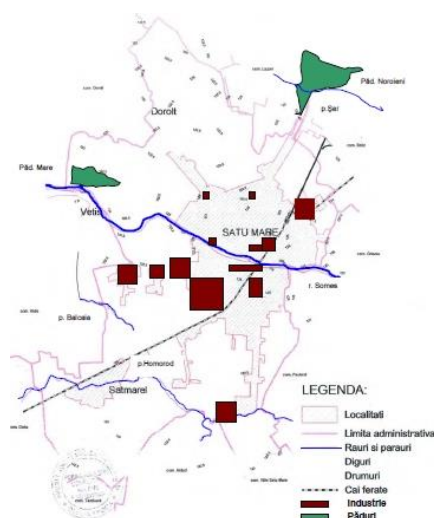
activități în domeniul comerțului și reparațiilor auto, ZES Zollner Electronic SRL cu venituri în valoare de 0,317 mld. lei și activități în industria electronică, și DRM Dräxlmaier România Sisteme Electrice SRL cu 0,171 mld. lei, în industria cablajelor auto.

La nivelul municipiului Satu Mare, structura economiei indică faptul că, industria ocupă locul secund cu o pondere de 13,73%, pe primul loc, la o diferență considerabilă, poziționându-se comerțul (32,36%), iar în urma industriei clasându-se sectorul construcțiilor cu 9,24%, și cel al transporturilor cu 9,04%. În turism activează 6,14% dintre firme, iar 2,44% dintre acestea sunt cuprinse în agricultură și silvicultură.

Parcul industrial sud a fost creat cu scopul de a atrage investiții străine și autohtone

în municipiul reședință de județ, de natură să conducă la dezvoltare economică și crearea de noi locuri de muncă. Firmele ce au concesionat parcele disponibile în acest parc, cu posibilitatea de cumpărare după 5 ani, erau, la sfârșitul anului 2013, următoarele: SC Casco SRL cu 50.000 mp și activitate în comerț, SC Zollner Electronic SRL 120.000 mp - producător de componente electronice, SC Bodescu Export Import SRL - cu activități în industria de confort 20.000 mp, SC Lubexpert ROMÂNIA SRL - 25.000 mp importator și distribuitor de lubrifianti, SC Plastica SRL - 14.000 mp

industria maselor plastice, SC Spania Decor Stand SRL 20.000 mp - industria mobilierului, SC Anvis SRL 24.700 mp - producător de materiale din cauciuc, SC Panatek SRL 25.000 mp - activitate în construcții, SC Kenobi SRL - 19.000 mp producător și furnizor de tehnologie de uscare, SC Solex SRL - 9.000 mp comerț, SC Tehnomecanica SRL - 20.000 mp fabricant de construcții metalice. La sfârșitul anului 2013 existau încă 3 parcele disponibile pentru concesiune.

Alte zone industriale din Municipiul Satu Mare sunt:

- Zona industrială nord-est - 102 ha, cu activități în domeniile: prelucrare lemn, abator, fabrică de bere, produse chimice, depozite, transporturi, ateliere mecanice, unități service;
- Zona industrială sud-est - 90 ha, cu activități în domeniile: prelucrare lemn, construcții de mașini, componente electrice;
- Zona industrială sud-vest - 170 ha, cu activități în domeniile: construcții de mașini, prelucrări metalice, transporturi, ateliere mecanice, depozite de materiale și produse agricole, depozite de carburanți, ateliere service;
- Unități industriale incluse în zona rezidențială - cca. 43,5 ha cu activități în domeniile: confecții, textile, tricotate, fabrici și ateliere de confecții din lemn și metal, prelucrare piei, depozite produse alimentare și diverse materiale, fabrica de pâine;
- Unități industriale situate în trupuri izolate - cca. 15 ha din categoriile: depozite de materiale, unități de service, baze de transport.

În proximitatea Municipiului Satu Mare, la 3 km de acesta, se găsește amplasat și Parcul industrial Vetiș, situat la 15 km de Aeroportul Internațional Satu Mare și la 12 km de punctul de frontieră Petea (graniță cu Ungaria).

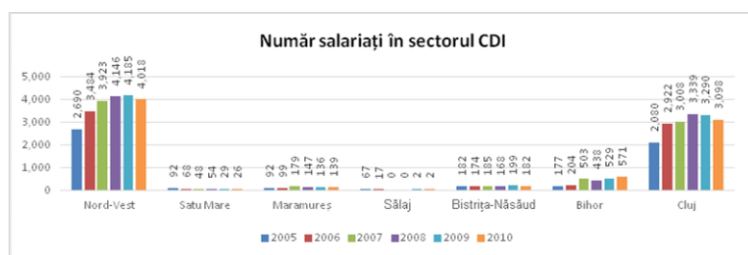
În județul Satu Mare mai există alte două parcuri industriale amplasate astfel:

- Parcul industrial Nord, amplasat în nordul municipiului Carei, în apropierea căii de transport feroviar și a drumului județean DJ 198M, cu suprafață de 22 ha;
- Parcul industrial Acâș, amplasat în sudul județului, cu suprafața de 20 ha.

1.2.3 Activitatea de Cercetare, Dezvoltare și Inovare

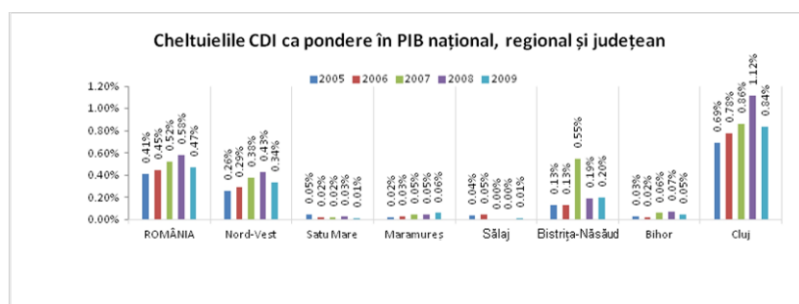
Activitatea de cercetare-dezvoltare s-a redus constant, județul Satu Mare, ocupând la nivelul anului 2011 ultimul loc în cadrul regiunii după indicatorul specific acestui domeniu, respectiv numărul de salariați din acest sector raportat la 10.000 persoane civile ocupate. Astfel, dacă în anul 2000 valoarea acestui indicator era de 11, printr-o reducere constantă a ajuns la 1,6 în 2011. La nivelul regiunii Nord Vest tendința acestui indicator este de creștere, de la 20,3 în anul 2000 la 32,9 în anul 2011, situație care evidențiază faptul că există o problemă de sistem în cazul județului Satu Mare.

Mai mult, dacă examinăm județele direct concurente din perspectiva acestui indicator, Maramureș a involuat de la 11,6 în anul 2000 la 7,7 în anul 2011 adică a înregistrat o scădere de numai 50%, față de Satu Mare unde acest indicator s-a redus de șapte ori în 10 ani. Chiar și Bistrița -Năsăud s-a menținut la un nivel relativ constant de 10,3 în 2000 și 8,8 în 2011, trecând printr-un vârf de 15,1 în 2005. Județul Bihor a înregistrat o evoluție oscilantă, plecând de la 19,2 în 2000, basculând la 6,5 în 2005, pentru ca apoi să atingă din nou un vârf de 21,5 în 2010 urmat de o scădere abruptă la numai 3,3 în 2011. O mențiune aparte se cuvine pentru județul Cluj care a urmat o tendință puternic ascendentă, imprimată de altfel și regiunii, de la 39 în 2000, la 104 în 2011, cu valori intermediare de 67,2 în 2005 și 95,3 în 2010, ceea ce demonstrează că statutul de puternic centru universitar antrenează efecte pozitive și pe linia cercetării și, mai departe, în economie.

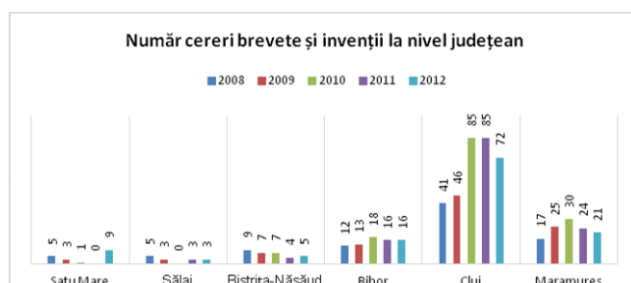
Situația critică a sectorului CDI la nivel județean, cu precădere în municipiul Satu Mare ca motor al economiei județene, este o consecință a nivelului scăzut al cheltuielilor efectuate în domeniu, care în anul 2011 au atins minimul perioadei respectiv 1 mil. lei. De altfel, există o singură unitate cu profil declarat de CDI, fost

institut de cercetări cu capital de stat achiziționat de către salariați. În absența unor specializări universitare care să valorifice resurse și competențe locale și care să se implice în obținerea de finanțări naționale și europene nerambursabile, este puțin probabil că situația CDI se va îmbunătăți semnificativ pe termen scurt și mediu în județul Satu Mare.

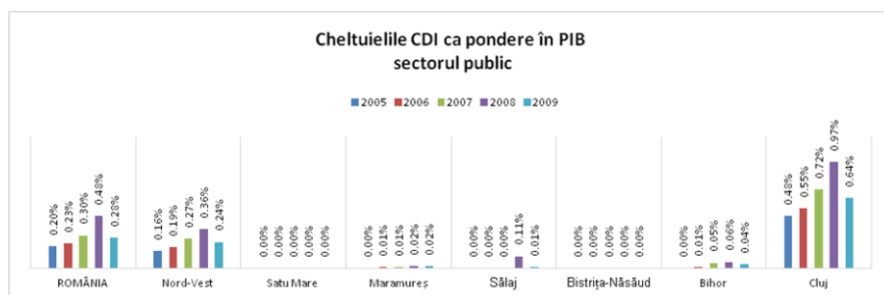

Sursă: INS

O imagine sugestivă la nivel regional cu privire la rezultatele activităților de CDI o constituie numărul de cereri de brevete și invenții înregistrate la OSIM, figura de mai jos redând statistica pentru toate județele componente. Satu Mare alături de Sălaj se clasează pe ultimul loc pe toată perioada analizată 2008-2012.

Important de menționat că ponderea cheltuielilor CDI în PIB la nivel național este de asemenea extrem de redusă, fiind de numai 0,47% în 2011. În acest context, este important de subliniat faptul că, prin Strategia 2020, România s-a angajat să atingă în anul 2020 un procent de 2% din PIB cheltuieli efectuate în sectorul CDI, distribuit egal în 1% contribuție de stat și 1% contribuție privată.

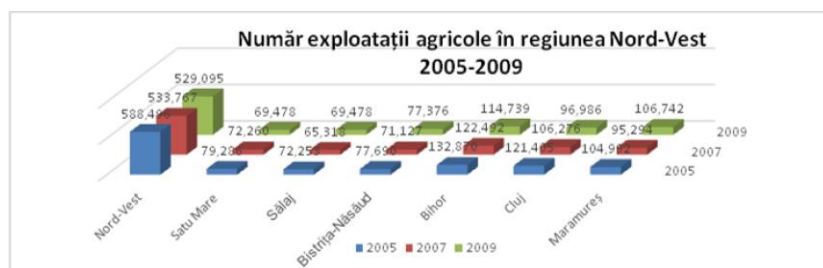

Sursă: INS

Astfel, județul Satu Mare se confruntă cu două probleme la fel de complicate: i) pe de o parte, absența unor infrastructuri de cercetare organizate de regulă în cadrul facultăților de profil, nu permite formarea de colective de cercetători care să participe la competiții naționale și internaționale în domeniu, ii) pe de altă parte, în sectorul privat în județul Satu Mare se alocă fonduri insuficiente pentru CDI, ceea ce determină o stagnare a valorii adăugate în economia locală, forța de muncă fiind astfel remunerată sub salariul mediu pe economie, mai puțin în administrația publică și serviciile financiare.

1.2.4 Agricultură

În regiunea de dezvoltare Nord-Vest agricultura ocupă locul al 4-lea la formarea valorii adăugate brute în economie. Condițiile climatice și cele naturale au contribuit la formarea unei agriculturi complexe în regiune, caracterizată în special prin culturile de cereale și leguminoase. În categoria fructelor, specific zonei de nord-vest, se remarcă producția de căpșuni (prima poziție în țară), piersici, nuci, dar și mere și prune (locul 2 după Regiunea Sud - Muntenia). Culturile de sfeclă de zahăr au cea mai semnificativă răspândire în regiune, iar în ultimul an s-a înregistrat și o creștere a producției de ciuperci.

Suprafața teritoriului administrativ al municipiului Satu Mare este de 15.015 ha, din care terenul agricol ocupă 10.294 ha distribuite astfel:

- Teren arabil - 8.582 ha;
- Pășuni - 1.526 ha;
- Fânețe - 175 ha;
- Livezi - 9 ha;
- Vii - 2 ha.

La nivelul Municipiului Satu Mare, suprafața unităților agricole și silvice este de 136,66 ha distribuite astfel:

- 40,40 ha în Satu Mare;
- 4,32 ha în Sătmărel;
- 91,94 ha în trupuri izolate.

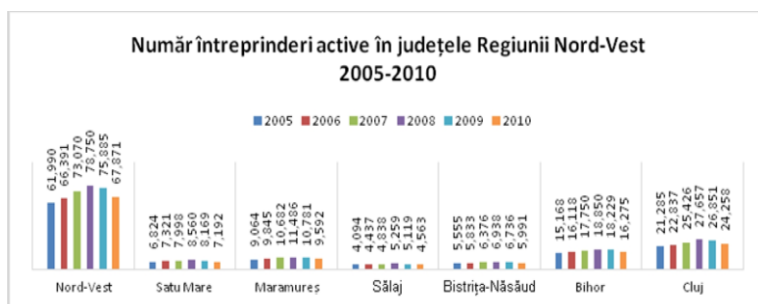
Principalele ferme agrozootehnice care își desfășurau activitatea la sfârșitul anului 2013 erau:

- Agromexim S.R.L. - situată pe platforma Drumul Careiului 120;
- Ave Impex S.R.L. - situată pe Drumul Careiului;
- Agrodin S.R.L. și Agrocompany S.R.L. - situate în Balta Blondă - spre localitatea Sătmărel;
- Ferma Penitenciarului din județul Satu Mare

1.2.5 Sectorul antreprenorial

În ceea ce privește sectorul antreprenorial, în ansamblu, România este slab reprezentată, țara noastră aflându-se pe ultimul loc din UE ca număr de IMM raportate la 1.000 de locuitori, cu 23 de astfel de întreprinderi. Singura excepție este reprezentată de regiunea București-Ilfov care se apropie de media UE cu o valoare de 50,23 IMM/1000 de locuitori, însă și în acest caz există o pondere prea ridicată a întreprinderilor cu obiect de activitate în comerț în detrimentul industriei și serviciilor. Desigur, situația se poate explica în primul rând prin accesul limitat la credite bancare și la alte forme de finanțare, comerțul fiind o activitate care necesită investiții mai reduse.

Din perspectiva numărului de întreprinderi active, regiunea NV se găsește în apropierea mediei naționale cu 24,4 IMM/1000 de locuitori. Județul Satu Mare a evoluat aproximativ constant în perioada analizată, cu un vârf al numărului întreprinderilor active în anii de maximă creștere economică.

În context este însă important de comparat situația înregistrată în municipiul Satu Mare cu ceea ce se întâmplă în domeniul antreprenorial în celelalte orașe poli de dezvoltare urbană. Astfel, față de competitorii direcți, în Satu Mare se găseau, în 2011, mai puține firme cu cifre de afaceri peste 10 mil. lei, respectiv 70, versus 89 în Baia Mare și 174 în Oradea. Și în sectorul microîntreprinderilor, în municipiul Satu Mare se găseau doar 252 de firme spre deosebire de Baia Mare cu 335 și Oradea cu 795.

Cifra de afaceri a firmelor [lei]/Număr de firme	Oradea	Arad	Bacău	Baia Mare	Brăila	Deva	Galați	Pitești	Râmnicu Vâlcea	Satu Mare	Sibiu	Suceava	Târgu Mureș
0 - 10.000	795	423	406	335	333	196	555	504	298	252	457	228	448
10.001 - 100.000	3.242	2.087	1.850	1.676	1.658	889	2.813	2.042	1.383	1.222	1.923	1.056	1.868
100.001 - 1.000.000	3.081	2.213	1.833	1.892	1.791	872	2.586	2.058	1.292	1.356	2.191	1.181	1.994
1.000.001 - 10.000.000	1.103	768	553	628	525	267	784	821	409	459	685	354	648
> 10.000.000	174	135	87	89	77	39	153	144	87	70	128	43	99

Desigur, aceste comparații trebuie extinse de la municipiile - poli de dezvoltare urbană către județe, întrucât zonele periurbane au devenit în ultimii ani mai atractive prin prețurile mai mici ale terenurilor și clădirilor, accesibilitatea mărită a acestora precum și tendinței de creștere a mobilității forței de muncă.

1.2.6 Indicatori colaterali: investiții străine, comerț exterior, cifră de afaceri

Investițiile străine directe înregistrate la nivel național din 1990 până la finalul anului 2012 s-au ridicat la 59,126 mld. euro. Dintre acestea, 2,814 mld. euro au fost realizate în Regiunea Nord-Vest, ceea ce reprezintă 4,8% din totalul național (locul 6), cu Regiunea Nord-Est plasată pe ultimul loc cu 3% și București-Ilfov care și-a valorificat

statutul de capitală europeană atrăgând peste 60% din volumul investițiilor străine realizate în România.

Repartizarea pe regiuni de dezvoltare a soldului ISD la 31 decembrie 2012

Regiunea de dezvoltare	Valoare	Pondere în total ISD
	(mil euro)	%
București-Ilfov	35.859	60,6
Centru	4.625	7,8
Vest	4.510	7,6
Sud-Muntenia	4.230	7,2
Sud-Est	3.253	5,5
Nord-Vest	2.814	4,8
Sud-Vest Oltenia	4.068	3,5
Nord-Est	1.767	3
Total România	59.126	100

Considerând competiția între polii de dezvoltare la nivel național, în cazul de față și la nivel regional, numărul cel mai mare de firme cu participare străină la capital, 2.121, s-a înregistrat în municipiul Oradea unde și numărul total de firme era semnificativ crescut (un maxim de 12.169 de firme printre cele 13 orașe poli de dezvoltare). Municipiul Satu Mare, cu 537 de firme mixte, se situa pe locul 5, înaintea municipiului Baia Mare (339).

Număr total de firme/cu participare străină la capitalul social în polii de dezvoltare urbană

	Oradea	Arad	Bacău	Baia Mare	Brăila	Deva	Galați	Pitești	Râmnicu Vâlcea	Satu Mare	Sibiu	Suceava	Târgu Mureș
Total firme	12.169	7.676	6.101	6.339	6.356	3.025	9.090	7.494	4.479	4.376	7.171	3.619	6.638
Capital străin	2.121	1.403	497	339	279	245	421	392	173	537	971	128	729
Total județ	19.996	12.450	11.190	12.683	7.168	10.650	12.550	15.573	7.951	7.996	11.580	11.491	13.779
Capital străin județ	3.262	2.128	784	669	401	783	527	873	297	863	1.564	459	1.420

În Municipiul Satu Mare, capitalul străin este prezent îndeosebi în industria auto și industria echipamentelor electrice. Investitori de prestigiu au dezvoltat afaceri de succes precum firma Zollner, concernul german Dräxlmaier, firmele Schlemmer și Woco care au realizat importante investiții de tip *greenfield* creând peste 5.000 de noi locuri de muncă. La fel de importantă este și investiția celui mai mare producător de mașini de gătit și aparate electrocasnice din Europa, grupul de firme Electrolux care a preluat producătorul local de mașini de gătit. De asemenea, firma franceză Saint - Gobain, cu peste 340 de ani experiență în industria construcțiilor, produce în unitatea amplasată în parcul industrial Vetiș elemente abrazive.

Important de subliniat că cifrele sunt relative în descrierea regională întrucât, în general firmele multinaționale se înregistrează în București, dar efectuează investiții și în țară (de exemplu cazul Petrom), situație care se întâlnește și în comerțul exterior, unde valorile județene nu sunt într-un totu relevant. Același Petrom sau alt agent economic importă de regulă carburanți sau alte produse în volume mari, prin sediul din București, dar distribuie și în Satu Mare fără ca agenții economici din zona respectivă să înregistreze importuri în acest sens.

Astfel, în anul 2013, valoarea totală a importurilor la nivel național a fost de 55,268 mld. euro, din care un procent de 31,74% a revenit municipiului București, reprezentând 17,542 mld. euro. Totodată, Capitala a înregistrat exporturi²³ în valoare de 9,711 mld. euro, ponderea din totalul național de 49,564 mld. euro fiind de 19,59%. În ceea ce privește importurile la nivelul anului 2013, într-un clasament al regiunii NV, județul Satu Mare a ocupat o poziție peste medie cu o valoare de 0,787 mld. euro a acestui indicator, în urma județelor Bihor, situat pe primul loc cu 1,902 mld. euro, și Cluj, poziția secundă cu 1,720 mld. euro. În comparație cu celelalte județe ale regiunii NV, valoarea importurilor județului Satu Mare a fost cu 50% mai mare față de cea înregistrată în Bistrița-Năsăud și chiar de trei ori mai mare decât cea din Sălaj.

Tot în 2013, cea mai mare contribuție la importurile efectuate în județul Satu Mare o avea ramura industrială a mașinilor, aparatelor și echipamentelor electrice cu aproape un sfert din valoarea totală a indicatorului, și anume 0,207 mld. euro, urmată de cea a materialelor plastice și din cauciuc și de cea a metalelor comune situate în jurul valorii de aproximativ 0,110 mld. euro.

Referitor la exporturi, la sfârșitul anului 2013 la nivelul regiunii NV, județul Bihor a înregistrat cea mai mare valoare în acest sens cu 1,935 mld. euro, valoare semnificativ mai mare decât cea a județelor Maramureș, situat pe locul secund cu 0,980 mld. euro și Cluj, cu 0,923 mld. euro. Poziția a 4-a în acest clasament este ocupată de județul Satu Mare care a încasat venituri în valoare de 0,771 mld. euro din activitățile de export, pe ultimele 2 locuri situându-se județele Bistrița-Năsăud, cu 0,630 mld. euro și Sălaj, cu 0,416 mld. euro.

La finalul lui 2013, din județul Satu Mare, cele mai multe produse trimise spre export au fost mașinile, aparatele și echipamente electrice însumând o valoare de 0,187 mld. Euro, urmate de materialele plastice și din cauciuc cu 0,176 mld. euro. În industria textilă a fost de asemenea bine reprezentată la export cu 0,080 mld. euro, în celelalte sectoare neremarcându-se sume semnificative pentru acest indicator.

Referitor la repartizarea cifrei de afaceri a agenților economici pe clase de valori, este de remarcat în primul rând faptul că municipiul Satu Mare se situa în 2011, cu 3.359 agenți economici activi, pe locul 11 din cele 13 orașe poli de dezvoltare urbană, fiind urmat de municipiile Suceava și Deva cu 2.862, respectiv 2.263 de firme. Pe primul loc în același an, se situa Oradea cu 8.395 de firme active. De menționat și faptul că în municipiul Satu Mare, în 2011, numai 70 de firme au înregistrat o cifră de afaceri mai mare de 10 milioane lei comparativ cu Baia Mare care avea 89 de firme în această clasă de venituri și Oradea aflată pe primul loc cu 174 de astfel de firme.

În perioada 2011-2013, numărul de firme active în municipiul Satu Mare a înregistrat o creștere semnificativă ajungând la 4.936, dintr-un total de 6.686 înregistrate și neradiate potrivit datelor comunicate de ORCSM. Și numărul de companii cu venituri de peste 10 milioane lei a crescut în același interval de la 70 la 80 de firme.

Numărul firmelor active și cifra de afaceri la nivelul polilor de dezvoltare urbană

Cifra de afaceri a firmelor	Oradea	Arad	Bacău	Baia Mare	Brăila	Deva	Galați	Pitești	Râmnicu Vâlcea	Satu Mare	Sibiu	Suceava	Târgu Mureș
0 - 10.000	795	423	406	335	333	196	555	504	298	252	457	228	448
10.001 - 100.000	3.242	2.087	1.850	1.676	1.658	889	2.813	2.042	1.383	1.222	1.923	1.056	1.868
100.001 - 1.000.000	3.081	2.213	1.833	1.892	1.791	872	2.586	2.058	1.292	1.356	2.191	1.181	1.994

1.000.001 - 10.000.000	1.103	768	553	628	525	267	784	821	409	459	685	354	648
> 10.000.000	174	135	87	89	77	39	153	144	87	70	128	43	99

Aportul firmelor din municipiul Satu Mare este cel mai important, în comparație cu celelalte localități ale județului, atât din punct de vedere al cifrei de afaceri cât și ca și număr de angajați. Astfel, potrivit datelor furnizate de Camera de Comerț Industrie și Agricultură Satu Mare, la nivelul anului 2009, reședinței de județ îi revenea 59% din cifra de afaceri, municipiului Carei îi corespundea un procent de 9,3%, orașul Negrești Oaș contribuia cu 12,4%, iar orașul Tășnad deținea 1,9% din cifra de afaceri. Diferența de 17,4% din valoarea acestui indicator revenea celorlalte localități din județ.

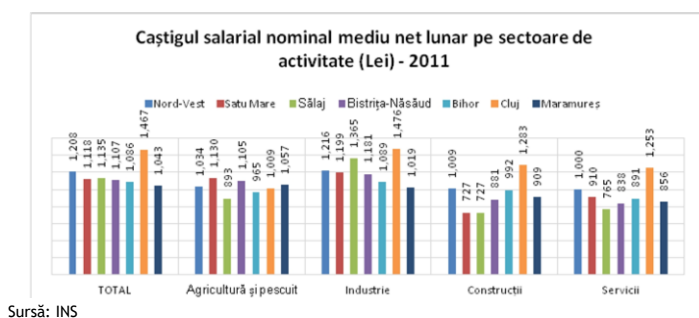
1.2.7 Piața muncii și forța de muncă

La nivel național, populația activă a urmat un trend descendent în ultimii 15 ani, plecând de la 11.283.000 persoane în anul 2000 și ajungând la 9.868.000 în anul 2011. Explicații sunt multiple, emigrația și valorile de pensionare anticipată ca urmare a restructurării economiei prin închiderea marilor companii de stat și private fiind printre cele principale. Populația ocupată a înregistrat de asemenea o scădere în perioada analizată de la 10.508.000 persoane în anul 2000 la 9.138.000 în anul 2011, cu nivelul șomajului rămas constant în jurul valorii de 740.000 de persoane.

În regiunea NV, trendul înregistrat a fost similar, s-a plecat în anul 2000 de la 1.417.000 persoane populație activă și s-a ajuns în anul 2011 la o valoare de 1.228.000 mii persoane, din care ocupată.

Absența unor activități cu valoare adăugată semnificativă, pe scară largă, se reflectă și în nivelul mai redus al salariului mediu net lunar din județ, deși în zonă funcționează investiții în domenii cu potențial ridicat precum componente auto și electronice. Se constată că, din acest punct de vedere, județul Satu Mare se afla în anul 2011, pe locul al patrulea în regiune cu 1.116 lei, după Sălaj cu 1.135 lei, Bihor cu 1.208 lei și Cluj cu 1.467 lei. Pe ultimele locuri se aflau județele Bistrița Năsăud și Maramureș cu 1.086 respectiv 1.043 lei. De altfel, întreaga regiune NV se situa în 2011, cu un salariu mediu net de 1.243 lei, sub media pe țară în valoare de 1.444 lei.

Pe sectoare de activitate, la nivelul regiunii și al județului Satu Mare, cele mai mici salarii au revenit în 2011 lucrătorilor din construcții, fapt explicabil prin prisma caracterului sezonier al activității și a prăbușirii pieței imobiliare, și implicit a construcțiilor, a sistării unor obiective de investiții etc. Salariile nete cele mai importante au revenit personalului angajat în industrie și servicii.

Totuși, prognozele elaborate de CNP, evidențiază o tendință de creștere a salariului mediu net în cadrul regiunilor. Astfel, prognoza de toamnă 2013, indică pentru Regiunea NV un salariu mediu net în anul 2012 de 1.280 lei față de 1.243 lei în 2011, în timp ce pentru anul 2017 se estimează o valoare de 1.594 lei în continuare sub media pe țară de 1.879 lei. De remarcat că toate regiunile, cu excepția București Ilfov se încadrează sub medie, cu Regiunea Vest având cel mai mic ecart, cu un salariu mediu net prognozat pentru 2017 în valoare de 1.801 lei.

În privința ratei șomajului, la începutul anului 2014, potrivit datelor comunicate de ANOFM la nivel național aceasta era de 5,82%. În județul Satu Mare rata șomajului era de 4,77%, apropiată de media regiunii NV în valoare de 4,65%, acesta clasându-se în urma județelor Bihor, Cluj și Maramureș a căror indicator avea o valoare mai apropiată de 4%, dar peste județele Bistrița-Năsăud și Sălaj în care se înregistrau rate de 5,21% respectiv 6,31%. Estimările CNP cu privire la evoluția ratei șomajului în următorii 3 ani, arată un scenariu optimist prin scăderea acestui indicator cu cel puțin 1 pp în fiecare an.

Concluzii

Municipiul Satu Mare este motorul economiei udețene, contribuind la formarea a peste jumătate din cifra totală de afaceri, în clasamentele de la nivel regional fiind situat în zona mediană, poziție datorată mai ales competiției în care se află cu celălalt pol de dezvoltare urbană, municipiul Baia Mare, care prin situarea geografică la o distanță relativ mică, își răsfrânge influență radială și în județul Satu Mare, dar și prin evoluția semnificativ mai accelerată a municipiilor Oradea și Cluj-Napoca.

Industria municipiului, bazată în principal pe sectoarele auto și de componente electronice, spre care se îndreaptă principalele investiții străine directe și totodată cea mai mare parte a activității de export, deși domenii cu potențial ridicat al valorii adăugate, utilizează pe plan local competențe profesionale reduse ceea ce se reflectă printr-un salariu mediu net situat sub cel regional/național.

Această situație se datorează și sectorului educațional încă insuficient adaptat nevoilor pieței muncii precum și absenței unui nucleu bine consolidat în domeniul CDI care să valorifice resursele umane și naturale ale zonei conducând astfel către creșterea atractivității municipiului pentru activități cu valoare adăugată ridicată. O oportunitate în acest sens o reprezintă agricultura și industria alimentară ce pot constitui sectoare în care întreg lanțul valoric să se regăsească în județ.

1.3 TURISM

1.3.1 Atracții turistice

Municipiul Satu Mare face parte din grupul select al orașelor cu existență milenară. Amplasat pe malul râului Someș, orașul a cunoscut în epoca medievală, o perioadă zbuciumată, fiind pe rând cucerit, invadat de turci și tătari, ars din temelii și reconstruit, din vechea cetate supraviețuind doar câteva ziduri ce au servit ca bază pentru clădirile înălțate mai târziu. Pe malul drept al Someșului se află centrul vechi, străbătut de străzi cu clădiri monumentale, pe fațadele cărora se cunoaște trecerea timpului și care pot constitui puncte de atracție pentru turiști dacă sunt restaurate și valorificate corespunzător.

Merită consemnată și prezența sau trecerea prin oraș a unor personalități culturale precum Ioan Slavi ci, născut în județul Arad dar care susține bacalaureatul în Satu Mare. Alți scriitori precum Liviu Rebreanu, Ion Minulescu, Victor Eftimiu au participat la manifestări literare în oraș, iar marele compozitor și dirijor George Enescu concertează în 1925 la Societatea Filarmonică din Satu Mare, în același an dirijând și orchestra Filarmonicii din Philadelphia. Lista personalităților care într-un fel sau altul și-au legat numele de Satu Mare este lungă, cuprinzând artiști, scriitori, oameni de cultură.

Cel mai vechi monument istoric al municipiului Satu Mare este reprezentat de clădirea Muzeului de Artă (fosta „casă Vécsey”), construită în stil neogotic la începutul secolului al XVIII-lea. Pe lângă această clădire se mai remarcă cele ale Teatrului de Nord, Filarmonicii de Stat „Dinu Lipatti”, Hotelului Dacia, Turnul pompierilor, precum și Catedrala romano-catolică, Muzeul Județean Satu Mare, Biblioteca Județeană.

Biserica Sfinții Arhangheli Mihai și Gavril, este construită între anii 1932-1937, fiind așezată pe locul vechii biserici românești din Satu Mare, ridicată între anii 1799-1803. Stilul edificiului este inspirat de arhitectura românească tradițională, planurile construcției fiind elaborate de arhitecții Victor Smigelschi și G.P.Litean. Subsola clădirii adăpostește o colecție compusă din lucrări de artă și din cărți vechi românești, precum și 40 de icoane pe sticlă și lemn, inclusiv cele șapte icoane de la biserica de lemn din Corund, datând din a doua jumătate a sec. al XVIII-lea și patru icoane împărătești de la biserica din Oar, datând din aceeași perioadă. Valorile bibliofile din această colecție se ridică la 500 cărți românești, remarcabile fiind Cazania lui Varlaam

Commented [T1]: Secțiune care repetă cele de la pag. 17-20

(Iași, 1693), Chiriadromul de la Bălgrad (1699), tipăriturile lui Antim Ivireanul etc.

Toate aceste obiective împreună cu o viață multiculturală bogată fac din municipiul unul atractiv din punct de vedere al turismului cultural și istoric. Aceste monumente istorice sunt însă în cele mai multe cazuri degradate, necesitând investiții și renovări parțiale sau capitale.

În afara clădirilor istorice, există și Palatul Administrativ, construit în anii '70, în stil comunist, clădire care depășește în înălțime Hotelul Intercontinental din București. Totuși, clădirea are potențial arhitectural și ar putea fi adusă la standarde europene. Deasupra ultimului etaj se află un amfiteatru care oferă o panoramă asupra întregului oraș.

Trebuie să amintim totodată și potențialul turistic oferit de capitalul natural al municipiului, reprezentat de resursele de apă termală existente în Satu Mare, ale căror efecte curative sunt cunoscute încă de pe vremea imperiului Austro-Ungar. Deoarece efectul curativ al băilor termale este din ce în ce mai recunoscut în Occident, centrele spa, băile termale, ștrandurile și hotelurile care oferă servicii variate de tratament folosind aceste resurse sunt în general destinații turistice căutate. În centrul orașului se găsesc numeroase hoteluri, cele mai reprezentative fiind Dacia, Aurora, Astoria, Dana, Villa Bódi unele dintre acestea necesitând investiții semnificative pentru a fi aduse la standarde europene.

Festivalurile și evenimentele cu tradiție organizate în Satu Mare contribuie și ele la sporirea potențialului turistic al municipiului. Astfel de evenimente cu o tradiție deja înrădăcinată sunt *Zilele orașului*, festivalurile de muzică clasică, pop și jazz (ex. Zilele Muzicale Sătmărene) organizate de Filarmonica Dinu Lipatti, *Festivalul cultural Samfest*, *Festivalul internațional de teatru Fără Bariere*, *Zilele Partium* sau întâlnirile anuale ale șvabilor sătmăreni organizate de comunitatea germană din Satu Mare. La toate acestea se adaugă tradițiile bogate precum și diversitatea etnică și confesională ce conferă orașului un valoros caracter multicultural de natură să-i sporească potențialul turistic.

Potențialul turistic este potențat și de poziția geo-politică avantajoasă - proximitatea granițelor cu Ungaria, Ucraina și Slovacia, prezența aeroportului internațional făcând municipiul Satu Mare ușor accesibil turiștilor străini, care, în afara obiectivelor turistice existente în municipiul și în împrejurimi, pot vizita și orașele apropiate,

(Carei și Negrești Oaș), zonele etnografice ale Oașului sau munții Gutin, printre altele.

1.3.2 Produse turistice

Cadrul natural al județului oferă ca resurse turistice rezervații naturale și arii protejate care se întind pe 12% din suprafața sa, precum și ape termale și minerale exploatare în localitățile Satu Mare, Tășnad, Acâș, Turț, Beltiug, Puturoasa și Carei, recomandate pentru diverse afecțiuni (reumatice, neurologice, endocrine, ginecologice etc.).

Potrivit H.G. nr. 852/2008 privind aprobarea normelor și criteriilor de atestare a stațiunilor turistice de interes local și național, în lista aferentă Regiunii de Dezvoltare de Nord-Vest a fost inclus și orașul Tășnad.

De asemenea, reabilitarea vechiului ștrand termal și inaugurarea unui Aqua Parc modern au readus municipiul Satu Mare pe harta atracțiilor hidrotermale și balneare din zonă. Turismul sportiv și de agrement se practică pe râurile și lacurile antropice din județ: Someș, Crasna, Tur și lacurile: Călinești, Lacul de Cristal, Andrid-Dindești, Bercu Nou, Mujdeni-Orașul Nou, Apa-Medieșul Aurit, Ocean și Junior din Valea Vinului, Odoreu, Moftinu Mic, Boghiș, Oțeloia, balastierele Adrian, Dabolt, dar și pe bălțile: Dara, Balta Veche Porumbesti, Balta Valea Măriei-Vama etc.

În județul Satu Mare se organizează numeroase manifestări culturale și sportive, târguri, concursuri de dansuri populare, expoziții de pictură, lansări de carte, festivaluri de muzică și teatru etc. Aceste evenimente au importanță locală și națională, menționând printre cele mai cunoscute: Sâmbra Oilor de la Huța Certeze, Festivalul Internațional al Pălincii, Viile-Satu Mare - Donath, Festivalul de datini și obiceiuri de la Negrești-Oaș, Târgul de la Beltiug cu tradiție de peste 100 de ani, Drumul vinului: Halmeu Vii - Orașul Nou - Carei - Pir - Hodod - Beltiug - Viile Satu Mare.

Commented [T2]: ?

Turismul religios și monahal.

În Regiunea de dezvoltare de NV există foarte multe locuri de pelerinaj. În județul Satu Mare semnificative sunt edificiile ecleziastice de la Beltiug, Apa, Viile, Vetis, Urziceni, Acâș, Craidorolt, Turulung, Turț, Negrești Oaș, Tășnad, Beltiug, Socond, Sanislău, Orașu Nou, Halmeu, Moftin, Certeze, Hodod, Livada etc. cărora li se adaugă și monumentele arhitecturale și istorice din municipiul Satu Mare.

Turismul afaceri

În ceea ce privește turismul de afaceri, acesta s-a dezvoltat în special în municipiile Satu Mare și Carei, pe măsura angrenării unui număr tot mai mare de companii străine în activitatea economică din zonă. Întrucât turismul de afaceri implică un anumit tip de infrastructură necesară desfășurării și organizării de congrese, conferințe, întâlniri de afaceri etc., acesta aparține majoritar orașelor mari care pot asigura condițiile optime în acest sens.

Turismul de tranzit

Așezarea geografică periferică a județului Satu Mare în nord-vestul României, dar la graniță cu Ucraina și Ungaria, precum și variația prețurilor și libera trecere a frontierelor cu aceste țări au dus la apariția și intensificarea turismului de tranzit. Integrarea localităților sătmărene în traseele turistice de tranzit este legată și de accesibilitatea către alte destinații : Baia Mare - Bazinul Maramureș, Carei - Oradea, Zalău - Cluj, Negrești-Oaș - Săpânța - Sighet, Hust - Ujgorod (în Ucraina) și direcția Debrecen sau Nyiregyhaza.

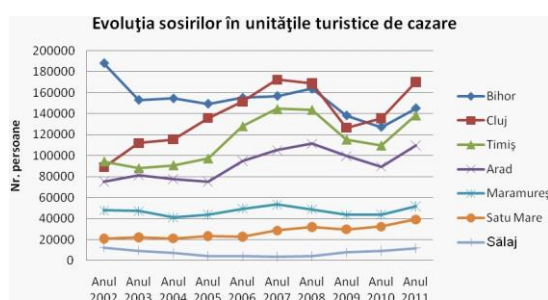
1.3.3 Infrastructura turistică

Potențialul hotelier al municipiului Satu Mare este de peste 1.300 de locuri. În funcție de mărimea, confortul, funcționalitatea, perioada de funcționare și tipul de turism pe care-l practică, pe teritoriul municipiului și a ariei periurbane întâlnim două grupe majore de baze de cazare: i) principale - care cuprind hotelurile, motelurile, cabanele și vilele și ii) secundare - din care fac parte pensiunile, taberele și campingurile.

Hotelurile reprezintă unitățile-etalon pentru gradul de dezvoltare al turismului în regiune, funcția lor principală fiind cazarea turiștilor, adaptată la tipurile de turism practicate în zonă. Majoritatea hotelurilor reprezentative și cu tradiție în municipiul Satu Mare (cum ar fi Hotel Dacia, Hotel Aurora, Hotel Dana, Hotel Astoria, Vila Bodi, Hotel Sport etc.) sunt situate în centrul istoric al orașului sau în apropierea acestuia. Acestea oferă facilități clienților din mediul economic (restaurant, săli de conferințe, internet, etc.), dar nu pachete turistice create special pentru turismul de afaceri, iar o parte a acestor unități de cazare nu oferă servicii la calitate cerută de această clientelă exigentă. Totodată hotelurile sătmărene nu oferă suficiente servicii spa potențialilor clienți.

Bazele de cazare secundare cuprind diferite pensiuni, precum și Baza turistică Ștrand (ce dispune de 32 de locuri permanente de cazare) și Tabăra Ștrand (care funcționează sezonier cu 250 de locuri pe serie), situate în apropierea ștrandului și a râului Someș și având cantină proprie, club, bazin cu apă termală și facilități pentru practicarea sporturilor. Cu privire la structurile de cazare, în regiunea NV, concurența este foarte puternică, județul Satu Mare aflându-se pe penultimul loc în privința numărului acestora. În 2011, județul SM dispunea de 2.109 locuri de cazare, în timp ce în județul Bihor, numărul acestora se ridica la 9.718, în județul Cluj la 7.760, în județul Timiș la 7.472 iar în județul Arad la 5.182. Județul Sălaj se situa pe ultimul loc cu 1.509 locuri în structurile de cazare.

Potrivit datelor INS, la nivel național, gradul de ocupare a scăzut de la 35,2% în anul 2000 la 26,3% în 2011. Pentru regiunea NV valoarea acestui indicator se situează sub media pe țară, involuând de la 29,9% în anul 2000 la 23,6% în 2011.

În interiorul regiunii, județul SM cu 25,7% grad de ocupare în 2011, se situa deasupra județelor Cluj (17,4%), Maramureș (12,8%), Bistrița Năsăud (19%) și Sălaj (19,3%). Numai județul Bihor prezenta un grad de ocupare superior mediei naționale, clasându-se totodată pe primul loc în regiunea NV cu 38,4% ceea ce pune în evidență faptul că un turism balnear mai bine organizat, cu ofertă mai bogată, atrage turiști.

Concluzii

Monumentele și clădirile istorice de patrimoniu pot reprezenta atracții turistice ale municipiului Satu Mare, însă sunt necesare intervenții publice semnificative pentru punerea lor în valoare și includerea în circuite turistice.

De asemenea, bogăția de ape geotermale aflate chiar pe teritoriul municipiului, conferă acestuia oportunitatea de a deveni un centru balnear important la nivel

regional, ca alternativă la stațiunile din județul Bihor și din zonele vecine de peste granița cu Ungaria unde acest gen de turism este deja consacrat.

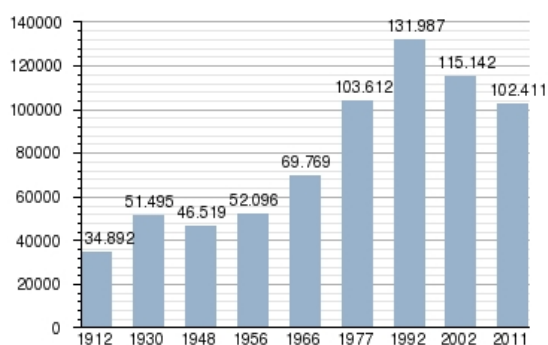
Un alt obiectiv turistic cu potențial ridicat este reprezentat de râul Someș care traversează orașul de la est la vest, după care își continuă traseul spre granița cu Ungaria, pe al cărei teritoriu se varsă în râul Tisa. Astfel, există oportunitatea exploatării luciului apei, dar și amenajării malurilor acestuia în vederea dezvoltării unui turism de agrement.

1.4 CAPITAL UMAN, INFRASTRUCTURA SOCIALĂ, EDUCATIE ȘI SĂNĂTATE

1.4.1 Demografie

Municipiul Satu Mare avea o populație de 102.411 locuitori la recensământul din 2011, fiind un oraș de rang 2, alături de Baia Mare. Potrivit legislației, orașele de rang 2 sunt acele „municipii de importanță interjudețeană, județeană sau cu rol de echilibru în rețeaua de localități”, de aceea s-au ales pentru comparație orașe de același rang, din cadrul regiunii, dar din județe diferite.

Evoluția demografică la recensăminte

De la recensământul din 2002, populația municipiului a înregistrat o scădere de 11,10% (de la 115.142 locuitori). Scăderea populației a fost apropiată de cea a municipiului Baia Mare (10,28%), oraș aflat în aceeași regiune, a cărei populație a scăzut de la 137.921 la 123.738 locuitori.

La recensământul din 2011, densitatea populației la nivelul județului Satu Mare era de 74,5 loc/kmp, municipiul Satu Mare fiind localitatea cea mai dens populată, cu 633 loc/kmp.

Referitor la componența etnică a municipiului Satu Mare, conform recensământului din 2011, majoritatea locuitorilor sunt români (54,2%).

Principalele minorități sunt cele de maghiari (34,61%), romi (1,24%) și germani (1,02%), pentru 8,62% din populație, apartenența etnică nefiind cunoscută. Din punct de vedere confesional, 44,57% dintre locuitori sunt ortodocși 18,05% romano-catolici, 17,53% reformati, 7,29% greco-catolici și 1,38% penticostali. Pentru 8,93% din populație, nu este cunoscută apartenența confesională. Această diversitate etnică

confirmă multiculturalitatea municipiului Satu Mare, aducând mari avantaje locuitorilor, prin schimbul de experiență în diverse domenii, precum cultură, turism, sport.

Structura pe vârste a populației județului, ca și la nivelul țării, poartă amprenta specifică unui proces de îmbătrânire demografică, aceasta însemnând reducerea populației tinere (0-14 ani) și creșterea ponderii populației vârstnice (de 60 ani și peste).

Dacă la nivelul țării recensământul din 2011 a evidențiat o pondere a populației sub 15 ani de 15,1% și a celei de peste 60 de ani, de 20,5%³⁰, în județul Satu Mare ponderea populației tinere era de 16,13% (58.648 persoane în totalul de 363.488 persoane), iar a celei vârstnice, din grupa amintită, de 17,63% (64.099 persoane), în timp ce în municipiu ponderea tinerilor era de 15,38% (15.757 persoane), iar a persoanelor vârstnice de 18,10% (18.544 persoane)³¹. Din datele prezentate reiese că în municipiul Satu Mare ponderea populației tinere este aproximativ egală cu cea de la nivel național, mai scăzută, însă cu 0,75% decât a județului, în timp ce populația vârstnică de peste 60 de ani este sub nivelul țării cu aproape 2%, dar depășește cu 0,47% nivelul județului.

În această privință în județul Satu Mare situația se prezenta astfel: în 2011 existau în grupa de vârstă 15 - 59 ani 240.741 persoane, așadar un raport de dependență al tinerilor de aprox. 244 de dependenți la 1000 locuitori în vârstă de muncă și al vârstnicilor de 266 dependenți la mia de locuitori din grupa 15 - 59 ani. La nivelul municipiului Satu Mare, în 2011 situația era următoarea: în grupa de vârstă 15 - 59 de ani erau 77.028 persoane. Raportul de dependență al tinerilor era de aprox. 205 dependenți minori la mia de locuitori în vârstă de muncă (mai scăzut decât la nivelul județului) și al vârstnicilor de aprox. 271 de dependenți la 1000 de locuitori din grupa menționată (mai ridicat decât raportul județului).

Analizând natalitatea și mortalitatea la nivelul județului, se constată că rata sporului natural era în 2011 de -2.7‰, și în municipiul Satu Mare sporul natural înregistra valori negative urmând tendințele de la nivel național și ajungând în 2012 la -149 de persoane (1146 decedați, față de 997 născuți vii).

Studiind rata mortalității infantile, se remarcă faptul că începând cu anul 2003 scăderile înregistrate la nivel național (9,4‰, în 2011) se regăsesc și la nivelul

județului Satu Mare (10,5%, în 2011), unde valorile depășesc cu puțin peste 1% valorile nivelului României. Totuși, comparând situația de la nivelul județului cu cea din municipiu se poate spune că la nivelul acestuia din urmă rata mortalității infantile este mai scăzută (7,2‰, în 2011), fiind chiar mai mică decât media națională.

Durata medie a vieții populației din județ a crescut de la 70,3 ani în 2009, la 71,07 ani în 2011 și totuși acesta are în regiune cea mai mică valoare dintre toate județele. În regiunea NV, durata medie a vieții este mai ridicată în mediul urban față de cel rural, iar pe sexe, femeile au o durată de viață net superioară, atingând în medie 77,10 ani, raportat la doar 69,83 ani bărbații (date la nivelul anului 2011).

Mișcarea migratorie: migrația internă și internațională

Totalul populației din județ și din municipiul Satu Mare este influențat de migrația internațională, fenomen relativ masiv în anii 2000, care nu poate fi urmărit exact în statistici, din cauza caracterului temporar și a muncii la negru practicate de către mulți dintre cei emigrați. Astfel, statisticile colectate de Institutul Național de Statistică cu privire la migrația internațională sunt cele pentru persoanele care fie și-au schimbat domiciliul din țară în străinătate sau invers, cu acordul autorităților (migrația definitivă), fie și-au înregistrat schimbarea reședinței (migrație temporară), acțiune care de obicei se întâmplă cu un decalaj de unul sau mai mulți ani după actul propriu-zis al mișcării migratorii.

Analizând soldul de migrație temporară, conform plecărilor și stabilirilor de reședință se constată un sold negativ atât la nivel județean, cât și al municipiului Satu Mare. În 2013 erau plecate temporar 1096 de persoane și stabilite temporar în Satu Mare 565 persoane, rezultând un flux negativ de 531 de persoane. Marea majoritate a persoanelor plecate temporar sunt studenți, fluxurile fiind îndreptate către marile centre universitare: Cluj-Napoca, Oradea, Timișoara.

Concluzii

Populația municipiului Satu Mare a înregistrat, în ultimii ani, o continuă scădere, urmând tendința de la nivelul întregii țări. Evoluția demografică, procesul de îmbătrânire al populației, alături de fenomenul migrației afectează dezvoltarea socio-economică locală.

Diversitatea etnică îi conferă municipiului oportunități pentru dezvoltare, atât în ceea ce privește cultura sau sportul, cât și din perspectiva turismului, a schimburilor comerciale și chiar a economiei, în ansamblu, prin dezvoltarea unor legături între naționalitățile ce locuiesc în interiorul și în afara granițelor.

1.4.2 Educație, formare continuă

Componenta populației după ultima școală absolvită

Recensământul din anul 2011 a relevat următoarea situație a nivelului de educație la nivel național, al regiunii Nord-Vest și al județului Satu Mare, în rândul populației de 10 ani și peste:

Nivel teritorial	Absolvenți studii superioare (inclusiv post-universitare) %	Absolvenți studii liceale %	Absolvenți școli profesionale și de ucenici %	Populație fără școală absolvită %	Populație analfabetă %
Național	14,38	24,36	13,88	3	1,36
Regional	14,19	25,46	13,24	3,12	1,31
Județean	10,05	24,40	13,05	3,76	1,53

Față de situația de mai sus, la nivelul municipiului Satu Mare ponderea populației cu studii superioare (inclusiv post-universitare) depășea cu aproape șase procente media națională și cu peste zece procente pe cea județeană, fiind de 20,24%. Procentul absolvenților de liceu este, de asemenea, mult mai ridicat decât media națională, cea județeană sau regională, înregistrând 34,21%. În ceea ce privește procentul absolvenților de școli profesionale și de ucenici nu sunt diferențe semnificative față de mediile din tabel (13,42%). În același timp, ponderea populației fără o școală absolvită (1,61%) și cea a persoanelor analfabete (0,30%) se situează sub mediile respective.

Față de cele de mai sus, situația municipiului Baia Mare se prezintă astfel: ponderea absolvenților de studii superioare o depășește cu peste trei procente pe cea a municipiului Satu Mare, fiind de 23,56%; cea absolvenților de liceu este, în schimb, cu peste trei procente în urma municipiului Satu Mare. Procentul absolvenților de școli profesionale și de ucenici este similar (13,28%), cel al persoanelor fără studii este ușor mai mare (1,94%), iar cel al persoanelor analfabete este identic (0,30%).

Structura sistemului de învățământ

Învățământul preuniversitar de stat se desfășoară în 44 de unități școlare, cu personalitate juridică, în 3 limbi de predare (română, maghiară și germană) astfel:

- învățământul preșcolar se desfășoară în 20 de grădinițe, din care 14 grădinițe cu personalitate juridică. În anul școlar 2013 - 2014 sunt înscriși 3.786 de copii, aceștia beneficiind de spații dotate corespunzător procesului instructiv-educativ, baza materială și didactică fiind la standarde înalte;
- învățământul primar și gimnazial este organizat în 12 de unități, cu 9.262 elevi;
- învățământul liceal, în 17 unități, cu 8.415 elevi;
- cel post-liceal își desfășoară activitatea într-o unitate de învățământ cu personalitate juridică,, și unele licee au format clase de învățământ postliceal, numărul elevilor înscriși pentru acest nivel de studiu este de 883 cursanți.

Rețeaua școlară mai cuprinde un Centru Județean de Excelență cu un număr de 199 elevi înscriși, două licee particulare, și două școli postliceale particulare.

La nivelul municipiului Satu Mare funcționează 5 internate, cu un număr de 420 copii cazați.

Dintre unitățile de învățământ liceal amintim:

Colegiul Național "Mihai Eminescu"

Colegiul Național "Kolcsey Ferenc"

Colegiul Național "Doamna Stanca",

Colegiul Național "Ioan Slavici",

Liceul Teologic Ortodox "Nicolae Steinhardt",

Liceul de Arte "Aurel Popp",

Liceul Teoretic German „Johann Ettinger”,

Liceul cu Program Sportiv,

Liceul Teoretic Reformat,

Colegiul Tehnic I. I.C. Bratianu,

Colegiul Tehnic Traian Vuia

Colegiul Economic "Gheorghe Dragoș",

Liceul Tehnologic "C-tin Brâncuși",

Liceul Tehnologic Industrie Alimentară "George Emil Palade",

Liceul Tehnologic Unio,

**Colegiul Tehnic “Elisa Zamfirescu”,
Liceul Teologic “Ham Janos”**

Învățământul superior este organizat în patru unități de învățământ universitar și postuniversitar, după cum urmează:

Academia Comercială Satu Mare. Academia Comercială este prima universitate sătmăreană. Această unitate de învățământ superior cu personalitate juridică, funcționează în cadrul Fundației Academia Comercială din Satu Mare.

Universitatea de Vest „Vasile Goldiș” Arad - filiala Satu Mare. În anul 1990 își începe activitatea Universitatea de Vest “Vasile Goldiș” din Arad având două facultăți: Facultatea de Drept și Facultatea de Marketing - Comerț. Începând cu anul universitar 1991 - 1992 pe lângă cele două facultăți funcționează și : Facultatea de Medicină Stomatologică și Colegiul de Tehnică Dentară. Începând cu anul universitar 1997 - 1998, universitatea și-a extins activitatea prin înființarea unei filiale la Satu Mare.

Universitatea „Babeș - Bolyai” Cluj Napoca - extensia Satu Mare. Extensia Universitară Satu Mare a Universității Babeș - Bolyai Cluj - Napoca a fost înființată în anul 1999 pe baza Hotărârii Senatului Universității și în cadrul ei funcționează două specializări: Pedagogia Învățământului Primar și Preșcolar și Administrație Publică. Facultate de Psihologie și Științe ale Educației, respectiv catedra de Psihologie Aplicată în Educație deservește specializarea Pedagogia Învățământului Primar și Preșcolar care sunt acreditate conform normelor în vigoare.

Universitatea Tehnică Cluj Napoca - filiala Satu Mare

Pe lângă acestea trebuie amintite unitățile educaționale conexe din municipiu, precum:

- Palatul Copiilor și al Elevilor unde sunt organizate diverse cercuri din domeniile cultural -artistic, sportiv-turistic si tehnico-științific. Aici copiii pot să-și descopere talentele și să dea frâu liber imaginației urmând cursuri de informatică, aeromodelism, karting, limbi străine, dans, gimnastică, pian, fotografie și multe altele.

Ansamblul Codrișorul, format din cursanți ai Palatului Copiilor, a prezentat un “Spectacol de Mărțișor”, program artistic dedicat mămicilor, bunicilor, mătușilor, tuturor femeilor care își pun amprenta în educația lor

- Centrul Județean de Resurse și Asistență Educațională, în cadrul căruia sunt organizate cursuri de formare și ateliere de lucru pentru personalul didactic
- Casa Corpului Didactic, care a devenit un important centru de resurse educaționale și servicii oferite cadrelor didactice din învățământul preuniversitar, asigurând condițiile necesare identificării și dezvoltării calităților și aptitudinilor acestora.

Referindu-ne la totalul personalului didactic, în municipiu se constată o scădere a populației școlare, ca și a totalului de cadre didactice. Cu toate acestea, numărul profesorilor alocat unui elev rămâne constant; astfel: dacă în 2009 populația școlară avea un total de 26.422 persoane, iar numărul cadrelor didactice era de 1743 persoane, revenind, așadar 1 profesor la 15,15 elevi (față de o medie județeană de 13,93 elevi și una națională de 14,31 elevi), în 2012 totalul populației școlare număra 24.841 persoane, iar al cadrelor didactice 1626 persoane, raportul fiind de 1 profesor la 15,27 elevi (față de o medie județeană de 14,88 elevi și una națională de 14,98 elevi).

În ceea ce privește infrastructura de învățământ, s-au făcut investiții în reabilitarea și modernizarea clădirilor (ex. proiectul de reabilitare și modernizare al Colegiului Național Ion Slavici din Municipiul Satu Mare).

În ciuda eforturilor făcute de primărie și a modernizărilor începute, atât la nivelul județului, cât și al municipiului Satu Mare, încă întâlnim o infrastructură insuficientă pentru educația profesională, cu tehnologie veche a echipamentelor Școlilor de Arte și Meserii, laboratoare și ateliere neechipate corespunzător. Deși învățământul profesional a fost reînființat în urmă cu un an, atelierele de practică se confruntă cu

o bază materială uzată moral. Aceasta este una din cauzele pentru care nivelul de calificare al elevilor rămâne unul scăzut, fiind totodată unul dintre factorii care contribuie la lipsa de corelare dintre oferta educațională și cererea pieței muncii în ceea ce privește competențele.

Dacă la baza materială uzată moral adăugăm și lipsa autobuzelor pentru elevii navetiști, lipsa campusurilor și absența asociațiilor care să reprezinte și să protejeze drepturile elevilor și ale studenților vom înțelege de ce numărul elevilor care frecventează școala a înregistrat o continuă scădere, mai ales în mediul rural (după cum se va vedea în subcapitolul 4.2.3).

Cifrele de școlarizare și numărul absolvenților la nivel preuniversitar și universitar:

Populația școlară din sistemul preuniversitar din județ a scăzut treptat de la 71.517 în anul 2002, la 57.799 în 2012, reprezentând o reducere de peste 19%. Această diminuare se regăsește, în principal, în învățământul preșcolar, primar și gimnazial, în timp ce la învățământul liceal putem constata chiar o creștere față de anii precedenți, de la 10.466 elevi în 2002, la 12.618 în 2012, datorită creșterii gradului de cuprindere la nivelul învățământului liceal.

Comparativ cu situația din județ, în municipiul Satu Mare situația este următoarea: așa după cum am menționat anterior, populația școlară din sistemul preuniversitar în municipiu a scăzut treptat, de la 23.367 elevi în 2002, la 19.586 în 2012, reprezentând o scădere de peste 16%, mai mică cu 3 procente față de județ, în timp ce la învățământul liceal, postliceal și universitar există o creștere față de anii precedenți.

În învățământul liceal al municipiului la nivelul anului 2002 se înregistrau 7410 elevi, în timp ce în 2012 erau 9080, adică o creștere de peste 22,5%; în aceeași perioadă creșterea pentru învățământul postliceal era de aprox. 47% (de la 725 elevi, la 1064).

Potrivit statisticilor, se poate spune că, după nivelul de educație, județul Satu Mare ocupă locul 26 în ierarhia județelor, cu un grad de cuprindere în învățământul de toate gradele de 67% și un indice de alfabetizare de 97,4%. În ceea ce privește ponderea persoanelor cu studii superioare în totalul populației, municipiul Satu Mare figura în 2011 cu un procent de 18,20%.

Rata abandonului școlar la nivelul județului pentru nivelul învățământului primar și gimnazial a fost în 2010 puțin peste nivelul național de 1,8, respectiv 2,7%, scăzând în 2011 la 2,3%, în timp ce la nivel liceal în ultimii ani s-a înregistrat o creștere nedorită, ajungându-se în 2011 la 5,5%. Rata abandonului școlar în cadrul municipiului Satu Mare pentru învățământul primar și gimnazial a fost, în anul școlar 2012 - 2013, de 0,2%.

În urma analizei statisticilor referitoare la educație se poate afirma că, per ansamblu, în județul Satu Mare nivelul de educație al populației s-a îmbunătățit constant, proporția persoanelor cu studii superioare (din sistemul public și din cel particular la un loc) în totalul populației stabile de 10 ani și peste dublându-se în intervalul 2002-2011.

Formare profesională continuă

Conform registrului Consiliului Național de Formare Profesională din România, în județul Satu Mare, s-au emis autorizații de funcționare pentru 105 programe de studii și cursuri de specializare, respecializare, calificare, perfecționare sau inițiere. Activitatea acestor unități contribuie la adaptarea forței de muncă la cerințele economiei de piață din județ.

Printre unitățile care organizează programe de formare profesională continuă în județ, sunt:

- Asociația Caritas Academica (îngrijitoare bătrâni la domiciliu),
- Asociația Femeilor (bucătar, coafor)
- Colegiul Tehnic "Traian Vuia" (zidar, pietrar, tencuitor, dulgher, tâmplar, parchetar, fierar- betonist, montator prefabricate, instalator instalații de încălzire centrală)
- Camera Agricolă Județeană (lucrător în cultura plantelor / animalelor)
- Camera de Comerț, Industrie și Agricultură (operator introducere validare și prelucrare date, lucrător în comerț)
- Colegiul tehnic de transporturi și telecomunicații Ion I.C. Brătianu (mașinist utilaje cale și terasament, lăcătuș construcții metalice și utilaj tehnologic, vopsitor industrial, asfaltator etc).

Concluzii

În ceea ce privește nivelul educației, municipiul Satu Mare prezintă o situație mult mai bună față de media națională sau județeană, atât în privința absolvenților de învățământ superior, cât și al celor de învățământ mediu, în timp ce pentru categoria absolvenților școlilor profesionale se situează la niveluri apropiate. Cu toate acestea,

în municipiu se constată o scădere a populației școlare, ca și a totalului de cadre didactice.

Învățământul superior cuprinde specializări diverse, fiind eventual oportună înființarea unei facultăți de agronomie/industrie alimentară/siguranță alimentară/protecția mediului cu accent pe energie geotermală, care ar conduce la valorificarea superioară a resurselor naturale locale.

Evaluarea necesarului de formare profesională continuă la nivel județean a condus la identificarea principalelor obstacole: lipsa centrelor de orientare profesională, o slabă informare în teritoriu asupra posibilităților de calificare/reconversie, o activitate insuficientă de orientare-formare profesională, lipsa programelor de schimbare a mentalității populației pentru reconversie profesională, mentalitate neadaptată la economia de piață, subestimarea rolului FPC de către factorii de decizie, nivelul scăzut de finanțare a FPC și lipsa de informații privind aceasta.

Ținând cont de aspectele mai sus menționate, la care se adaugă lipsa de informații centralizate privind numărul anual de absolvenți pe specializările formării continue din județ, nu pot fi trase concluzii mai detaliate.

O altă deficiență ce se înregistrează în municipiu este dotarea precară, cu echipamente specifice, moderne, a școlilor profesionale, menite să formeze deprinderi necesare industriilor actuale.

1.4.3 Cultură și Sport

a. Instituții culturale

Dintre instituțiile de cultură reprezentative ale municipiului Satu Mare se cuvine să enumerăm Filarmonica Dinu Lipatti, Teatrul de Nord - cu cele două secții, română și maghiară, Casa de cultură municipală și cea a sindicatelor, muzeele, galeriile de artă, bibliotecile publice, cinematograful.

Astfel, în municipiu își are locația Muzeul Județean care are în componență secții de istorie - etnografie, artă, case memoriale, muzee orășenești etc.

Muzeul Județean

Muzeul de Artă

Muzeul Județean

Prima colecție muzeală sătmăreană s-a constituit în ultimul deceniu al secolului al XIX-lea, în cadrul Cercului Kölcsey, o societate cu profil cultural care funcționa pe lângă Gimnaziul Reformat din Satu Mare. În anul 1905, în oraș se înființează Muzeul Municipal Satu Mare, beneficiind la rândul său de o colecție patrimonială importantă. Un nou muzeu municipal a luat ființă după 1918, când renumitul cărturar Dariu Pop a conceput o divizare a bunurilor patrimoniale pe domenii științifice. Muzeul este reorganizat încă o dată în anul 1958 de către pictorul Aurel Popp, care înființează Muzeul Raional și Orășenesc Satu Mare, cu sediul în clădirea actualului Muzeu de Artă. Odată cu reforma administrativă din anul 1968, muzeul sătmărean dobândește statutul de muzeu județean. În 1984, sediul central al Muzeului Județean este mutat în clădirea cu funcționalitate publică de pe B-dul Vasile Lucaciu, nr. 21, unde se află și la ora actuală. Vechiul edificiu va rămâne destinat exclusiv secției de artă a Muzeului Județean Satu Mare. Complexul Muzeului Județean actual cuprinde și o clădire anexă ce adăpostește Laboratorul Zonal de Restaurare și Conservare, cu multiple specializări. Muzeul Județean Satu Mare mai cuprinde cinci secții: arheologie, istorie-etnografie, artă, muzeul municipal Carei și muzeul orășenesc Tășnad. Calitatea de muzeu județean este reflectată și de obiectivele de interes cultural subordonate, amenajate pe întreg teritoriul județului Satu Mare (case memoriale, rezervații arheologice, muzee sătești, case etnografice), în număr de 18.

Clădirea actuală a sediului central a fost construită în 1936. Ea a avut destinații administrative - Prefectura județului (în perioada interbelică), sediul Consiliului popular județean și al Comitetului județean Satu Mare al P.C.R. Realizată în maniera școlii de arhitectură românească din deceniul al patrulea al secolului nostru, are două etaje, remarcându-se ca element caracteristic linia dreaptă ce alternează cu arcurile

semicirculare ale ferestrelor clădirii, care articulează cele două fațade (cea principală de pe B-dul V.Lucaciu și cea de pe Calea Traian). Clădirea câștigă în monumentalitate prin cele cinci coloane adosate fațadei principale.

Clădirea care găzduiește astăzi secția de artă a Muzeului Județean (Muzeul de Artă), a fost construită în a doua jumătate a secolului al XIX-lea, în stil neogotic, fiind declarată monument de istorie și arhitectură - cunoscută în oraș sub numele de "casa Vécsey". Pe acest teren se afla în secolul al XVIII-lea o clădire ce servea ca depozit al cetății Satu Mare. În această clădire a fost semnată în anul 1711 pacea de la Satu Mare, în urma înfrângerii răscoalei lui Francisc Rakoczy al II-lea. Clădirea are o planimetrie în formă de "L" fiind compusă din două corpuri diferite ca stil arhitectural, provenind din perioade diferite de construcție. Pe locul acestor două edificii era o veche clădire cu un etaj, cu un portal de intrare încadrat de un arc în plin centru, aparținătoare cetății Satu Mare. În 1798, baronul Vécsey cumpără clădirea realizată în stil baroc în formă de "L" având un coridor deschis cu arcade semicirculare. Astăzi se mai păstrează un corp din această construcție, care este socotită cel mai vechi edificiu civil păstrat din oraș. În anul 1842 s-a ridicat corpul de clădire în stil neogotic, cu parter și un etaj. Fațada este construită din două registre cu nouă deschideri ogivale reprezentând la parter uși de acces, din care doar aceea din centru este funcțională, iar la etaj, dispuse simetric, ferestrele delimitate de ancadrame simple, cu excepția ferestrei centrale, de deasupra porții de intrare care este înscrisă într-un ancadrament-acoladă, terminat în partea superioară cu un fleuron stilizat în manieră gotică. Imaginea de ansamblu a clădirii este echilibrată, un plus de monumentalitate oferindu-i un fronton triunghiular suprasituat ferestrei centrale de la etaj, cu o deschidere circulară în care se află montat un grilaj polilobat. Sistemul de boltire este diferențiat: a vela, semicilindric sau plat. Ulterior, în partea dinspre curte s-a adăugat un corp menit să adăpostească casa scârilor. Expoziția de bază a secției de artă a Muzeului județean cuprinde operele unor personalități artistice reprezentative ale artei plastice românești și sătmărene.

Muzeul Județean administrează pe teritoriul municipiului Satu Mare încă trei obiective muzeale: Atelier Aurel Popp, Atelier Paul Erdos și Turnul Pompierilor.

În anul 2009, muzeele județului au fost vizitate de un număr de 47.869 de persoane, în scădere cu 10.000 față de anul anterior, dar aproape triplu față de 1990. Cele mai atractive muzee din județ sunt cele din municipiul Satu Mare, care au atras în 2009

aproape 22.000 de vizitatori (45% din totalul pe județ).

Filarmonica "Dinu Lipatti"

Clădirea este o aripă a Hotelului Dacia, construită în 1902 în stilul secesion. Partea de clădire folosită are un holul împărțit în două nave de coloane și două scări care duc la mezanin. Sala de concerte este flancată de colonade, cupola este bogat ornată și pictată în elemente de mozaic floral. Capacitatea sălii, cu o acustică renumită, este de 320 locuri. Instituția continuă tradiția muzicală sătmăreană. Primele societăți care au cultivat acest gen au fost: „Societatea de lectură a studenților din Satu Mare” al „Casinoului meseriașilor”; „Societatea corala” care-l avea în frunte pe compozitorul și dirijorul Meder Mihaly; „Societatea corală de cântări și muzică” care avea orchestră și școală de muzică. În 1920 se înființează un Conservator orășenesc (condus de Adrian Demian) iar din 1924 devine „Reuniunea de cântări și muzică V. Lucaciu” cu o formație orchestrală denumită „Societatea filarmonică” (înființată în 1922 de Augustin Frențiu). Unele concerte aveau loc în casa renumitului avocat și apoi în Sala Urania (fostul cinema Popular). Au concertat la Satu Mare artiștii Béla Bartók și George Enescu. În 1947 a fost reorganizat „Societatea filarmonică” și în scurt timp, devine „Orchestra simfonică de stat Satu Mare”. Din 1991 orchestra se numeste „Filarmonica Dinu Lipatti”. Filarmonica sătmăreană a susținut câteva manifestări proprii care i-au adus popularitate și prezențe concertistice deosebite: Zilele muzicale sătmărene, Festivalul tinerilor dirijori, Festivalul „Ștefan Ruha”.

Teatrul de Nord

Funcționează într-o clădire construită în 1889, în stil neoclasic, cu un etaj. Fațada, realizată în trei registre, din care cel din centru este decroșat în profil semicircular, cu un acoperiș cupolă, are la parter un pridvor susținut de patru stâlpi. Ferestrele fațadei sunt boltite și au un ancadrament terminat în partea superioară cu frontoane triunghiulare decorative. Sala de spectacole a fost construită să cuprindă 800 de locuri; este decorată în stucatură, cu motive specifice epocii. Teatrul de Nord are două secții: secția română și secția maghiară numită "Harag Gyorgy". Pe lângă sala de spectacole teatrul mai dispune de o sală Studio. Teatrul sătmărean a susținut un festival de anvergură internațională, având denumire "Fără bariere".

Biblioteca Județeană

Tradiția cărții pentru public și a lecturii organizate este veche în Satu Mare. Casinoul orașului deținea o bibliotecă destinată membrilor. În scopul cultivării literaturii și limbii române, Petru Bran fondează la 1862-1869 „Societatea de lectură”, iar Ioane Marcu (1871 - 1887), Darius Pop (1887 - 1963) fac cercuri de lectură la școli. Se mai cunoaște un „cerc de lectură al micilor meseriași” (1892). În scopul cultivării literaturii și limbii maghiare, studenții Institutului Teologic Romano-Catolic din Satu Mare au înființat în 1842 o asociație literară, iar în 1856 *Asociația Sfântul Alois* (a funcționat până în 1948), având ca misiune, la început, cultivarea limbii maghiare, iar mai târziu susținerea literaturii religioase și a traducerilor literare. *Societatea Széchenyi*, fondată în 1882, a sprijinit de asemenea cultivarea limbii și literaturii maghiare, la fel precum *Cercul Kölcsey*, inițiat în 1862 (a funcționat efectiv doar din anul 1892) și *Cercul Literar al Diecezei Sătmărulei* (începând din anul 1889). (<http://enciclopediavirtuala.ro/articoletematice/articol.php?id=121>)

În perioada interbelică funcționa o bibliotecă la „Casa Albă”. Biblioteca actuală s-a înființat la 1 februarie 1951 și se numea Biblioteca Raională Satu Mare cu sediul pe str. Horea nr.7. Din 1974 se va transforma în Biblioteca Județeană cu sediul pe str. Decebal nr. 2. Colecțiile Bibliotecii Județene Satu Mare:

Cele aproximativ 420.000 de documente de bibliotecă sunt structurate în:

- ✓ Colecții de bază destinate conservării și studierii lor în Sala de lectură;
- ✓ Colecții uzuale destinate împrumutului la domiciliu;
- ✓ Colecții bibliofile și fond de patrimoniu
- ✓ Colecțiile au un caracter enciclopedic și se compun din:
 - 416.588 de cărți și periodice legate;
 - 5 incunabile
 - 452 de manuscrise;
 - 1.745 documente în format audio-vizual;
 - 912 colecții electronice;
 - 73 alte documente (publicații Braille, publicații în imagini tridimensionale)

Centrul Cultural G.M. Zamfirescu

Casa de Cultura a fost înființată pe bazele unor asociații culturale care coexistau pe aceste meleaguri încă din anii de după Primul Razboi Mondial. Înainte de înființarea instituțiilor de cultură cum au fost Teatrul, Conservatorul de Muzică, Casa Culturală (forma prin care a fost denumită în perioada de început) ea a constituit avangarda, pentru că ea putea cuprinde formele de început ale instituționalizării vieții culturale: baluri, cercuri de lectură, conferințe publice, trupe teatrale de „diletanți”, coruri, serbări populare, șezători. Aceste cercuri și secțiuni și-au continuat activitatea peste ani, Casa de Cultură având astfel o bază solidă în organizarea și desfășurarea evenimentelor culturale în prezent. Din 1990 Casa de Cultura a luat numele scriitorului George Mihail Zamfirescu, în memoria activității acestuia la Satu Mare. Aceasta instituție a fost o adevărată rampă de lansare pentru numeroși artiști și formații sătmărene deoarece a dispus de instructori bine pregătiți și de o bază materială bună, spații pentru cursuri, repetiții, spectacole, chiar și un teatru de vară. Casa de Cultura a Municipiului „G.M.Zamfirescu” se află în subordinea Consiliului Local Satu Mare.

De asemenea, în municipiul Satu Mare își are sediul și Casa de cultură a sindicatelor (Casa de cultură „arh. Nicolae Porumbescu”), de mare capacitate, peste 500 de locuri, care este gazdă a numeroase evenimente culturale. Casa de Cultură municipală „G.M. Zamfirescu” nu are un sediu propriu, fiind găzduită, în prezent, de Casa de Cultură a Sindicatelor.

La nivelul anului 2009, în județul Satu Mare, nu mai funcționa niciun cinematograful, ultimul fiind desființat în anul 2007. În 2011 a fost inaugurat Cinematograful 3D din Grand Mall.

b. Evenimente culturale

În municipiu se organizează anual mai multe evenimente culturale și anume:

- Festivalul Multicultural Internațional „Fără Bariere” - festival internațional de teatru, organizat de cele două secții ale Teatrului de Nord și finanțat de Consiliul Local și Consiliul Județean.
- Oktoberfest - festivalul de bere al șvabilor sătmăreni, organizat de Asociația Economică Germano-Română cu sprijinul Primăriei Satu Mare. În programul festivalului sunt incluse diferite evenimente culturale.
- SamJAZZ - festival de jazz, finanțat de Consiliul Local.
- SamROCK - festival de muzică rock, metal și punk, finanțat de Consiliul Local.
- Zilele Culturale Sătmărene - eveniment cultural de muzică pop, rock și jazz, organizat de Primăria Satu Mare.

- Zilele Maghiare Partium (Partiumi Magyar Napok) - festivalul cultural și de gastronomie al maghiarilor din Partium, organizat de UDMR Satu Mare cu sprijinul Consiliului Local.
- Festivalul Internațional al pălincii - festival organizat de Consiliul Județean Satu Mare, în cadrul proiectului cu același nume, derulat prin POR 2007 - 2013, având două locații de desfășurare una dintre ele fiind Grădina Romei din municipiul Satu Mare.
- Evenimentul Expo „Fabricat în Satu Mare” reunește cele mai mari firme din tot județul, din domeniile automotive, producție de mobilier, industria textilă și alimentară. Scopul evenimentului este de a prezenta și promova firmele, produsele și serviciile acestora, a potențialului economic al județului Satu Mare precum și prezentarea șanselor oferite tinerei generații în realizarea unei cariere profesionale de succes.
- „Zilele Orașului” - organizate în fiecare an la sfârșitul lunii mai
- „Fața sătmarului, Fața Europei” - reprezintă o serie de event-uri multimedia constând din animații cu portrete proiectate arhitectural pe clădiri publice importante, însoțite de muzică
- Zilele Muzicale Sătmărene -festival internațional de muzică simfonică, găzduit de Filarmonica „Dinu Lipatti” cu sprijinul Consiliului Local.
- Festivalul Internațional al Romilor - festivalul comunităților țigănești (romungro, beas, gabor), finanțat de Primăria Satu Mare
- Festivalul de Primăvară, manifestare culturală organizată de Consiliul Județean Satu Mare, Primăria Municipiului Satu Mare, Școala de Arte Satu Mare și Asociația Artiștilor Plastici Satu Mare.
- Evenimente culturale de „generație nouă”: Festivalul La Dâmburi, RestArt Music Festival, Plostock Festival, Festivalul Muzicii de Stradă, Caravana TIFF, care atrag mii de tineri.

Monumente de arhitectură

Commented [T3]: Se repetă de la pagina 17-20

Turnul pompierilor	Catedrala romano-catolică	Biserica ortodoxă Adormirea Maicii Domnului	Biserica greco-catolică Sfinții Arhangheli Mihail și Gavril
--------------------	---------------------------	---	---

Între monumentele de arhitectură cu care Satu Mare se mândrește se numără Biserica greco-catolică *Sfinții Arhangheli Mihail și Gavril*, construită între anii 1932 - 1937, Biserica ortodoxă *Adormirea Maicii Domnului*, construită în aceeași perioadă, Biserica Romano - catolică *Calvaria*, construită pe urmele vechii cetăți *Castrum-Zothmar* în

1844 și reconstruită în întregime între anii 1908 - 1909, Biserica Reformată Cu Lanțuri, ridicată în sec. al XVIII-lea, sinagoga, construită în stil maur la începutul sec. al XX-lea, Catedrala romano-catolică, toate fiind lăcașe de cult, dar în același timp monumente de arhitectură ce pot fi vizitate în municipiu. La acestea se adaugă Turnul pompierilor ridicat între anii 1903 - 1904, cu o înălțime de 45m, ce prezintă, de asemenea, interes pentru vizitatori.

Descrierea detaliată a monumentelor de arhitectură se regăsește în cadrul subcapitolului 1.3 Turism.

c. Mass media

Mass media sunt, de asemenea, bine reprezentate de trei cotidiane (două în limba română și unul în limba maghiară), două reviste de literatură, trei posturi de radio și două de televiziune.

Dintre dificultățile cu care se confruntă sectorul cultural se cuvine să menționăm lipsa unui sediu permanent pentru Casa municipală de cultură, lipsa unei Săli polivalente pentru diverse evenimente, a teatrului de vară, a unui teatru de păpuși, un fond de carte insuficient mai ales în librării.

d. Sport

La finele anului 2009 în județul Satu Mare existau 142 de secții sportive, cu 10 mai multe față de anul precedent. Comparat cu datele de la nivel regional, județul Satu Mare se afla pe locul 4 la numărul de secții sportive, după Cluj, Bihor și Maramureș, județe mult mai mari ca populație și suprafață.

În ceea ce privește numărul de sportivi înregistrați la 100.000 de locuitori, județul Satu Mare se afla în 2009 pe primul loc la nivelul Regiunii Nord-Vest, cu 14,3%, față de o medie regională de 11,9% și una națională de 11,4%.

Trebuie menționat faptul că un sport de tradiție în județul Satu Mare este scrima, în municipiul Satu Mare existând o sală de scrimă care a format sportivi ce fac parte din lotul național al României. Pe lângă scrimă, sătmărenii se pot mândri cu multipli campioni de fotbal (feminin), șah, kata, baschet.

Tot la nivelul municipiului trebuie amintit faptul că în 2008 a fost înființat Clubul Sportiv Municipal, dezvoltat în 2013 cu 5 noi secții (de handbal, baschet, judo și popice pentru seniori, volei și popice pentru juniori). Pe lângă acesta, o serie de

cluburi de stat sau particulare încearcă să acopere nevoia de sport a sătmăreanului, în special a tinerilor. De asemenea, este meritorie implicarea Asociației Caritas care, o dată pe an, organizează Maratonul Solidarității, pentru cauze sociale.

Între cluburile care contribuie la acoperirea, într-o anumită măsură, a nevoii de sport a municipiului amintim: Clubul „Olimpia 2010 Satu Mare”, continuator al clubului „Olimpia”, cu o îndelungată și bogată tradiție în fotbal, Loga Dance School, școala de dans ai cărei sportivi au participat la numeroase competiții atât în țară cât și în afara ei (în Ungaria); Clubul Sportiv „Someșul”, care pregătește tineri în fotbal;, „Sky Lark”- clubul pasionaților radioamatori; „Sănătatea Ergolemn”, pentru culturism, baschet, tenis, fotbal; ADEP- specializat în volei feminin, “Samobil” - judo și tir cu arcul; “Samantha”, pentru bridge; “Sab-Gomez” - box și kick-box; “Nord-Vest Karate” pentru karate și arte marțiale; “Dacia 2003” - volei, fotbal, handbal, tenis de masă, șah, tir, arte, schi, tenis de câmp, biliard, înot, fotbal-tenis, popice, judo; “Atletic 94” - fotbal; “Tigrul Alb” - arte marțiale (kick-box, thai-box); Karate “Zanshin” - karate WKC; Clubul Sportiv Satu Mare, cu secții de atletism, lupte, radioamatorism, scrimă; “Royal Dance Club” - dans sportiv; “Samuraiul” - karate; “Dinamo M.S.M.” - fotbal, baschet, handbal, culturism, karate, tenis de masă, tenis, tir, atletism; “Club Sportiv “Dinamo” - fotbal, tenis; “Bushido” - arte marțiale; “Dans Club 92” - dans sportiv; Fundația Sportivă “Familia” - lupte greco-romane.

Pentru petrecerea timpului liber într-un mod cât mai atractiv, primăria Satu Mare și-a propus dezvoltarea cât mai multor spații de joacă pentru copii, modernizarea celor existente, iar prin inițiativă privată a fost reabilitat ștrandul termal vechi și a fost realizat parcul acvatic “Aquastar”.

Între lipsurile din domeniul sportiv, trebuie menționat faptul că municipiul Satu Mare nu deține o sală de sport polivalentă sau un bazin olimpic, dar acestea se află în portofoliul de proiecte prioritare pentru municipiu, la stadiul de fișă de proiect. Pe lista problemelor cu care se confruntă acest domeniu sunt de menționat starea avansată de degradare a Stadionului Olimpia, ca și lipsa unei parări aferente acestuia.

1.4.4 Incluziune socială

Asistență și incluziune socială

La nivelul municipiului Satu Mare, Serviciul Public de Asistență Socială (SPAS) are rolul de a identifica și soluționa problemele sociale ale comunității, de aplicare a politicilor și strategiilor de asistență socială în domeniul protecției copilului, familiei, persoanelor singure, a persoanelor vârstnice, persoanelor cu dizabilități, cu venituri mici, a persoanelor victime ale violenței în familie, precum și a oricăror persoane aflate în situație de risc social.

Serviciul Social din cadrul Municipiului Satu Mare are un trecut relativ scurt, dar marcat de o evoluție ascendentă. Înființat în anul 1995 ca Birou de Ajutor Social în cadrul Primăriei, a devenit în aproximativ 8 ani Serviciul Public de Asistență Socială (SPAS), având la sfârșitul lui 2013 următoarea structură:

- 4 birouri: Biroul Prestații Sociale; Biroul Fond Locativ, Locuințe Sociale; Biroul proiecte cu Finanțare Internațională; Biroul Buget-Contabilitate.
- 7 compartimente:
 - Compartimentul Protecție Socială;
 - Compartimentul Asistenți personali;
 - Compartimentul Experți Locali pentru Rromi;
 - - Compartimentul Resurse Umane;
 - Compartimentul Juridic;
 - Compartimentul Administrativ;
 - Compartimentul Consiliere, Informare și Relații cu Publicul.
- Centrul Social de Urgență
- Centrul Creșe (inclusiv Creșa Socială Prichindel)
- Centrul Social de Servicii Medicale.
- SPAS Satu Mare este acreditat ca furnizor pentru următoarele tipuri de servicii sociale:
- Centru social de urgență pentru adulți
- Serviciu de informare și mediere a persoanelor de etnie romă
- Serviciu de dezvoltare a deprinderilor de viață independent pentru copii din familii cu dificultate
- Servicii de socializare și petrecere a timpului liber pentru persoane vârstnice
- Serviciu de consiliere pentru copilul abuzat, neglijat, exploatat
- Serviciu de monitorizare, asistență și sprijin al femeii gravide predispuse să își abandoneze copilul
- Serviciu de protecție socială
- Serviciu de orientare profesională
- Serviciu de consiliere, informare și relații cu publicul
- Creșa socială "Prichindel"

Potrivit Raportului anual de activitate al SPAS, în 2013 cea mai mare parte a activității s-a axat pe acordarea de beneficii sociale unui număr de 9.148 persoane, și anume: alocații de susținere a familiei, ajutor social, subvenții pentru încălzire,

servicii de cantină socială, ajutoare comunitare, indemnizații pentru persoane cu handicap. De locuințele sociale și necesitate au beneficiat un număr de 1.118.

Totodată, anul trecut au fost înregistrate 53 de dosare de acordare a alocațiilor pentru susținerea familiei, la 31 decembrie 2013 fiind în plată 130 de dosare. De asemenea, au fost efectuate un număr de 431 de anchete sociale în vederea verificării îndeplinirii de către solicitant a condițiilor de acordare a alocației pentru susținerea familiei.

Serviciile sociale au fost furnizate prin: *Compartimentul Protecție Socială* prin intermediul căruia s-a intervenit în cazul a 286 de copii, respectiv 187 vârstnici; *Creșele și Centrul Social Prichindel* de serviciile cărora au beneficiat 237 copii și familiile acestora; *Centrul Social de Urgență pentru Adulți* de serviciile căruia au beneficiat 153 persoane fără adăpost; *Centrul Social de Servicii Medicale* care a deservit aproximativ 22000 de elevi.

Deși SPAS s-a confruntat cu reducerea bugetului destinat programelor anuale, cu sprijinul donațiilor din partea comunității locale au putut fi susținute activitățile curente. S-a reușit totodată recertificarea sistemului de management al calității în conformitate cu standardul de referință ISO 9001:2008, reacreditarea serviciilor furnizate, continuarea activităților desfășurate de Rețeaua locală de acțiune împotriva violenței în familie. Potrivit evidențelor Inspectoratului Județean de Poliție Satu Mare în anul 2013 în județ au fost înregistrate un număr de 200 de cazuri de violență domestică.

Între preocupările din domeniul asistenței sociale se remarcă accesarea de fonduri europene în vederea facilitării accesului grupurilor vulnerabile pe piața muncii. Este cunoscut faptul că în municipiul Satu Mare numărul mediu al salariaților este mai mic de jumătate din totalul populației (45.071 de persoane la sfârșitul anului 2012). Așadar un bun exemplu îl constituie proiectul "Adaptabilitate - Șansa la o viață activă, aflat în stadiu de implementare prin Programul Operațional Sectorial de Dezvoltare a Resurselor Umane 2007-2013. Din valoarea totală a proiectului de 1787351,5 lei, valoarea eligibilă este de 1751604,47 lei, iar perioada de implementare 28.06.2013-28.06.2015.

Tot la realizări trebuie menționată participarea la activitățile organizate în cadrul proiectului *Cooperare Est-Vest a orașelor pentru incluziunea rromilor*, coordonat de Eurocities, respectiv participarea la diverse seminarii, conferințe, cursuri pentru

formarea continuă a specialiștilor din cadrul SPAS.

De asemenea, nu trebuie uitată nici contribuția SPAS la derularea de acțiuni de muncă în folosul comunității împreună cu Poliția Locală, sau înființarea Centrului de consiliere și asistență pentru persoane cu autism.

Nu în ultimul rând trebuie amintită contribuția Primăriei la administrarea Centrului social de urgență pentru persoanele fără adăpost, ca și administrarea creșei sociale (fără contribuție).

În municipiile Satu Mare și Carei funcționează două cantine sociale de serviciiile cărora beneficiază în special persoanele cu venituri mici. Aceste servicii ar putea fi dezvoltate în viitor, cu atât mai mult cu cât în municipiu există un număr de 2.900 pensionari cu o pensie lunară sub 350 lei.

Sunt de menționat câțiva dintre partenerii SPAS din domeniul privat, care asigură servicii de asistență socială în municipiu și județ:

- Organizația CARITAS are în derulare programe complexe de asistență socială pentru persoanele (copii, tineri și familiile acestora) aflate în situație de risc social sau care dispun de resurse insuficiente pentru satisfacerea nevoilor de bază; persoane în căutarea unui loc de muncă sau cei care solicită sprijin în planificarea viitorului profesional, victimele violenței în familie, persoane cu dizabilități etc. Se remarcă o bună colaborare între instituțiile publice locale și organizația Caritas, dovedită prin derularea unor proiecte în parteneriat, cum ar fi cel pentru combaterea violenței domestice (împreună cu Asociația Stea, Caritas, Asociația Artemis). Asociația Caritas a înființat un Centru de zi pentru vârstnici care desfășoară activități de îngrijire la domiciliu, asistență medicală la cerere, organizarea sărbătorilor de Paște și de Crăciun, aniversarea zilelor de naștere.
- Asociația Stea, care împreună cu SPAS a derulat în parteneriat un proiect pentru sprijinirea și integrarea tinerilor străzii prin educație și obținerea unui loc de muncă
- Asociația Langdon Down- aduce servicii prin susținerea persoanelor cu dizabilități intelectuale, cu sindrom Langdon Down;
- Asociația Sf. Benedict - are ca scop dezvoltarea, educarea și instruirea copiilor și tinerilor care prezintă caracteristici din spectrul autist, precum și ușurarea modului de viață al familiilor acestora;
- Fundația Casa Sătmăreană - vizează dezvoltarea serviciilor de îngrijire la domiciliu pentru îmbunătățirea calității vieții persoanelor vârstnice și menținerea autonomiei acestora;
- Asociația Județeană a Pensionarilor Satu Mare;
- Fundația Română pentru Copii, Comunitate și Familie (FRCCF) -prin Centrul Comunitar și Biroul Satu Mare, încearcă să ofere șanse la o viață mai bună celor aproape 100 de copii care trec zilnic pragul instituției;
- Fundația Hans Lindner - prin programul „Raza speranței”, destinat copiilor suferinzi de boli maligne, oferă informare părinților cu copii bolnavi de cancer despre tratamente, drepturi legale și

- o servicii utile, contribuind totodată la recuperarea și îmbunătățirea calității vieții copiilor bolnavi și a familiilor acestora;
- o Crucea Roșie, filiala Satu Mare - vizează îmbunătățirea condițiilor de existență ale persoanelor vulnerabile prin mobilizarea resurselor existente în comunitate;
- o Asociația Handicapaților Fizic - membrii asociației urmăresc crearea unei punți de legătură între persoanele cu dizabilități și societate, astfel încât aceasta să-i poată cunoaște, să-i poată înțelege și accepta, să-i poată integra;
- o Asociația Națională a Surzilor din România, filiala Satu Mare - apără și promovează interesele sociale, cultural - educative și profesionale ale persoanelor cu deficiențe de auz pentru integrarea lor în societate și egalizarea șanselor;
- o Asociația Nevăzătorilor din România, filiala județeană Satu Mare - urmărește obținerea și protecția drepturilor specifice, asigurarea protecției sociale, integrarea în viața economico-socială și profesională, cultural-artistică și sportivă a țării, reprezentarea nevăzătorilor și a intereselor acestora.
- o Fundația Română a Căminelor de Tranzit Foyer susține integrarea socio-profesională a tinerilor aflați în situații de risc prin dezvoltarea abilităților de viață independentă, cursuri de calificare, sprijin în obținerea și păstrarea unui loc de muncă, traininguri.
- o Asociația Sfânta Rita - asigură alimente, îmbrăcăminte, masă caldă, activități extrașcolare pentru cei 80 de copii care sunt educați în spirit creștin.
- o Asociația Freres încearcă să ofere programe de animație și mese calde pentru copii, burse pentru elevi și studenți, mâncare pentru tineri și sprijin în căutarea de locuri de muncă.

Pe lângă realizările laudabile, trebuie să menționăm și câteva dintre problemele încă existente pe care SPAS încearcă să le rezolve pentru și împreună cu beneficiarii săi: lipsa/slaba ofertă de locuri de muncă pentru încadrarea persoanelor cu dizabilități, a tinerilor proveniți din centrele de plasament, a romilor, a persoanelor eliberate din detenție (laudabil este, totuși, faptul că în județ rata criminalității este printre cele mai scăzute din țară); finanțări insuficiente pentru nevoile din domeniu; lipsa unui sistem comun de înregistrare a persoanelor cu nevoi sociale; un număr de locuințe sociale cu mult mai scăzut decât cererea (în prezent există un număr de 254 locuințe sociale și 100 locuințe de necesitate, la care se adaugă locuințele de stat și ANL; în 2013, s-au înregistrat 51 de noi cereri de locuințe sociale și de necesitate); lipsa centrelor pentru persoanele vârstnice sprijinite de stat (Fostele azile de bătrâni administrate de Consiliul județean au fost transformate în centre pentru persoanele cu dizabilități); lipsa unui centru/adăpost pentru victimele violenței în familie; accesul dificil al persoanelor cu dizabilități în instituții publice, educaționale și culturale din cauza infrastructurii și a transportului în comun neadaptat nevoilor acestora.

În ceea ce privește Direcția Generală de Asistență Socială din subordinea Consiliului Județean, aceasta coordonează activitatea a 24 de unități, dintre care 10 în municipiul Satu Mare. Majoritatea sunt case de tip familial pentru copii (3) dar există și două

case de tip familial pentru adulți, un Centru Maternal pentru copii, un Centru de asistență și intervenție a victimelor traficului de persoane, abuzului, neglijării și exploatării - copii, un Centru de Îngrijire și Asistență - adulți, un Centru de recuperare neuromotorie, tip ambulatoriu - adulți, precum și un Centru de îngrijire și asistență pentru persoanele cu handicap mintal - adulți.

Concluzii

Serviciul de asistență socială furnizează o gamă variată de servicii specifice, pentru sprijinirea persoanelor vulnerabile. Din experiența acumulată până în prezent de către lucrătorii acestui serviciu, s-a remarcat necesitatea sprijinirii persoanelor cu dizabilități, a romilor, a celor provenite din centrele de plasament sau din detenție pentru găsirea unui loc de muncă, oferirea de asistență altor categorii vulnerabile, precum: persoane vârstnice, familii cu venituri mici, victime ale violenței în familie.

Pentru ca ajutoarele provenite din diferite surse să ajungă la cei care au nevoie și pentru a nu exista suprapuneri, este necesară realizarea unei evidențe cât mai precise a (potențialilor) beneficiari de sprijin.

1.4.5 Sănătate

Structura sistemului județean de sănătate

Structura sistemului județean de unități sanitare s-a schimbat față de situația din anii 1990. În cadrul reformei sistemului sanitar, cele peste 100 de dispensare medicale s-au transformat în alte unități sanitare, în special în cabinete medicale de familie, iar în locul policlinicilor s-au înființat cabinete medicale de specialitate, mare parte dintre ele private. Cele 6 spitale moștenite din vechiul regim s-au redus la un număr de 5.

În anul 2009, în județ au funcționat 5 spitale, 150 cabinete medicale de specialitate, 183 cabinete medicale de familie pentru servicii de medicină generală iar pentru servicii stomatologice au funcționat 186 cabinete stomatologice și 45 laboratoare de tehnică dentară. Pentru accesul la medicamente stau la dispoziție 123 farmacii și 21 puncte farmaceutice. Dacă ne referim strict la rețeaua sistemului de sănătate din municipiul Satu Mare aceasta era formată la sfârșitul lui 2013 din 4 spitale, 5 policlinici, 211 cabinete medicale de specialitate, 79 cabinete de medicină de familie, 153 cabinete stomatologice, 59 farmacii.

Începând cu 2010 spitalele din județ au trecut în subordinea Consiliului județean: Spitalul Județean de Urgență Satu Mare, Spitalul orășenesc Negrești Oaș, Spitalul de Pneumoftiziologie Satu Mare și Spitalul orășenesc Tășnad.

În ultimii ani Consiliul județean a depus în calitate de solicitant proiecte de dezvoltare a infrastructurii de sănătate la nivelul județului Satu Mare, o parte a acestora fiind deja realizate sau în curs de realizare, după cum urmează: modernizare Ambulatoriu integrat al Spitalului Orășenesc Negrești Oaș, reabilitare ambulatoriu de specialitate al Spitalului de Urgență Satu Mare (a fost reabilitată din fonduri europene Unitatea de primiri urgențe și Ambulatoriul de specialitate - Policlinica), reabilitare și extindere Spital Județean de Urgență Satu Mare - UPU, consolidare, restaurare interioară pentru Spitalul Județean de Urgență

Indicatorii de calitate, și performanța sistemului de sănătate

Unul dintre indicatorii sistemului de sănătate este numărul de paturi din spitale și din alte unități medicale raportat la 1.000 locuitori. Conform acestui indicator, județul Satu Mare se situează mult sub media națională de 6-7‰, în toată perioada postdecembristă. Astfel, în județul Satu Mare acest indicator a ajuns de la 5,9‰ în 1997 la 5,1‰ în 2009, situându-se cu această valoare pe penultimul loc din regiune și pe ultimele locuri la nivel național.

În cifre absolute, în județul Satu Mare numărul paturilor de spital a scăzut continuu după 1997, ajungând la 1.865 în 2009. În ceea ce privește municipiul Satu Mare, în anul 2013, existau 10,3 paturi în spitale la 1.000 locuitori. Un alt indicator al sistemului de sănătate este durata de intervenție la solicitarea ambulanței și referitor la acest aspect trebuie spus că în 2013 numărul de ambulanțe în municipiul Satu Mare era de 13, iar timpul mediu de intervenție de 700 secunde (11,67 min.).

Efectivul personalului sanitar nu s-a redus în ansamblul lui din 1997 până în anul 2009, însă numărul cadrelor sanitare a rămas unul foarte scăzut, iar fenomenul de emigrare a medicilor și asistenților spre Europa de Vest afectează și județul Satu Mare, inclusiv prin emigrarea spre Ungaria a personalului calificat din ultimul deceniu.⁴⁶ În cadrul județului, numărul total al medicilor, fără stomatologi, a crescut de la 567 în anul 2011 la 607 în 2012, iar al stomatologilor de la 208 în 2011 la 218 în 2012, iar totalul personalului auxiliar înregistra un număr de 912 persoane în 2011, crescând la 1006 în 2012.

Comparativ cu alte județe din regiune, se constată că în județul Bistrița-Năsăud situația este și mai gravă; acolo numărul medicilor a scăzut în perioada 1997-2009, în Maramureș a crescut ne semnificativ, însă în alte județe a crescut mai mult decât în Satu Mare.

Cu referire la anul 2009 și comparând cifrele la 1.000 de locuitori, se remarcă în județul Satu Mare că numărul medicilor la 1.000 de locuitori a ajuns la valoarea de 1,42, depășind media județului Bistrița-Năsăud, dar fiind mult sub media națională de 2,3, sau cea de 2,62 la nivel regional.

Comparând numărul asistenților ce revin la 1.000 locuitori, în anul 2009, se constată diferențe regionale mai mari: în timp ce media era peste 6, în Satu Mare și în Bistrița Năsăud a rămas între 4 și 5.

Analizând situația echipamentelor din spitale și policlinici, putem spune că în ciuda eforturilor de modernizare din ultimii ani, pe ansamblu acestea sunt învechite față de alte județe, și mai ales față de dotările din județul învecinat din Ungaria, fapt care face ca mulți sătmăreni să treacă granița pentru a beneficia de servicii medicale mai bune.

Eficiența scăzută a sistemului județean de sănătate se reflectă și în speranța de viață la naștere, mai scăzută în județ față de regiunea Nord-Vest sau România (cifrele sunt detaliate la subcapitolul 4.1 - Demografie).

Concluzii

În ceea ce privește sistemul de sănătate, instituțiile aferente se află în administrarea Consiliului Județean. Primăria Municipiului Satu - Mare s-ar putea implica în realizarea unei unități medico-sociale, destinate categoriilor vulnerabile, care prezintă probleme de sănătate.

1.5 INFRASTRUCTURA, ECHIPAREA TERITORIULUI

1.5.1 Dezvoltare urbană

Structură și morfologie urbană

Structura spațială a orașului este caracterizată de o separare accentuată între cele două părți principale, situate la nord și la sud de râul Someș și de o configurație fragmentară, cu trupuri izolate, către marginile teritoriului administrativ. Partea de nord, "orașul vechi", este mai omogenă și mai coerentă morfologic, cu o gradare naturală de la nucleul central dens la casele individuale cu grădină. Partea de sud are o imagine generală fragmentată, prin alăturarea contrastantă între cartiere de locuințe colective supra-aglomerate, zone de case semi-urbanizate, întinse suprafețe industriale (multe dintre acestea fiind abandonate sau degradate). Vecinătatea între zone rezidențiale cu morfologii și densități foarte diferite (ansambluri de blocuri P+4 - P+10 și case unifamiliale parter) generează rupturi de scară.

Patrimoniul urbanistic al orașului, deși nu foarte extins, conține clădiri arhitectură valoroasă. În zona centrală, se grupează clădiri de sfârșit de secol XIX, din perioada interbelică și chiar din anii 60, care însă nu sunt puse în valoare printr-o amenajare corespunzătoare a spațiului.

Rețeaua viară este preponderent radială, cu inele incomplete și cu doar două relații rutiere (poduri) peste râul Someș, a căror capacitate este deseori depășită de încărcările de trafic existente. Principalele bariere spațiale și funcționale care generează fragmentare și discontinuitate sunt:

- Râul Someș, din cauza traversărilor insuficiente,
- Calea ferată și instalațiile aferente care divizează orașul, izolând unele cartiere, în raport cu altele și cu zona centrală
- Traversarea căii ferate se face la sol și printr-un pasaj în lungime de 676 m, cu două benzi de circulație.

Elemente naturale și peisaj urban

Satu Mare are un patrimoniu natural semnificativ, care poate fi valorificat în dezvoltarea orașului:

- *Râul Someș* este elementul natural principal al orașului; acesta a determinat istoric configurația orașului și a spațiilor verzi. Potențialul prezenței marcante a acestuia nu este valorificat. Lunca Someșului rămâne un spațiu liber cu caracter verde, neafectat de construcții datorită prezenței digurilor care protejează acest culoar care însă nu este amenajat și folosit ca spațiu verde public. Digurile, în cea mai mare parte au un

caracter natural, însă în unele situații sunt perturbate de prezența garajelor sau blocate de suprafețe industriale.

- *Lacurile* - naturale sau cvasi naturale și starea acestora (secate, cu malurile perturbate, etc.)
- *Zona întinsă de grădini de agrement (Bercu Mare), cât și suprafețele mari de grădini private în interiorul parcelor (Schrebergarten), specifice orașului.*

Există un *deficit de spații verzi publice, comparativ cu ponderea mare a grădinilor private.*

Peisajul urban este afectat de actuala amenajare și stare a unor străzi și piețe urbane. Calitatea spațiilor publice din centrul orașului este scăzută, în mare măsură ca efect al polarizării în acest areal a unui prea mare trafic motorizat și a unei staționări excesive. Excepție face pietonalul Corneliu Coposu, recent amenajat.

Spații verzi

Spațiile verzi din cadrul orașelor și municipiilor, definite ca o rețea mozaicată sau un sistem de ecosisteme seminaturale, al căror specific este determinat de vegetație (lemnoasă, arborescentă, arbustivă, floricolă și erbacee.) Spațiile verzi din oraș au față de mediul înconjurător un rol multiplu și foarte variat și anume - rol social, rol educativ, rol sanitar și igienic, rol tehnico-economic, rol de protecție și rol estetic și decorativ. Din această categorie fac parte parcurile, grădini, scuaruri, perdele de protecție, fâșii de străzi. Mai există spații verzi din teritoriul delimitat al dotărilor (curți, școli, grădinițe, instituții). Grădinile particulare în cadrul gospodăriilor individuale constituie o categorie aparte, reprezentând o importanță deosebită în viața urbană.

În conformitate cu prevederile legii nr. 24/ 2007 privind reglementarea și administrarea spațiilor verzi din intravilanul localităților, spațiile verzi se compun din următoarele tipuri de terenuri din intravilanul localităților:

- a) spații verzi publice cu acces nelimitat: parcuri, grădini, scuaruri, fâșii plantate;
- b) spații verzi publice de folosință specializată:
 - 1. grădini botanice și zoologice, muzee în aer liber, parcuri expoziționale, zone ambientale și de agrement pentru animalele dresate în spectacolele de circ;
 - 2. cele aferente dotărilor publice: creșe, grădinițe, școli, unități sanitare sau de protecție socială, instituții, edificii de cult, cimitire;
 - 3. baze sau parcuri sportive pentru practicarea sportului de performanță;
- c) spații verzi pentru agrement: baze de agrement, poli de agrement, complexuri și baze sportive;
- d) spații verzi pentru protecția lacurilor și cursurilor de apă;
- e) culoare de protecție față de infrastructură tehnică;
- f) păduri de agrement

Autoritățile administrației publice locale au obligația să țină evidența spațiilor verzi de pe teritoriul unităților administrative, prin constituirea registrelor locale ale spațiilor verzi, pe care le actualizează ori de câte ori intervin modificări. Evidența spațiilor verzi are drept scop organizarea folosirii raționale a acestora, a regenerării și protecției lor eficiente, cu exercitarea controlului sistematic al schimbărilor calitative și cantitative, precum și asigurarea informațiilor despre spațiile verzi.

Registrele locale ale spațiilor verzi se constituie pe baza normelor tehnice aprobate prin ordin al ministrului dezvoltării regionale și locuinței, cu avizul ministrului mediului și al ministrului administrației și internelor, în termen de un an de la elaborarea și publicarea acestora.

Obligația organizării și conducerii registrelor spațiilor verzi revine autorităților administrației publice locale. Registrul local al spațiilor verzi este un sistem informațional care cuprinde datele tehnice ale tuturor spațiilor verzi conform indicilor de calitate și cantitate. Registrele locale ale spațiilor verzi vor fi făcute publice și vor putea fi consultate la sediile autorităților administrației publice locale.

Schimbarea destinației terenurilor înregistrate în registrul local al spațiilor verzi se poate face numai pentru lucrări de utilitate publică, stabilite în baza documentațiilor de urbanism, aprobate conform legislației în vigoare. În limita unei cote de 5% din suprafața fiecărui obiectiv înregistrat în registrul local al spațiilor verzi, autoritățile administrației publice locale pot autoriza amplasarea unor construcții ușoare, cu caracter provizoriu, pentru activitățile de comerț și alimentație publică, în conformitate cu documentațiile de urbanism legal aprobate.

Activitățile de administrare și gospodărire a spațiilor verzi subordonate autorităților administrației publice locale sunt finanțate din bugetul local pentru:

- a) cheltuielile legate de regenerarea, paza și protecția spațiilor verzi și pentru tratamentele fitosanitare recomandate de unitățile fitosanitare locale pentru protecția plantelor;
- b) efectuarea lucrărilor de proiectare și de cercetare științifică în domeniul protecției și amenajării durabile a spațiilor verzi;
- c) investițiile capitale în domeniul spațiilor verzi;
- d) crearea și dezvoltarea spațiilor verzi prin achiziționarea de terenuri disponibile cu potențial sociocultural sau ecologic, în vederea atingerii și respectării normativelor europene existente în domeniu cu privire la necesarul de spații verzi;
- e) alte obligații legate de administrarea și gospodărirea spațiilor verzi.

Sursele de finantare necesare pentru aplicarea masurilor de administrare si gospodarire a spatiilor verzi vor fi prevazute in bugetele locale, incepand cu anul 2010. Municipiul Satu Mare este un oraş de câmpie sau, am putea spune, oraş de luncă care s-a dezvoltat de-o parte şi de alta a râului Someş, râu ce traversează oraşul pe o porţiune de 36,5 km. Acest oraş care pe vremuri era un târg s-a dezvoltat şi-a înflorit pe ambele maluri ale râului ce-l traversează.

În anul 1936 populaţia oraşului era de 54.264 locuitori. În anul 1990 s-a ajuns la peste 130.000 locuitori iar suprafaţa oraşului la 12.660 ha.

După anii 70, mai bine zis, după inundaţiile catastrofale din luna mai 1970 care au distrus multe clădiri şi spaţii verzi, oraşul a cunoscut o dezvoltare deosebită construindu-se zece cartiere de locuit (Cartierul micro 14, 15,16,17, Soarelui, Carpaţi I şi II, Cartier Solidarităţii, cartier 14 Mai şi cartier Botizului), în toate aceste cartiere s-a impus realizarea de spaţii verzi şi locuri de joaca pentru copii .S-a pus accent pe construirea unui număr mare de blocuri în cartiere, iar spaţiile verzi nu au fost realizate la standarde corespunzătoare, limitându-se la fâşii de străzi plantate cu arbori, arbuşti, conifere şi benzi înierbate. Locuitorii acestor cartiere au început construirea a tot felul de garaje neautorizate, grădiniţe de legume amestecate cu flori care au diminuat mult suprafaţa spaţiilor verzi. Astfel cartierele au devenit foarte aglomerate şi greu de întreţinut.

Cartierele au început să fie mai bine reorganizate şi întreţinute după anii 90. Ele continuă să fie modernizate în permanenţă prin amenajări de scuaruri, terenuri de joacă pentru copii şi plantări de arbori şi arbuşti, la ora actuală amenajându-se parcuri şi spaţii de joacă pentru copii.

Municipiul Satu Mare are în prezent 279,073 ha reprezentând 24,68 mp pe locuitor, foarte aproape de norma impusă de 26mp/ locuitor pentru oraşele de câmpie cu o populaţie de peste 100.000 locuitori, conform O.U.G. nr.195/2005 (*actualizată*) privind protecţia mediului.

Evoluția suprafețelor ocupate de spații verzi în municipiul Satu Mare

Judete	Municipii si orase	Ani						
		Anul 1993	Anul 2000	Anul 2006	Anul 2007	Anul 2008	Anul 2014	Anul 2015
		UM: Ha						
		Hectare	Hectare	Hectare	Hectare	Hectare	Hectare	Hectare
Satu Mare	136483 MUNICIPIUL SATU MARE	158	158	158	265	279	279	279

Municipiul Satu Mare are următoarele categorii de spații verzi:

	Suprafață (mp)	Mp./locuitor
PARCURI și GRADINA ROMEI	159.557	1,9121
SCUARURI	56.656	
FÂȘII DE STRĂZI	573.086	5,0682
CURȚI DE INSTITUȚII	188.194	1,6644
CARTIERE	414.950	3,6697
TERENURI NEAMENAJATE ȘI ALBIA MAJORĂ A SOMEȘULUI	1.398.287	12,3659
TOTAL	2.790.730	24,68

Parcurile, scuarurile și singura grădină din oraș sunt cele mai importante și necesare locuitorilor, ca suprafață sunt în deficit față de norma recomandată de 8mp/locuitor.

Din punct de vedere al repartizării în teritoriu se observă o concentrare în zona nordică a orașului, centrul vechi și zonele apropiate acestuia. Cele mai vechi parcuri care au o istorie, o tradiție și un renume sunt : Parcul Libertății , Parcul Vasile Lucaciu, Parc Turnul Pompierilor, Grădina Romei, Parc Eroii Revoluției, Parc Titulescu, Parc Viitorului, Parc Mic, Scuar George Coșbuc, Scuar Bălcescu, Scuar Piața Păcii. Parcuri și scuaruri mai recente amenajate după anii 90 sunt: Scuar Aurel Vlaicu, Scuar Odobescu, Scuar Wolfenbuttel, Scuar Botizului, Scuar Piața Romana, Scuar Piața 25 Octombrie, Scuar Insule Pod Goleescu și Pod Decebal, Scuar Parcare Retezatului, Scuar Mioriței, Scuar Bulevardul Transilvania, Scuar Rodnei, Scuar Mini Rozar.

Cel mai frumos și cel mai vechi parc din municipiul Satu Mare este Parcul Libertății situat în centrul vechi al municipiului. Este amenajat în stil geometric simetric ce încântă prin armonie și culoare.

În partea sudică a orașului, numită de sătmăreni „dincolo de Someș”, sunt parcuri și scuaruri care au fost amenajate după construirea cartierelor. Parcuri și scuaruri mai vechi sunt: Parc Cloșca, (lângă cartier Micro 14), Parc George Boitor, Cimitirul Eroilor, apoi s-au amenajat Parc UFO (cartier micro 17), Parc Liniștii, Parc Brândușa (cartier micro 16), Scuar ANL (lângă blocurile ANL), Scuar Prahova, Scuar Arinului (cartier micro 15), Scuar Milcov, Scuar Spitalul Județean, Scuar Soarelui (cartier Soarelui).

În unele cazuri se simte lipsa unor studii de specialitate de amenajare arhitectural-peisagistică, în care cadrul arhitectural să fie pus în valoare prin compoziția peisagistică, sau estimat prin astfel de compoziții, atunci când cadrul construit nu este valoros sau prezintă aspecte inestetice, (calcane, fațade posterioare sau funduri de loturi construite). Este necesar deci ca reabilitarea spațiilor verzi existente și amenajarea spațiilor verzi noi să se facă pe baza unor proiecte de specialitate, avizate la nivelul Primăriei.

Rolul *apei* în compoziția peisagistică trebuie amplificat atât în zona albiei râului Someș, cât și a altor spații verzi prin creșterea oglinzii de apă și eventual prin efecte hidrodinamice, contribuind la îmbunătățirea microclimatului.

De asemenea sunt suprafețe mari de teren neamenajat în albia majoră a Someșului. În acest sens există un proiect de reamenajare a ștrandului Vechi în partea nordică a orașului și un proiect pentru amenajare spațiu pentru picnic în partea sudică a orașului (lângă cartierul micro 16, în zona inundabilă).

Fâșiile plantate, ca tip de spațiu verde amenajat, se regăsesc decât sporadic în compoziția unor artere principale de circulație precum: Bulevardul Vasile Lucaciu, Drum Carei, Bulevardul Unirii. Datorită creșterii numărului de mașini în decursul anilor, necesitățile de creștere a fluenței circulației rutiere și de amenajare a stațiilor de așteptare pentru transportul în comun, au condus la lărgirea carosabilului și a stațiilor în detrimentul fâșiilor plantate. Exemple în acest sens sunt: Strada Aurel Vlaicu, Drum Botizului, Bulevardul Lucian Blaga, Strada 1 Decembrie, Strada Avram Iancu, Strada Rodnei, Strada Lăcrămioarei, Calea Traian, Strada Păulești, unde au fost sacrificate fâșiile plantate cu arbori în aliniament. Se constată de asemenea, o practică a betonării

și asfaltării fâșiilor plantate cu gazon din axul străzilor, mai ales în zona benzilor de viraj, diminuând estetica străzilor.

Spațiile verzi din cartiere, cu referință la ansamblurile de blocuri, de locuințe, au fost amenajate cu sprijinul primăriei de către asociațiile de locatari cu plantații de arbori (tei, bignonia, arțar, salcâm, oțetar chiar și pomi fructiferi), arbuști (tufe de gard viu, trandafir, liliac, etc.), flori și gazon, concepția de amenajare variind în raport cu posibilitățile imaginative și materiale ale respectivelor asociații. În multe cazuri aceste spații verzi ameliorează ansamblurile arhitecturale, îmbunătățind microclimatul local prin umbră, adsorbția zgomotului, a prafului, și a gazelor urbane. Semnalăm calitatea unor astfel de spații verzi în Cartierele mai vechi și la casele construite în asociație.

Luate în ansamblu pe total municipiul Satu Mare, structura spațiilor verzi pe categorii de folosință este destul de bine echilibrată.

De asemenea, imperativ este ca spațiile verzi existente să fie protejate și conservate strict ca suprafață de orice intervenții cu alte scopuri (implantări de construcții care nu servesc scopului recreativ și de odihnă). În momentul de față, spațiile verzi din municipiul Satu Mare, prezintă un avansat grad de deteriorare și declin biologic. În condițiile creșterii gradului de poluare atmosferică, se constată degradarea accentuată a peluzelor, plantelor lemnoase, foioase și rășinoase, arbuști, trandafiri, liane, prin diminuarea aspectului decorativ - estetic, reducerea creșterilor, îmbătrânirea prematură și deci, reducerea longevității, diminuarea rezistenței la agenții patogeni.

Zonele verzi de interes public, sunt distribuite neuniform și dispersat pe teritoriul orașului. Există un deficit de spații verzi, îndeosebi de parcuri și grădini în zonele în care sunt situate unele ansambluri de locuințe noi ca: Ansamblul de locuințe Bârgăului nr.2, Ansamblul de locuințe Matei Corvin, Ansamblul de locuințe Gellert Sandor, Ansamblul de locuințe Nicolae Gulescu. În perioada 1990 - 2013, în ceea ce privește spațiile verzi, s-au remarcat următoarele tendințe :

- reducerea și desființarea continuă a spațiilor verzi publice;
- în etapa actuală, continuă deteriorarea și dispariția spațiilor verzi publice din cauza amplasării pe suprafața acestora a unor noi activități de construcții, comerț, parcaje, buticuri, etc., precum și din lipsa unor fonduri necesare pentru întreținerea lor.

Față de cele analizate, rezultă că în municipiul Satu Mare există zone de deficit și chiar

lipsească total spațiile verzi publice și există zone cu potențial natural și peisagistic favorabil dar insuficient valorificat.

În concluzie, se poate afirma, că în municipiul Satu Mare suprafața spațiilor verzi / locuitor este foarte apropiată de valoarea de 26 mp/ locuitor, prevăzut în legislație. Implementarea proiectelor incluse în SIDU va avea ca rezultat atingerea acestui indicator.

Dezvoltare spațială

O barieră în dezvoltarea spațială coerentă este limita administrativă a orașului care, în partea de est în special, blochează dezvoltarea acestuia. Încheierea unui protocol de cooperare metropolitană pentru Zona metropolitană Satu Mare (ZMSM) potențial reduce această limitare dar nu o elimină, încă, din cauza disponibilității reduse pentru cooperare intercomunală reală.

Se observă o tendință viitoare de extindere a nucleului central spre sud, odată cu apariția unor supermarketuri de mari dimensiuni (Billa, Kaufland, Auchan) și potențialul materializării unor *subcentre de cartier de comerț și servicii*.

Mari suprafețe de teren în intravilan (vechile industrii pericentrale) sunt o rezervă de spațiu pentru dezvoltarea orașului în limitele sale actuale (dezvoltare “prin umplere”/infill development) și limitarea dispersării acestuia. Zonele industriale, de mari dimensiuni, de la periferie, nu sunt utilizate eficient, dar resursele lor de teren și infrastructura existentă, constituie oportunitate pentru relocarea activităților productive din interiorul orașului sau pentru localizarea celor noi.

O resursă cu potențial important pentru dezvoltarea orașului este culoarul Someșului care poate deveni ax structurant atât la nivel local, cât și intra-regional (ax susținut de drumul expres Nyiregyhaza - Baia Mare). Există potențialul valorificării acestui coridor natural prin amenajarea de spații publice pentru activități de recreere și agrement, inclusiv pentru navigație.

Intravilanul supradimensionat și extinderea tentaculară a orașului de-a lungul arterelor penetrante principale sunt premise negative care generează riscul de disoluție a formei urbane (urban sprawl), de fragmentare a cadrului natural și de creștere a deplasărilor motorizate (ca urmare a faptului că densitatea redusă nu permite crearea unei mase critice de călători care să rentabilizeze un transport public satisfăcător ca acoperire

teritorială și frecvență).

Topografia plană este favorabilă dezvoltării spațiale echilibrate, în toate direcțiile.

Zgomot

Principalele surse de zgomot din municipiul Satu Mare sunt:

- traficul rutier, mai ales pe marile artere peste care se suprapun și traseele de transport în comun,
- transportul pe șină: calea ferată
- transportul aerian - Aeroportul Satu Mare
- Activitatea industrială - uzinele IPPC

Pentru rezolvarea problematicei reprezentate de factorul de mediu ZGOMOT, primăria municipiului a realizat ***Planul de Acțiune pentru prevenirea și reducerea zgomotului ambiant în municipiul Satu Mare.***

Elaboratorii **Planului de Acțiune** au stabilit că circulația rutieră, circulația feroviară și unitățile industriale cauzează o sarcină de zgomot peste limitele admise, deci numai pentru aceste surse trebuie elaborate planuri de reducere a zgomotului.

Conform acestui plan reducerea zgomotului se poate efectua prin utilizarea a mai multor posibilități, cum ar fi:

- îmbunătățirea circulației și a rețelei stradale,
- amenajarea, exploatarea terenurilor,
- intervenții tehnice în rețeaua drumurilor,
- mijloace pentru combaterea zgomotului amplasabile ulterior,
- regulamente, dispoziții economice sau stimulente
- alegerea și utilizarea surselor de zgomot mai silențioase

Este necesar asigurarea priorității majore a acelor măsuri preventive care reduc zgomotul, direct prin intervenție la sursă.

Combaterea eficientă și rentabilă a zgomotului în fiecare caz se poate efectua în cunoștința modurilor de reducere, și în faza proiectării drumurilor publice și stabilimentelor aferente.

Planul de acțiune stabilește de asemenea măsuri pentru reducerea zgomotului.

Aceste măsuri sunt:

Dezvoltarea rețelei de drumuri, Reducerea densității traficului:

- reducerea traficului, devierea traficului,
- sprijinirea circulației ecologice, extinderea transportului public,
- realizarea sistemului P+R la periferiile orașului și integrarea acestora în sistemul transportului public,

- Construirea de garaje subterane
- Construirea de noi parkinguri în nodurile transportului public,
- Dezvoltarea pistelor de biciclete.

Reducerea proporției vehiculelor grele:

- devierea traficului pe rute alternative,
- marcarea traseelor pentru vehiculele grele,
- interzicerea și limitarea temporară a circulației vehiculelor grele.

Limitarea vitezei / atenuarea traficului:

- reducerea depășirilor vitezei limită,
- marcarea zonelor cu viteză limită de 30km/h,
- marcarea zonelor limitate pentru trafic (ex. zone pentru magazine),
- devierea rutelor, replanificare (ex. devierea benzilor).

Înnoirea mijloacelor de transport:

- achiziționarea vehiculelor de mare tonaj mai silențioase,
- achiziționarea autobuzelor mai silențioase.

Schimbarea pavajului:

- folosirea stratului de uzură cu zgomot redus.

Ecranarea zgomotului

- construirea pereților și digurilor de ecranare a zgomotului,
- folosirea clădirilor pentru ecranarea zgomotului,
- închiderea ulterioară a spațiilor dintre clădiri.

Protecție pasivă

- montarea ferestrelor cu ventilație ocolitoare și capacitate înaltă de reducere a zgomotului,
- așezarea perdelelor transparente pe clădiri.

Possibilitățile de reducere a zgomotului pentru traficul feroviar

Pentru reducerea zgomotului produs de traficul feroviar avem două posibilități:

- reducerea activă a zgomotului,
- reducerea pasivă a zgomotului.

Reducerea activă (reducere tehnică, mecanică a zgomotului prin modificarea construcției vehiculului, modificarea tehnologiei de construcție a căii de rulare, etc.)

se poate folosi în primul rând la reînnoirea căii de rulare sau în cazul construirii de noi căi. În cazul nostru poate avea loc o reducere pasivă a zgomotului.

Emisia zgomotului care se ivește la trecerea garniturilor pe pod, se poate realiza prin modificarea structurii podului.

Amenajarea, exploatarea terenurilor

Pe parcursul amenajării și exploatării terenurilor trebuie să ne străduim ca terenurile și stabilimentele folosite pentru diferite scopuri să fie afectate cât mai puțin de zgomoturi provenite de la alte amplasamente. În coordonarea rețelelor de drumuri cu teritoriile protejate trebuie să ținem cont de următoarele aspecte:

- coordonarea adecvată a șantierelor astfel ca cerințele de trafic să nu crească în mod nemotivat,

- amplasarea avantajoasă a zonelor industriale față de rutele de transport public, față de rutele de transport interurban și față de drumurile principale,
- planificarea urbană să fie adaptat la sistemul de transport (restricția construcțiilor în zone de protecție a aeroportului, respectarea distanței de protecție lângă drumuri principale, etc.),
- construirea a mai multor instituții, stabilimente economice și de prestări servicii, și mai puține locuințe lângă drumuri principale,
- construirea magaziiilor sau clădirilor de prestări servicii cu 2-3 etaje de-a lungul drumurilor principale între drum și locuințe.

Măsurile propuse în SIDU precum și proiectele care vor fi implementate pe baza acestei strategii, au fost astfel elaborate ca să fie în concordanță cu propunerile și soluțiile identificate în cadrul planului.

Concluzii

Principalele deficiențe urbanistice ale orașului Satu Mare sunt:

- tendința de dezvoltare spațială dispersată și nesuținută de un transport public performant;
- slaba calitate a spațiilor publice.

Principalele elemente de potențial urbanistic, încă insuficient exploatat, sunt:

- culoarul natural al râului Someș;
- zona centrală, istorică, a orașului, cu un patrimoniu arhitectural insuficient pus în valoare și cu o accesibilitate pietonală dezagreabilă, dinspre sudul orașului.

Principala amenințare este dispariția grădinilor Bercu, sub presiunea construirii, neîngrădită de reglementări corecte de protejare a valorilor urbanistice.

1.5.2 Rețeaua rutieră și transport

Accesibilitate rutieră la nivel teritorial

Satu Mare este un nod important de drumuri și căi ferate, situat în apropierea frontierei cu Ucraina și Ungaria și fiind orașul românesc cel mai apropiat de rețeaua europeană de autostrăzi. Municipiul este legat de alte orașe importante din România prin drumuri (drumul European E81, E67 și E58), precum și prin calea ferată (linia principală 400 CFR).

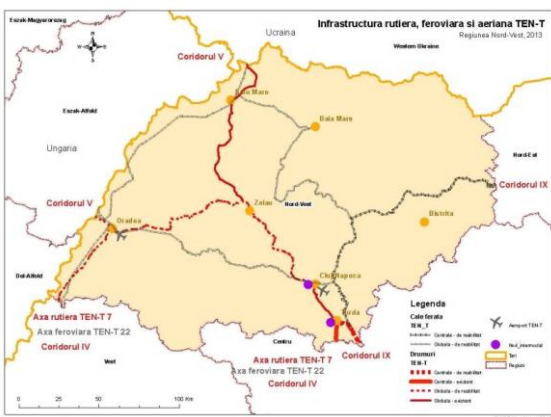
Avantajul geografic al apropierii de frontierele cu Ungaria și Ucraina este anulat parțial de poziția marginală față de principalele coridoare transeuropene de transport (TEN-T core/centrală) care traversează România, dintre care cel mai apropiat este fostul culoar paneuropean IV, devenit ulterior de *axa 7 - rutiera* (din cele 30 de axe prioritare ale rețelei transeuropene de transport TEN-T) și care, în prezent (începând cu decembrie 2013), face parte din coridorul Rhin-Dunăre.

Mai aproape de municipiul Satu Mare este *coridorul Mediteranean* (fostul coridor 5 paneuropean: Veneția-Kiev-Moscova), care va trece pe teritoriul Ungariei la o distanță de cca. 50 km de granița României.

Vecinătatea cu Autostrada Transilvaniei (A3) Borș-Oradea-Zalău-Cluj-Napoca-Turda-Brașov, cuprinsă în rețeaua TEN-T globală, la cca 100 km de municipiul Satu Mare

trebuie valorificată, în viitor, prin crearea unei relații rutiere cu aceasta, de tip *drum expres* - Satu Mare - Zalău/Suplacu de Barcău (traseu interregional principal cf. PATN Secțiunea I - Căi de comunicație - v. fig. de mai jos).

Rețeaua TEN-T centrală și globală, în Regiunea Nord-Vest

Regiunea Nord-Vest nu dispune de o rețea de drumuri rapide și/sau autostrăzi adecvată, fapt care duce la devierea traficului spre alte regiuni. Sistemul de drumuri naționale și județene, care ar trebui

sa compenseze această lipsă, este insuficient modernizat. Dintre acestea, pentru orașul Satu Mare, o prioritate de reamenajare o constituie DJ 193, DN 18H.

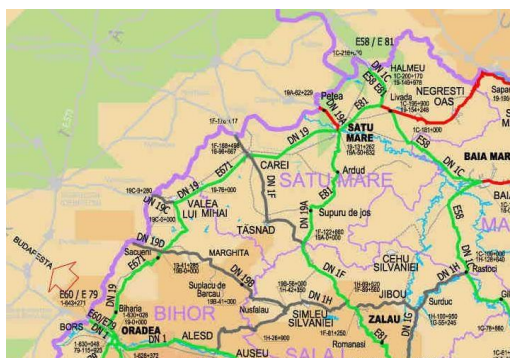
Satu Mare are în vecinătate noduri importante ale rețelei de transporturi transfrontaliere: Petea și Halmeu (tranzitat de 60% din transferul de mărfuri pe cale ferată), aeroportul internațional, ca și drumul expres Nyiregyhaza - Satu Mare - Baia Mare.

Densitatea drumurilor din județul Satu Mare, de 36,3 km/kmp, este puțin peste media națională (33,5 km/kmp) și peste media regiunii Nord-Vest (34,7 km/kmp).

Rețea rutieră și transport rutier (public, privat), la nivel local

Rețeaua rutieră a orașului este de *tip radial*, având 4 direcții majore:

- DN19A- spre Petea, Ungaria;
- E 81 - DN19A - spre Cluj-Napoca;
- DN19 - spre Oradea, Carei;
- E 81 -DN1C - spre Baia Mare

Relații rutiere principale (drumuri naționale și europene) ale municipiului Satu Mare

Rețeaua viară are o *slabă conectivitate*, în special între partea sa de nord și partea sa de sud, relaționându-se, peste Someș, prin doar două poduri rutiere, pietonale și carosabile. Există și o slabă relaționare rutieră a unor cartiere (din sud-est, sud-vest și nord-vest) cu restul orașului. *Absența unei centuri rutiere a orașului* are drept consecință un masiv trafic rutier de tranzit în interiorul acestuia, atât de persoane cât și de mărfuri.

Ponderea modală a deplasărilor, conform studiului de trafic Satu Mare, evidențiază o

ridicată utilizare a mijloacelor de deplasare motorizată:

- Mașina individuală - 60%;
- Deplasare pietonală / cu bicicleta - 25%;
- Transport public - 15%.

Nu există o strategie sau viziune redactată în mod oficial cu privire la organizarea și gestionarea mobilității urbane. Nu sunt încurajate modurile nemotorizate, nepoluante, de deplasare. Există preocupare pentru facilitarea utilizării automobilelor.

Conform Agenției pentru Protecția Mediului, principala sursă de poluare a aerului în oraș o constituie traficul auto.

Trafic

În absența unei centuri rutiere, transportul de mărfuri tranzitează orașul având efecte negative asupra calității aerului și vitezei de deplasare în trafic, precum și asupra calității locuirii din diverse zone. Există concentrări de trafic care depășesc capacitatea unor artere, mai ales pe traversările rutiere ale Someșului.

Infrastructură pentru pietoni

Există un număr redus de trasee și piețe exclusiv pietonale, în zona centrală (str. George Coposu), în alte cartiere și pe digul Someșului. Starea fizică a multor trotuare nu este corespunzătoare. Există disfuncții de traversare pietonală a căii ferate, care creează probleme de siguranță a deplasărilor.

Caracterul de oraș grădină, cadrul natural și existența unor areale cu patrimoniu arhitectural istoric (în special zona centrală veche) sunt premise favorabile dezvoltării unei infrastructuri pietonale atractive.

Infrastructură pentru bicicliști

Infrastructura pentru biciclete existentă este foarte redusă, localizată pe trotuar și realizată fără a se lua în considerare necesitățile reale ale bicicliștilor, ceea ce poate genera nesiguranță în trafic. Nu există parări/rasteluri pentru biciclete. Această situație face ca numărul utilizatorilor acestui mod de deplasare să fie redus, în ciuda caracterului de “oraș verde” al localității.

Traseul pistei de biciclete din lungul Someșului rămâne blocat de imposibilitatea continuării transfrontaliere a parcurului, în contextul inexistenței unui punct de

trecere a frontierei și al amânării intrării României în spațiul Schengen.

Staționare

Există unele locații de parcare plătite, însă nu există o strategie coerentă de gestionare a parcării în oraș. Extinderea parcării la sol consumă spațiu public în defavoarea infrastructurii pentru pietoni, a spațiilor verzi etc.

Transport public

Transportul public este insuficient dezvoltat, în special ca acoperire teritorială, unele zone periferice nefiind deservite. Viteza și capacitatea de transport a rețelei existente sunt reduse.

Autogara și stațiile de transport sunt într-o stare fizică necorespunzătoare. Infrastructura și vehiculele sunt depășite tehnologic și moral. Există zone cu o slabă accesibilitate la stațiile de transport public. Nu există e-ticketing și nici un sistem de informare acceptabil.

1.5.3 Rețeaua feroviară

Căi feroviare

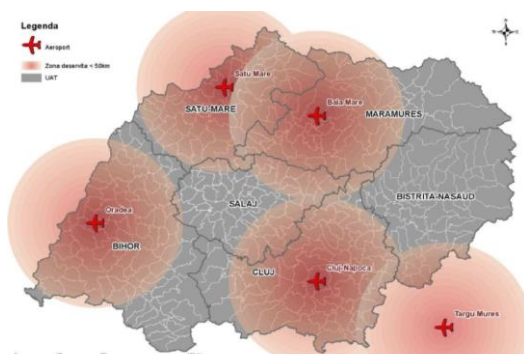
Infrastructura liniei de transport feroviar 402 (înspre Carei și Oradea, cu continuarea înspre Arad și Timișoara), care deservește municipiul Satu Mare, este într-o stare foarte proastă, legăturile feroviare cu polii urbani din Ungaria, Transilvania și cu celelalte zone ale țării fiind foarte lente. Această situație periclitează *rolul de pol logistic* al Municipiului Satu Mare, care are vocația de *poartă de intrare* în țară a produselor din vestul, centrul și nordul Europei (v. fig. 3).

Deși este la confluența a două importante treceri ale frontierei (Petea și Halmeu) cu două țări (Ungaria și Ucraina), orașul și județul Satu Mare nu dispun de centre sau facilități pentru transportul intermodal.

1.5.4 Transportul aerian

Aeroportul din Satu Mare a dobândit statut de aeroport internațional începând cu 1996 și relaționează municipiul Satu Mare cu capitala României și cu alte 15 orașe și capitale europene prin Timișoara. Accesibilitatea rapidă a orașului și deschiderea sa externă sunt însă puternic diminuate de plasarea în afara principalelor culoare aeriene internaționale. Deși are cea mai lungă pistă din Transilvania, aeroportul nu găzduiește curse regulate, cu excepția celor operate de TAROM către București.

Proximitatea aeroporturilor din Satu Mare și din Baia Mare generează o competiție dezavantajoasă, ceea ce a condus la studierea ipotezei realizării unui aeroport comun Satu Mare - Baia Mare.

Aeroporturi în Regiunea Nord-Vest

Concluzii

Principalele deficiențe la nivelul mobilității sunt:

- Accesibilitatea externă, rutieră și ferată, limitată de slaba calitate a infrastructurilor și serviciilor de transport la nivel regional și de distanța relativ mare față de principalele coridoare trans-europene de transport (TEN-T centrală și generală);
- Absența unei ocolitoare/ centuri rutiere a orașului;
- Slaba conectivitate a rețelei rutiere, în special pe direcția N-S, la traversarea râului Someș;
- Absența unei politici de mobilitate care să încurajeze modurile de deplasare nemotorizate și transportul public colectiv.

Există potențialul reorganizării mobilității, orientată către reducerea aut omobilității, la nivelul întregului oraș și cu prioritate în zona centrală. Aceasta ar crea importante premise de regenerare urbană, de creștere a calității locuirii și a atractivității turistice, sprijinite pe reamenajarea spațiilor publice și punerea în valoare a patrimoniului arhitectural și natural.

Există potențialul încurajării deplasărilor cu bicicleta atât în interiorul orașului cât și la nivel periurban, prin crearea unor velorute.

O importantă oportunitate de reorganizare a mobilității urbane și de reînnoire a infrastructurii de transport public o constituie și politica de finanțare europeană în domeniul transporturilor, orientată cu prioritate către sprijinirea dezvoltării deplasărilor nemotorizate și a achiziționării de tehnologii nepoluante (electrice sau hibride, pentru înlocuirea treptată a tehnologiilor bazate pe combustibili fosili.

Bibliografie:

- *Conceptul de Dezvoltare Teritorială a României 2007-2030*
- *Planul Național de Dezvoltare (PND)*
- *PATN -Secțiunea I- Rețele de transport*
- *Strategia de dezvoltare durabilă a serviciul de transport public local de călători - România 2025, Uniunea Română de Transport Public, 2003*
- *CE - Mobility and Transport, The new core network TEN-T, http://ec.europa.eu/transport/themes/infrastructure/new-core-network-key-figures_en.htm*
- *Planul de dezvoltare regională pentru 2014-2020, Regiunea Nord-Vest (Transilvania de Nord)*
- *Strategia de dezvoltare a județului Satu Mare până în 2020 - Concepții si Orientare Modernă, Planificare Armonioasă si Strategică până în 2020, Document realizat în cadrul proiectului: COMPAS 20, Proiect finanțat prin Programul Operațional Dezvoltarea Capacității Administrative din Fondul Social European în perioada 16.09.2009 - 16.02.2012, Cod SMIS 2951*
- *8. Concept de dezvoltare urbană, Satu Mare, Planwerk, 2005 <http://www.satu-mare.ro/pagina/concept-de-dezvoltare-urbana>*
- *Satu Mare Raport&plan de acțiune quest (Audit Mobilitate), Comisia Europeană - Agenția Executivă pentru inovație și Competitivitate, Intelligent Energy Europe, Eurodite, Număr contract S12.589406, martie 2013*
- *Studiu de circulație aferent PUG Satu Mare - Transportul public de călători, 2010*
- *Studiu istoric și morfologic Satu Mare, 2009*
- *Caiet de sarcini P.U.G. Satu Mare 2009 - concluziile Studiului preliminar PUG, elaborat în 2005*

1.6 MEDIUL ȘI INFRASTRUCTURA DE MEDIU

1.6.1 Resurse de apă

Municipiul Satu Mare este situat în arealul bazinului hidrografic Someș - Tisa. Resursele de apă cantonate în acest areal hidrografic pot fi considerate relativ modeste (dar totuși suficiente) și neuniform distribuite în timp și spațiu. Debitul mediu multianual al râului Someș la stația hidrometrică Satu Mare, aproape de ieșirea din țară, este de $129 \text{ m}^3/\text{s}$.

Cu toate că, din punct de vedere cantitativ, resursa de apă cantonată în arealul spațiului hidrografic Someș - Tisa asigură în mod echilibrat raportul cerințe - alocării, resursa necesară pentru preluarea efluentului impurificat este insuficientă. Actualmente capacitatea de recepție a poluanților de către rețeaua hidrografică este epuizată sau limitată în multe secțiuni de supraveghere a stării resurselor de apă. Conform evaluării, starea ecologică a râului Someș este *moderată*.

În prezent cerința de apă potabilă a municipiului Satu Mare este asigurată de pânza freatică cantonată în conul aluvionar al râului Someș (ROSO01) prin intermediul a 60 de puțuri având capacitatea totală instalată de $3250 \text{ m}^3/\text{oră}$ (900 l/s) din care capacitatea exploatată este de $1241 \text{ m}^3/\text{oră}$ ⁵⁹. Din punct de vedere calitativ, în urma studiilor efectuate de specialiștii INHGA, apele analizate din corpul de apă subterană ROSO01 sunt bicarbonatate-calcice și au o mineralizație totală de circa 350 - 550 mg/l. Variația chimismului apelor corpului se datorează prezenței în raporturi diferite a elementelor: Mg, Na și Cl. De menționat sunt valorile ridicate ale fondului natural, în special pentru parametrii Fe și Mn. În corpul ROSO01 nu sunt surse semnificative de poluare a freaticului. Conform metodologiei de evaluare a stării calitative (chimice) a corpurilor de apă subterană, în anul 2012, corpul ROSO01 se află într-o stare chimică bună, similară celei corespunzătoare anilor precedenți.

Elementul natural principal, cea mai semnificativă suprafață internă neutilizată și, în același timp, cel mai important potențial structural al orașului este culoarul râului Someș. Acesta a determinat istoric configurația orașului și a spațiilor verzi. Spațiul culoarului râului Someș are șansa de a susține o axă de dezvoltare, nu numai la scară urbană, dar și metropolitană / regională. „Întoarcerea” orașului către Someș constituie astfel tema majoră a oricărei forme de planificare urbanistică.

Potențialul prezenței marcante a acestuia nu este valorificat. Lunca Someșului rămâne un spațiu liber cu caracter verde, neafectat de construcții datorită prezenței digurilor care protejează (izolează) acest culoar, dar care nu este amenajat și folosit ca spațiu verde public. Digurile, în cea mai mare parte au o aparență naturală, însă în unele situații sunt perturbate de prezența garajelor sau blocate de suprafețe industriale⁶¹.

În legătură cu cele enunțate mai sus a fost studiată oportunitatea amenajării sectorului de râu aferent municipiului Satu Mare pentru folosința de agrement/sporturi nautice/navigație eventual în corelare cu amenajarea sectoarelor adiacente. În cadrul programului de cooperare transfrontalieră România - Ungaria a fost inițiat proiectul „Crearea condițiilor pentru realizarea alternativei ecologice de transport navigabil pe râul Someș”. Proiectul urmărește crearea condițiilor tehnice pentru realizarea pe râul Someș a unui traseu navigabil recreativ cu peisaj redus, utilizabil în scop turistic.

1.6.2 Calitatea solului

Supravegherea calității solului este în grija Institutului de Cercetări pentru Pedologie și Agrochimie, ICPA, însă și Agențiile de Protecția Mediilor din toată țara monitorizează calitatea solurilor sub aspectul poluării, adică a acumulării substanțelor toxice și periculoase în sol, care duc la modificarea echilibrului chimic și biologic a acestuia. Pe lângă indicatorii ce caracterizează fenomenele care afectează calitatea solului: pH, fosfor, potasiu, azot amoniacal și nitric, săruri solubile, sodiul schimbabil se determină compoziția scurgerilor de suprafață, excesul de umiditate, conținutul de nitrați, metale grele, contaminarea cu agenți patogeni, acoperirea solului cu reziduuri solide. Conform ordinului comun al MMGA nr. 197/05 și MAPDR 242/05 monitorizarea calității solurilor sub aspectul poluării cu nitrați proveniți din ape subterane este urmărită prin programul de activitate al oficiului Județean de Studii Pedologice și Sistemul de Gospodărire a Apelor Someș Tisa.

Pe raza municipiului Satu Mare, rețeaua de monitorizare a solului urmărită de APM Satu Mare cuprinde cu precădere zonele cu trafic rutier intens aferente celor două poduri rutiere peste Someș, probele fiind recoltate de la ambele capete ale podului de la două adâncimi (0 - 25 cm, 25 - 50 cm) precum și un număr de 11 parcuri și spații verzi. Analizele probelor de sol recoltate din zonele cu trafic intens, soluri cu folosințe

mai puțin sensibile, arată că la un pH aproape de neutralitate, dintre indicatorii fizico-chimici reglementați prin OM

756/1997, se depășesc deseori valorile pragului de alertă la sulfați și metale grele. Aceste zone, cu trafic rutier intens, arată o acumulare crescută de metale grele, care deși nu întotdeauna ating pragul de alertă sau de intervenție, prin efectul sinergic manifestat pot duce la diminuarea microflorei solului.

Pe lista siturilor contaminate din județul Satu Mare pentru care s-a depășit pragul de alertă (folosință mai puțin sensibilă) figurează depozitul de deșeuri municipale (groapa de gunoi) Satu Mare, închis în anul 2010 în baza prevederilor HG 349/2005.

Fosta „groapă de gunoi” a municipiului Satu Mare are o suprafață de 29 ha și este situată la ieșirea spre est din municipiu, în intravilanul acestuia. În corpul depozitului, ca urmare a lucrărilor de depozitare și de nivelare a deșeurilor, existau denivelări care au favorizat acumulări de apă, stagnări de ape pluviale cu efect de descompunere a deșeurilor.

Datorită faptului că deșeurile au fost depuse pe rampă fără o selectare prealabilă, cele industriale fiind depozitate împreună cu cele menajere, impactul asupra mediului este semnificativ. Astfel pe de o parte depozitul creează disconfort și contribuie la răspândirea bolilor, insectelor și rozătoarelor, iar pe de altă parte infestază apele subterane care ajung în fântânile populației din zonă (utilizatori ai acestei ape în scop menajer - pentru stropit în grădini). Prezența depozitului prezintă de asemenea riscuri pentru sursa frontului de captare a apei municipiului Satu Mare. Uzina de apă care tratează apa pentru a potabiliza este situată la o distanță de cca 1500 m amonte față de rampa de gunoi, iar primele puțuri de captare apei din frontul de captare Mărtinești-Micula se află la cca. 2 km amonte. Pe lângă problemele generate de infiltrarea poluanților în sol și pânza freatică exista și disconfortul olfactiv cauzat de procesele de degradare și autoaprindere a materialelor depozitate. Începând cu anul 2011, ca urmare a demarării lucrărilor de închidere a depozitului prin formarea corpului depozitului și acoperirea deșeurilor aceste probleme au început să fie remediate. Celălalt sit contaminat inventariat - Depozitul de locomotive Satu Mare - este declarat ca fiind în prezent decontaminat.

1.6.3 Calitatea aerului

Supravegherea calității aerului este astfel organizată încât să urmărească efectul cumulat al industriei, traficului, a încălzirii spațiilor de locuit și comerciale. În municipiul Satu Mare s-a amplasat în 2008 o stație automată de fond urban (SM1). Indicatorii de calitate a aerului monitorizați prin stația automată

Sinteza rezultatelor măsurărilor efectuate de Stația automată SM1 în 2012.

Indicator	Valoare limită/CM A	Nr. determinări / nr. depășiri	Valoare medie anuală	Captură date (%)
SO ₂	350 µg/m ³	6755/0	6,19 µg/m ³	76,9
NO ₂		6313/0	17,09 µg/m ³	71,8
O ₃		3621/0	44,59 µg/m ³	41,2
CO	10 mg/m ³	6954/0	0,19 mg/m ³	79,1
Benzen	5 µg/m ³	3158/0	2,90 µg/m ³	35,9
PM10 gravimetric	50 µg/m ³	7176/6	24,34 µg/m ³	81,6
PM10 nefelometric	50 µg/m ³	6606/6	19,37 µg/m ³	75,2
Pb	0,5 µg/m ³	7176/0	0,0465 µg/m ³	81,6
Cd	5 ng/m ³	7176/0	0,24 ng/m ³	81,6
Ni	20 ng/m ³	7176/0	2,22 ng/m ³	81,6

Diminuarea față de 100% a procentelor de captură a datelor a fost cauzată de frecvențele defectări ale analizorilor respectivilor indicatori.

Rețeaua de supraveghere a calității aerului mai conține, în plus față de SM1, șase prelevatoare (patru de poluanți gazoși și două de pulberi totale în suspensie (TSP)). Prelevatoarele sunt amplasate astfel încât să asigure monitorizarea principalelor surse de poluare și anume:

- poluarea de fond urban - 1 punct de prelevare (zona centrală);
- efectul poluant al traficului - 1 punct de prelevare amplasată în una din cele mai

aglomerate intersecții ale municipiului Satu Mare (Burdea -zona Sud);

- o influența platformei industriale - 2 puncte de prelevare: zona sud vest, str. Magnoliei (zonă și cu trafic rutier intens); zona nord: platforma Șoimoșeni cu activitate industrială (prelucrări metalice, fabrică prelucrat lapte, prelucrare pui, etc).

Probele prelevate sunt analizate în laboratorul teritorial al APM. Sinteza rezultatelor analizelor efectuate.

Sinteza rezultatelor analizelor probelor recoltate în 2012 la punctele de prelevare:

Indicator	Nr. determinări	Nr. depășiri	Valoare maximă măsurată	Media anuală	Valoare admisă
NO ₂	921	114	255 µg/m ³	64,79 µg/m ³	100 µg/m ³
TSP	379	-	-	34,20 µg/m ³	150 µg/m ³
Cd (în TSP)	379	48	0,0347 µg/m ³		0,02 µg/m ³
Pb (în TSP)	379	27	1,119 µg/m ³		0,7 µg/m ³
O ₃	2879	44	139 µg/m ³	43,47 µg/m ³	100 µg/m ³

După cum se poate observa din rezultatele monitorizării, calitatea aerului în arealul municipiului Satu Mare este în general bună. Singura presiune semnificativă asupra calității aerului este exercitată de traficul intens rutier, de mare sau mic tonaj, desfășurat prin centrul municipiului, în lipsa centurii ocolitoare a orașului.

Este de menționat riscul pentru sănătatea locuitorilor reprezentat de existența în municipiu a unor clădiri având acoperișul alcătuit din plăci de azbociment. Se propune inițierea unor acțiuni vizând inventarierea și apoi eliminarea sau izolarea suprafețelor acoperite cu plăci din azbociment existente.

Un efect benefic important asupra calității aerului în municipiul Satu Mare este dat de reducerea emisiilor de poluanți în atmosferă ca urmare a lucrărilor deja finalizate sau aflate în derulare de eficientizare energetică a blocurilor de locuințe și a clădirilor publice.

Pentru a asigura măsurile necesare pentru menținerea calității aerului, a fost elaborată **PLANUL DE MENȚINERE A CALITĂȚII AERULUI ÎN JUDEȚUL SATU MARE, PÂNĂ ÎN ANUL 2020**. Acest document include 3 obiective majore:

- reducerea emisiilor poluante rezultate din producerea energiei termice necesare încălzirii locuințelor și a spațiilor de lucru.
- Reducerea emisiilor poluante rezultate din traficul rutier
- Reducerea emisiilor poluante din activitățile agenților economici

Având în vedere domeniul pentru care este elaborată Strategia Integrată de Dezvoltare Urbană și atribuțiile legale ale autorităților publice locale, aceasta cuprinde măsuri și proiecte concrete pentru realizarea primelor 2 obiective ale Planului:

- Măsuri de reducere a emisiilor de CO₂ prin reducerea necesarului de energie termică (prin implementarea de proiecte de termoizolare a blocurilor de locuințe și a clădirilor publice și utilizarea surselor de energie regenerabilă)
- Măsuri de modernizare, reabilitare și extindere a infrastructurii de transport precum și măsuri de utilizare a mijloacelor de transport în comun, a mijloacelor de transport nemotorizate

Poiectele concrete care pun în practică / implementează aceste măsuri sunt incluse în secțiunile următoare ale strategiei și în lista de proiecte prioritare propuse pentru implementare.

1.6.4 Rețeaua publică de alimentare cu apă potabilă

Sistemul public de alimentare cu apă și canalizare a municipiului Satu Mare se află în exploatarea S.C. APASERV SATU MARE S.A. Marea majoritate a populației municipiului Satu Mare este racordată la sursa centralizată de apă potabilă.

Alimentarea cu apă are loc din sursă subterană prin intermediul a 60 puțuri având capacitatea totală instalată de 3240 m³/oră din care se exploatează 1241 m³/oră. Apa captată este tratată în Stația de Tratare amplasată pe Calea Odoreului, Mărtinești, pusă în funcțiune în 1971 și reabilitată în 2010.

Lungimea totală a rețelei de aducțiune, transport și distribuție a apei potabile în municipiul Satu Mare era la finalul anului 2012 de aproximativ 240 km. Volumul total al apei potabile distribuite în 2012 consumatorilor din municipiul Satu Mare a fost de 10.404.427 m³ reprezentând aproximativ 95% din apa captată.

Lungimi totale de 1.895 m din rețelele de transport și aducțiune a apei și de 133.975 m din rețelele de distribuție sunt alcătuite din conducte de azbociment puse în funcțiune în perioada 1971-1995.

În conformitate cu evaluarea S.C. Apaserv S.A., 35,46 % (aproximativ 25 m³/km/zi) din apa captată și distribuită reprezintă pierderile de apă în rețeaua de alimentare cu apă potabilă.

Atât prezența azbestului cât și neetanșeitățile accentuate a rețelei de distribuție constituie factori de risc pentru sănătatea locuitorilor municipiului Satu Mare.

1.6.5 Rețele de canalizare

În Municipiul Satu Mare, din totalul utilizatorilor de apă potabilă din rețeaua centralizată, 97,1% sunt racordați la rețeaua de canalizare care colectează, în sistem unitar, atât apele uzate cât și apele pluviale.

Canalele colectoare având diametre cuprinse între 500 și 1350 mm diametru sunt realizate din beton și au o lungime totală de aproximativ 31,4 km.

Rețelele de canalizare, alcătuite din beton, PVC sau PE, totalizează o lungime de 183,3 km.

Apele uzate colectate (aproximativ 8,8 mil. m³ în anul 2012) provin în proporții de 41,91% de la populație, 14,34% de la instituții și 43,75% de la agenții economici. Nivelul de colectare și epurare a apelor uzate municipale este de 96,79%.

O cantitate semnificativă de ape uzate nu este epurată sau nu este epurată corespunzător.

Stația de epurare a apelor uzate are o capacitate de exploatare de 1004,4 m³/oră (278,8l/s) la o capacitate instalată de 3240 m³/oră (900 l/s).

Lipsa unui sistem separat eficient de colectare, tratare și evacuare a apelor pluviale, în perioadele cu precipitații accentuate, duce la funcționarea ineficientă a Stației de Epurare.

Ca posibile măsuri în vederea reducerii aportului de poluanți prin descărcarea apelor uzate insuficient epurate în râul Someș se consideră a fi utile:

- Înlocuirea descărcării directe a apelor uzate în râul Someș prin promovarea soluțiilor

de evacuare indirectă (dispersarea în zona de albie majoră) a apelor uzate provenite din Stația de Epurare a municipiului Satu Mare;

- o Amenajarea unui bazin tampon pentru colectarea apelor pluviale în cazuri de ploi excepționale.

În municipiu se află în derulare (perioada 2011 - 2015) un proiect major, finanțat prin POS Mediu - Axa 1, de extindere și reabilitare a infrastructurii de apă și apă uzată în județul Satu Mare.

Se au în vedere:

- o Extinderea cu treaptă terțiară a stației de epurare a apelor uzate;
- o Reabilitarea a aproximativ 8 km rețele de apă;
- o Reabilitarea a aproximativ 16 km rețele de canalizare;
- o Construirea a 6 stații de pompare a apelor uzate;
- o Construirea a 100 m conductă sub presiune aferentă stațiilor de pompare a apelor uzate.

1.6.6 Gospodărirea deșeurilor

Gradul de acoperire a municipiului Satu Mare cu servicii de salubritate este de 100%.

În cadrul municipiului există mecanisme funcționale pentru gestionarea fluxurilor de DEEE, VSU, uleiuri uzate, baterii și acumulatori uzați, deșeuri de ambalaje, deșeuri spitalicești și de anvelope uzate.

Pe fondul creșterii nivelului de interes a publicului pentru colectarea selectivă a deșeurilor a fost inițiată acțiunea de precollectare duală a deșeurilor (fracție uscată și fracție umedă).

Începând cu anul 2011 deșeurile provenite de pe raza județului se transportă la depozitul regional din localitatea Doba aflat la aproximativ 15 km distanță de municipiul Satu Mare. Depozitul deține autorizație integrată de mediu și acceptă la depozitare toate deșeurile municipale generate și colectate din județ precum și deșeuri industriale. Depozitul de la Doba nu se află în administrația primăriei municipiului Satu Mare.

În cadrul depozitului de la Doba funcționează o stație de compostare care ocupă o suprafață de 2898 m² și care are o capacitate de producere a aproximativ 1080 t/an

deșeu compostabil. Stația de compostare a deșeurilor biodegradabile se compune din:

- hală recepție de 144 m², metalică fără închideri laterale, înălțimea la coamă 7 m;
- hală preparare de 604,8 m², metalică închisă, înălțimea la coamă 7 m;
- sortator magnetic;
- linie sortare cu lungimea de 12 m și lățimea de 1 m;
- moară de mărunțire cu șnec tăietor având capacitatea de 300 m³/8 ore;
- tunel rotativ pentru amestecare (turație 12-15 rot/min);
- platformă intermediară pentru material compostabil de 72 m²;
- hală metalică fără închideri laterale cu platforma betonată pentru maturare și cu platformă de expediție (în total 756 m²);
- canale prevăzute în pardoseala halei pentru colectare levigat;
- conducte transport levigat la bazinul pentru levigat.

Compostul maturat se transferă pe spațiul de stocare până la utilizare sau valorificare.

Compostul de categorie inferioară se utilizează ca material în stratul de acoperire a depozitului de deșeuri nepericuloase.

Între aspectele negative actuale care necesită acțiuni de remediere se pot enumera:

- Grad scăzut de reciclare și valorificare a deșeurilor din cauza lipsei tehnologiilor de reciclare și a lipsei spațiilor de depozitare selectivă;
- Gradul redus al implementării de soluții pentru reducerea cantității de deșeuri biodegradabile eliminate prin depozitare finală;
- Lipsa unor sisteme de stimulare a persoanelor fizice și a agenților economici pentru colectarea selectivă a deșeurilor;
- Nu se realizează colectarea separată a deșeurilor biodegradabile;
- Nu există sistem de colectare selectivă a deșeurilor periculoase din menajere;
- Gradul foarte mic de valorificare în agricultură a nămolului provenit de la stațiile de epurare a apelor uzate (cantitatea de nămoluri generate la Stația de Epurare Satu Mare a fost în 2012 de 2430 t - substanță uscată);
- Piață restrânsă de reciclare a deșeurilor pentru anumite categorii de deșeuri.

Pentru îmbunătățirea gestiunii deșeurilor la nivelul municipiului Satu Mare pot fi luate în considerare direcțiile următoare de acțiune:

- Accesarea de fonduri europene pentru sectorul deșeuri;
- Încheierea de parteneriate public-private în domeniul managementului deșeurilor;
- Stimularea prin tarife / taxe de salubritate a colectării selective;
- Extinderea colectării selective pe patru sau mai multe fracțiuni.

1.6.7 Schimbări climatice

Municipiul Satu Mare are o suprafață relativ mică, în consecință nu se poate defini/identifica o climă specifică, caracteristică numai pentru municipiu (localitate) Astfel clima municipiului Satu Mare poate fi considerată ca este identică cu clima județului Satu Mare.

Clima județului Satu Mare este de tip temperat-continentală. Maxima înregistrată a fost de +39,4 °C, la Carei, iar minima de -30,4 °C, la Satu Mare.

Județul Satu Mare are clima temperat-continentală, moderată cu veri puțin mai călduroase și ierni ceva mai blânde decât în restul țării. În schimb în zona de șes a teritoriului prezentat, care cuprinde partea Nordică a Câmpiei de Vest, iernile sunt mai lungi și verile mai moderate, față de partea centrală sau sudică a acesteia.

Regimul termic

Temperatura medie anuală în diferite stațiuni este următoarea: Carei 9,8 °C, Satu Mare 9,7 °C, iar la poalele Munților Oaș-Gutâi 8 °C. Maxima și minima absolută a fost înregistrată la Carei și anume + 39,5 °C în iulie 1952, respectiv -30,6 °C în ianuarie 1929. Pe baza observațiilor făcute timp de 70 de ani (1896-1970), valorile medii ale temperaturilor înregistrate la Satu Mare se prezintă astfel: primăvara 10,2 °C, vara 19,6 °C; toamna 10,8 °C; iarna -1,7 °C. Regimul termic al Careiului este asemănător. În Depresiunea Oașului, unde au fost măsurate valori mai scăzute, se înregistrează amplitudini anuale mai mici ale temperaturii.

Numărul zilelor de iarnă cu îngheț în zona de câmpie este de 50-60. Regiunile vestice cu exces de umiditate, favorizează apariția brumelor de toamnă timpurie.

Durata de strălucire a soarelui, cu cel mai mare număr de ore pe an, se înregistrează în partea sud-vestică (peste 1600 ore) și centrală (1500- 1600 ore) al județului, pe când în nord este sub 1400 ore.

Precipitațiile

Cantitatea medie a precipitațiilor variază între 600 mm în partea de vest a teritoriului și 1200 mm în Masivul Igrișului. În zonele de șes există variații anuale între 400-1000 mm. Valorile extreme înregistrate în stația Satu Mare au fost 1045 mm în 1912, respectiv 378,2 mm în 1961.

În regiunile de câmpie zăpada persistă de regulă numai în ianuarie și parțial în luna februarie, pe când în etajul montan acoperă solul timp de 4 luni pe an. La Certeze, în partea superioară a Sălătrucului, în unii ani zăpada persistă sub formă de mici Pete chiar și în luna mai. Pe teritoriul județului Satu Mare umiditatea atmosferică cu o medie anuală de 71%, pe tot cursul anului se menține destul de ridicată (vara 64% și iarna

83%), favorizând dezvoltarea normală a plantelor cultivate. Nebulozitatea este redusă, astfel (5,5 zile) determinând un număr mare de zile însorite pe an (70-75 zile).

Presiunea atmosferică și regimul vânturilor

Întrucât teritoriul județului Satu Mare are o altitudine medie mică, se înregistrează valori ridicate de presiune atmosferică, în jur 1000 mb. Vânturile dominante sunt cele în sectorul nord-vestic, primăvara și vara fiind mai frecvente cele vestice, care de obicei sunt însoțite de ploi, iar toamna și iarna cele estice și nord-estice. Vânturile foarte puternice sunt foarte rare.

Caracteristice microclimatice locale

În general clima județului Satu Mare este unitară, dar există și unele particularități locale, demne de remarcat, cu influența asupra covorului vegetal natural.

Astfel clima Munților Gutâi este mult mai aspră decât a celorlalte zone învecinate. Aceasta are repercusiuni și asupra topoclimatului Depresiunii Oașului, care este puțin mai rece și mai umed, față de cel al câmpiei. În Culmea Codrului dezvoltarea vegetației este influențată în primul rând de cantitatea mare de precipitații (800 mm/an). Durata mare de strălucire a soarelui în sectorul sud-vestic al județului, influențează în special dezvoltarea covorului vegetal al plantelor cu expoziție sudică. În schimb văile reci și cu nebulozitate pronunțată ale Câmpiei Nirului, au favorizat persistența unor specii de plante, care în general apar în etajul montan.

Clima municipiului Satu Mare (al localității) este o climă temperat continentală moderată. Datorită așezării nordice perioadele reci (de iarnă) sunt mai lungi și mai reci decât în celelalte orașe din vestul țării. Temperatura medie în timpul iernii este de -17grade Celsius. Media anuală a temperaturii este de 9,6 grade Celsius. Umiditatea atmosferică este destul de ridicată, regimul vânturilor se caracterizează prin predominanța curenților de nord-vest. Circulația nord vestică a aerului determină precipitațiile din perioada primăvara și vara.

În ultima perioadă efectele schimbărilor climatice s-au resimțit și în municipiul Satu Mare. Aceste schimbări climatice s-au manifestat în timpul verii prin perioade că temperaturi foarte ridicate, car nu au mai fost înregistrate, prin precipitații abundente într-o perioadă scurtă de timp, secete, etc. Având în vedere poziția geografică a

municipiului (este traversată de râul Someș) schimbările climatice pot produce fenomene meteo periculoase care pot provoca dezastre naturale (în special inundații).

Astfel pentru a diminua riscul reprezentat de fenomenele naturale generate de schimbările climatice este necesară adoptarea unor măsuri care să contribuie la diminuarea acestor riscuri.

Rezistența în fața amenințării schimbărilor climatice:

- prin acțiuni care să implice emisii reduse de carbon (fluidizare trafic) și o bună protejare a mediului înconjurător;
- prin promovarea mersului pe jos sau cu bicicleta;
- prin utilizarea iluminatului în mod eficient

1.6.8 Biodiversitatea, zone protejate

Râul Someș, care găzduiește ecosistemul de apă curgătoare de câmpie, traversează orașul de la Est la Vest. Deși puternic antropizat prin construirea digurilor de protecție împotriva inundațiilor și prin deversarea de ape uzate, este singurul ecosistem rivular autofuncțional care se află în relație directă cu Municipiul Satu Mare.

În apele râului Someș, în zona aferentă municipiului Satu Mare, au fost identificate 17 specii de pești dintre care 7 specii figurează în Directiva Habitate, fiind specii Natura 2000. Două dintre acestea figurează în Cartea Roșie a Vertebratelor din România ca specie vulnerabilă respectiv ca specie periclitată.

Suprafața totală a spațiilor verzi în municipiul Satu Mare era în 2012 de 278,5 ha (24,7 m²/locuitor) fiind constituită din parcuri (34,8 ha), scuaruri (5,77 ha), digurile înierbate și zona de luncă cuprinsă între albia minoră și baza interioară a digurilor.

Pe teritoriul administrativ al municipiului Satu Mare (sau în vecinătatea acestuia) există mai multe arii natural protejate, de importanță comunitară (incluse în rețeaua Natura 2000) Ariile protejate au fost desemnate pentru a proteja și conserva valori naturale deosebite pentru România și Uniunea Europeană. Este o zonă foarte importantă, întrucât este printre ultimele care mai păstrează suprafețe semnificative de habitate și efective importante de specii sălbatice caracteristice zonelor de câmpie.

În această zonă au fost desemnate și se suprapun patru arii protejate: Situl de importanță comunitară ROSCI0214 - Râul Tur, Aria de protecție specială avifaunistică ROSPA0068 - Lunca Inferioară a Turului, Rezervația Complexă Râul Tur - Rezervația Naturală Cursul Inferior al Râului Tur -, Rezervația Naturală Pădurea Noroieni.

Pentru această zonă a fost aprobată planul de management care integrează obiectivele și măsurile de management pentru fiecare din aceste arii protejate.

Viziunea pe termen lung pentru această zonă a fost definită astfel:

Ariile protejate de pe Râul Tur se întind pe o zonă cu comunități prospere care prin modul lor de viață responsabil și prietenos față de natură, asigură menținerea mozaicului de păduri, pajiști și zone umede, străbătute de râuri limpezi meandrate natural și străjuite de zăvoaie.

Planul de Management constituie strategia de management a Ariilor Protejate Râul Tur și presupune stabilirea măsurilor de management și de monitorizare realizarea obiectivele pentru care au fost desemnate ariile protejate.

Planul de Management se referă la următoarele 4 arii protejate:

- a) Situl de importanță comunitară ROSCI0214 Râul Tur;
- b) Aria de protecție specială avifaunistică ROSPA0068 - Lunca Inferioară a Turului;
- c) Rezervația Complexă Râul Tur , care include Rezervația Naturală Cursul Inferior al Râului Tur;
- d) Rezervația Naturală Pădurea Noroieni.

Complexitatea managementului ariilor protejate este dată în principal de:

- multitudinea de valori pentru care s-au declarat ariile protejate;
- numeroasele presiuni și amenințări prezente în zonă;
- numărul mare al factorilor interesați: proprietari și administratori de terenuri și resurse naturale, comunități locale, autorități, instituții, organizații;
- faptul că responsabilitatea pentru implementarea activităților și măsurilor de management nu revine numai administratorului AP, ci și factorilor interesați;
- necesitatea definirii condițiilor în care aceste AP se poate dezvolta durabil, cu menținerea valorilor și a serviciilor naturale cel puțin la starea lor actuală sau chiar îmbunătățirea lor;
- caracterul neprevăzut al schimbărilor din natură și necesitatea adaptării la aceste schimbări. Ca urmare, se impune o planificare atentă, asigurându-se cadrul necesar pentru un management adaptabil și participativ.

Având în vedere că acest plan trebuie să stabilească măsuri de management pentru gestionarea unor valori naturale supuse unor modificări greu de anticipat, modificări ce pot apărea atât din cauza unor factori naturali, cât și din cauza unor factori antropici, planul operațional a fost stabilit astfel încât să permită flexibilitate în

stabilirea zonelor în care se fac intervențiile și în detalierea măsurilor de management, subliniindu-se în acest mod caracterul adaptabil

Planul de Management stabilește responsabilitatea implementării măsurilor speciale de management pentru conservarea sau utilizarea durabilă a resurselor naturale, așa cum se precizează în articolul 21 alineatul 6 Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 57/2007, „Autoritățile locale și naționale cu competențe și responsabilități în reglementarea activităților din ariile naturale protejate sunt obligate să instituie, de comun acord cu administratorii ariilor naturale protejate și, după caz, cu autoritatea publică centrală pentru protecția mediului și pădurilor, măsuri speciale pentru conservarea sau utilizarea durabilă a resurselor naturale din ariile naturale protejate, conform prevederilor planurilor de management.” Ca urmare, Planul operațional detaliat de la Capitolul D.4 stabilește responsabilitățile pentru implementarea acțiunilor de management.

În vederea asigurării bazelor pentru dezvoltarea durabilă a zonei, prevederile Planului de management vor fi integrate în planurile strategice relevante, conform articolului 21 alineatul 5: ”Planurile de amenajare a teritoriului, cele de dezvoltare locală și națională, precum și orice alte planuri de exploatare/utilizare a resurselor naturale din aria naturală protejată vor fi armonizate de către autoritățile emitente cu prevederile planului de management

Pe lângă ariile natural protejate, descries mai sus, pe teritoriul administrativ al municipiului Satu Mare este situată aria natural protejată ROSCI0436 - Someșul Inferior. Pentru această arie natural protejată nu a fost desemnat un custode și nu a fost aprobată un Plan de Management. În aceste condiții Agenția pentru Protecția Mediului Satu Mare a stabilit un set de măsuri minimale pentru conservarea habitatelor și speciilor din această arie natural protejată.

La elaborarea Strategiei Integrate de Dezvoltare Urbană (SIDU) a fost luată în considerare Planul de Management aprobat pentru aria naturală protejată Pădurea Noroieni și setul de măsuri minime transmise de APM Satu Mare pentru aria naturală protejată Someșul Inferior.

Datorită faptului că locația proiectelor elaborate (sau aflate în curs de elaborare) pe baza SIDU nu se află în ariile naturale protejate sau în vecinătatea acestora (ariile natural protejate sunt situate la distanțe considerabile față de zonele în care vor fi

implementate proiecte), implementarea prevederilor strategiei nu au efecte asupra habitatelor și speciilor din ariile naturale protejate.

1.6.9 Riscuri naturale și antropice

La nivelul municipiului Satu Mare sunt de luat în considerare riscuri naturale, tehnologice, biologice, de incendiu și sociale, potențial generatoare de situații de urgență.

În categoria riscurilor naturale de luat în considerare în municipiul Satu Mare intră:

- Riscul de inundații produse prin cedarea sau depășirea digurilor de apărare din lunca râului Someș;
- Riscuri seismice;
- Riscuri legate de fenomene meteorologice de excepție.

Digurile de apărare la inundații sunt dimensionate pentru viituri cu asigurarea de 1%. Asigurarea de verificare este de 0,1%. În consecință, probabilitatea de depășire a coronamentului digurilor în caz de viitură este redusă.

Cu toate că digurile sunt bine dimensionate, executate și întreținute și că pe timpul apelor mari se iau toate măsurile de pază și supraveghere precum și intervenții posibile, în unele cazuri pot exista condiții obiective care să ducă la producerea fenomenului de rupere a digurilor și anume:

- Condiții hidrologice și meteorologice care nu au fost luate în calcul la dimensionare;
- Modificarea condițiilor de scurgere a apelor mari în albie între diguri;
- Acțiunea ghețurilor ;
- Lipsa forțelor de muncă și materialelor suficiente pentru a interveni la timp, etc.

În categoria riscurilor tehnologice intră cele privind:

- Accidente, avarii, explozii și incendii la sediile operat orilor economici;
- Transportul rutier al materialelor periculoase;
- Poluarea accidentală a apelor sau a aerului;

La nivelul județului Satu Mare există 3 amplasamente aflate sub incidența Directivei SEVESO II 96/82/EC, încadrate la categoria de risc minor.

1.6.10 Energie verde, regenerabilă

În perioada 2012 - 2013 au fost supuse spre avizarea APM Satu Mare un număr de 4 proiecte:

Denumire proiect	Stadiu de realizare	Locație	Suprafață ocupată (m ²)	Putere instalată (MW)
Amenajare parc fotovoltaic	Aprobat HCL 211/2012	Drum Carei DN 19	36.150	1,99
Parc fotovoltaic	Aprobat HCL 259/2013	Pădurea Mare	820.152	49,00
Centrală fotovoltaică 1	Dezbatere publică	Lucian Blaga	112.950	4,50
Centrală fotovoltaică 2	Dezbatere publică	Lucian Blaga	112.950	4,50

Din informațiile culese până în prezent, nu există alte surse de energie regenerabilă luate în considerare pentru municipiul Satu Mare.

Concluzii

În municipiul Satu Mare nu se înregistrează probleme semnificative în ceea ce privește calitatea aerului, a solului sau în gestionarea deșeurilor. Aspectele ce trebuie avute în vedere, în sensul îmbunătățirii, sunt legate de calitatea apelor.

Culoarul râului Someș este identificat ca fiind „elementul natural principal, cea mai semnificativă suprafață internă neutilizată și, în același timp, cel mai important potențial structural al orașului”.

Din analiză a rezultat ca fezabilă amenajarea sectorului de râu aferent municipiului Satu Mare pentru folosința de agrement, sporturi nautice și navigație ușoară. Amenajarea trebuie să fie în strânsă corelare cu adoptarea de măsuri cu scopul îmbunătățirii calității apelor râului Someș. Aceste măsuri vizează:

- creșterea randamentului Stației de Epurare;
- adoptarea soluției evacuării indirecte a apelor epurate în râul Someș;
- instituirea efectivă a unui înalt grad de protecție ecologică a culoarului râului Someș.

1.7. COOPERARE TRANSFRONTALIERA/INTERNATIONALA

1.7.1. Zona de frontieră cu Ungaria. Cooperare transfrontalieră

Granița județului Satu Mare cu Ungaria se întinde pe 97,152 km, județul învecinat fiind Szabolcs - Szatmár-Bereg. Punctele de trecere a frontierei sunt: i) Carei, punctul corespondent din statul vecin, Ungaria, este Ágerdómajor, regimul de transport în acest punct de trecere a frontierei fiind feroviar; ii) Petea, punctul corespondent din statul vecin, Ungaria, este Csengersima, regimul de transport în acest punct de trecere a frontierei fiind rutier; iii) Urziceni, punctul corespondent din statul vecin, Ungaria, este Vallaj, regimul de transport în acest punct de trecere a frontierei fiind rutier.

Cu privire la minorități, populația județului Satu Mare include, pe lângă alte etnii, o minoritate maghiară de 35,2%, ceea ce îi conferă un pronunțat caracter multicultural, iar interacțiunile transfrontaliere regulate ale comunităților locale oferă baze solide pentru întărirea relațiilor de cooperare și promovarea dezvoltării integrate a zonei.

Trebuie totuși remarcat că nivelul general de dezvoltare economică a regiunii de frontieră este scăzut în comparație cu media EU, PIB-ul pe cap de locuitor al județului maghiar fiind doar puțin mai ridicat decât cel din Satu Mare. Lipsa inovării și ponderea ridicată a agriculturii reprezintă serioase blocaje în calea dezvoltării, în vreme ce existența unor orașe dezvoltate și a forței de muncă poate constitui baza unei îmbunătățiri treptate a performanțelor economice generale ale regiunii.

În ciuda potențialului existent, veniturile din turism sunt de asemenea, reduse în zonă, ceea ce înseamnă că sunt necesare activități de promovare mai intense și diversificate, precum și o cooperare mai activă între organizațiile și întreprinderile de turism.

Datele statistice indică o preferință în rândul populației din Satu Mare pentru folosirea serviciilor de sănătate din Ungaria, fapt care se traduce printr-o creștere a cooperării între clinici medicale din România și Ungaria. Apropierea geografică este factorul ce permite utilizarea integrată a infrastructurii medicale. Dat fiind potențialul existent, ar fi utilă implementarea unor proiecte-pilot la scară redusă, care ulterior ar putea fi extinse și aplicate pe baze mult mai largi.

O altă resursă naturală a zonei este apa termală, ce este disponibilă în ambele zone

de frontieră. Zona transfrontalieră Ungaria-România este foarte bogată în ape termale terapeutice de înaltă calitate.

Existența râurilor care traversează frontiera aduce cu sine riscul inundațiilor, iar poluarea apelor a fost de asemenea o problemă. Sunt implementate proiecte majore, mai ales în domeniul prevenirii inundațiilor, dar este important ca aceste dezvoltări și amenajări complementare de prevenire a inundațiilor să fie coordonate și să aibă sisteme funcționale comune de avertizare. Poluarea apelor, orașele principale. Apele freatice sunt puternic contaminate, fapt care pune în pericol potențialul turistic.

1.7.2. Zona de frontieră cu Ucraina. Cooperare transfrontalieră

Lungimea frontierei județului Satu Mare cu Ucraina este de 92,914 km, regiunea învecinată fiind Zakarpattia. Punctul de trecere al frontierei comune este Halmeu în județul Satu Mare, punctul corespondent din statul vecin fiind Diakovo. Regimul de transport în acest punct de trecere a frontierei este cel rutier și feroviar.

Nivelul de dezvoltare din cele două zone de graniță este unul scăzut, cu un PIB/capita situat mult sub media UE, și chiar mai scăzut decât la nivel național. Dacă în județul Satu Mare acest indicator depășește 30% din media UE, o situație mai gravă se înregistrează în regiunea ucraineană, unde indicatorul înregistrează valori situate sub 10% din media UE.

Având în vedere faptul că o pondere importantă a populației trăiește în mediul rural, agricultura este un sector care atrage un procent ridicat din forța de muncă. În ceea ce privește contribuția sectoarelor la PIB, se remarcă importanța sectorului terțiar pentru ambele zone de graniță. Ponderea ridicată a agriculturii, însoțită de lipsa inovării, reprezintă importante blocaje în calea dezvoltării.

Turismul este o activitate economică de interes atât pentru județul Satu Mare, cât și pentru regiunea Zakarpattia, bazându-se pe un ridicat potențial existent. Regiunea de graniță dispune de arii protejate cu valori naturale și culturale unice și de importante resurse de ape termale și minerale care, prin exploatare adecvată, prin asigurarea satisfacerii așteptărilor turiștilor și atragerea unui mai mare număr de vizitatori, pot contribui la dezvoltarea economică a zonei, prin crearea de locuri de muncă și creșterea veniturilor.

Datorită amplasării geografice a ariei de frontieră, accesibilitatea acesteia depinde de

numărul și calitatea drumurilor. Nu sunt construite legături de transport de nivel calitativ ridicat (autostrăzi sau drumuri expres). În partea ucraineană a frontierei, în particular în ariile de munte și în sezonul de iarnă, condițiile de drum sunt inadecvate. Județul Satu Mare este legat de Zakarpatska prin intermediul drumului European E81, existând și legături feroviare. În ambele zone de graniță există câte un aeroport în municipiile reședință: Satu Mare și Ujgodrod. Din punct de vedere al riscurilor, ambele zone de graniță se confruntă cu inundații (o problemă mai mare în partea ucraineană) și alunecări de teren (în special în partea română a graniței). Ca și problemă comună importantă, din punct de vedere a mediului, a fost identificată managementul deficitar și inadecvat al apei. Multe din localitățile rurale mici sunt lipsite de canalizare și tratare a apelor uzate. În Zakarpatska poluarea industrială a scăzut, însă poluarea cu ape comunale uzate este semnificativă în continuare.

1.7.3. Orașe înfrățite. Alte legături de parteneriat. Cooperare internațională.

Membru al Euroregiunii Carpatice

Euroregiunea Carpatică cuprinde zonele de frontieră a cinci țări: Polonia, Slovacia, Ungaria, Ucraina și România, având o populație de peste 14,7 milioane de locuitori și o suprafață de 145 000 km². A fost creată la 14 februarie 1993 după mulți ani de relații transfrontaliere, marea majoritate bilaterale. România este reprezentată în Asociația Interregională "Euroregiunea Carpatică" de județele Satu Mare, Bihor, Sălaj, Maramureș, Suceava și Botoșani începând cu aprilie 1997, iar din noiembrie 2000 este acceptat și județul Harghita. Județele românești au statutul de membru cu drepturi depline alături de regiunile din celelalte state.

Scopul Euroregiunii Carpatice este acela de a organiza și coordona activități, de a promova cooperarea interregională în acțiuni economice, științifice, ecologice, culturale, sportive și educaționale, de a ușura contactele cu organisme, organizațiile și instituțiile internaționale. Prin obiectivele sale declarate, Euroregiunea Carpatică: ajută la efortul general de integrare europeană a României oferind un model de cooperare transfrontalieră; servește intereselor locale ale regiunilor implicate prin strângerea legăturilor economice, culturale, științifice, turistice cu regiunile din statele vecine; încearcă să influențeze reducerea tensiunilor și consolidarea relațiilor de bună vecinătate; exercită lobby față de autoritățile naționale pentru fluidizarea traficului transfrontalier prin deschiderea unor noi puncte de trecere a frontierei.

Acordul bilateral de cooperare cu județul Szabolcs-Szatmar-Bereg (Ungaria)

A fost încheiat în 2000 și are ca scop impulsivarea relațiilor dintre cele două județe în domenii variate cum ar fi: cooperarea în activități economice, cooperarea în planificarea dezvoltării și realizării de infrastructură, cooperarea în activitatea organizațiilor neguvernamentale, cooperarea în protecția mediului și prevenirea catastrofelor, cooperarea în domeniul sănătății și protecției sociale, cooperarea în activități culturale, sportive, științifice și de învățământ, cooperarea în păstrarea tradițiilor și culturii naționale, cooperarea între autoritățile locale. Îndeplinirea acestor obiective se analizează anual și tot atunci se fac propuneri pentru îmbunătățirea cooperării.

Acordul de colaborare economică, comercială, tehnico-științifică și culturală între județul Satu Mare și regiunea Transcarpatia (Ucraina)

A fost semnat în 2008 și vizează următoarele domenii de colaborare: industrie, agricultură, transport și comerț; știință, tehnică, învățământ și ocrotirea sănătății; cultură și artă; turism, agroturism și sport; administrație publică locală; ecologie și exploatarea rațională a resurselor naturale.

Acordul trilateral de cooperare "INTERREGIO" între județul Satu Mare din România, regiunea Transcarpatia din Ucraina și județul Szabolcs-Szatmar-Bereg din Ungaria

A fost încheiat în vederea dezvoltării cooperării transfrontaliere la nivelul administrațiilor locale, având ca obiectiv concret elaborarea și implementarea de proiecte comune. Pe lângă scop și obiective, acordul conține și o listă cu domeniile prioritare și principalele proiecte avute în vedere.

Membru al Adunării Regiunilor Europene - AER

Adunarea Regiunilor Europene este un organism internațional fondat în 1985 care constituie cea mai mare rețea de cooperare din interregională din Europa, reprezentând 16 organizații interregionale și 270 de regiuni din 34 de țări. Obiectivele strategice ale adunării sunt: încurajarea dialogului politic și schimbului de experiență între regiunile Europei; conlucrarea în vederea influențării politicilor naționale, europene și internaționale; sprijinirea proiectelor de cooperare interregionale și transfrontaliere; dezvoltarea excelenței în guvernările regionale prin transfer de know-how și bună practică; promovarea democrației regionale și subsidiarității în Europa;

protejarea și promovarea diversității regionale în toate expresiile ei; dezvoltarea abilității regiunilor de a face Europa relevantă pentru cetățenii ei.

Membru al Asociației Regiunilor Europene de Graniță - AEBR (Association of European Border Regions)

Asociația a luat ființă în 1971 și lucrează în numele regiunilor europene de graniță sau transfrontaliere cu scopul de a: evidenția problemele specifice, oportunitățile, responsabilitățile și activitățile acestora; reprezenta interesele comune ale acestora în raport cu parlamentele, organismele, autoritățile și instituțiile naționale și internaționale; iniția, sprijini și coordona cooperarea între regiuni în întreaga Europă; promova schimburile de experiență și informații pentru a identifica și coordona interese comune în cadrul varietății de probleme și oportunități transfrontaliere și de a propune soluții posibile.

Programele de cooperare europene

Uniunea Europeană sprijină cooperarea între Statele Membre și între acestea și țările vecine, precum și întărirea relațiilor politice, economice și sociale, pe baza unui set comun de valori. Politica de Coeziune urmărește să consolideze coeziunea economică și socială a Uniunii Europene extinse pentru promovarea dezvoltării durabile, armonioase și echilibrate a Comunității. Scopul Politicii de Coeziune este acela de a reduce disparitățile economice, sociale și teritoriale care au apărut, după valurile de extindere ale UE. Aceasta din urmă are în vedere consolidarea cooperării transfrontaliere prin inițiative comune locale și regionale, consolidarea cooperării transnaționale prin acțiuni care facilitează dezvoltarea teritorială integrată conform priorităților Comunității Europene, precum și consolidarea cooperării interregionale și a schimbului de experiență. În calitate de Stat Membru al Uniunii Europene, România are acces la Instrumentele Structurale alocate Obiectivului Cooperare Teritorială Europeană prin intermediul programelor de cooperare teritorială ale Uniunii Europene, finanțate prin Fondul European de Dezvoltare Regională, Instrumentul de Asistență pentru Preaderare și Instrumentul European de Vecinătate și Parteneriat.

Județul Satu Mare a beneficiat și beneficiază în continuare de următoarele programe de cooperare:

Cooperarea cu Ungaria

Programul PHARE CBC/INTERREG III A România-Ungaria 2004 - 2006

Obiectivul general al acestui program a fost de a strânge contactele dintre populația, comunitățile și actorii economici din zona de graniță în vederea creării unei baze solide pentru dezvoltarea economică și socială echilibrată a întregii zone, cu beneficii pentru atât România, cât și pentru Ungaria.

Programul de cooperare transfrontalieră Ungaria-România 2007-2013

Obiectivul general al acestui program a fost apropierea persoanelor, comunităților și agenților economici din zona de frontieră pentru a facilita dezvoltarea comună a zonei de cooperare, bazându-se pe avantajele cheie specifice regiunii de graniță.

Buget total: 275 179 861 EUR.

Cooperarea cu Ucraina

Programul de vecinătate România-Ucraina 2004-2006

Obiectivul general al acestui program a constat în îmbunătățirea integrării transfrontaliere între regiunile de graniță prin punerea bazelor pentru dezvoltare durabilă.

Programul operațional comun ENPI CBC Ungaria-Slovacia-România-Ucraina 2007-2013

Obiectivul global al programului este de a intensifica și a adânci cooperarea de o manieră durabilă din punct de vedere social, economic și al mediului, dintre regiunile și ariile eligibile și adiacente din România, Ungaria, Ucraina și Slovacia.

Buget total: 74 815 728 EUR.

Alte programe de cooperare teritorială

Programul de cooperare interregională INTERREG IV C

Obiectivul general al acestui program este să îmbunătățească eficacitatea politicilor de dezvoltare regională în domeniile inovării, economiei cunoașterii, mediului și prevenirii riscurilor și să contribuie la modernizarea economiei și cr

Buget total: 405 094 936 EUR

Programul de cooperare transnațională Sud Estul Europei

Obiectivul general al acestui program este să îmbunătățească procesul integrării teritoriale, economice și sociale și să contribuie la coeziune, stabilitate și competitivitate prin dezvoltarea de parteneriate transnaționale și acțiuni comune în domenii de importanță strategică .

Buget total: 245 111 970 EUR.

Programul pentru rețeaua de dezvoltare urbană URBACT II

Obiectivul general al acestui program este să îmbunătățească eficacitatea politicilor de dezvoltare urbană integrată și durabilă în Europa în vederea implementării Strategiei Lisabona- Göteborg.

Buget total: 67,82 milioane euro.

ESPON 2013 este un program operațional în cadrul obiectivului cooperare teritorială europeană, prin care este finanțată cercetarea teritoriului european.

INTERACT 2007-2013 este un program operațional care vizează creșterea eficienței și eficacității

Grupările Europene de Cooperare Teritorială - GECT

Satu Mare face parte din Gruparea Europeană de Cooperare Teritorială: Ung-Tisa-Tur-Sajo. În acest GECT sunt 216 parteneri din patru țări, și anume: Slovacia, Ungaria, Ucraina și România. Obiectivele principale ale GECT UTTS sunt: să stimuleze cooperarea în domeniul economic, social și al coeziunii teritoriale dintre unitățile teritoriale și organisme care își desfășoară activitatea în regiunea din zona de frontiera slovaco-maghiaro-ucraino-română; să elaboreze și să implementeze proiecte pilot în vederea îmbunătățirii calității vieții locuitorilor din regiunile care o compun, și a reducerii disparităților de dezvoltare dintre acestea; implementarea unor proiecte care să stimuleze utilizarea surselor de energie regenerabile și reducerea dependenței față de sursele de energie tradiționale în regiunile componente etc.

Strategia Dunării

România este, alături de Austria, inițiator al Strategiei UE a Dunării care reunește 14 state riverane și din bazinul fluviului. Aceasta strategie se înscrie în cadrul gândirii europene asupra macroregiunilor, referitoare la o cooperare mai bună între țările

vizate și realizarea de proiecte comune. Strategia Dunării completează un set de instrumente de politici regionale care potențează profilul geopolitic al regiunii. Vor exista patru piloni ai Strategiei care acoperă toate domeniile de activitate: conectivitatea (transport durabil și rețele de energie), protecția mediului, a resurselor de apă și managementul riscurilor, dezvoltarea socio-economică (cultură, educație, cercetare, turism, dezvoltare rurală, piața internă) și îmbunătățirea sistemului de guvernare (capacitate instituțională și securitate internă).

Cooperarea intraregională

Județul Satu Mare face parte - alături de Bihor, Bistrița-Năsăud, Cluj, Maramureș și Sălaj - din Regiunea de Dezvoltare Nord-Vest. Suprafața regiunii este de 34.159 kmp, reprezentând 14,32 % din suprafața țării, cu o populație totală de 2.744.914 locuitori.

Reprezentanții județului Satu Mare au fost activ implicați în stabilirea viziunii comune a regiunii: "Comunitățile din Regiunea Nord -Vest (Transilvania de Nord) înțeleg să valorifice împreună, respectând principiile dezvoltării durabile, resursele naturale, materiale, umane, tradițiile istorice și interculturale în scopul unei dezvoltări susținute, constante care să facă din Transilvania de Nord una dintre cele mai dinamice regiuni europene..." și în eforturile ce au urmat pentru a planifica și implementa măsurile necesare atingerii țelului comun.

Consiliul pentru Dezvoltare Regională este organismul deliberativ care coordonează întregul proces de dezvoltare regională în cadrul Regiunii de Dezvoltare Nord-Vest.

Tot ca inițiativă de cooperare intraregională trebuie amintit Acordul de cooperare încheiat cu județul Bihor pentru sprijinirea inițiativelor de dezvoltare comune, iar în ceea ce privește cooperarea interregională Declarația de parteneriat cu județele Maramureș, Suceava, Iași și cu județul maghiar.

1.8. CAPACITATE ADMINISTRATIVĂ

1.8.1. Asociația de dezvoltare intercomunitară

În anul 2009, în conformitate cu Legea 215/2001, a fost constituită „Asociația de Dezvoltare Intercomunitară pentru servicii în sectorul de apă și apă uzată din Satu Mare” (A.D.I.) prin asocierea Consiliului Județean Satu Mare cu alte 30 de unități teritorial administrative - 6 din mediul urban și 24 din mediul rural. În prezent, Asociația are un număr de 45 de membri.

Asociația reprezintă o structură de cooperare cu personalitate juridică, având ca obiectiv înființarea, organizarea, reglementarea, finanțarea, exploatarea, monitorizarea și gestionarea în comun a serviciilor de utilități publice pe raza de competență a unităților administrativ-teritoriale membre, precum și realizarea în comun a unor proiecte de investiții publice de interes zonal sau regional, destinate înființării, modernizării și/sau dezvoltării, după caz, a sistemelor de utilități publice aferente acestor servicii. ADI are statut de asociație de utilitate publică de drept privat (este creată în conformitate cu prevederile O.G. nr. 26/2000 privind asociațiile și fundațiile).

Asociația este singurul partener al Operatorului Regional - S.C. APASERV Satu Mare S.A- ca organ unic de decizie și coordonare și exercită, în numele și pe seama UAT-urilor asociate, anumite competențe și prerogative ale acestora, drepturi și obligații, pe baza unui mandat acordat de către membrii ADI prin statutul acestuia

Contractul de Delegare a Gestiunii Serviciilor Publice de alimentare cu apă și canalizare a fost semnat în anul 2009, iar începând cu anul 2011, în județul Satu Mare a început implementarea efectivă a proiectului „Extinderea și reabilitarea infrastructurii de apă și apă uzată în județul Satu Mare.”

Valoarea totală a proiectului: 102.912.628 Euro (433.519.445 Lei, fără TVA) Valoarea eligibilă: 102.912.628 Euro (433.519.445 Lei, fără TVA)

Valoarea eligibilă conform POS Mediu: 95.026.705 Euro (400.299.995 Lei), din care:
FC: 80.772.699 Euro / 340.254.995 Lei

Buget de Stat: 12.353.472 Euro / 52.039.001 Lei

Buget Local: 1.900.534 Euro / 8.005.999 Lei

Contribuția S.C APASERV Satu Mare: 7.885.923 Euro / 33.219.450 Lei

Data semnării Contractului de Finanțare: 31.03.2011, Curs InforEuro: 1 Euro = 4,2125 Lei

Data finalizării proiectului: 30.06.2015

Unitatea de implementare a proiectului (UIP) este constituită în cadrul S.C. APASERV Satu Mare S.A., iar „Asociația de Dezvoltare Intercomunitară pentru servicii în sectorul de apă și apă uzată din Satu Mare” este responsabilă de coordonarea implementării proiectului. Proiectul va fi implementat în 6 aglomerări, cuprinzând un număr de 13 localități din județ.

1.8.2. Asociația Zona Metropolitană

ZONA METROPOLITANĂ SATU MARE reprezintă o nouă entitate, fără personalitate juridică, formată prin asociere în baza unei convenții încheiate între municipiul Satu Mare și localități limitrofe (orașe și comune), ce prevede stabilirea unor relații de cooperare economică, socială și culturală, precum și în probleme de amenajare a teritoriului și de protecție a mediului, echipare tehnico-edilitară, fiecare localitate păstrându-și autonomia administrativă.

Zona Metropolitană Satu Mare are o populație de aproximativ 240 000 de locuitori și este formată prin asocierea a 30 localități: municipiile Satu Mare și Carei, orașele Tășnad, Arad și Livada și comunele Agriș, Apa, Beltiug, Berveni, Cămin, Cehal, Craidorolț, Culciu, Doba, Dorolț, Foieni, Gherța Mică, Lazuri, Livada, Medieșul Aurit, Moftin, Micula, Odoreu, Orașu Nou, Păulești, Racșa, Socond, Terebești, Turț, Valea Vinului și Viile Satu Mare.

Această asociere se dorește a fi un instrument administrativ eficient în scopul creșterii economiei zonei prin dezvoltare multidimensională și integrată, în vederea diminuării disparităților și creșterii standardului de viață regional prin implementarea unor pachete de măsuri de natură să contribuie la dezvoltarea armonioasă a zonei pe termen mediu și lung.

Înființarea ZMSM vizează mai multe deziderate, cele mai importante fiind:

- crearea unui mediu favorabil pentru atragerea investițiilor majore;
- conceperea unei strategii comune privind dezvoltarea durabilă a ZMSM din punct de vedere economic, social și al mediului);[□] dezvoltarea unor proiecte comune cu

- finanțare europeană (ISPA, PHARE, FEADR);
- realizarea unor investiții privind infrastructura (utilități, transport, drumuri etc.);
- crearea unei administrații publice transparente și competitive, care să colaboreze eficient cu mediul de afaceri și comunitățile locale;
- conservarea patrimoniului cultural și a identității locale.

Asocierea localităților în vederea înființării sistemului urban se justifică prin faptul că municipiul Satu Mare are rolul de centru polarizator al regiunii, având legături multiple (sociale, culturale, economice) cu localitățile limitrofe. Astfel, o parte importantă din populația activă a localităților învecinate își are locul de muncă în municipiul Satu Mare, iar transportul în comun pentru unele din aceste localități este asigurat de către societatea care prestează acest serviciu pentru municipiul Satu Mare. De asemenea, se poate identifica și un fenomen migratoriu al populației municipiului către localitățile limitrofe, precum și unul în sens invers, dinspre aceste localități către orașul reședință de județ.

Constituirea zonei metropolitane poate avea efecte benefice în special asupra dezvoltării economice a localităților componente, deoarece majoritatea investițiilor majore din zonă au fost atrase de către municipiul Satu Mare, iar prin înființarea acestui sistem s-ar putea echilibra repartizarea investitorilor, prin crearea unui mediu investițional prielnic pe tot cuprinsul acestuia.

Un alt impact benefic asupra localităților componente l-ar putea constitui racordarea acestora la rețeaua de apă care alimentează municipiul (acest lucru fiind deja parțial realizat), precum și accesul la serviciile de salubritate prestate de către aceeași societate care acționează și în municipiul Satu Mare.

1.9. CONTRIBUTIA LA OBIECTIVELE ORIZONTALE

1.9.1. Egalitatea de șanse

Politicile în domeniul egalității de șanse sunt esențiale pentru creșterea economică și ocuparea forței de muncă, contribuind la întărirea coeziunii și solidarității sociale. Creșterea accesului femeilor la educație, piața muncii, la slujbe bine plătite considerate preponderent masculine, la funcții de conducere, reconcilierea vieții profesionale cu viața de familie vor determina eliminarea disparităților între femei și bărbați, inclusiv în privința salarizării, vor contribui la dezvoltarea unei culturi a „egalității de gen”. În plus, egalitatea de șanse va fi promovată și în favoarea altor categorii vulnerabile: persoanele cu handicap, tinerii, minoritatea rromă, vârstnicii,

persoanele din mediul rural.

În domeniul Competitivității Economice se acordă o atenție specială promovării principiului egalității de șanse, nu numai pentru femei, ci și pentru alte categorii sociale dezavantajate, răspunzând astfel cerințelor formulate în Strategiile europene de creare de locuri de muncă și incluziune socială. Se va urmări în primul rând reducerea discriminării de gen în sistemul de salarizare, printr-o abordare complexă a factorilor ce determină aceasta situație, incluzând aici segregarea sectorială și ocupațională, educația și formarea profesională, clasificarea ocupațiilor și sistemelor de plată, creșterea conștientizării și transparenței. Prioritatea regională referitoare la protecția mediului promovează principiul egalității de șanse prin acțiuni comune ale factorilor implicați din sectorul public și cel privat, inclusiv societatea civilă. Strategia de mediu urmărește reducerea ponderii discriminării între mediul urban și mediul rural în politicile de mediu și în implementarea acestora.

Strategia regională de dezvoltare urbană durabilă promovează principiul egalității de șanse prin crearea infrastructurilor adaptate nevoilor persoanelor cu handicap, dezvoltarea rețelilor de transport public comun pentru asigurarea de acces, prin creșterea securității sociale, investiții în spații verzi și facilități culturale, sportive și de recreere pentru consolidarea coeziunii sociale și creșterea calității vieții în orașe.

Strategia de dezvoltare a municipiului Satu Mare își propune să respecte principiul egalității de șanse prin toate obiectivele, măsurile și proiectele avute în vedere, și să asigure - prin modul de implementare a acestora - accesibilitatea beneficiarilor finali fără discriminare pe criterii de gen, rasă, origine etnică, religie, vârstă, dizabilități sau orientare sexuală.

1.9.2. Dezvoltare durabilă

Dezvoltarea durabilă este forma de creștere economică ce satisface nevoile societății în termeni de bunăstare pe termen scurt, mediu și lung și se fundamentează pe considerentul că dezvoltarea trebuie să vină în întâmpinarea nevoilor prezente, fără să pună în pericol pe cele ale generațiilor viitoare.

Acest concept reprezintă o valoare adânc înrădăcinată a Uniunii Europene și cuprinde teme de importanță majoră pentru cetățeni, fie că e vorba de menținerea și creșterea prosperității, de schimbările climatice, sau de progresul spre o societate sigură,

sănătoasă și incluzivă. Pe măsură ce Europa se confruntă cu efectele unor fenomene globale rapide, de la topirea calotei glaciare la creșterea cererii de energie și prețuri ridicate, nevoia de a reconsidera tendințele nesustenabile și de schimbare a comportamentelor este din ce în ce mai presantă.

Strategia Europeană de Dezvoltare Durabilă urmărește creșterea nivelului de protecție a mediului, un nivel mai bun de egalitate și coeziune socială, prosperitate economică, dar și promovarea dezvoltării durabile în întreaga lume. Deși statele membre au făcut deja progrese importante în dezvoltarea durabilă care pot servi drept model, sunt încă necesare schimbări de atitudine, comportament, mentalitate. Oamenii trebuie să învețe să producă și să consume într-o manieră inteligentă și responsabilă, să descopere noi modalități de creștere și dezvoltare a activităților economice, dar și surse de energie alternative, metode de gestiune mai eficientă a resurselor naturale, căi mai eficiente de transport pentru persoane și mărfuri, să construiască o societate globală mai incluzivă.

Strategia regională privind creșterea competitivității economice contribuie la dezvoltarea durabilă a comunităților din Nord-Vest-ul României prin acțiuni ce prevăd parteneriatul între sectoarele de cercetare, dezvoltare, inovare din mediul privat și cel universitar, promovarea consumului redus de energie, valorificarea resurselor regenerabile de energie și a tehnologiilor alternative, realizarea de produse cu valoare adăugată ridicată, promovarea spiritului inovativ.

În ceea ce privește dezvoltarea și modernizarea infrastructurii de transport, strategia comunităților din regiunea Nord-Vest propune diminuarea impactului transportului asupra mediului, creșterea accesibilității regiunii și promovarea intermodalității, facilitare a legăturilor funcționale între polii de dezvoltare, decongestionarea traficului din marile centre ale regiunii pentru creșterea siguranței rutiere și reducerea poluării, creșterea accesului la destinațiile turistice, eficientizarea transportului public.

Dezvoltarea durabilă în domeniul protecției mediului are ca obiective dezvoltarea infrastructurii de mediu, creșterea calității apei și extinderea serviciilor de alimentare cu apă, decontaminarea terenurilor afectate ca urmare a managementului neadecvat al deșeurilor, reducerea riscurilor de catastrofe naturale, protejarea și păstrarea

patrimoniului natural și a biodiversității.

În domeniul resurselor umane se urmărește creșterea gradului de ocupare a forței de muncă - printr-o mai bună corelare între educația inițială și continuă și piața forței de muncă - sprijinirea serviciilor de sănătate și asistență socială, promovarea incluziunii sociale. De asemenea, sunt promovate în același timp creșterea nivelului de instruire a resurselor umane (dezvoltarea educației civice, ecologice, antreprenoriale, de sănătate) reconversia profesională a adulților, spiritul inovativ și antreprenorial, dezvoltarea de aptitudini și competențe noi, mai ales în utilizarea noilor tehnologii - factori care contribuie la creșterea competitivității economice regionale.

Dezvoltarea durabilă centrată pe regenerarea centrelor urbane are patru priorități:

- Îmbunătățirea imaginii orașelor (prin refacerea centrelor istorice și includerea lor în circuite turistice și economice, refacerea cartierelor vechi prin lucrări de reabilitare și modernizare în scopul îmbunătățirii calității vieții și a arhitecturii zonei);
- Decongestionarea traficului din marile centre urbane (duce la îmbunătățirea calității aerului și protecția mediului);
- Refacerea zonelor abandonate și transformarea lor în "oaze" prin parteneriate de tip public- privat;
- Extinderea zonelor urbanizate prin integrarea localităților din aria suburbană și periurbană a orașelor.

1.9.3. Societatea informațională

Trecerea la o societate informațională și la o economie bazată pe cunoaștere prin utilizarea tehnologiilor digitale și a internetului contribuie la maximizarea beneficiilor pentru societate, creșterea productivității și competitivității și a numărului locurilor de muncă. Politica UE în acest domeniu are în vedere mai multe aspecte: telecomunicațiile, dezvoltarea tehnologiei informației și comunicațiilor, competitivitatea.

În România sunt necesare progrese importante pentru atingerea acestor obiective. Marile minusuri se găsesc în sfera administrației publice, unde nu există suportul necesar cunoașterii stadiului și evoluției proceselor economico-sociale, sistemele informatice sunt rudimentare, necorelate între ele și inaccesibile utilizatorilor externi, iar personalul este într-o măsură insuficientă familiarizat cu calculatorul.

Strategia de la nivelul județului Satu Mare cuprinde măsuri care vizează dezvoltarea infrastructurii TIC ca și infrastructură suport pentru creșterea competitivității economice în industrie și servicii, turism și agricultură și crearea unei societăți informaționale prin creșterea dotărilor cu echipamente IT&C a firmelor, școlilor, administrațiilor și instituțiilor publice. În acest context de promovare a tehnologiei și de progres spre o economie bazată pe cunoaștere este necesar ca forța de muncă să fie bine instruită, calificată și familiarizată cu ultimele echipamente și dotări de IT&C. De asemenea, se urmărește dotarea corespunzătoare cu echipamente a laboratoarelor, a școlilor, universităților și informatizarea instituțiilor publice, a instituțiilor active pe piața muncii, cât și creșterea gradului de ocupare prin târguri/burse virtuale de muncă de tipul e-jobs, e-learning, e-employment.

Utilizarea instrumentelor informatice este deosebit de importantă pentru promovarea turismului, motiv pentru care este necesară realizarea unui sistem de coordonare și informare turistică, a unor baze de date privind atracțiile turistice, promovarea serviciilor turistice pe internet, utilizarea tehnologiilor informaționale pentru informare și promovare.

Strategia promovează utilizarea instrumentelor TIC și în domeniul protecției mediului pentru monitorizarea factorilor de mediu și conștientizarea și educația ecologică a populației. În cadrul obiectivului privind întărirea capacității instituționale a administrației publice din județ se prevăd măsuri pentru creșterea inovării și implementării de soluții inovatoare la nivelul administrației județene pentru susținerea antreprenoriatului și parteneriatelor, prin implementarea unor soluții de tip e-guvernare.

Promovarea investițiilor în echipamente IT&C și a utilizării acestora de către cetățeni contribuie la trecerea spre o economie bazată pe cunoaștere și la crearea unei societăți informaționale. În această direcție ar trebui efectuate investiții în crearea unor pagini de internet cu acces la informații de interes public, în promovarea comerțului virtual sau dezvoltarea unor aplicații de tipul e-guvernare - pentru a facilita accesul rapid la informațiile de interes public și a crește gradul de implicare activă a cetățenilor în procesul de luare a deciziilor, de dezvoltare a serviciilor publice urbane și de exploatare a potențialului tehnologiilor informatice pentru optimizarea serviciilor pentru cetățeni și IMM-uri.

2. PREZENTAREA PE SCURT A STRATEGIILOR ȘI POLITICILOR SECTORIALE EXISTENTE, RELEVANTE (LA NIVEL LOCAL, REGIONAL ȘI NAȚIONAL) PE CARE SE BAZEAZĂ ELABORAREA SIDU;

2.1. CONTEXT REGIONAL, NAȚIONAL ȘI EUROPEAN/COERENTA ȘI CONFORMITATEA CU POLITICILE NAȚIONALE SI EUROPENE

Strategia de dezvoltare a municipiului Satu Mare pentru perioada 2016-2025 s-a realizat pe parcursul unui interval de timp îndelungat începând cu luna noiembrie 2013, perioadă caracterizată de activități susținute de elaborare de strategii de dezvoltare pe plan local, regional, național, precum și de formularea de programe operaționale la nivel european în vederea utilizării optime a fondurilor comunitare nerambursabile în cadrul financiar 2014-2020.

La nivel european, s-au derulat eforturi susținute încă din anii 2008-2009, odată cu finalizarea programării și planificării financiare a perioadei 2007-2013, în primul rând pentru stabilirea și agrearea de către toate statele membre a viziunii de dezvoltare pentru Uniunea Europeană la orizontul 2020. Astfel, în anul 2010 Comisia Europeană a adoptat **Strategia Europa 2020**, obiectivul general al acesteia fiind de transformare a UE, în următorul deceniu, într-o economie inteligentă, sustenabilă și favorabilă incluziunii.

În acest context, prin Europa 2020, s-au stabilit opt ținte concrete (valori medii) care să reflecte la orizontul anului 2020, progresele realizate la nivel european în îndeplinirea angajamentelor asumate. La rândul lor, toate statele membre, și-au adoptat prin intermediul programelor naționale de reformă 2011-2013 țintele naționale pentru fiecare din cei 8 indicatori. Tabelul de mai jos evidențiază indicatorii globali ai Strategiei Europa 2020 și valorile corespondente pentru România:

Nr. Crt.	Indicator Europa 2020	Obiective 2020 UE	Obiective 2020 România
1	Rata de ocupare a forței de muncă	75 %	70 %
2	Cheltuieli CDI, % PIB	3%	2%
3	Nivel emisii GES față de 1990	80%	79%
4	Consumul final de energie din surse regenerabile	20%	24%
5	Creșterea eficienței utilizării resurselor de energie (2005 =100%)	80%	80%

6	Reducerea abandonului școlar din total populație sub 24 ani	10%	11,3%
7	Creșterea numărului de absolvenți cu studii superioare din totalul populației sub 35 ani	40%	26,7%
8	Reducerea populației cu risc de excluziune socială	20 milioane	560.000

România și-a asumat pentru un singur indicator (nr.5) respectiv *Creșterea eficienței utilizării resurselor de energie o țintă valorică* egală cu media europeană, practic un spor de eficiență energetică în valoare de 20% comparativ cu anul 2005. Pentru alți doi indicatori *Consumul final de energie din surse regenerabile* (nr.4) și *Nivel emisii GES față de 1990* (nr. 3) România și-a fixat ținte mai ambițioase față de media europeană, respectiv 24% față de 20% și 79% față de 80%. Pentru alți patru indicatori, România și-a asumat ținte mai modeste comparativ cu media UE, astfel: i) *Rata de ocupare a forței de muncă* (nr.1) - 70% față de 75%; ii) *Cheltuieli CDI ca procent din PIB* (nr.2)- 2% față de 3%; iii) *Creșterea numărului de absolvenți cu studii superioare din totalul populației sub 35 ani* (nr.7) - 26,7% față de 40%; iv) *Reducerea abandonului școlar din total populație sub 24 ani* (nr. 6) - 11,3% față de 10%.

În sfârșit, ținta pentru ultimul indicator al strategiei Europa 2020 la nivel european *Reducerea populației cu risc de excluziune socială* (nr.8), este exprimată ca o valoare globală pentru toate statele membre, respectiv 20 mil. persoane din care România și-a asumat obligația ca un număr de 560.000 persoane să își îmbunătățească starea materială și să nu mai fie considerate cu risc de excluziune socială la finalul perioadei curente de programare europeană. În legătură cu țintele asumate de România pentru cei opt indicatori de rezultat care vor măsura eficiența implementării proiectelor finanțate din fonduri nerambursabile în perioada 2014-2020, care se va încheia efectiv la 31 decembrie 2023 (regula n+3), se impun câteva precizări:

Pentru nivelul emisiilor GES (indicatorul nr. 3), ținta este deja îndeplinită, fiind în fapt depășită, având în vedere restructurarea profundă a economiei românești din ultimii 25 de ani concretizată în principal prin închiderea marilor companii energofage și poluante din industrie, reducerea drastică a activității din minerit etc. O consecință a scăderii semnificative a activităților industriale a reprezentat-o diminuarea considerabilă a consumului de energie electrică, rezultatul fiind închiderea/diminuarea producției în centralele clasice pe bază de combustibili fosili, efectul pozitiv fiind reducerea emisiilor de carbon. Cu toate acestea, se impune

continuarea eforturilor de scădere a emisiilor la nivelul fiecărei activități economice, întrucât începând cu anul 2014 s-au schimbat regulile în UE în acest domeniu, prin internalizarea costurilor aferente emisiilor de carbon la nivelul fiecărui agent economic.

Concret, statele membre nu mai sunt evaluate în funcție de rezultatul însumat al tuturor activităților economice, agenții economici sunt caracterizați în funcție de performanțele proprii, fiind penalizați dacă depășesc nivelul maxim acceptat de emisii de carbon. Din acest motiv, chiar dacă din perspectivă macro România și-a îndeplinit ținta asumată, din punct de vedere micro situația existentă necesită investiții majore care vor avea ca rezultat și reducerea consumului de resurse neregenerabile.

Consumul final de energie din surse regenerabile (indicatorul nr.4) se apropie de 20% și estimările arată că ținta asumată de 24,1% la orizont 2020 va fi depășită. În acest context trebuie menționat faptul că producerea de energie electrică din surse regenerabile, în special eoliană și solară, a beneficiat în perioada 2007-2013 de o schemă generoasă de stimulare atât pe partea de investiții - prin alocarea de fonduri europene nerambursabile (co-finanțare publică/privată 50%- 50% pentru toate regiunile țării) - cât și pe partea de operare, energia provenită din surse regenerabile fiind considerată prioritară (este preluată în sistem înaintea oricărui alt tip de producător, excepție co-generarea) și având asigurat un anumit număr de certificate verzi care conferă investitorilor o stabilitate și predictibilitate a veniturilor. În plus, energia din surse regenerabile fiind declarată prioritară, lucrările necesare pentru evacuarea în rețeaua de transport și distribuție a acestei energii au fost susținute din bugetul operatorilor naționali, fiind astfel incluse în tarifele aprobate de către autoritatea de reglementare.

Din considerentele enumerate mai sus, este important de reținut faptul că România nu va mai alocă în perioada 2014-2020 (cu încheiere la 31 decembrie 2023) fonduri europene nerambursabile către proiecte pe bază de energie eoliană și solară, întrucât acestea au devenit comerciale nemaifiind necesară susținerea lor publică. Totuși se vor intensifica eforturile publice pentru promovarea altor surse de energie neregenerabilă, respectiv energia geotermală și biomasa, acestea având și avantajul amplasării descentralizate, spre deosebire de resursele eoliene și solare exploatate foarte concentrat, cu precădere în județul Tulcea pentru eolian și Giurgiu pentru solar.

Cu privire la creșterea eficienței utilizării resurselor de energie (indicatorul nr.5), România a adoptat în 2012 al doilea Plan Național de Acțiune în domeniul Eficienței Energetice care a trecut în revistă realizările și neajunsurile primului plan, evidențiind necesitatea continuării programelor de reabilitare termică a clădirilor rezidențiale și a celor publice, care în final va conduce la o scădere cu 50% a consumului energetic actual din sectorul locuințelor. Alte măsuri de creștere a eficienței energetice se referă la introducerea distribuției și contorizării inteligente pentru energia electrică, utilizarea oriunde este posibil a energiilor regenerabile pentru încălzire și apă caldă, trecerea la lămpi cu consum redus de energie pentru iluminatul public etc.

În plus, Legea 121/2014 privind eficiența energetică (publicată în Monitorul Oficial în august 2014) prevede îndeplinirea unor obligații din partea autorităților administrației publice locale și centrale în ceea ce privește eficiența energetică, pentru ca România să-și atingă ținta asumată prin Strategia Europa 2020, adică reducerea cu 19% a consumului de energie la finalul anului 2020 comparativ cu nivelul mediu al anilor dinainte de 2013.

Astfel, Art. (9) al legii amintite mai sus, stipulează faptul că autoritățile locale din orașe cu o populație mai mare de 20.000 de locuitori trebuie să îndeplinească următoarele obligații:

- să întocmească programe de îmbunătățire a eficienței energetice în care includ măsuri pe termen scurt și măsuri pe termen de 3-6 ani;
- să numească un manager energetic, atestat conform legislației în vigoare, sau să încheie un contract de management energetic cu o persoană fizică atestată în condițiile legii sau cu o persoană juridică prestatoare de servicii energetice agreată în condițiile legii.

Având în vedere evaluarea efectuată la nivel local, Guvernul va trimite către CE o evaluarea națională cuprinzătoare în ceea ce privește potențialul de cogenerare de înaltă eficiență pentru încălzirea și răcirea centralizată.

Autoritățile locale au responsabilitatea de a efectua o analiză cost-beneficiu pentru a determina cea mai bună soluție în ceea ce privește utilizarea resurselor și eficiența costurilor pentru satisfacerea necesităților de încălzire și răcire ale populației.

Referitor la situația din sectorul CDI (indicatorul nr. 2) coroborată cu numărul de absolvenți cu studii superioare (indicatorul nr. 7), România și-a asumat pentru 2020 angajamente semnificativ sub media UE. Cu toate acestea, situația actuală arată că fără un efort național, regional și local susținut, țintele respective nu vor fi atinse având în vedere că nivelul cheltuielilor cu CDI în PIB se ridică în 2012 la 0,47%, iar procentul de absolvenți cu studii superioare în totalul populației între 30-34 de ani era în 2013 de 22,8%, în timp ce baza de selecție pentru învățământul terțiar se află într-o continuă descreștere, numai circa 50% din absolvenții de liceu reușind să promoveze bacalaureatul, etapă obligatorie pentru înscrierea la facultate. Mai mult, evaluările actuale arată că în România numărul de absolvenți ai specializărilor universitare cu profil științific se află mult sub media europeană, situație care ridică și mai multe semne de întrebare cu privire la capacitatea țării noastre de a-și îndeplini angajamentele asumate și de a mai juca un rol activ în CDI la nivel European.

Cu privire la abandonul școlar (indicatorul nr. 6) și reducerea populației cu risc de sărăcie (indicatorul nr. 8) este important de reținut că definiția sărăciei la nivelul mediei UE poate fi privită ca parțial exagerată, fiind oricum relativă la cultura și stilul de viață al fiecărei țări. Pe de altă parte, atrage atenția nivelul actual extrem de ridicat al abandonului școlar de circa 17-18% cu o reducere foarte lentă pe parcursul ultimilor 15 ani, ceea ce ridică de asemenea semne de întrebare cu privire la capacitatea României de a-și îndeplini angajamentul asumat. Sărăcia și lipsa de educație se determină reciproc, de unde rezultă că acțiuni directe de îmbunătățire a condiției materiale a populației școlare defavorizate pot avea efecte benefice în sensul diminuării abandonului școlar.

Referitor la rata de ocupare a forței de muncă (indicatorul nr. 1), perioada de tranziție prelungită excesiv a determinat costuri sociale și bugetare imense, unul dintre acestea cu efecte pe termen lung fiind și explozia numărului de beneficiari ai pensionărilor anticipate, mai ales din cauza: restructurării forțelor armate prin reducerea substanțială a numărului de angajați permanenți prin pensionare, restructurării prin închidere a marilor unități industriale și a sectorului minier și pensionării anticipate, posibilității pensionării anticipate după îndeplinirea criteriului de vechime minimă în câmpul muncii, dar fără îndeplinirea baremului de vârstă, lejerității acordării certificatelor medicale pentru diverse dizabilități, în fapt minore, care nu justificau pensionare anticipată etc. S-a ajuns astfel ca, deși vârsta legală de pensionare să fie

la bărbați de 65 de ani și la femei de 63 de ani, în realitate aceasta să fie plasată în jur de 58 de ani la bărbați și 56 de ani la femei. Consecința acestui lung șir de conjuncturi nefavorabile conduce la unul dintre cele mai scăzute grade de ocupare din UE(63,9% în 2013). Pentru Guvernul României reprezintă astfel o prioritate implementarea de politici publice menite să conducă la creșterea gradului de ocupare, stimularea pensionarilor în vederea reîncadrării în câmpul muncii, reducerea abandonului școlar precum și creșterea numărului de absolvenți de studii universitare din domeniul științelor și tehnologiei.Strategia Europa 2020 include și 11 obiective tematice pe baza cărora CE a stabilit distribuția fondurilor europene nerambursabile pentru perioada de programare 2014-2020, după cum urmează:

Nr. Obiectiv	Denumire Obiectiv Tematic
1	Întărirea cercetării, dezvoltării tehnologice și a inovării
2	Îmbunătățirea accesului, utilizării și calității tehnologiilor informațiilor și comunicațiilor
3	Creșterea competitivității întreprinderilor mici și mijlocii
4	Sprijinirea tranziției spre o economie cu emisii scăzute de carbon în toate sectoarele
5	Promovarea adaptării la schimbările climatice, prevenirea și gestionarea riscurilor
6	Protejarea mediului și promovarea utilizării eficiente a resurselor
7	Promovarea transportului durabil și eliminarea blocajelor în rețelele cheie
8	Promovarea ocupării și sprijinirea mobilității forței de muncă
9	Investiții în competențe, educație și învățare continuă
10	Promovarea incluziunii sociale și combaterea sărăciei
11	Îmbunătățirea capacității instituționale și a eficienței în administrația publică

În prima parte a anului 2013, CE a negociat cu fiecare stat membru un document de poziție prin care s-a stabilit, în contextul obiectivelor tematice europene, corespondența cu prioritățile naționale de dezvoltare 2014-2020 circumscrise ținutelor asumate pentru indicatorii cheie ai Strategiei Europa 2020 prezentați mai sus. Ulterior,

prin Acordul de Parteneriat, Guvernul României a aprobat atât alocările financiare pentru fiecare obiectiv tematic, cât și pentru fiecare program operațional. Acordul de Parteneriat 2014-2020 include o cuprinzătoare trecere în revistă a situației socio-economice din România (cadrul de referință) și stabilește orientările strategice pentru alocarea FESI 2014-2020 pe cele 11 Obiective Tematice stabilite la nivel European.

Totodată, prin adoptarea de către Parlamentul European a regulamentelor fondurilor europene nerambursabile pentru perioada 2014-2020, s-au stabilit și prioritățile de investiții către care fiecare stat membru, în funcție de obiectivele naționale specifice, poate alocă fondurile comunitare, cu respectarea principiului concentrării și al maximizării impactului acestora pentru atingerea țintelor stabilite prin Europa 2020.

Având în vedere faptul că toate programele operaționale prin intermediul cărora se vor atrage și cheltui fondurile nerambursabile în toate statele membre UE în ciclul bugetar 2014-2020 vor include aceleași priorități de investiții așa cum sunt aprobate prin regulamentele europene corespunzătoare Fondului de Coeziune, Fondului de Dezvoltare Regională și Fondului Social European, în elaborarea strategiei de dezvoltare a municipiului Satu Mare s-a optat pentru varianta menținerii pe cât posibil a priorităților din regulamente sau similare. În acest mod se simplifică procesul de accesare a FESI pentru autoritatea locală, odată ghidul pentru apelul de proiecte lansat de către ministerul de resort.

Se cunoaște faptul că România se află pe ultimul loc dintre statele membre în ceea ce privește absorbția fondurilor structurale alocate pentru perioada 2007-2013. Motivele invocate sunt numeroase și diverse. Programele operaționale dedicate construirii de infrastructură de transport și mediu au fost cele mai afectate de incoerența legislativă, absența resurselor financiare necesare co-finanțării proiectelor de investiții, lipsa capacității instituționale la nivel central și local în accesarea fondurilor și implementarea investițiilor. O justiție ineficientă, abaterile de la etică și de la aplicarea strictă a legislației europene și naționale precum și contradicțiile existente în cadrul legal și instituțional, au condus la blocarea și ulterior suspendarea temporară a programelor operaționale de către CE și aplicarea de penalități în bloc pentru portofolii întregi de proiecte finanțate din instrumente structurale.

Singurul program cu o rată de absorbție apropiată de media UE, POR, s-a confruntat cu ineficiența intervențiilor publice din cauza absenței complementarității cu alte

programe, dar și în interiorul său. Cu titlu de exemplu menționăm doar faptul că s-au construit drumuri județene care s-au oprit la limita de demarcație dintre regiunile de dezvoltare deoarece regiunea/județul vecin fie nu a fost interesat de traseul respectiv, fie, așa cum s-a întâmplat în majoritatea cazurilor, nu a dispus de suficiente fonduri pentru asigurarea în timp util a co-finanțării necesare implementării unei investiții complementare. La fel s-a întâmplat și cu proiectele integrate aferente polilor de creștere, când, fiind vizate mai multe UAT, unele dintre acestea au blocat realizarea intervențiilor preconizate din lipsă de buget de co-finanțare.

Astfel, chiar dacă la capitolul absorbție POR stă suficient de bine în raport cu alte programe, obiectivul acestui program operațional de reducere a disparităților de dezvoltare între regiunile României nu a fost atins, dimpotrivă, ecartul între regiunea BI și celelalte a crescut permanent. Această situație demonstrează încă o dată necesitatea elaborării unor strategii de dezvoltare locală care să integreze intervențiile publice într-un tot unitar, astfel încât la finalul perioadei planificate impactul să fie vizibil, iar locuitorii orașului să resimtă o creștere efectivă a nivelului de trai. Simpla renovare a unei școli nu este suficientă și nu adaugă valoare actului educațional dacă nu este însoțită de investiții în laboratoare, de măsuri privind combaterea abandonul școlar, stimularea prezenței la școală, perfecționarea continuă a cadrelor didactice etc. Astfel, intervențiile publice trebuie gândite și puse în practică etapizat conform unui plan riguros pus la punct de municipalitate și care să beneficieze de suportul unei largi majorități a locuitorilor orașului.

2.2. CADRUL STRATEGIC

Nr. crt.	Documente	An bază	Comentarii
1.	Lege nr. 350 din 6 iulie 2001 privind amenajarea teritoriului și urbanismul cu modificările și completările ulterioare	2001	Planurile de Mobilitate Urbană devin obligatorii prin prevederile Legii nr. 190 din 26/06/2013 privind aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 7/2011 pentru modificarea și completarea Legii nr. 350/2001 privind amenajarea teritoriului și urbanismul. (art. 46)
2.	Hotărâre nr. 998 din 27 august 2008 pentru desemnarea polilor naționali de creștere în care se realizează cu prioritate investiții din programele cu finanțare comunitară și națională cu modificările și completările ulterioare + Hotărâre 1149/2008 privind modificarea și completarea Hotărârii Guvernului nr. 998/2008	2008	Se desemnează municipiile Arad, Baia Mare, Bacău, Brăila, Galați, Deva, Oradea, Pitești, Râmnicu Vâlcea, Satu Mare, Sibiu, Suceava, Târgu Mureș ca poli de dezvoltare urbană, în care se realizează cu prioritate investiții din axa prioritară 1 «Sprijinirea dezvoltării durabile a orașelor - poli urbani de creștere» a Programului operațional regional 2007- 2013, astfel cum este definită prin Decizia Comisiei Europene nr. 3.470 din 12 iulie 2007, și din programele cu finanțare națională, în conformitate cu legislația în vigoare." (art.2)
3.	Legea nr. 215/2001 din 23 aprilie 2001 a administrației publice locale republicată cu modificările și completările ulterioare	2001	Reglementează regimul general al autonomiei locale, precum și organizarea și funcționarea administrației publice locale
4.	Legea nr. 52/2003 privind transparența decizională în administrația publică cu modificările și completările ulterioare	2003	Scopul legii: a) sa sporească gradul de responsabilitate a administrației publice fata de cetățean, ca beneficiar al deciziei administrative; b) sa stimuleze participarea activa a cetățenilor în procesul de luare a deciziilor

			administrative și în procesul de elaborare a actelor normative; c) să sporească gradul de transparență la nivelul întregii administrații publice
5.	Lege nr. 315 din 28.06.2004 privind dezvoltarea regională în România cu modificările și completările ulterioare	2004	Legea stabilește structurile naționale implicate în dezvoltarea regională a României, politicile și obiectivele propuse în vederea eliminării decalajelor și disparităților existente între România și statele membre ale Uniunii Europene în domeniul economic și social.
6.	Regulamentul (UE) nr. 1303/2013 de stabilire a unor dispoziții comune privind FEDR, FSE, FC, FEADR, FEPAM	2013	Regulamentul stabilește obiectul, definițiile, dispoziții comune aplicabile FESI, modalități de gestiune
7.	Regulamentul (UE) nr. 1304/2013 privind FSE	2013	Fundamentează și stabilește Prioritățile de Investiții care pot fi finanțate în perioada 2014-2020 din FSE. În funcție de provocările identificate de fiecare SM prin AP 2014- 2020, prin programele operaționale selectează PI adecvate.
8.	Regulamentul (UE) nr. 1301/2013 privind FEDR	2013	Fundamentează și stabilește Prioritățile de Investiții care pot fi finanțate în perioada 2014-2020 din FEDR. În funcție de provocările identificate de fiecare SM prin AP 2014- 2020, prin programele operaționale selectează PI adecvate.
9.	Regulamentul (UE) nr. 1300/2013 privind FC	2013	Fundamentează și stabilește Prioritățile de Investiții care pot fi finanțate în perioada 2014-2020 din FC. În funcție de provocările identificate de fiecare SM prin AP 2014- 2020, prin programele operaționale selectează PI adecvate.
10.	Regulamentul (UE) nr. 1299/2013 privind obiectivul de cooperare teritorială europeană	2013	Fundamentează și stabilește Prioritățile de Investiții care pot fi finanțate în perioada 2014-2020 din CTE.
11.	Regulamentul (UE) nr. 1305/2013 privind sprijinul pentru dezvoltare rurală acordat din FEADR	2013	Fundamentează și stabilește Prioritățile de Investiții care pot fi finanțate în perioada 2014-2020 din FEADR. În funcție de provocările identificate de fiecare SM prin AP 2014-2020, programele operaționale selectează PI adecvate.

12.	OUG 195/2005 privind protecția mediului (modificată și aprobată de L 265/2006 modificată de OUG 114/2007, OUG 164/2008, OUG 71/2011, OUG 58/2012, L 117/2013, L 226/2013)	2005	Cadrul legal general privind condițiile obligatorii care trebuiesc îndeplinite de orice activitate cu impact asupra mediului.
13.	HG 1076/2004 privind stabilirea procedurii de realizare a evaluării de mediu pentru planuri și programe.	2004	În scopul emiterii avizului de mediu necesar adoptării strategiei, proiectele propuse vor fi evaluate din punctul de vedere al impactului asupra mediului.
14.	L 104/2011 privind calitatea aerului înconjurător (transpune prevederile Directivei 2008/50/CE și ale Directivei 2004/107/CE)	2011	Cadru legal general privind evaluarea calității aerului.
15.	OM 351/2007 privind aprobarea încadrării localităților din cadrul Regiunii 6 în liste, potrivit prevederilor OM nr. 745/2002 privind stabilirea aglomerărilor și clasificarea aglomerărilor și zonelor pentru evaluarea calității aerului în România (transpune prevederile art. 8.1, 8.2 și 9 din Directiva 96/62/CE privind evaluarea și gestionarea calității aerului și ale art. 3.2, 4.2 și 5 din Directiva 2002/3/CE privind poluarea aerului cu ozon)	2007	Cadru legal privind evaluarea și gestionarea calității aerului în Regiunea în care este amplasat municipiul Satu Mare.
16.	L 107/1996 Legea apelor (cu modif. și compl. ulterioare, ultimele prin OG 69/2013)	1996	Cadrul legal general național privind orice proiect care implică sectorul râului Someș aferent municipiului Satu Mare.
17.	Directiva 2000/60/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 23 octombrie 2000 de stabilire a unui cadru de politică comunitară în domeniul apei	2000	Cadrul legal general European privind proiecte în domeniul apei (inclusiv în legătură cu râul Someș).
18.	HG 188/2002 Aprobarea unor norme privind condițiile de descărcare în mediul acvatic a apelor uzate (modif. de HG 352/2005 și HG 210/2007)	2002	Cadrul legal care reglementează gestiunea evacuării apelor uzate în râul Someș.

19.	OM 1163/2007 privind aprobarea unor masuri pentru îmbunătățirea soluțiilor tehnice de proiectare și de realizare a lucrărilor hidrotehnice de amenajare și reamenajare a cursurilor de apă, pentru atingerea obiectivelor de mediu din domeniul apelor	2007	Soluțiile de proiect vizând amenajarea râului Someș pentru navigație trebuie să se încadreze cerinței atingerii obiectivelor de mediu din domeniul apelor.
20.	OM 1215/2008 privind aprobarea Normativului tehnic pentru lucrări hidrotehnice NTLH-001 "Criterii și principii pentru evaluarea și selectarea soluțiilor tehnice de proiectare și realizare a lucrărilor hidrotehnice de amenajare/reamenajare a cursurilor de apă, pentru atingerea obiectivelor de mediu din domeniul apelor	2008	Soluțiile de proiect vizând amenajarea râului Someș pentru navigație trebuie să se încadreze cerinței atingerii obiectivelor de mediu din domeniul apelor.
21.	L 211/2011 privind regimul deșeurilor (a abrogat OUG 78/2000)	2011	Cadrul legal general privind gestionarea deșeurilor.
22.	HG 870 privind Strategia Națională de gestionare a deșeurilor (SNDG) 2014-2020.		Prima SNGD a fost aprobată în anul 2004 pentru perioada 2003-2013; Necesitate revizuire strategie, modificare paradigma deșeurilor la nivel UE: în principal necesitatea abordării deșeurilor ca resursă și principiul responsabilității extinse a producătorului România - Societate a
23.	Legea 132/2010 privind colectarea selectivă a deșeurilor în instituțiile publice	2010	Instituie obligativitatea colectării selective a deșeurilor în instituțiile publice.
24.	Legea 49/2011 pentru aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 57/2007 privind regimul ariilor naturale protejate, conservarea habitatelor naturale, a florei și faunei sălbatice	2011	Cadrul legal de conformare a proiectelor de amenajare a râului Someș avându-se în vedere prezența în râul Someș a unor specii protejate.

25.	LEGE nr. 356 din 18 decembrie 2013 a bugetului de stat pe anul 2014	2013	Stabilește cuantumul sumelor alocate de la bugetul de stat pentru finanțarea cheltuielilor descentralizate inclusiv pentru orașe, pentru finanțarea drumurilor județene și echilibrarea bugetelor locale
26.	Proiectul bugetului local de venituri și cheltuieli al municipiului Satu Mare pe anul 2013	2013	
27.	Programul de Guvernare a României 2013-2016	2012	Stabilește orientările de bază ale politicilor sociale și economice adoptate de guvern în vederea încheierii Acordului de Parteneriat 2014-2020 cu CE. Documente similar au fost promovate de toate SM în același scop.
28.	The new core network TEN-T, CE - Mobility and Transport	2013	S-au modificat traseele TEN-T central cu termen de realizare 2030. Potrivit noilor orientări, România este traversată de coridoare: Orient/Est-Mediteranean și Rin- Dunărea. S-au stabilit orașele, porturile și aeroporturile cu rol intermodal (TEN-T central și TEN-T extinsă).
29.	Dezvoltare urbană integrată - Investiții teritoriale integrate	2013	Propunerile Comisiei Europene privind politica de coeziune 2014-2020 urmăresc să Strategiile integrate de investiții, având o abordare cu caracter strategic și holistic mai accentuat Cel puțin 5 % din resursele FEDR alocate fiecărui stat membru vor fi investite în acțiuni integrate în favoarea dezvoltării urbane durabile, puse în aplicare prin intermediul instrumentului de investiții teritoriale integrate (ITI) - pachet de finanțare provenind de la mai multe axe prioritare ale unui sau ale mai multor programe de intervenții multidimensionale și intersectoriale (posibilitatea combinării finanțării în funcție de diferite obiective tematice, inclusiv combinarea finanțării provenind de la acele axe prioritare și programe operaționale sprijinite din FEDR, FSE și Fondul de coeziune (CF)) - permite punerea în aplicare a programelor operaționale la nivel intersectorial.

30.	Acordul de Parteneriat propus de România pentru perioada de programare 2014 - 2020, draft 2	2014	Stabilește prioritățile de investiții din fonduri europene nerambursabile (FESI) pentru 2014-2020 și alocările financiare pe programe operaționale și pe categorii de regiuni.
31.	Schema de dezvoltare a spațiului comunitar (SDSC) / European Spatial Development Perspective (SDEC) - Balanced and sustainable spatial development of the European Union territory - document of the European Union, adopted at the Informal Council of the	1999	Aspecte esențiale pentru o dezvoltare durabilă a orașelor: • tinerea sub control a expansiunii urbane • mixarea funcțiunilor și grupurilor sociale
	Ministries responsible for Spatial Planning in the European Union countries- Potsdam, Germany		• gestionarea inteligentă și precaută a resurselor ecosistemului urban (în special apă, energie și deșeuri) • mai bună accesibilitate prin utilizarea unor mijloace de transport eficiente și nepoluante, • protejarea și dezvoltarea naturii și a patrimoniului cultural. Promovarea unei mai bune accesibilități în orașe și în zonele dense printr-o politică de amplasare și de planificare a ocupării terenului adecvată, care să favorizeze mixarea funcțiunilor urbane, precum și folosirea transportului în comun. Sprijinirea metodelor eficiente de stopare a extinderii urbane necontrolate

32.	Conferința europeană a Miniștrilor responsabili cu Amenajarea Teritoriului (CEMAT) Principii directoare pentru Dezvoltarea teritorială durabilă a Continentului European / Guiding Principles for Sustainable Development of the European Continent - document of the Council of Europe, adopted at the European Conference of Ministers Responsible for Spatial/Regional Development (CEMAT) - Hanover, Germany	2000	Principiile directoare ale unei politici de amenajare durabilă pentru Europa: 1. promovarea coeziunii teritoriale prin intermediul unei dezvoltări socio-economice echilibrate și prin ameliorarea competitivității; 2. promovarea impulsurilor de dezvoltare generate de funcțiunile urbane și ameliorarea relațiilor dintre orașe și sate; 3. promovarea condițiilor de accesibilitate mai echilibrate; 4. dezvoltarea accesului la informații și cunoaștere; 5. reducerea atentatelor asupra mediului; 6. valorificarea și protecția resurselor și patrimoniului natural; 7. valorizarea patrimoniului cultural ca factor de dezvoltare; 8. dezvoltarea resurselor energetice în menținerea securității;
33.	AGENDA TERITORIALA A UNIUNII EUROPENE, Reuniunea Informala Miniștrilor Europeni,	2007	□ necesitatea politicilor integrate de dezvoltare urbana □ Crearea și asigurarea unor spații publice de buna calitate
34.	Responsabili cu Dezvoltarea Urbana și Coeziunea Teritorială Leipzig,		□ Un transport urban durabil, accesibil fizic și economic □ Sporirea eficienței energetice a clădirilor □ Inovația proactivă și politicile educaționale
35.	Planul de acțiune privind mobilitatea urbană /Action Plan on Urban Mobility, Comisia Comunităților Europene, Bruxelles	2009	Planul de acțiune definește un cadru coerent pentru inițiativele UE în materie de mobilitate urbană (7 teme și 20 de acțiuni pe termen scurt și mediu care să lansate în mod progresiv până în 2012)
36.	Cartea verde către o nouă cultură a mobilității urbane/ Green paper -Towards a new culture for urban mobility, Comisia Comunităților Europene, Bruxelles	2007	Formulează o serie de opțiuni politice și 25 de întrebări deschise în legătură cu aceste opțiuni.

37.	White paper 2011- Roadmap to a Single European Transport Area - Towards a competitive and resource efficient transport system Bruxelles	2011	Creșterea transporturilor și sprijinirea mobilității, atingând în același timp obiectivul de reducere a emisiilor (Până în 2030, obiectivul pentru sectorul transporturilor va fi reducerea emisiilor de GES din transporturi cu aproximativ 20 % față de nivelul înregistrat în 2008, 60% pana în 2050 - art.6) ▫ transport mai puțin poluant / electric (art.19) - - Înjumătățirea utilizării autovehiculelor „alimentate în mod convențional” în transportul urban până în 2030; dispariția lor progresivă din orașe până în 2050; implementarea unei logistici urbane practic lipsite de CO2 în marile aglomerări urbane până în 2030 ▫ organizarea intermodalității (art.23) ▫ pondere mai mare a călătoriilor cu mijloacele de transport în comun
38.	SUMP - Sustainable Urban Mobility Plan Guidelines - Developing and Implementing a Sustainable Urban Mobility Plan, Project Eltisplus, IEE	2011	Pași și activități ai procesului de elaborare a Planurilor de Mobilitate Durabilă
38.	Urban Mobility Package, EC- Mobility and Transport 1. Together towards competitive and resource efficient urban mobility 2. Anexa - concept of Sustainable Urban Mobility Plans 3. Deployment of Intelligent Transport System solutions in urban areas 4. Urban logistics	2013	Realizarea Planurilor de Mobilitate Durabilă la nivelul Ariilor Urbane Funcționale (FUA) și coordonare transversală (pe verticală și pe orizontală: pe diversele niveluri teritoriale de planificare și între diversele tipuri de planificare a dezvoltării urbane și teritoriale) Principii de organizare în ce privește: ▫ Logistica urbană ▫ Sistemele de Transport Urban Inteligente

39.	Strategia Europa 2020	Comunicare a Comisiei - Europa 2020 - O strategie europeană pentru o creștere inteligentă, ecologică și favorabilă incluziunii Europa 2020 în România	2010	Stabilește cei 8 indicatori principali și cele 11 obiective tematice către care se vor aloca fondurile nerambursabile în perioada 2014-2020. Evidențiază angajamentele României cu privire la valorile celor 8 indicatori principali de măsură a realizării ȋntelor stabilite prin obiectivele tematice. Cea mai mare discrepanță în cazul CDI.
40.	Strategia de Dezvoltare Teritorială a României	Dimensiunea teritorială în viitoarea perioadă de programare 2014-2020	-	
		Politica de dezvoltare regională	-	Prezentare concept politică dezvoltare regională
		Strategia de dezvoltare teritorială a României	2013	Elemente preliminare de diagnostic teritorial și obiective strategice de dezvoltare
41.	Strategia Națională de Dezvoltare Durabilă - Orizonturi 2013-2020-2030		2008	Strategie națională adoptată printr-un proces de largă consultare. Previziuni mult prea optimiste. Nu a mai fost actualizată.
42.	Strategia Națională a României privind Schimbările Climatice 2013-2020		2012	Strategie care stabilește integrat, pentru toate sectoarele economice, modalitățile de reducere a emisiilor de carbon. Pe baza ei se vor aloca fondurile nerambursabile

43.	Strategia Națională pentru ocuparea forței de muncă 2013 - 2020	2013	Stabilește ca țintă pentru 2020 atingerea unei rate de ocupare a forței de muncă în vârstă de 20 - 64 de ani de 70%, prin: O1: Creșterea ocupării în rândul tinerilor și prelungirea vieții active a persoanelor în vârstă O2: Îmbunătățirea structurii ocupaționale și participării pe piața muncii în rândul femeilor și persoanelor aparținând grupurilor vulnerabile O3: Dezvoltarea unei resurse umane cu un nivel înalt de calificare și competențe adaptate la cerințele pieței muncii O4: Îmbunătățirea mecanismului de fundamentare, implementare, monitorizare și evaluare a politicilor cu impact pe piața muncii
44.	Strategia Guvernului României de incluziune a cetățenilor români aparținând minorității Roma pentru perioada 2012-2020	2012	Are ca obiective principale: - Promovarea educației inclusive, prin prevenirea și eliminarea segregării și combaterea discriminării pentru toate categoriile dezavantajate de copii și tineri - Stimularea creșterii ocupării forței de muncă - Accesul la servicii de sănătate public - Asigurarea unor condiții de locuit decente
45.	Strategia Națională pentru Sănătate 2014-2020		În martie 2014 - consultare publică Stabilește prioritățile naționale de sănătate: 1. Sănătate publică: - îmbunătățirea sănătății mamei și copilului - combaterea dublei poveri a bolii în populație (controlul eficace al epidemiilor și supravegherea bolilor transmisibile; reducerea poverii prin boli netransmisibile evitabile, inclusiv

			intervenții privind patologii cronice istoric neglijate) - Sănătatea în relație cu mediul - Conștientizarea și educarea populației privind soluțiile eficace cu caracter preventiv 2. Servicii de sănătate: - Asistență comunitară pentru grupurile vulnerabile - Diversificarea serviciilor medicale primare - Creșterea eficacității, calității, accesibilității serviciilor din ambulatoriul de specialitate, serviciilor de urgență, servicii de reabilitare/recuperare - Regionalizarea asistenței spitalicești și interconectarea cu asistența primară și ambulatorie - Creșterea rețelei de furnizori de servicii medicale 3. Măsurile transversale: guvernanță, management, cercetare - inovare etc.
46.	Planul Național de Acțiune în Domeniul Energiei din Surse Regenerabile	2010	Strategie care evaluează potențialul surselor regenerabile de energie. Pe baza datelor cuprinse în document, rezultă că numai în domeniile microhidro, geotermal și biomasă, se mai pot aloca fonduri publice.

47.	Planul de Amenajare a Teritoriului Național (PATN) Secțiunea I- Căi de comunicație	2006	Căi rutiere: 1. Autostrăzi: ▫ Petea - Satu Mare - Baia Mare - Mireșu Mare - Dej - Vatra Dornei - Suceava 2. Drumuri expres sau cu 2 benzi: ▫ Halmeu - Satu Mare - Zalău ▫ Satu Mare - Carei - Valea lui Mihai - Oradea Căi feroviare: Linii de cale ferată convențională cu viteze de până la 160 km/h, pe trasee existente reabilitate ▫ Halmeu* - Satu Mare - Oradea - Poieni - Cluj Napoca - Apahida - Coșlariu ▫ Satu Mare - Baia Mare - Dej - Apahida Linii de cale ferată, de interes local, pe trasee noi ▫ Satu Mare - Petea* * Cuprinde și ultima stație de cale ferată și frontiera de stat Căi navigabile: ▫ Râul Someș între frontieră și Dej Căi aeriene ▫ Modernizarea aeroportului Satu Mare Transport combinat: Terminale de transport combinat la care se vor executa lucrări de modernizare ▫ Terminal Petea Satu Mare
-----	--	------	--

48.	Planul de Amenajare a Teritoriului Național (PATN) Secțiunea II- Apă.	1997	Someș - curs de apă degradat, care necesită măsuri prioritare de depoluare, pentru creșterea calității apei Satu Mare - în zonă cu resurse de apă subterană cu vulnerabilitate ridicată, care necesită măsuri prioritare de protecție la poluare
49.	Secțiunea IV- Rețeaua de localități	2001	Satu Mare municipiu reședință de județ - localitate de rangul II
50.	Strategia Națională Pentru Protecția și Promovarea Drepturilor Copilului 2014-2020	2013	Scop: promovarea investiției în dezvoltarea și bunăstarea copilului, pe baza unei abordări integrate. Obiective și măsuri: O1. Creșterea gradului de acoperire a serviciilor la nivel local: asistență socială, sănătate, educație, activități recreative, servicii medicale, comunitare integrate etc. O2. Creșterea calității tuturor serviciilor furnizate O3. Creșterea capacității beneficiarilor de a accesa și utiliza serviciile destinate copilului și familiei: măsuri de conștientizare, dezvoltare de competențe

			O4. Întărirea capacității de evaluare și monitorizare a drepturilor copilului și a situației sociale O5: Asigurarea unui minim de resurse pentru toți copiii, în cadrul unui program național anti-sărăcie, cu atenție specială pe copii: servicii de bază, acces la educație, sănătate, servicii sociale; creșterea incluziunii educaționale a copiilor cu dizabilități și/sau cerințe educative speciale. O6. Reducerea decalajului de oportunități dintre copiii romi și ne-romi O7: Continuarea tranziției de la îngrijirea instituțională a copiilor la îngrijire comunitară: sisteme de îngrijire de tip familial, servicii alternative de îngrijire instituțională, dezvoltarea abilităților de viață independentă ale copiilor O8. Reducerea fenomenului copiii străzii O9. Întărirea controlului consumului de droguri, sau alte substanțe nocive în rândul copiilor și reducerea consecințelor acestui fenomen. O10. Oferirea de sprijin adecvat copiilor cu părinți plecați la muncă în străinătate precum și persoanelor care îi îngrijesc. O11. Prevenirea sarcinilor nedorite în rândul adolescentelor O12. Prevenirea sarcinilor nedorite în rândul adolescentelor O13. Reducerea fenomenului violenței în rândul copiilor O14. Dezvoltarea mecanismelor care să asigure participarea copiilor la luarea deciziilor care îi privesc
--	--	--	---

51.	Strategia privind Educația și Formarea Profesională 2014-2020	2013	Analiză SWOT pe fiecare domeniu - învățământ primar, secundar, terțiar, formare continuă. În 2011, doar 1,6% din totalul populației active a participat la programele de învățare pe tot parcursul vieții față de 8,9% în UE-27. Ținte asumate pentru 2020: • Reducerea ratei de părăsire timpurie până la 11,3%; • Creșterea ratei de participare la învățământul terțiar al tinerilor de 30-40 ani până la 26,7%; • Promovarea învățării permanente și creșterea ratei de participare a populației la formarea continuă până la 10%. continuă.
52.	Cadrul Național Strategic Pentru Dezvoltarea Durabilă a Sectorului Agroalimentar și A Spațiului Rural în Perioada 2014 - 2020 - 2030	2013	“Singura șansă a României pentru dezvoltarea agriculturii constă în alocarea masivă, dar rațională, dacă se poate optimă, de capital investițional în infrastructura rurală, echiparea teritoriului agricol (circa 1,7 mil. ha irigate, Canalul Siret-Bărăgan, plantarea perdelelor de protecție a câmpului pe circa un milion de hectare în zonele cele mai aride, modernizarea exploatațiilor agricole, extinderea întreprinderilor de stocare-procesare a produselor agroalimentare (nu numai cereale) precum și sporirea capitalului de exploatare, atât din surse proprii cât și din credite bancare avantajoase, acordat fermelor agricole prin care să se susțină nivelele de producție propuse în continuare pentru orizonturile 2015, 2020, 2025, 2030.”

53.	Strategia Națională în domeniul politicii de tineret 2014-2020	2013	Aproximativ un sfert dintre tinerii din România (27%) doresc în principiu să deschidă o afacere. Cel mai vizat domeniu de către tineri este cel al comerțului, serviciilor și consultanței (30%), urmat de cel al agriculturii, zootehniei, pisciculturii și silviculturii (18%). În România, 1 tânăr din 100 decide să înceapă o afacere pe cont propriu, față de 1 din 4 tineri în Cehia, Polonia sau Ungaria. Un raport recent al Comisiei Europene arată că în România există o corelare bună a sistemului educațional cu piața muncii la nivel vertical, în sensul în care se înregistrează ponderi scăzute comparativ cu țările europene ale angajaților supracalificați sau subcalificați în raport cu cerințele locului de muncă, dar se înregistrează cea mai scăzută corelare orizontală, respectiv o pondere ridicată de absolvenți care lucrează în alte domenii decât cele pentru care s-au pregătit. Aproape două treimi dintre tineri, respectiv 64%, fac sport doar de câteva ori pe lună. Aproape un tânăr din trei declară că nu face sport deloc. Strategia stabilește direcții cadru de acțiune pe temele de interes.
57.	Strategia Națională privind Agenda Digitală pentru România	2013	Contribuția României pentru atingerea țintelor asumate de către UE: ținte asumate de România: •33% din IMM vând online; •20% din populație cumpără transfrontalier; •50% din populație cumpără online; •60% din populația defavorizată folosește regulat Internet; •75% din populație folosește regulat Internet; •15% din populație nu a folosit niciodată Internet; •50% din populație folosește e-guvernare;

58.	Strategia de cercetare și inovare 2014 - 2020	2013	Obiective specifice OS1. Crearea unui mediu stimulativ pentru inițiativa sectorului privat prin instrumente de antrenare a antreprenoriatului și comercializării rezultatelor de C&D, precum și prin credibilizarea parteneriatelor dintre actorii publici și cei privați. OS2. Susținerea procesului de specializare inteligentă prin concentrarea resurselor în domenii de cercetare și inovare cu relevanță economică și cu potențial de C&D demonstrate. OS3. Concentrarea unei părți importante a activităților de CDI în domenii cu relevanță publică, pentru a crește capacitatea sistemului de CDI de a răspunde nevoilor sectorului public și a dezvolta abilitatea acestuia din urmă de a adopta rezultatele cercetării. OS4. Susținerea aspirației către cercetarea la frontiera cunoașterii printr-o mai bună integrare a cercetării românești în spațiul european și internațional de proiecte și inițiative de cercetare, dezvoltare și inovare. Obiective specifice transversale OS5. Dublarea numărului total de cercetători până în 2020 prin asigurarea unei creșteri rapide și sustenabile, numerice și calitative, a resurselor umane din cercetare, dezvoltare și inovare. OS6. Dezvoltarea unor organizații de cercetare performante, capabile să susțină programe științifice de anvergură, prin mecanisme de finanțare instituțională bazate pe proceduri de monitorizare și evaluare în acord cu bunele practici internaționale.
59.			În curs de actualizare.
	Strategia energetică a României în perioada 2007 - 2020	2007	

60.	Planul de Dezvoltare Regională Nord-Vest 2014-2020	2013	La nivelul regiunii Nord-Vest, există următoarele categorii de centre de polarizare și fluxuri dominante: - un oraș cu servicii complexe de importanță sub-regională - Oradea - legat prin fluxuri importante de 4 orașe mari și mijlocii, două din regiunea Nord-Vest (Satu-Mare și Zalău). - 2 orașe cu servicii mixte, de importanță sub-regională - Baia Mare și Satu Mare. Atât Baia-Mare, cât și Satu Mare sunt legate printr-un flux dominant de Cluj-Napoca. Ambele orașe au însă o arie de polarizare relativ extinsă.
61.	Strategia de Dezvoltare a Zonei Metropolitane		Strategia de dezvoltare a ZONEI MEROPOLITANE SATU MARE urmărește creșterea economiei zonei prin dezvoltare multidimensională și integrată pentru diminuarea disparităților și creșterea standardului de viață regional prin implementarea unui pachet de măsuri care vor influența în mod pozitiv activitatea de astăzi și care vor contribui în mod categoric la dezvoltarea pe termen mediu și lung a ZONEI METROPOLITANE SATU MARE .
62.	Strategia de dezvoltare a județului Satu Mare până în 2020 Concepții și Orientare Modernă, Planificare Armonioasă și Strategică până în 2020, Document realizat în cadrul proiectului: COMPAS 20, Proiect finanțat prin Programul Operațional Dezvoltarea Capacității Administrative din Fondul Social European în perioada 16.09.2009 - 16.02.2012, Cod SMIS 2951	2012	
63.	Strategia de marketing regional a județului Satu Mare 2013-2020	2013	Orientată către dezvoltarea intensivă a turismului.
64.	Planul local de acțiune pentru învățământul tehnic și profesional al județului Satu Mare 2013-2020	2013	Descrierea situației existente. Stabilirea unui plan de acțiune și a țintelor pentru oferta de ÎPT.
65.	Studiu de navigabilitate pe râul Someș	2013	

66.	Concept de dezvoltare urbană, Satu Mare, Planwerk	2005	Disfuncții urbanistice, teme majore și principalele opțiuni strategice de dezvoltare spațială
67.	Satu Mare Raport&Plan de acțiune QUEST (Audit Mobilitate), Comisia Europeană - Agenția Executivă pentru inovație și Competitivitate, Intelligent Energy Europe, Eurodite, Numar contract S12.589406, martie	2013	Plan de acțiune și recomandări: • transport public • spații parcare și managementul traficului • deplasarea cu bicicleta
68.	Studiu de circulație aferent PUG Satu Mare - Transportul public de călători	2010	situația existentă și direcții de îmbunătățire a transportului public
69.	Strategia de transport intermodal	2011	Obiective • modernizarea și/sau construirea unor terminale intermodale și a infrastructurii aferente; • realizarea unor servicii intermodale de calitate; • implementarea unui sistem de urmărire, planificare și management a transportului; • intermodal de marfă, utilizând sistemele inteligente de transport disponibile pe piață; • stimularea promovării sistemului național de transport intermodal.
70.	Planul de Mobilitate Urbană Durabilă a Municipiului Satu Mare	2017	Obiective - Management eficient al transportului și al mobilității - O bună distribuție a bunurilor și servicii de logistică performante - Restricționarea accesului auto în anumite zone ale orașului - Promovarea transportului în comun - Promovarea unor mijloace de transport alternative - Asigurarea unor spații de parcare adecvate - Asigurarea unor facilități adecvate pentru mobilitate velor și pietonală

3. ANALIZA SWOT

3.1. Urbanism și mobilitate

Puncte Tari	Puncte Slabe
Dezvoltare urbană ○ Topografie plană, posibilități egale de extindere în toate direcțiile ○ Coridorul Someșului, cu potențial de ax de dezvoltare spațială la nivel urban și metropolitan/regional ○ ▢ Încheierea unui protocol de cooperare metropolitană - Zona metropolitană Satu Mare (ZMSM)- premisă de diminuare a barierelor administrative între oraș și comunele învecinate	Dezvoltare urbană ○ Intravilan supradimensionat în care dezvoltarea nu se poate face coerent și eficient într-un orizont de timp scurt sau mediu ○ Extinderea necontrolată a orașului în periurban și în special creșterea tentaculară de-a lungul arterelor radiale principale care se prelungesc în teritoriu (penetrante) ○ Intervențiile recente, necontrolate, care afectează caracterul unitar al unor ansambluri urbane valoroase ○ Majoritatea ansamblurilor industriale ocupă și închid suprafețe întinse, blocând relații importante și dezvoltarea unor zone. ○ Capacitate limitată de controlare a dezvoltării urbane în perimetrul prea mare al intravilanului ○ ▢ Bariere administrative încă existente în direcția comunelor învecinate care nu s-au asociat ZMSM

Structura urbană - o Culoarul natural, needificat, al Someșului - o Zone cu valoare urbanistică, arhitecturală, culturală și istorică (centrul istoric, relativ bine conservat, carierele grădină) - o existența unor rezerve de teren intra-urbane, parțial în proprietate publică și în poziții "strategice", unele bine echipate cu infrastructură și accesibile (zone industriale decăzute, sau subutilizate, suprafețe feroviare dezafectate, insule virane)	- o Structura urbană - o Configurație fragmentară, cu consecințe nefaste de accesibilitate: - o separări accentuate a unor părți de oraș ca urmare a caracterului de barieră pe care îl au râul Someș și calea ferată (din cauza numărului redus de traversări în cazul râului și din cauza traversărilor la sol în cazul căii ferate) - o existența unor trupuri izolate în teritoriul administrativ - o Cartiere periferice izolate, dependente de zona centrală prin lipsa dotărilor - o Areale urbane destructurate: suprafețe extinse intra-urbane în prezent subutilizate și/sau degradate - o Valori urbanistice neprotejate de intervenții care le alterează caracterul specific (grădinile Bercu, cartierele grădină) - o Slabă calitate a spațiilor publice
Peisaj - o Potențialul natural și ecologic din zona periurbană: culoarul Someșului, canalele, pădurile, peisajul de câmpie - o Prezență majoră a apei în oraș: râul Someș, lacurile - o Prezență importantă a vegetației în oraș - o Tradiția urbană și prezența marcantă a grădinilor de agrement privat (Schrebergärten)	Peisaj - o Potențialul prezenței marcante a râului Someș nu este valorificat; malurile nu sunt amenajate pentru activități cu caracter public - o O parte din terenurile părăsite sau subutilizate sunt poluate sau în stare de degradare - o Principala zonă de grădini private de agrement - Bercu, este amenințată de inserția unor construcții noi
Accesibilitate în teritoriu - o Aproximarea de puncte de trecere a frontierei cu trafic sporit de mărfuri (rutier-Petea cu Ungaria, feroviar- Halmeu cu Ucraina) - o Aeroportul internațional - o Drumul expres Nyiregyhaza - Baia Mare (planificat în curs de execuție pe teritoriul Ungariei) - o Aproximarea și premisele de conectare la drumul rapid din HU aflat pe coridorul mediteranean, componentă a rețelei centrale de transport transeuropean TEN-T core - o Relativă apropiere de A3 (Autostrada Transilvaniei) pe coridorul Rhin- Dunăre al TEN-T core - o - la o distanță de 100 km (conexiune cu Zalău și Oradea)	Accesibilitate în teritoriu - o Poziția marginală față de magistralele de transport intrafrontaliere - o Lipsa investițiilor majore în infrastructura feroviară și în lipsa activităților de întreținere a rețelei care au drept consecință: starea fizică precară, restricții de viteză și viteză comercială scăzută - o Absența unor facilități intermodale

Mobilitate urbană	Mobilitate urbană
Sinteză	Sinteză
• Premise spațiale și peisagistice pentru dezvoltarea modurilor de deplasare nemotorizate (deplasări pedestre și cu bicicleta)	• Mobilitate dominată de transportul individual motorizat • Transport public (TP) insuficient dezvoltat • Moduri de deplasare blânde neîncurajate prin ofertă de infrastructură specifică • Management al traficului deficitar • Absența unei politici integrate de mobilitate și o implementare cu consecvență • Absența unui SUMP -Instrument de negociere pentru cofinanțare europeană pentru infrastructuri de transport și vehicule (pentru orașele cu mai mult de 100000 locuitori)
Rețea rutieră și trafic	Rețea rutieră și trafic
○ Rețea rutieră de tip radial (cu 4 direcții principale: (DN19A- spre Petea, Ungaria; DN19A - spre Cluj- Napoca; DN19 - spre Oradea, Carei; DN19 - spre Baia Mare) cu posibilități de extindere	○ Absența unei ocolitoare rutiere a orașului, având drept consecință un trafic de tranzit prin oraș, prezența traficului greu în zone rezidențiale sau de agrement, cu efecte de poluare (noxe, zgomot) și constituie și diminuare a siguranței rutiere pentru pietoni ○ Trafic ridicat generat de migrația pendulară din periurban către centrul orașului și invers, în absența unui transport public satisfăcător (nerentabil din cauza dispersiei urbane și a densității scăzute) ○ Numărul redus de traversări ale Someșului reduce drastic conectivitatea rețelei rutiere a orașului prin discontinuitatea unor inele rutiere ○ Raportul inadecvat între gradul de încărcare și profilul transversal / capacitate al unor artere ○ Întreruperea unor legături importante pentru rețeaua rutieră și devierea traficului duce la suprasolicitarea unor legături și intersecții ○ Traversarea la nivel, inadecvată, a liniilor de cale ferată crește pericolul de accidentare și creează disfuncții de trafic ○ Nivelul scăzut de modernizare al spațiilor stradale afectează calitatea funcțională și de imagine a unor zone întinse ale orașului ○ ▫ Efecte negative ale traficului asupra mediului

Transport Public	Transport Public
	○ Transport public în comun deficitar și poluant, depășit tehnologic și moral ○ Viteză și capacitate redusă de transport a rețelei existente ○ Calitate scăzută a mobilierului urban specific (stații, autogară) ○ Absența unor servicii satisfăcătoare de informare a călătorilor, de e-ticketing
Infrastructură pentru pietoni	Infrastructură pentru pietoni
○ Caracterul de oraș grădină, cadrul natural și existența unor areale cu patrimoniu arhitectural istoric (în special zona centrală veche) sunt premise favorabile dezvoltării unei infrastructuri pietonale atractive	○ Lipsa unei infrastructuri de trasee și piețe exclusiv sau preponderent pietonale
Infrastructură pentru bicicliști	Infrastructură pentru bicicliști
○ 3 km de piste pentru bicicliști realizate prin fonduri europene ○ Calitatea de „oraș verde” este o bună premisă pentru dezvoltarea ciclismului	○ Lipsa unor piste de ciclism, situație de fapt care descurajează utilizarea bicicletei ○ Utilizarea în comun a infrastructurii rutiere, în special cu autovehicule, generează nesiguranță rutieră și pericol de accidente
Parcări	Parcări
	○ Exclusiv parcări la sol (consumatoare de spațiu public), cu capacitate redusă (număr insuficient de locuri de parcare)

Oportunități	Amenințări
Dezvoltare urbană - Crearea unei axe de dezvoltare, la nivel urban dar și teritorial (metropolitan/regional și în perspectivă transfrontalier), pe culoarul Someșului și al drumului expres, Satu Mare - Baia Mare (integrarea evoluției localităților riverane într-un concept unitar de dezvoltare economică, ecologică, infrastructurală și culturală) - Dezvoltare compactă a trupului principal prin utilizarea cu prioritate a oportunităților funciare din intravilanul localității (Infill-development) și interzicerea dezvoltării dispersate - Dezvoltare a unei structuri urbane polinucleice în teritoriul administrativ, care integrează trupurile izolate sub forma unor clustere, bine dotate cu servicii și comerț de interes cotidian - Operațiuni de regenerare urbană, coerente, pe siturile din interiorul intravilanului cu activități în declin, sau abandonate (zone industriale, triaje dezafectate, terenuri virane, etc.) - Reabilitarea și conversia unor clădiri aflate în patrimoniul istoric, cultural	Dezvoltare urbană - Disoluția formei urbane într-un periurban incoerent și de mică densitate (urban sprawl), cu efecte de: fragmentare a cadrului natural și degradare a peisajului, o compromiterea șanselor unei dezvoltări coerente și eficiente - ineficientă a infrastructurii edilitare - premise scăzute de deservire cu un transport public - eficient (prin lipsa de rentabilitate) - creșterea automobilității pentru deplasări pendulare - reducerea potențialului ecologic al teritoriului localității - Necoordonarea nivelurilor de planificare a dezvoltării spațiale, urban și periurban, cu precădere pe teritoriul comunelor învecinate care nu s-au asociat ZMSM
Structura urbană - Densificare și conversie a oportunităților funciare existente (arealele abandonate, subutilizate, bine echipate cu infrastructură edilitară și accesibile) - Reabilitarea și mai bună echipare cu servicii și comerț de proximitate a cartierelor defavorizate, prin utilizarea rezervelor de teren □ Orientarea orașului către Someș; dezvoltarea rețelei de spații verzi și publice în lungul râului	Structura urbană - Menținerea arealelor urbane “reziduale” în interiorul orașului - Izolarea și defavorizarea unor importante părți de oraș - Degradarea mediului rezidențial de la periferie, ghetizarea cartierelor de blocuri, procese de segregare socială - Disfuncționalități și imagine nereprezentativă a principalelor intersecții și piețe (lipsa de atractivitate turistică a orașului) □ Afectarea iremediabilă a caracteristicilor morfologice ale zonelor valoroase

Peisaj - Existența suprafețelor împădurite la marginea orașului creează potențialul dezvoltării unor trasee de agrement (pietonale și pentru biciclete). - Profilare ca "oraș verde", cu bune calități rezidențiale - Inițierea unor măsuri de aplicare a Convenției Europene asupra Peisajului: studii de specialitate, identificarea și protejarea unităților de peisaj - Amenajarea culoarului Someșului, transformarea lui în spațiu verde public și relaționarea acestuia cu sistemele de spații publice și spații verzi ale orașului - Îndepărtarea surselor de poluare și ecologizarea suprafețelor afectate (rampa de deșeuri, lacul Cubic etc.)	Peisaj - Fragmentarea peisajului prin avansarea dezvoltărilor spontane, necontrolate, de tip "urban sprawl", în cadrul natural - Reducerea spațiilor verzi, deteriorarea parametrilor ecologici în interiorul orașului - Proliferarea surselor de poluare (depozite de deșeuri), afectarea calității mediului și peisajului - Afectarea sau distrugerea peisajelor antropice valoroase prin activități de construire (Bercu, Noroieni) - Perpetuarea caracterului de barieră structurală în oraș și în Regiune a culoarului Someșului
Accesibilitate în teritoriu - Realizarea unui aeroport internațional comun pentru Satu Mare și Baia Mare - Realizarea drumului expres Nyiregyhaza - Baia Mare - Conectarea la coridorul mediteranean al TEN-T core, din Ungaria, aflat în apropierea graniței, la 60 km de Satu Mare	Accesibilitate în teritoriu - Întârzierea conectării la A3 (și nebransarea orașului la rețeaua majoră pe direcția vest-est) - Întârzierea conectării la coridorul mediteranean TEN-T care trece prin HU - Întârzierea realizării altor legături rutiere importante, în teritoriul regional, național și transfrontalier (ex. drumul expres Baia Mare-Nyiregyhaza) - Întârzierea modernizării infrastructurii ferate - Ineficienta utilizare a aeroportului internațional Satu- Mare și concurența între acesta și aeroportul din Baia Mare
Mobilitate urbană	Mobilitate urbană
Sinteză	Sinteză
- Accesarea de fonduri europene pentru infrastructuri de transport și vehicule - Remodelarea sustenabilă a mobilității în întreg orașul și cu precădere în zona lui centrală - Dezvoltarea unui transport public și privat mai puțin poluant (electric)	- Fonduri locale insuficiente și/sau incapacitatea accesării unor fonduri europene pentru infrastructura de transport și parcul de autovehicule - Dezvoltarea automobilității - Slaba dezvoltare a transportului public în special pe direcția trupurilor urbane izolate

Rețea rutieră și trafic	Rețea rutieră și trafic
- Realizarea centurii ocolitoare a orașului pentru traficul transfrontalier de călători și mărfuri - Suplimentarea podurilor peste râul Someș - Definitivarea inelului de ocolire a zonei centrale - Realizarea unor artere colectoare pe direcția est-vest la nivelul cartierelor sudice - Ameliorarea ofertei de transport public și reducerea traficului motorizat individual - restructurare modală a traficului, pentru un raport adecvat între acesta și capacitatea rețelei rutiere - Adaptarea profilului stradal la valorile reale de trafic, în anumite cazuri - Deblocarea zonelor orașului izolate prin	- Lipsa unei strategii pe termen mediu pentru dezvoltarea infrastructurii rutiere - Întârzierea sau anularea construirii unor noi poduri și/sau ameliorării rețelei rutiere - Creșterea presiunii pe infrastructura rutieră ca efect al creșterii gradului de motorizare și a automobilității, în absența unei politici de mobilitate care să promoveze transportul public și deplasările nemotorizate
Transport Public	Transport Public
Reabilitarea infrastructurii de transport public, inclusiv a parcului de vehicule, dezvoltarea unui transport curat (electric) cu finanțare europeană	- Slaba dezvoltare a TP mai ales în periurban ca o consecință a absenței masei critice de călători care să-l rentabilizeze - Fonduri locale insuficiente și/sau incapacitatea accesării unor fonduri europene pentru reabilitarea infrastructurii urbane de transport.
Infrastructură pentru pietoni	Infrastructură pentru pietoni
- Reconfigurarea infrastructurii pietonale (trotoare, pietonale și piețe pietonale) - Crearea unor spații pietonale de calitate pe malul Someșului	- Slaba dezvoltare a infrastructurii pietonale - Fonduri locale insuficiente și/sau incapacitatea accesării unor fonduri europene pentru reabilitarea infrastructurii pietonale
Infrastructură pentru bicicliști	Infrastructură pentru bicicliști
- Amenajarea unor piste pentru biciclete atât în municipiu cât și spre granița cu Ungaria pe malul râului Someș. - Dezvoltarea ciclismului ca mod alternativ de deplasare, complementar transportului public, pentru diminuarea automobilității în relațiile dintre nucleul central și trupurile izolate ale municipiului - Accesarea unor fonduri europene pentru dezvoltarea unei infrastructuri pentru biciclete	- Lipsa unei strategii pentru dezvoltarea infrastructurii pentru biciclete în contextul unei politici integrate de mobilitate - Fonduri locale insuficiente și/sau incapacitatea accesării unor fonduri europene pentru crearea unei infrastructuri pentru biciclete

Parcări	Parcări
○ Construirea unor parcări subterane ○ Reorganizarea și limitarea parcurii pe stradă	○ Lipsa unei strategii pe termen mediu pentru dezvoltarea infrastructurii de parcare în contextul unei politici integrate de mobilitate ○ Fonduri locale insuficiente și/sau incapacitatea accesării unor fonduri europene pentru realizarea unor parcări subterane

3.2. Social (Educație, cultură, sănătate și protecție socială)

Puncte Tari	Puncte Slabe
Capital uman - o Forța de muncă se caracterizează prin diversitatea specializărilor. - o Orașul oferă locuri de muncă pentru 65% dintre angajații județului. - o Exod masiv sezonier al tinerilor în țările U.E. și reîntoarcerea lor cu capital pentru investiții - o Cel mai adesea, capitalul este folosit preponderent pentru îmbunătățirea condițiilor de viață a familiilor lor și mai puțin pentru investiții în domeniul imobiliar sau agricol. - o Structura etnică confirmă multiculturalitatea orașului: 54,2% români, 34,61% maghiari, 1,24% rromi, 1,02% germani, la 8,62% apartenența etnică este necunoscută. - o Avantaje pentru domeniul social (schimburi de experiență), cultură și potențial pentru turism și sport. - o Rata criminalității în județ este printre cele mai scăzute din țară.	Capital uman - o Nivel redus de salarizare, ceea ce are impact negativ asupra atragerii/menținerii forței de muncă cu un nivel ridicat de calificare (de ex. ingineri constructori). - o În Satu Mare ponderea populației tinere (sub 15 ani) este de aprox. 15,38%, mai mică față de cea a populației de peste 60 de ani, ce reprezintă 18,57% din totalul populației municipiului. - o Raportul de dependență după grupa de vârstă arată că în municipiu erau aprox. 205 dependenți minori la mia de locuitori în vârstă de muncă și aprox. 271 de vârstnici dependenți la 1000 locuitori din grupa de referință . - o Numărul mediu al salariaților din municipiu este mai mic de jumătate din totalul populației (45.071 de persoane la sfârșitul anului 2012) - o Emigrarea forței de muncă cu înaltă calificare.⁹² = Scăderea populației generată, în principal, de migrație, dar și de sporul natural negativ. - o Lipsa strategiilor durabile la nivel local în ceea ce privește resursele umane. - o Ponderea ridicată a populației ocupată în sectorul primar și relativ scăzută în sectorul serviciilor. - o În Satu Mare există 2900 pensionari cu o pensie lunară sub 350 lei. - o Lipsa centrelor de orientare profesională. DGASPC a județului SATU MARE implementează proiectul „Adaptabilitate - Șansa la o viață activă”. - o Slabă informare în teritoriu asupra posibilităților de calificare/reconversie, activitate insuficientă de orientare-formare profesională. - o Lipsa programelor de schimbare a mentalității populației pentru reconversie profesională, mentalitate neadaptată la economia de piață. - o Existența a numeroase obstacole în cadrul procesului de formare continuă (dificultatea cunoașterii realității economice la nivel național, regional și local; situația financiară precară a numeroase întreprinderi; subestimarea

	rolului FPC de către factorii de decizie; nivelul scăzut de finanțare a FPC și lipsa de informații privind aceasta) ○ Lipsa programelor de valorificare superioară a potențialului managerial existent și dezvoltarea abilităților manageriale. ○ Tendință de dezvoltare umană scăzută, numărul mic al specialiștilor de foarte înaltă calificare. ○ Subutilizarea forței de muncă calificată la nivel superior. ○ Tendință de creștere a femeilor și a persoanelor cu pregătire superioară în totalul șomerilor
Infrastructură socială ○ Rețea școlară bine dezvoltată (unități de învățământ la toate nivelurile de educație, unități de învățământ cu predare în limba minorităților) ○ Renovarea continuă a infrastructurii educaționale. Primăria Satu Mare a asigurat din fonduri europene reabilitarea termică, reabilitarea instalațiilor, dotări IT pentru o parte din instituțiile de învățământ. ○ Existența învățământului superior tehnic. ○ Educație sanitară postliceală: Școala Postliceală Sanitară de Stat din Satu Mare. ○ bună colaborare între instituțiile publice locale și organizațiile neguvernamentale în vederea asigurării serviciilor de asistență socială, dovedită prin derularea unor proiecte în parteneriat (de ex. Angel Appelas, Caritas). ○ Asociația Caritas a înființat un Centru de zi pentru vârstnici, care desfășoară activități de îngrijire la domiciliu, asistență medicală la cerere, organizarea sărbătorilor de Paște și de Crăciun, aniversarea zilelor de naștere. ○ Dezvoltarea activității în domeniul asistenței sociale: organizarea de campanii împotriva violenței în familie, derularea de acțiuni de muncă în folosul comunității împreună cu Serviciul Public de Asistență Socială și Poliția Locală, înființarea Centrului de consiliere și asistență pentru persoane cu autism. ○ Existența unui Centru social de urgență pentru persoanele fără adăpost, administrat de Primăria Satu Mare. ○ Primăria Satu Mare deține o creșă socială (fără contribuție).	Infrastructură socială ○ Insuficiența infrastructurii pentru educația profesională, tehnologia veche a echipamentelor Școlilor de Arte și Meserii, laboratoare și ateliere neechipate corespunzător. Deși învățământul profesional a fost reînființat în urmă cu un an, atelierele de practică se confruntă cu o bază materială uzată moral. Astfel, nivelul de calificare al elevilor rămâne unul scăzut, fiind unul dintre factorii care contribuie la lipsa de corelare dintre oferta și cererea pieței muncii în ceea ce privește competențele. ○ Lipsa autobuzelor pentru elevii navetiști și lipsa campusurilor. ○ Absența asociațiilor care să reprezinte și să protejeze drepturile elevilor și ale studenților. ○ Încadrarea în muncă a unui număr redus de persoane cu dizabilități și de persoane expuse excluziunii sociale (persoane eliberate din detenție, tineri proveniți din centre de plasament, rromi) ○ Lipsa finanțărilor normative în domeniul asistenței sociale și a unui sistem comun de înregistrare a persoanelor cu nevoi sociale. ○ Număr scăzut de locuințe sociale, absența căminelor pentru vârstnici. În prezent există un număr de 254 locuințe sociale și 100 locuințe de necesitate, la care se adaugă locuințele de stat și ANL. Cu toate acestea, nr. cererilor este mai mare decât oferta. ○ Acces redus al persoanelor cu dizabilități în instituții publice, educaționale și culturale generat de infrastructură și un

	transport în comun neadaptat nevoilor acestora. ○ Nu există centre pentru persoanele vârstnice sprijinite de stat. Fostele azile de bătrâni administrate de CJ au fost transformate în centre pentru persoanele cu dizabilități. ○ Nu există adăpost pentru victimele violenței în familie, deși reprezintă o problemă reală.
Educație ○ Un nivel general bun de educație: grad de alfabetizare superior; grad bun de cuprindere în învățământ. ○ După nivelul de educație, județul Satu Mare ocupă locul 26 în ierarhia județelor, cu un grad de cuprindere în învățământul de toate gradele de 67% și un indice de alfabetizare de 97,4%. ○ În municipiul Satu Mare, nr. unităților de învățământ aprobat pentru anul școlar 2014 - 2015 este următorul: 41 unități de stat, din care 16 licee și colegii, 10 școli gimnaziale, 13 grădinițe, o școală postliceală sanitară și un Centru de Excelență, precum și 4 unități particulare, din care 2 licee și 2 școli postliceale. Numărul claselor cu profil real din cadrul liceelor considerate umaniste este, în unele cazuri, egal cu cel al claselor cu profil uman (de ex. Colegiul Național Ion Slavici, Colegiul Național Doamna Stanca). O situație specială este Liceul Mihai Eminescu, în cadrul căruia numărul locurilor cu profil uman este de aprox. 25%. ○ Dezvoltarea de studii universitare; existența instituțiilor de învățământ superior: Universitatea de Vest „Vasile Goldiș” Arad, Filiala Satu Mare; ○ Academia Comercială București, Filiala Satu Mare; Universitatea „Babeș Bolyai” Cluj Napoca, Filiala Satu Mare; Universitatea Tehnică Cluj Napoca, Filiala Satu Mare și Universitatea Spiru Haret. ○ În privința activităților școlare există numeroase evenimente, cum ar fi: Sărbătoare la Colegiul Național „Mihai Eminescu”, Finala Jocului Bursa Ideilor, Concursul de Chimie „Chimexpert”, Publicația Școlară „Profesia”, Festivalul „Rotaract”, Concurs pe Teme Istorice, etc. ○ Procentul cheltuielilor de investiții în infrastructura educațională în proiectul bugetului pentru anul 2013 este de 22,52% lei (675.500 lei). ○ În municipiul Satu Mare, în 2011, ponderea populației absolvente de liceu era de 34,21% depășind media națională, iar ponderea populației cu studii superioare, de 20,24%, depășea și ea cu aproape 6 procente media națională și cu peste 10 procente media județeană.	Educație În perioada 2009 - 2013, populația școlară a municipiului a scăzut, ca și totalul cadrelor didactice, dar a rămas constant numărul profesorilor alocat unui elev, în timp ce numărul de săli de clasă a scăzut cu doar 9,7%, ceea ce demonstrează că restructurarea rețelei școlare a fost una mai degrabă de regim juridic, puține școli fiind efectiv închise. □ Populația școlară din sistemul preuniversitar în municipiu a scăzut treptat în perioada 2002 - 2012, înregistrând o scădere de peste 16%. Rata abandonului școlar în cadrul municipiului Satu Mare pentru învățământul primar și gimnazial a fost în anul școlar 2012 - 2013 de 0,2%. Disproporția majoră între numărul de locuri la învățământul superior tehnic și cel non tehnic, în favoarea celui non tehnic (administrație publică, comerț etc.)

○ În cazul absolvenților de școli profesionale și de ucenici din Satu Mare situația este similară cu cea a municipiului Baia Mare (13,28%) ○ Situația persoanelor fără studii din Satu Mare este ușor mai mare față de Baia Mare (1,94%), iar cel al persoanelor analfabețe este identic (0,30%) ○ Conform registrului Consiliului Național de Formare Profesională din România, în județul Satu Mare, pentru instituțiile organizatoare (școli, entități publice, firme și ONG-uri), s-au emis autorizații de funcționare pentru 105 programe de studii și cursuri de specializare, respecializare, calificare, perfecționare sau inițiere.	
Sănătate □ În municipiul Satu Mare rețeaua sistemului de sănătate era formată la sfârșitul lui 2013 din 4 spitale, 5 policlinici, 211 cabinete medicale de specialitate, 79 cabinete de medicină de familie, 153 cabinete stomatologice, 59 farmacii. □ În 2013, în municipiu activau 543 de medici, din care 153 stomatologi, 346 infirmieri și personal auxiliar, revenind 3,80 medici la 1000 de locuitori, 1,49 stomatologi la 1000 locuitori și personalul medical mediu de 9 cadre la 1.000 locuitori □ A fost reabilitată din fonduri europene Unitatea de primiri urgențe și Ambulatoriul de specialitate (Policlinica) □ Au fost modernizate mai multe secții ale Spitalului județean (de ex. Secția de boli infecțioase a fost complet modernizată cu fonduri de la Ministerul Sănătății); □ Există mai multe clinici private (de ex. Sf. Anton, Coral, Caritas), o maternitate privată și cabinete individuale private.	Sănătate □ Locuitorii județului Satu Mare au cea mai mică speranță de viață din România, ei trăind în medie cu trei ani mai puțin decât românii din alte zone. (70,5 ani speranța de viață la naștere) □ Rata mortalității infantile în anul 2011 în municipiu a fost de 7,2 (decedați la 1000 de născuți vii), fiind chiar mai mică decât media națională. □ Sporul natural al populației din municipiu în anul 2012 a fost negativ, cu valoarea de -149 persoane. □ În anul 2010, în județul Satu Mare, numărul de paturi în spitale la 1000 de locuitori a fost de 4,8, față de 6,7 pe regiune. □ În municipiu, în 2013 erau 10,3 paturi în spitale la 1000 locuitori. □ Referitor la situația echipamentelor din spitale și policlinici, acestea sunt învechite față de alte județe și mai ales față de dotările din județul învecinat din Ungaria, fapt care face ca mulți sătmăreni să treacă granița pentru a beneficia de servicii medicale mai bune, inclusiv nașteri - așa- numitul turism medical, desfășurat într-o singură direcție. De asemenea, fenomenul național de emigrare a medicilor și al asistenților spre Europa de Vest afectează și județul Satu Mare, inclusiv emigrarea spre Ungaria a personalului calificat, în ultimul deceniu

□ Cultură □ Procentul cheltuielilor de investiții în infrastructura culturală și religioasă în proiectul bugetului pentru anul 2013 este de 11,64% lei (349.300 lei). □ Rețea bogată de instituții de cultură constând în teatre, o filarmonică, biblioteci publice, 2 cinematografe, patru case de cultură multi-funcționale, 17 muzee, două galerii de artă și un centru de promovare a creației □ Viața culturală bogată (activitatea instituțiilor culturale, festivaluri și evenimente culturale cu tradiție): Festivalul „Fără bariere”(teatru); Festivalul „SamRock”(muzică rock); Fabricat în Satu Mare (pentru producătorii autohtoni); Festivalul Pălincii; Fața sătmarului, Fața Europei; Zilele Orașului, Oktoberfest (festivalul de bere al șvabilor) etc.	□ Cultură □ Casa de cultură nu are un sediu propriu; a fost mutată în Casa de Cultură a Sindicatelor, dar nu are dotările necesare □ Nu există o sală de spectacole □ Teatrul de vară a fost închis în urma retrocedării □ Nu există teatru de păpuși □ Nu există librării cu un fond de carte satisfăcător
□ Sport □ Clubul Sportiv Municipal a fost înființat în 2008; în 2013 au mai fost înființate 5 secții: pentru seniori - handbal, baschet, judo și popice și pentru juniori - volei și popice. □ O dată pe an Asociația Caritas organizează Maratonul Solidarității, pentru cauze sociale.	□ Sport □ Stadionul Olimpia este destul de degradat și nu are parcare □ Satu Mare este singurul municipiu fără bazin olimpic și sală polivalentă. □ Există foarte puțini practicanți de sport deoarece sălile de sport sunt foarte puține iar baza materială este precară.

Oportunități	Amenințări
□ Capital uman □ Structura etnică multiculturală - avantaj pentru schimburi culturale, sportive, turism, pe bază de reciprocitate. □ Activitatea Agenției Naționale de Ocupare și Formare Profesională la nivel județean. □ Înființarea Parcului Industrial Satu Mare și a Parcului industrial Vetiș care absorb o bună parte din forța de muncă disponibilă din zonă. Parcul Industrial Satu Mare are un grad de ocupare de 40%, în timp ce cel de la Vetiș este ocupat integral, dar este de mici dimensiuni . □ Alocarea de spații pentru dezvoltarea centrelor de perfecționare, calificare și recalificare a populației (eventual spațiile rămase libere prin comasarea unor școli). □ Sprijinirea persoanelor care prestează activități tradiționale, prin participarea la festivaluri și târguri cu produse tradiționale. □ Implicarea activă a sectorului ONG în formarea și dezvoltarea tehnicilor manageriale și de organizare a afacerilor. □ Lansarea programelor comunitare de către U.E. pentru a sprijini dezvoltarea domeniului resurselor umane. □ Existența unor programe de finanțare guvernamentale pentru reconversie profesională. □ Existența, la Primăria Satu Mare, a unei liste cu idei de proiecte pentru perioada 2014 - 2020. □ Existența unei liste cu proiecte pentru Zona Metropolitană, în care intră 30 localități, din care 5 urbane (inclusiv Satu Mare) și 25 rurale.	□ Capital uman □ Creșterea șomajului în rândul tinerilor absolvenți. □ Exodul creierelor: muncitorii calificați pleacă în Vest, tineretul emigrează în străinătate, cu consecința lipsei de forță de muncă specializată necesară unei economii în creștere. □ Îmbătrânirea populației. □ Fiscalitate ridicată care determină creșterea ponderii muncii la negru, cu efecte negative asupra pieței muncii. □ Dificultatea colectării contribuției la fondul de asigurări sociale de la marii restanțieri ai economiei naționale periclitează politica și programele de dezvoltare a resurselor umane. □ Nu există o administrație proprie a Parcului Industrial Satu Mare. De administrarea parcului se ocupă funcționari ai Primăriei Satu Mare.
□ Infrastructură socială □ Elaborarea unui sistem de înregistrare comun a persoanelor cu nevoi sociale, dezvoltarea parteneriatului public-privat în domeniul asistenței sociale, înființarea „mesei rotunde civile”. □ Începând din 2014, Primăria Satu Mare împreună cu asociația Caritas va relua activitatea cantinelor sociale. □ Crearea unor întreprinderi sociale (de ex. pentru tinerii provenind din casele de copii sau meșteșuguri pentru romi). □ Reabilitarea zonelor de agrement (de ex. Zona Cubic - Noroieni), decolmatarea	□ Infrastructură socială □ Uzura morală a infrastructurii necesare învățământului profesional și tehnic. □ Prelungirea termenului de realizare sau amânarea reabilitării infrastructurii de agrement și recreație. □ Costul ridicat al utilităților, ca efect al privatizării. □ Jumătate din bugetul local se cheltuiește pe chiria școlilor.

lacului și amenajarea pentru recreere. Construirea unui parc de locuințe sociale.	
- Educație - Dezvoltarea unei strategii pentru educație și training în vederea păstrării tineretului în oraș. - Armonizarea ofertei educaționale cu cererea pieței forței de muncă și mediul afacerilor. - Extinderea ofertei educaționale superioare în domeniul tehnic și inginerie, dezvoltarea învățământului tehnic și SAM. - Înființarea de noi specializări agroindustriale. - Înființarea de organizații neguvernamentale pentru educație informală și non-formală, dezvoltarea formării profesionale a adulților. - Realizarea unui studiu privind necesarul de reabilitare a școlilor.	- Educație - Slaba dezvoltare a învățământului superior tehnic. - Neadaptarea infrastructurii de învățământ la standardele impuse de Uniunea Europeană sau cerințelor populației și agenților economici. - Scăderea populației școlare și tinere.
- Sănătate - Înființarea de cabinete medicale, atragerea medicilor în municipiu.	- Sănătate - Scăderea calității serviciilor sanitare. - Scăderea duratei medii de viață și existența unui grad ridicat de îmbolnăvire al populației.
- Cultură - Reabilitarea Casei Meșteșugarilor (monument istoric) printr-un proiect CTE - Atragerea de fonduri europene	- Cultură - Insuficiența fondurilor CL Satu Mare
- Sport - Organizarea de festivaluri sportive internaționale bazate pe reciprocitate, cu cluburile parteneri din Macedonia, Serbia, Slovenia, Slovacia, Cehia, Polonia, Ungaria, Austria, Olanda, Franța. - Atragerea de fonduri europene	- Sport - Insuficiența fondurilor CL Satu Mare

3.3. Mediu

Puncte tari	Puncte slabe
□ Aer □ Existența unei rețele extinse de monitorizare a calității aerului prin efectuarea de analize de aer în puncte strategic alese din municipiul Satu Mare.	□ Aer □ Trafic intens prin centrul municipiului Satu Mare cu înregistrare de depășiri ale normelor de calitate a aerului.¹³² □ Existența unor suprafețe de acoperiș cu plăci ondulate de azbociment
□ Resurse de apă □ Existența râului Someș pe raza municipiului Satu Mare □ Componenta cantitativă a resursei de apă cantonate în arealul spațiului hidrografic Someș-Tisa asigură în mod echilibrat raportul cerințe-alocații.¹³³ □ Conform evaluării, starea chimică a râului Someș este predominant bună. □ Corpul de apă subterană ROS001 se află în stare chimică bună. □ Existența pe teritoriul municipiului Satu Mare a resurselor de Ape Hipertermale. □ Alimentarea cu apă a municipiului Satu Mare □ Marea majoritate a populației municipiului Satu Mare este racordată la sursa centralizată de apă potabilă. □ Ape uzate (canalizare și epurare) □ Existența în municipiul Satu Mare a unui nivel ridicat al colectării și epurării apelor uzate.	□ Resurse de apă □ Conform evaluării, starea ecologică a râului Someș este moderată.¹³⁴ □ Interes scăzut al agenților economici pentru utilizarea rațională a resurselor de apă. □ Slaba valorificare a resurselor geotermale. □ Alimentarea cu apă a municipiului Satu Mare □ Prezența azbocimentului în rețelele de aducțiune, transport și distribuție a apei potabile. ¹³⁵ □ Pierderi semnificative de apă în rețeaua de apă. □ Ape uzate (canalizare și epurare) □ cantitate semnificativă de ape uzate nu este epurată sau nu este epurată corespunzător. □ Lipsa unui sistem separat eficient de colectare, tratare și evacuare a apelor pluviale. □ Sisteme insuficiente de automonitorizare a evacuărilor de apă uzată de la agenți economici.
□ Managementul deșeurilor □ Existența unui depozit de deșeuri conform în	□ Managementul deșeurilor □ Grad scăzut de reciclare și valorificare a deșeurilor

apropierea municipiului Satu Mare. ▫ Grad de acoperire 100% a municipiului cu servicii de salubritate. ▫ Specializarea operatorilor economici pe tipuri de deșeuri.	din cauza lipsei tehnologiilor de reciclare și a lipsei spațiilor de depozitare selectivă. ▫ Gradul redus al implementării de soluții pentru reducerea cantității de deșeuri biodegradabile eliminate prin depozitare finală.139
▫ Capacitate administrativă ▫ Existența Sistemului de Management al Calității în conformitate cu standardul ISO 9001, construit și implementat la Primăria Satu Mare	▫ Capacitate administrativă ▫ Lipsa Sistemului de Management de Mediu implementat la nivelul Primăriei Satu Mare
Oportunități	Amenințări
▫ Aer ▫ Inițierea proiectului căii rutiere de ocolire a orașului pentru traficul transfrontalier de călători și mărfuri cu Ungaria (prin Petea) și Ucraina (prin Halmeu) ▫ Desființarea plăcilor de azbociment existente și înlocuirea cu soluții nepoluante	▫ Aer ▫ Deteriorarea frecventă a elementelor rețelei de monitorizare.
▫ Resurse de apă ▫ Posibilitatea amenajării sectorului de râu aferent municipiului Satu Mare pentru folosința de agrement/sporturi nautice/navigație (în corelare cu eventuala amenajare a sectoarelor adiacente); ▫ Posibilitatea valorificării sporite a resurselor de apă geotermală.	▫ Resurse de apă

▫ Ape uzate (canalizare și epurare) ▫ Se află în curs de derulare (perioada 2011 - 2015) un proiect major, finanțat prin POS Mediu - Axa 1, de extindere și reabilitare a infrastructurii de apă și apă uzată în județul Satu Mare.140 ▫ Înlocuirea descărcării directe a apelor uzate în râul Someș prin promovarea soluțiilor de evacuare indirectă (dispersarea în zona de albie majoră) a apelor uzate provenite din Stația de Epurare a mun. Satu Mare ▫ Amenajarea unui bazin tampon pentru colectarea apelor pluviale în cazuri de	▫ Ape uzate (canalizare și epurare) ▫ Întârzierea aplicării planurilor de mediu (inclusiv de realizare a proiectelor finanțate prin POS Mediu sau din alte surse) din cauza unui management defectuos sau a lipsei personalului competent. ▫ Descărcarea accidentală în rețeaua de canalizare a unor ape uzate care nu se încadrează în limitele prevăzute de NTPA002.
▫ Managementul deșeurilor ▫ Închiderea vechiului depozit de deșuri aflat la ieșirea spre Odoreu din municipiu în temeiul HG 349/05. ▫ Generalizarea aplicării inițiativei de precollectare duală a deșeurilor (fracție uscată și fracție umedă)141 ▫ Posibilitatea accesării fondurilor europene pentru sectorul deșuri.	▫ Managementul deșeurilor ▫ Ignorarea respectării legislației de mediu în vigoare coroborată cu ineficiența activității organelor de control și de impunere a conformării cu cerințele legale. ▫ Grad insuficient de implicare a cetățenilor în aplicarea inițiativelor de colectare selectivă a deșeurilor menajere. ▫ Lipsa fondurilor necesare pentru cofinanțarea proiectelor realizabile din fonduri europene.
▫ Capacitate administrativă ▫ Oportunitatea construirii, implementării și certificării Sistemului de Management Integrat calitate - mediu - sănătate, securitate ocupațională în conformitate cu standardele internaționale ISO 9001, ISO	▫ Capacitate administrativă ▫ Deficiențe în aplicarea procedurilor implementate. ▫ Funcționarea ineficientă a ciclului îmbunătățirii continue

3.4. Economic

Puncte Tari	Puncte Slabe
□ Economie și mediu de afaceri ○ Oraș de graniță ○ Centre de logistică ○ Proximitatea cu sistemul de autostrăzi europene (Ungaria) ○ Drum expres planificat (plan) ○ Autoritate Metropolitană (recent înființată) - Zona Metropolitană Satu Mare ○ Finalizare Portal de Date pentru Municipiul Satu Mare ○ Municipiul Satu Mare populație 100.000 de locuitori, o zonă de influență cu circa 200.000 de locuitori și cu o rază de servire de 60-80 km, acces direct la cel puțin două sisteme de căi de comunicație, furnizor de servicii administrative, juridice, de educație, sănătate, cultură, centre comerciale, sucursale de bănci etc. ○ Distanța maximă dintre Satu Mare și inelul de comune cu navetism intens este de 21 km. ○ În funcție de rata șomajului din anul 2012, județul Satu Mare ocupă locul 12 la nivel național, cu o rată de 5,02% (județul Maramureș, 4,19%, poziția a șasea. județul Ilfov 1,83%, cea mai bună performanță) ○ Volum ridicat al forței de muncă, de aproximativ 79.000 de persoane aflate în câmpul muncii sau în căutare de lucru, costul relativ redus al forței de muncă ○ Existența unor ramuri industriale diversificate, cultură industrială îndelungată (respectiv industria lemnului și industria ușoară) ○ Activitate industrială limitată dar stabilă ○ În județul Satu Mare funcționează societăți mixte care activează în industrii cu valoare adăugată mare (ex.: DRM Drăxlmaier România, Anvis ROM SRL, Continental - investitori străini) ○ Județul Satu Mare este recunoscut prin prisma a numeroase resurse și produse locale (produse agroalimentare, articole din lemn, diferite obiecte artizanale etc.), majoritatea realizate de întreprinzători autohtoni, locuitori ai județului. ○ Parcul industrial Satu Mare, 70 ha, finanțat din fonduri UE operațional din 2008, organizat în 18 parcele, toate concesionate fără a fi majoritar operaționale, dispune de utilitățile de bază. ○ Mini-parcul industrial (consorțiu româno-	□ Economie și mediu de afaceri ○ Emigrația forței de muncă (oraș de graniță) ○ Antreprenoriat redus sub media pe țară ○ Valoarea indicatorului PIB/locuitor din județul Satu Mare (4.489 €) îl situează pe locul 29 în clasamentul județelor. Județul Maramureș se află pe poziția 32, cu valoarea PIB/loc. de 4.459 € (cu 30 € mai puțin). ○ Salariul mediu net din județul Satu Mare, din anul 2012, 1.138 lei (locul 32), iar în județul Maramureș a fost 1.091 lei. Pe primul loc s-a situat municipiul București, cu 2.152 lei, în 2012. ○ Absența lobby-ului politic și economic organizat la nivelul instituțiilor naționale, centrale; ○ Personal CDI sub limita de avarie ○ Absență infrastructură CDI ○ Tehnologii neperformante și activități cu valoarea adăugată redusă ○ Nivelul scăzut de cooperare între învățământul secundar și terțiar și economie ○ Învățământ superior tehnic slab reprezentat ○ Lipsa marketing-ului municipal ○ Lipsa viziune legată de viitorul orașului la orizontul 2030 ○ Accesibilitate sub standard atât a orașului cât și a zonelor economice sau cu potențial ○ Infrastructura rutieră precară ○ Halele industriale aflate în interiorul zonelor brown field deteriorate și necorespunzătoare necesităților actuale. ○ Inexistența transportului aerian cargo. ○ În anul 2011, numărul de agenți economici activi din orașul Satu Mare a fost de 4.407 (locul 4 în cadrul regiunii Nord-Vest), iar în Baia Mare numărul acestora a fost de 6.193 (loc 3) ○ Lipsa unei culturi a cooperării între companii, ○ Aeroportul Satu Mare, deși are cea mai lungă pistă din Transilvania, nu găzduiește curse regulate, cu excepția celor operate de TAROM către București. ○ Lipsa unui pavilion expozițional ○ Lipsa unei săli de sport ○ Dintr-un buget local de aprox. 45 milioane € mentenanța unui pod peste Someș costă Primăria circa 5 milioane € (o dată la fiecare 5 ani). Bugetul orașului este aparent mare, include și transferurile către

olandez), aflat la ieșirea din Satu Mare spre Carei, oferă spații construite, dotate cu toate facilitățile necesare desfășurării unei activități de producție sau comerț. - o Teren disponibil lângă aeroport pentru zonă liberă/parc industrial. - o Existența unor societăți mari, cu capital mixt și cu potențial economic mare, cum ar fi Unicarm, Electrolux care în anul 2011 au angajat aprox. 3.500 de persoane din județ. - o Firmele din județ realizează anual exporturi de cca 750 de milioane de euro (2% din totalul exporturilor României), preponderent textile, electrocasnice, echipamente electrice, mobilier, pielărie și încălțăminte, articole din metal; respectiv importuri de peste 600 de milioane de euro. - o Aeroport cu o lungime a pistei (2487 metri) și o clasificare a pavajului (035RCWT), care permit operațiuni cu majoritatea avioanelor mari. - o Existența unor relații economice și de colaborare consacrate cu Germania și Austria - o Resursele geotermale	educație. - o Un nivel redus de atragere a fondurilor europene - o Absență dialog sistematic cu primăria BM și a unor proiecte comune - o Aeroport SAT Mare nu este inclus în TEN-T extins
□ Turism	□ Turism
- o Stațiunea termală Tășnad. - o Clădiri și monumente istorice, în special Castelul medieval Karoly din Carei. - o Existența unor festivaluri și manifestări cu tradiție (Sămbra Oilor, Festivalul de la Oțeloaia, Sărbătoarea Căpșunelor, Teatru fără bariere, Expoziția "Fabricat în Satu Mare") - o Zone și areale naturale protejate, cum ar fi Ariile Naturale Protejate Râul Tur, dunele de nisip din Foieni. - o Prețuri relativ scăzute pentru cazare, masă, transport și servicii, după standardele Uniunii Europene. - o Existența în zonă a unui număr suficient de firme multinaționale și mixte, pentru dezvoltarea turismului de afaceri. - o Renovarea bisericilor medievale și includerea lor în posibilele trasee turistice (biserici din Berea, Craidorolț, Ciumești, Agriș, Vetiș și Livada, iar lângă capela din Acăș se construiește un centru de vizitare) - o Patrimoniul cultural oferă posibilități de dezvoltare a pachetelor turistice de tip city-break. - o Existența a numeroase lacuri și râuri, care pot fi utilizate pentru baie, canotaj sau pescuit.	- o Județul Satu Mare nu este cunoscut la nivel național și internațional ca destinație turistică. - o Infrastructura turistică este deficitară - în ceea ce privește numărul, calitatea locurilor, dispersia geografică a locurilor de cazare. - o Sunt demarate acțiuni privind investițiile turistice, nefinalizate - o Relieful județului nu este foarte variat (munți înalți, ieșire la mare), respectiv caracteristicile arhitecturale și cele culturale sunt mai degradă, comune. - o Patrimoniul cultural și istoric este degradat. - o Lipsesc traseele turistice omologate. - o Opțiuni limitate pentru turiștii în tranzit cu privire la localuri și cazare - o Gradul redus de cuprindere în rețeaua județeană sau transfrontalieră a pistelor de biciclete. - o Accesibilitate redusă a obiectivelor turistice din județ și a municipiului Satu Mare. - o Servicii slab dezvoltate în turism; număr redus de turiști străini; număr redus de circuite turistice integrate (pachete); produse turistice puține, slab promovate de agențiile de turism și tour-operator; durata medie a sejurului este în scădere.

- o Terenul este variat și facil de parcurs, de aceea se pot organiza: circuite cu bicicleta, concursuri de călărie sau pe apă (cu barca/canoe), trecând chiar granițele județului. - o Oportunități pentru practicarea sporturilor extreme datorită condițiilor diverse de relief. - o □ Creștere susținută a circulației turistice în ultimii 15 ani.	- o Turismul are o contribuție de doar 2% la economia județului, realizate preponderent de unitățile de administrație publică. În județ există unități de cazare ce însumează doar 500 de locuri de cazare, cele mai puține din regiune după județul Sălaj și mult sub potențialul turistic al județului. - o □ Datorită poziției sale geografice, în nord-vestul extrem al țării și departe de regiunea capitalei, precum și de lipsa unor resorturi turistice de importanță națională, notorietatea în țară a județului Satu Mare este relativ scăzută, în comparație cu zona Maramureșului istoric sau a Clujului.
Oportunități	Amenintari
□ Economie și mediu de afaceri - o Dezvoltarea industriei alimentare (județul Satu Mare ocupă primul loc pe țară în producția nuci și de căpșuni) - o Dezvoltarea de activități CDI în domeniul agronomie, industria alimentară, chimie alimentară, horticultură - o Înființarea de facultăți cu profil agronomie și industria alimentară/utilaj alimentar, horticultură - o Crearea unei imagini a orașului Satu Mare pentru investiții în industria alimentară, chimie alimentară și conexe - o Reconversia și ecologizarea zonelor industriale dezafectate. - o Poziționare geografică pentru dezvoltarea de servicii logistice. - o Crearea de noi parcuri industriale cu obiective precise ex. Spații logistice, unități de industrie alimentară etc. - o Stimularea înființării de noi IMM-uri în zonele industriale dezafectate ar duce la dezvoltarea mediului economic și la o mai bună utilizare a terenului. - o Atragerea de investiții mari / strategice; sprijinirea micilor antreprenori, promovarea județului ca destinație de afaceri pentru investitori străini și locali - o Stimularea preocupărilor și investițiilor în creșterea eficienței energetice a activităților din Municipiul Satu Mare, atragerea de fonduri nerambursabile prin POR 2014-2020 - o Realizarea unui studiu integrat pentru dezvoltarea nodului logistic Satu Mare. - o Discuții bilaterale România și Ungaria pentru evaluarea oportunității de transformare a râului Someș în cale navigabilă. - o Continuarea programelor de cooperare economică și teritorială cu Ucraina, Slovacia	□ Economie și mediu de afaceri - o Poziționarea în afara marilor centre economice europene. - o Lipsa soluțiilor pe termen lung pentru problemele socio-economice, dezvoltarea limitată a sectorului industrial, absența unei viziuni referitoare la dezvoltarea orașului pentru următorii 20 de ani - o Absența unui cadru legislativ stimulativ poate duce la o zonă neatractivă pentru investitori. - o Modificările, impredictibilitatea și instabilitatea legislației economice îi descurajează pe investitori. - o Creșterea costurilor de investiție și de operare a afacerii, mai ales datorită prețurilor pe piața imobiliară, pot duce la scăderea competitivității municipiului Satu Mare ca zonă investițională. - o Flux redus de investiții străine - o Dezvoltarea mai accelerată a județelor învecinate direct concurente Bihor și Maramureș - o Finalizarea autostrăzii Nădlac-Sibiu-Brașov care va crește semnificativ accesibilitatea externă a regiunii Centru. - o Aeroport BM este inclus în TEN-T extins

și Ungaria. ○ Crearea și dezvoltarea infrastructurii necesare valorificării potențialului turistic ○ O nouă perioadă de programare europeană, posibilitatea de a atrage un volum mai mare de fonduri nerambursabile ○ Acordarea de stimulente financiare (burse de merit) copiilor din mediul rural care aleg să urmeze liceul în municipiul SM ○ Acordarea de stimulente financiare (burse de merit) absolvenților de liceu din SM cu performanțe excepționale care urmează facultatea în SM ○ Acordarea de locuințe sociale/cu nivel redus de chirie pentru specialiștii care aleg să se stabilească în SM/pentru atragerea de forță de muncă înalt calificată	
□ Turism ○ Dezvoltarea turismului balnear prin exploatarea apelor termale existente, conservarea clădirilor istorice din Centrul Vechi al orașului. ○ Creșterea interesului pentru produsele ecologice, naturale și tradiționale; creșterea interesului pentru zone nepoluante, natură. ○ Potențial pentru practicarea turismului cultural prin obiective, localități sau monumente ale județului care pot fi asociate cu diferite personalități sau evenimente. ○ România, Ungaria și Slovacia oferă posibilitatea vizitării a 63 de biserici medievale într-un pachet turistic comun. ○ Existența finanțărilor europene pentru reabilitarea patrimoniului construit, construcția de noi unități de cazare și promovare turistică. ○ □ Cultura și tradițiile regiunii Oașului; oportunități pentru turismul transfrontalier cu Ungaria și eventual Ucraina.	□ Turism ○ În județele vecine funcționează mai multe băi termale, mai moderne decât cele existente în Satu Mare și cu prețuri atractive; concurența este ridicată în acest domeniu. ○ Lipsa armonizării proiectelor turistice la nivel regional și local. ○ Lipsa de dezvoltare a sectoarelor economice ce susțin turismul. ○ □ Amânarea planurilor de îmbunătățire a accesibilității municipiului SM.

3.5. Guvernanță teritorială

Puncte Tari	Puncte
- Organizarea de dezbateri publice - Inițiativa de elaborare participativă a Strategiei de dezvoltare a Municipiului Satu Mare - Publicarea pe site-ul primăriei a proiectelor de HCL - Existența serviciilor on-line (formulare, acte, plata taxă și impozite) - Publicarea pe site-ul primăriei a contractelor și a anunțurilor de achiziții publice - Publicarea pe site-ul primăriei a listei proiectelor aflate în derulare cu finanțare UE - Afișarea unui chestionar on-line pentru aprecierea site-ului primăriei	- Inexistența unor date actualizate despre situația municipiului - Inexistența detaliilor pentru toate proiectele cu finanțare europeană afișate pe site, aflate în derulare (buget total, firmă câștigătoare, rezultate, termen de realizare) deși aceste informații sunt de natură publică - Cel mai recent raport anual de activitate publicat pe site-ul primăriei este din 2010 - Absența unei viziuni în legătură cu dezvoltarea orașului pentru următorii 20 de ani - Analiza SWOT din anul 2002, viziune generică pentru 2010
Oportunități	Amenințări
- Crearea unei asociații a antreprenorilor locali și inițierea unor dialoguri instituționalizate cu primăria SM - Accesarea fondurilor europene nerambursabile 2014-2020 - Lobby în scopul demarării de investiții de la bugetul de stat pentru creșterea accesibilității județului și municipiului - Înființarea unui birou unic pentru antreprenori/investitorii străini la Primărie - Inițierea unui parteneriat local cu primăria municipiului Baia Mare în scopul realizării de proiecte comune de investiții	Existența unor grupuri de interese diferite, care duc la divizarea societății.

Concluzii - Analiza SWOT

După 10 ani de la integrarea în Uniunea Europeană, Municipiul Satu Mare se regăsește, asemeni altor orașe din România, în situația de a-și defini propria viziune și de a-și stabili direcțiile de dezvoltare pentru conturarea unei identități unice în condițiile unei concurențe regionale europene tot mai ridicate pentru atragere de investiții și menținerea capitalului uman.

Astăzi, orașul se confruntă cu o serie de probleme de natură economică, socială, de mediu sau care țin de urbanism și infrastructură. Astfel, economia a fost puternic afectată de procesul de dezindustrializare care a condus la diminuarea valorii adăugate a activităților desfășurate în municipiu. Absența unor domenii de cercetare și inovare, adecvate la potențialul și resursele zonei, lipsa unor clustere economice au limitat creșterea economiei locale. Parcurile industriale existente nu reușesc să fie eficiente în ceea ce privește atragerea de investitori în domenii cu valoare adăugată. Accesibilitatea redusă reprezintă un alt factor limitativ pentru dezvoltarea economică a zonei.

Calitatea spațiului public urban este unul dintre aspectele deficitare căruia municipalitatea trebuie să-i acorde o atenție sporită. Valorificarea centrului istoric și a patrimoniului arhitectural nu se poate realiza în absența unor spații publice și rețele rutiere de calitate și a unei șosele ocolitoare care va conduce la descongestionarea orașului și reducerea poluării.

Satu Mare posedă un potențial turistic semnificativ prin prezența unor resurse naturale importante, constituite din râul Someș și apele geotermale. În timp ce Someșul poate fi amenajat pentru activități de agrement și sportive, apele geotermale pot fi exploatate și în scop terapeutic, turismul balnear și geriatric reprezentând oportunități importante de dezvoltare la nivel european.

Prezența terenurilor agricole fertile constituie un potențial deosebit care poate fi valorificat prin crearea unei filiere de învățământ liceal/profesional și superior de profil, de natură să devină un reper regional de CDI. În același timp, modernizarea infrastructurii și echipamentelor de laborator de la toate nivelurile educaționale va sta la baza formării deprinderilor necesare pieței muncii.

Orașele contemporane, cu precădere în spațiul european, nu mai reprezintă citadele ale industriei, tendința este ca acestea să devină furnizoare de servicii de calitate (sănătate,

educație, cultură etc.) pentru populația și mediul de afaceri din zonele de influență. Astfel, îmbunătățirea guvernancei locale, creșterea transparenței decizionale la nivelul Primăriei, o mai sporită implicare a partenerilor sociali în stabilirea și realizarea obiectivelor de dezvoltare pot reprezenta direcții de acțiune pentru noua perioadă de programare 2014-2020

4. VIZIUNEA DE DEZVOLTARE ȘI OBIECTIVELE SIDU

Această secțiune se referă la următoarele aspecte:

Prezentarea viziunii de dezvoltare și identificarea obiectivului/obiectivelor generale ale SIDU.

4.1. VIZIUNE

4.1.1. Fundamentarea viziunii

Referitor la formularea viziunii și la stabilirea direcțiilor strategice de dezvoltare pe termen mediu și lung, municipiul Satu Mare se află pe aceeași poziție cu orașe similare din țară și din alte zone mai puțin favorizate ale UE, în contextul orientărilor fundamentale formulate de CE prin Strategia Europa 2020. Stabilirea viziunii de dezvoltare a orașului pentru următorul deceniu reprezintă o etapă importantă în realizarea strategiei, baza orientării resurselor bugetare locale și naționale precum și a fondurilor nerambursabile europene pentru perioada 2014-2020.

Implementarea de măsuri menite să conducă la dezvoltare necesită în primul rând integrarea acestora într-o structură unitară care să ofere imaginea de ansamblu atât a proiectelor cât și a surselor de finanțare.

Strategia de dezvoltare a municipiului Satu Mare a fost elaborată interactiv prin intermediul a trei runde de dezbateri publice cu instituții publice, organizații neguvernamentale, reprezentanți ai mediului de afaceri, universități și alte părți interesate, iar în cadrul celui de-al doilea atelier de lucru s-a conturat viziunea de dezvoltare a municipiului Satu Mare pentru orizont 2025 precum și principalele direcții de intervenții publice.

Municipiul Satu Mare poate deține un rol important la nivel regional și național, dar și în context regional european fiind teritorial amplasat la confluența a trei culturi și în același timp zone de frontieră: România - Ungaria - Ucraina. Bogățiile naturale (câmpie fertilă, ape geotermale, râul Someș care străbate orașul) precum și statutul de pol de dezvoltare urbană îl recomandă pentru un rol sporit în economia regională. Este evident că municipiul încă nu își valorifică potențialul semnificativ de dezvoltare și resursele majore pe care le deține și care deschid multiple oportunități de finanțare din fonduri europene pentru perioada 2014-2020. O condiționalitate ex-ante în accesarea acestor finanțări nerambursabile o reprezintă definirea unei viziuni privind evoluția socio-economică a orașului, precum și elaborarea unei strategii integrate de dezvoltare care să se subscrie celor trei direcții majore de acțiune definite prin Strategia Europa 2020: creștere inteligentă, sustenabilă și incluzivă.

Viziunea de Dezvoltare a Municipiului Satu Mare - Orizont 2025

La orizontul anilor 2025, Municipiul Satu Mare va fi un pol de dezvoltare urbană, centru de cercetare aplicată, cu o economie incluzivă și un stil de viață sustenabil. Bogăția de ape geotermale și amplasarea pe cursul Someșului vor susține caracterul turistic al orașului.

Prezentarea obiectivelor-cheie specifice, măsurabile, realizabile, realiste și limitate în timp (SMART), cu referire inclusiv la cele 5 problematici menționate în art. 7 al Regulamentului (UE) nr. 1301/2013.

4.1.2. Axe prioritare de dezvoltare

Viziunea de dezvoltare a municipiului Satu Mare cu orizont anul 2025 va fi susținută prin intermediul a șase axe prioritare de intervenție publică, asigurându-se astfel, prin proiectele integrate implementate, fundamentele unei creșteri sustenabile, incluzive și inteligente, în conformitate cu liniile directoare stabilite la nivel UE prin strategia Europa 2020 după cum urmează:

1. AP 1 - Îmbunătățirea accesibilității și măsuri de stimulare a unei mobilități sustenabile

Prin această axă prioritară de dezvoltare integrată se urmărește îmbunătățirea calității accesibilității la nivel teritorial (externă) și la nivel urban (internă) într-o manieră sustenabilă, ca premisă majoră a dezvoltării economice a teritoriului, în general, și a orașului, în particular. O bună desfășurare a fluxurilor de călători și mărfuri este condiție principală a branșării municipiului Satu Mare la schimburile economice regionale, naționale și continentale.

Îmbunătățirea accesibilității reprezintă un stimulent nu numai pentru amplificarea schimburilor comerciale, ci și asupra ameliorării mobilității la nivelul Zonei Metropolitane Satu Mare, cu efecte pozitive pe termen mediu și lung în ceea ce privește creșterea gradului de ocupare și atragerea de forță de muncă bine pregătită din localitățile asupra cărora municipiul Satu Mare exercită un anumit grad de influență.

Un atribut de bază al strategiei Europa 2020 îl reprezintă sustenabilitatea, capacitatea unui sistem de a oferi un serviciu/produs mai bun calitativ cu un consum diminuat de resurse în special din categoria celor neregenerabile și poluante. Astfel, prin strategiile locale de dezvoltare, creșterea calității vieții locuitorilor se va face prin furnizarea de servicii preponderent bazate pe energii regenerabile sau cu un grad redus de poluare.

2. AP 2 - Protecția mediului și promovarea utilizării eficiente a resurselor inclusiv prin măsuri de creștere a eficienței energetice la nivel local

Prin această axă prioritară de dezvoltare integrată se urmărește pe de o parte:

✓ Conformarea cu standardele de mediu și cu directivele europene în materie, transpuse în legislația internă și asumate de România prin Tratatul de Aderare cu privire la: i) alimentarea în sistem centralizat cu apă potabilă ca măsură de creștere a confortului și stării de sănătate a locuitorilor orașului; ii) colectarea și tratarea apelor uzate respectând principiul redării în natură a apei la calitatea și parametrii în care aceasta a fost preluată; iii) managementul integrat al deșeurilor cu precădere în sensul diminuării cantității de deșeuri biodegradabile depozitate în deponeurile ecologice și al asigurării unui grad de reciclare conform directivelor europene;

și, pe de altă parte, protecția mediului prin creșterea eficienței utilizării resurselor:

✓ Promovarea de măsuri vizând creșterea eficienței energetice și utilizarea energiei regenerabile în infrastructura publică, inclusiv clădiri publice, și în sectorul locuințelor. Această prioritate de investiții va avea un dublu efect, atât reducerea emisiilor de carbon.

Prin utilizarea pentru încălzirea locuințelor și a apei calde menajere a energiilor regenerabile, dar și protejarea resurselor prin reabilitarea termică a clădirilor, implementarea de proiecte menite să asigure un iluminat public cu consum redus de energie (lămpi ecologice etc.) care va conduce la economii importante de consum energetic.

3. AP 3 - Turism și valorificarea patrimoniului cultural, inclusiv acțiuni pentru îmbunătățirea mediului urban, revitalizarea orașului, regenerarea și decontaminarea siturilor poluate

Prin implementarea măsurilor cuprinse în această axă se are în vedere revitalizarea municipiului, ca urmare a valorificării patrimoniului local, crearea unui mediu urban mai atractiv și sănătos. Principalele intervenții care vor fi sprijinite se referă la:

✓ Reorganizarea și reamenajarea zonei centrale istorice a orașului, dar și la dezvoltarea ofertei turistice urbane prin susținerea activităților balneare și de agrement;

✓ Creșterea calității locuirii, în special în cartierele cu locuințe colective;

✓ Valorificarea patrimoniului natural de agrement și sport, în primul rând cel conferit orașului de râul Someș, avându-se grijă să se amelioreze și să se conserve ecosistemul existent.

4. AP 4 - Promovarea unui mediu socio-economic incluziv și combaterea sărăciei

Dezvoltarea acestei axe pornește de la obiectivele tematice stabilite de Strategia Europa 2020 pentru domeniul social:

✓ OT 8: promovarea ocupării forței de muncă și sprijinirea mobilității forței de muncă;

✓ OT 9: promovarea incluziunii sociale și combaterea sărăciei;

✓ OT 10: investiții în educație, competențe și învățare pe tot parcursul vieții.

Obiectivele strategice ale municipiului în domeniul social se subsumează celor de mai sus, fiind definite astfel:

- ✓Scăderea numărului de cazuri de excluziune socială;
- ✓Scăderea abandonului școlar;
- ✓Creșterea nivelului de competențe, în acord cu cerințele pieței forței de muncă;
- ✓Atragerea cadrelor medicale în municipiu.

Prin aplicarea măsurilor prevăzute în cadrul axei se urmărește dezvoltarea accesibilității și calității serviciilor sociale și medicale acordate la nivelul municipiului Satu Mare, reducerea concentrării spațiale a sărăciei și creșterea gradului de ocupare și incluziune socială, precum și îmbunătățirea condițiilor infrastructurii educaționale necesare unui proces specific modern, în pas cu tendințele de pe piața muncii.

5. AP 5 -Promovarea CDI și măsuri pentru creșterea competitivității IMM locale

Prin Programul de Reformă 2011-2013, România s-a angajat să aloce 2% din PIB pentru activități CDI până în anul 2020. Având în vedere că în 2012 Eurostat a consemnat pentru România numai un procent de 0,47% din PIB alocat pentru CDI, este evident că atingerea obiectivului stabilit necesită un efort colectiv atât din partea autorităților publice centrale și locale cât și din partea sectorului privat pentru alocarea de fonduri în acest scop și obținerea de rezultate concrete care să determine o creștere a competitivității economiei românești. Fără activități susținute de CDI, competitivitatea economiei românești va rămâne la un nivel comparativ scăzut în raport cu celelalte țări din Europa Centrală și de Răsărit. În acest context, sprijinul municipalității în favoarea dezvoltării unei filiere educaționale în CDI devine absolut necesar cunoscând fiind faptul că apetitul pentru dezvoltarea unei cariere profesionale în cercetare se formează în învățământul secundar (liceal). În aceste condiții, ca o primă etapă în construirea unui centru de cercetare aplicată în municipiu, apare ca necesară creșterea calității procesului educațional în învățământul liceal prin dotarea corespunzătoare cu material didactic și infrastructură de laborator, premierea elevilor merituoși, susținerea elevilor cu posibilități material reduse etc.

Și în domeniul IMM, România se situează pe unul dintre ultimele locuri în rândul statelor membre UE în ceea ce privește numărul de acestora raportat la o mie de locuitori. De asemenea, nici din punct de vedere calitativ, situația nu este mai bună, majoritatea IMM desfășurând preponderent activități din domeniul comerțului, cu venituri care le plasează într-o zonă de subzistență și cu durate de funcționare care de regulă nu depășesc 2 ani. Județul SM și implicit municipiul cu același nume nu fac excepție, situație care impune măsuri țintite de stimulare și susținere a IMM care desfășoară activități productive, cu precădere în domenii ce valorifică superior resursele din zonă precum și cele cu valoare adăugată recunoscută (TIC, componente și subansamble auto și electronice ș.a.).

În acest sens în luna mai a anului 2014 a fost adoptată Legea nr. 62/2014 pentru modificarea și completarea Legii nr. 346/2004 privind stimularea înființării și dezvoltării întreprinderilor mici și mijlocii, care la articolul 19 prevede, printre altele, că autoritățile publice locale și centrale „să organizeze și să desfășoare, la nivel central și local, activități de cunoaștere și de promovare, inclusiv prin mijloace mass-media, a exemplelor de bune practici în domeniul antreprenoriatului, etică și performanță în afaceri, sub forma unor reuniuni specifice - simpozioane, conferințe, forumuri, expoziții, cluburi de discuție, schimburi de experiență, clasamente și concursuri cu premii sau altele asemenea”.

6. AP 6 - O administrație publică eficientă, orientată către cetățeni și mediul de afaceri

Planul de Dezvoltare a regiunii Nord-vest pentru perioada 2014 - 2020 stabilește ca obiectiv specific creșterea eficienței și calității serviciilor oferite de administrația publică locuitorilor din regiune.

Prin intermediul acestei axe prioritare, primăria municipiului Satu Mare urmărește promovarea unor măsuri de eficientizare a serviciilor oferite cetățenilor, în primul rând prin introducerea Sistemului de management integrat. De asemenea, se vor promova măsuri de tip „ghișeu unic” și crearea unor facilități extinse de plăți on-line.

În același timp, pentru implementarea strategiei, iar în cadrul acesteia, a unor proiecte general acceptate de comunitate, se va încuraja crearea și lucrul în parteneriate largi sau pe specialități, în funcție de specificul intervențiilor.

4.1.3. Priorități de investiții și Obiective specifice

Domeniile majore propuse pentru intervenții publice în cadrul strategiei de dezvoltare a municipiului Satu Mare pentru perioada 2014-2020, au fost structurate sub forma a șase axe prioritare care adresează principalele direcții de dezvoltare a orașului, așa cum au fost identificate prin analiza SWOT, pe parcursul primului atelier de lucru la care au participat toate instituțiile publice, asociațiile profesionale și organizațiile neguvernamentale interesate de viitorul localității și al regiunii. Acestea sunt:

- AP1: Îmbunătățirea accesibilității și măsuri de stimulare a unei mobilități sustenabile
- AP2: Protecția mediului și promovarea utilizării eficiente a resurselor inclusiv prin măsuri de creștere a eficienței energetice la nivel local
- AP3: Turism și valorificarea patrimoniului cultural, inclusiv acțiuni pentru îmbunătățirea mediului urban, revitalizarea orașului, regenerarea și decontaminarea siturilor poluate
- AP4: Promovarea unui mediu socio-economic incluziv și combaterea sărăciei
- AP5: Promovarea CDI și măsuri pentru creșterea competitivității IMM locale
- AP6: O administrație publică eficientă, orientată către cetățeni și mediul de afaceri

În cadrul axelor prioritare astfel stabilite, pe baza Cadrului strategic

determinat în prima etapă a procesului de elaborare a strategiei de dezvoltare a municipiului Satu Mare, în principal strategia Europa 2020, Planul național de reformă 2011-2013, regulamentele europene aplicabile FESI 2014-2020 și programele operaționale naționale aferente perioadei curente de programare europeană, s-au selectat acele priorități de investiții care să adreseze de o manieră eficientă punctele slabe identificate prin analiza SWOT, valorificând integrativ oportunitățile existente pentru municipalitate.

În etapa următoare, proiectele punctuale propuse pentru finanțare publică, au fost grupate în obiective specifice, în funcție de mai mulți factori, principalele caracteristici fiind apartenența la domeniul axei prioritare, respectiv a priorității de investiții, interdependența cu alte intervenții de același gen, precum și impactul estimat asupra vieții social-economice a orașului.

Așadar, acțiunile propuse pentru finanțare publică în cadrul obiectivelor specifice au la bază deficiențele identificate prin analiza SWOT, avându-se deopotrivă în vedere consolidarea punctelor tari și valorificarea oportunităților. Rezultatul urmărit este maximizarea impactului intervențiilor publice și rezolvarea problemelor din ariile selectate, în scopul creșterii bunăstării cetățenilor orașului și a calității vieții acestora.

AP 1 - Îmbunătățirea accesibilității și măsuri de stimulare a unei mobilități sustenabile

PI. 1.1. Îmbunătățirea accesibilității regionale

Conectarea orașului Satu-Mare la infrastructuri rutiere și feroviare de interes regional, la marile infrastructuri rutiere și feroviare de pe coridoarele europene de transport de mare viteză TEN-T Core este o premisă importantă de creștere a accesibilității municipiului la nivelul unui teritoriu mai larg, regional, național, transfrontalier, chiar continental. Această sporită accesibilitate teritorială va sprijini dezvoltarea economică și turistică a municipiului.

Obiective specifice și proiecte oportune:

OS 1.1.1. Îmbunătățirea accesibilității regionale a municipiului Satu Mare (la TEN-T și la alte drumuri de mare viteză), prin construirea unui drum ocolitor rutier și 2 drumuri expres, în perioada 2017-2025

Crearea unei ocolitoare rutiere a orașului este importantă pentru fluidizarea circulației la nivel regional, pe direcția vest-est, prin eliminarea obligației de a tranzita orașul Satu Mare, cu toate consecințele acesteia de creștere a timpului de deplasare.

În același timp, eliminarea traficului de tranzit din oraș va avea numeroase efecte pozitive de natură fizică, economică, ecologică, socială: reducerea volumului și blocajelor de trafic, în special la traversarea Someșului pe cele

două poduri rutiere, reducerea consumului de carburanți, diminuarea emisiilor de noxe, a zgomotului și vibrațiilor, o ambianță urbană mai agreabilă pentru locuitori, turiști și agenți economici.

Crearea Drumului expres Nyiregyhaza - Satu Mare - Baia Mare va avea ca beneficiu ameliorarea relației orașului, în teritoriul regional și transfrontalier, pe direcția est-vest. Crearea drumului expres Satu Mare - Suplacu de Barcău (Zalău) va conecta orașul la Autostrada Transilvaniei (A3) și, prin aceasta, va spori accesibilitatea acestuia la nivelul teritoriului național.

Astfel, sunt oportune următoarele intervenții:

- ✓ *Ocolitoare rutieră a orașului*
- ✓ *Drum expres Nyiregyhaza - Satu Mare - Baia Mare;*
- ✓ *Drum expres Satu Mare - Suplacu de Barcău (Zalău);*

OS 1.1.2. Îmbunătățirea accesibilității în ZMSM, prin reabilitarea a 3 drumuri județene în perioada 2018-2025

Reabilitarea unor drumuri naționale și județene pe care se desfășoară navetismul între Satu Mare și localitățile din zona sa metropolitană va spori confortul acestor deplasări.

Este oportună următoarea intervenție:

- ✓ *Reamenajare DJ 193, 193A, 194.*

Pl. 1.2. Optimizarea mobilității urbane pe baza unui plan de mobilitate urbană sustenabilă a municipiului Satu Mare

(Re)organizarea mobilității în orașul Satu Mare dar și la nivelul zonei sale de influență - ZMSM, trebuie să se înscrie, în viitor, în noua logică a mobilității sustenabile. Această nouă paradigmă a mobilității este susținută și impusă progresiv de politica europeană de Transport și Mobilitate ale cărei documente programatice stabilesc o nouă filosofie, promovează bune practici, creează noi instrumente de planificare și implementare, către un nou tip de organizare a sistemelor de mișcare urbane, bazat mai puțin pe mobilitatea motorizată individuală și pe vehicule care utilizează combustibili fosili și mai mult pe transport colectiv public și pe moduri nemotorizate de deplasare. Scopul acestei noi abordări a mobilității urbane este ameliorarea accesibilității, diminuarea accesibilității și creșterea calității locuirii.

În prezent, modelul adaptării orașului la automobil nu este numai unul desuet ci și unul descurajat cu consecvență de Comunitatea Europeană.

Obligativitatea realizării unui Plan de Mobilitate Urbană Sustenabilă concomitent cu Planul Urbanistic General al unei localități a fost instituită prin prevederile Legii nr. 190 din 26/06/2013 privind aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 7/2011 pentru modificarea și completarea Legii nr. 350/2001 privind amenajarea teritoriului și urbanismul (art. 46).

OS 1.2.1. Îmbunătățirea conectivității rețelei rutiere (conform prevederilor PUG și/sau a planului de mobilitate)

Îmbunătățirea conectivității rețelei rutiere a orașului va avea ca efect

reducerea distanțelor de deplasare (relații mai directe între origine și destinație), reducerea volumului de trafic și încurajarea deplasărilor nemotorizate, pe jos sau cu bicicleta.

Ameliorarea conectivității rețelei rutiere prin sporirea numărului de traversări ale Someșului ar putea reduce polarizarea fluxurilor motorizate pe podurile existente. Totuși, prin crearea centurii rutiere este de anticipat o diminuare a circulației de tranzit având ca efect o reducere semnificativă a traficului motorizat și a presiunii pe cele două poduri existente.

Creșterea conectivității circulațiilor pentru pietoni este o prioritate. Crearea unor legături cât mai directe și reducerea distanțelor de deplasare între punctele de interes, mai ales între cele aflate de o parte și de alta a râului Someș (cartiere de locuit, zona centrală, activități economice, de agrement etc.) va stimula creșterea opțiunilor pentru moduri de deplasare nemotorizate.

În acest sens, sunt propuse pentru finanțare publică următoarele proiecte:

- ✓ *Crearea unui pod pentru pietoni și bicicliști peste râul Someș, pe structura podului de cale ferată între Micro 17 - Unio și str. Ștrandului;*
- ✓ *Crearea unui pod pentru pietoni și bicicliști peste râul Someș în dreptul axului Piața 25 octombrie - pietonalul Corneliu Coposu și Piața Libertății care va lega centrul amplasat pe malul nordic al Someșului cu zona de spații verzi ce se planifică (în PUG aflat în curs de elaborare) a fi reamenajată, pe malul sudic al Someșului. Beneficiile imediate ar fi:*

1. un acces mai direct, confortabil și agreabil, pe jos sau cu bicicleta, către zona centrală, a unui număr mare de locuitori, rezidenți ai cartierelor de locuințe colective Micro 14, 15, 16, 17, Carpați I, Carpați II
2. creșterea atractivității zonei centrale care își poate astfel spori dinamismul economic și poate susține un proces de regenerare și de reabilitare a clădirilor vechi. Pe termen mediu și lung, s-ar crea un traseu de interes turistic care să conecteze arealul central cu activități.

Podul pietonal propus ar trebui tratat nu doar ca o infrastructură corespunzătoare din punct de vedere funcțional, ci ar trebui abordat și ca o prezență marcantă în peisajul urbanistic al orașului Satu Mare, ca reper spațial care poate deveni un element de identitate a acestuia.⁴

Într-o etapă ulterioară, crearea unui nou pod care să conecteze rețeaua rutieră din partea de nord a orașului, cu cea din partea de sud, în partea de vest a orașului, este de avut în vedere, de asemenea.

- ✓ *Pod rutier de traversare a Someșului, în partea de est a orașului (str. Ștrand - în corelare cu 3.1.2.1);*

Străpungeri de străzi pentru completarea rețelei rutiere existente conform prevederilor PUZ/PUG, pot ameliora conectivitatea rutieră și permeabilitatea unor zone urbane. Un astfel de exemplu este o străpungeră rutieră de racordare la rețeaua rutieră existentă - Bd. Aurel Vlaicu și Platanului pe malul sudic al Someșului;

Lărgiri și modernizări de străzi, reamenajări de intersecții sunt de asemenea necesare.

OS 1.2.2. Organizarea unui transport public eficient, sigur, ecologic prin

În municipiul Satu Mare este necesar un proiect integrat de reabilitare, modernizare și ecologizare a sistemului public de transport și a logisticii urbane care să reunească și să coordoneze diverse tipuri de intervenții:

Înnoirea parcului auto pentru transport public de călători și logistică urbană (vehicule alimentate cu combustibili nefosili /electrificate sau hibride);
Extinderea traseelor de transport public și reabilitarea căilor de rulare;
Informatizarea sistemului de transport;
Reamenajarea și îndesirea stațiilor de transport public;
Crearea de puncte de transfer modal (între transportul local și cel periurban, între bicicletă / mașină / transport public etc.).

Astfel, este oportună finanțarea următorului proiect:

✓ *Proiect integrat de modernizare și ecologizare a sistemului public de transport* ce reprezintă o necesitate și în același timp o oportunitate în contextul actual, în care Uniunea Europeană are printre prioritățile de finanțare sprijinirea ameliorării și ecologizării sistemelor de transport public. Efectele așteptate ale acestui proiect sunt creșterea utilizării transportului public și descreșterea automobilității ca și reducerea consumului de resurse neregenerabile și a poluării.

OS 1.2.3. Stimularea mobilității în ZMSM prin construirea a 2 autogări în perioada 2018-2025

Construirea unor autogări asociate cu sisteme de transfer modal, confortabil, vor avea ca efect încurajarea utilizării transportului colectiv periurban și a celui local în deplasările cotidiene între orașul Satu Mare și zona sa de influență și, prin aceasta, reducerea deplasărilor pendulare cu automobilul personal. Aceasta va determina și o reducere a congestiei pe penetrantele rutiere în Satu Mare, care se asociază și cu o diminuare a emisiilor

Astfel, sunt oportune următoarele proiecte:

- ✓ *Autogară în partea de nord a orașului (sub pasajul peste calea ferată, cu nod intermodal str. Fabricii);*
- ✓ *Autogară în partea de sud a orașului (str. Gara Ferăstrău).*

Aceste autogări trebuie să organizeze și relația intermodală cu alte moduri de deplasare prin parcări de transfer (park&ride și bike&ride) și o directă și confortabilă relație cu stațiile de transport public local.

OS 1.2.4. Crearea (etapizată) a unei infrastructuri pentru bicicliști, prin construirea a 15 km piste pentru bicicliști în perioada 2018-2024

Dimensiunile (diametrul de cca. 5 km), topografia plană și caracterul verde al orașului constituie premise importante pentru încurajarea și dezvoltarea ciclismului prin crearea unei infrastructuri adecvate. Acesta este un mod ecologic de deplasare cu numeroase beneficii, directe și indirecte, pentru

sănătatea populației, prin exercițiul fizic pe care îl presupune și prin diminuarea poluării. Creșterea ponderii utilizării bicicletei are efecte și asupra calității spațiului public, prin consumul redus de teren urban necesar acestui mijloc de deplasare, atât în mișcare cât și la staționare.

O infrastructură complexă de piste, benzi, parcări, stații self-service pentru biciclete poate fi realizată etapizat. O zonă în care trebuie să se intervină cu prioritate este zona centrală, care trebuie să capete o nouă atractivitate atât pentru localnici cât și pentru turiști. De asemenea, sunt necesare trasee turistice și de agrement pentru bicicliști între Satu Mare și zonele de agrement din periurbanul său, dar și către localități din care se produc fluxuri pendulare către și dinspre municipiul Satu Mare.

Sunt oportune următoarele proiecte:

- *Piste și benzi pentru biciclete către și în zona centrală* - coordonare cu 3.1.1.1;
- *Parcări pentru biciclete* (la instituțiile publice și alte activități de interes public, în relație cu stații de transport, etc.);
- *Înființarea unei rețele de stații self-service de biciclete;*
- *Pista pentru bicicliști str. Barițiu - str. Gorunului - DJ194A, pentru acces în zona de agrement Noroieni;*
- *Velorute între Satu Mare și Păulești, Odoreu, Vetiș, Dara;*
- *Reamenajare traseu Satu Mare-Botiz;*
- *Amenajare pistă pentru bicicliști în municipiul Satu Mare spre Viile Satu Mare.*

OS 1.2.5. Reorganizarea sistemului de parcări

Pentru ameliorarea peisajului urban și a calității locuirii este necesară o reabilitarea a spațiilor publice, prin recuperarea unor resurse de teren în prezent afectate de parcare la sol.

O reorganizare a parcarilor se impune în special în zona istorică centrală, care polarizează numeroși pietoni și un patrimoniu arhitectural important ce trebuie pus în valoare. Se impun: o diminuare a ofertei de locuri de parcare la sol (pentru descurajarea accesului cu automobilul în areal) și crearea, în compensare, a unor parcări multietajate, subterane sau supratere. Una sau mai multe parcări de transfer (park&ride) se pot amplasa pe limita rutieră din jurul zonei centrale, astfel încât să se renunțe la automobil și să pătrundă în zona pieței Libertății cu transportul public, pietonal sau cu bicicleta.

Sunt oportune următoarele intervenții:

- *Crearea unei/unor parcări de transfer (park&ride) pe inelul rutier din jurul zonei centrale* (în relație intermodală cu stații de transport, parcări pentru biciclete) - coordonare cu 3.1.1.1;
- *Crearea unei/unor parcări multietajate (subterane, supratere) în zona centrală istorică* (în Piața 25 Octombrie și/sau în zona Pieței Libertății etc.) - coordonare cu 3.1.1.1;
- *Crearea unei parcări pentru vehicule mari* (de trafic greu).

Planificarea parcarilor din arealul central trebuie să se facă într-o bună coordonare cu proiectul integrat de reabilitare a zonei centrale (3.1.1.1).

OS 1.2.6. Îmbunătățirea și extinderea infrastructurii pietonale prin reabilitarea a 2 zone pietonale în perioada 2017-2023

Îmbunătățirea infrastructurii pietonale și a spațiilor publice este o condiție esențială a creșterii calității locuirii și a siguranței deplasărilor în spațiul public. Soluții de parțială pietonizare sau de reorganizare în regim de zonă de întâlnire (shared-space) sau de areal cu viteză redusă (zonă 30km/h) trebuie adoptate atât în zona centrală, care trebuie astfel pusă în valoare (v. pct.3.1.1.1), cât și în cartierele rezidențiale cu locuințe colective, care necesită nuclee comunitare agreabile pentru pietoni și bicicliști, concepute ca “spații de viață și interacțiune socială” și nu doar ca infrastructuri pentru circulație.

Condițiile de siguranță pentru deplasarea pietonală trebuie de asemenea ameliorate, în special în punctele de traversarea a căii ferate.

Intervenții oportune, în acest sens, sunt:

✓ *Pasaj pietonal subteran, pe sub calea ferată, între str. Traian și str. Cimitirelor;*

✓ *Creare/extindere străzi/areale favorabile deplasării pietonilor în interiorul cartierelor: pietonale, spații partajate (shared-spaces) sau zone 30 (km/h). Acest tip de reorganizare a străzilor trebuie coordonat cu proiectele integrate de reabilitare de la pct. 3.1.2.1.*

✓ *Realizare zone pietonale în Centrul Vechi și în Centrul nou*

AP 2- Protecția mediului și promovarea utilizării eficiente a resurselor inclusiv prin măsuri de creștere a eficienței energetice la nivel local

PI. 2.1 Investiții în sectorul apă și de colectare a apelor uzate/pluviale pentru a îndeplini cerințele acquis-ului de mediu al Uniunii Europene

Obiectivele specifice propuse pentru prioritatea de investiții 2.1 au în vedere în principal combaterea poluării apelor râului Someș prin măsuri vizând atât generalizarea trecerii prin Stația de Epurare a tuturor apelor uzate produse în municipiu (racordarea integrală a populației la serviciile publice de apă - canal, evitarea ocolirii Stației de Epurare în cazul precipitațiilor excesive) cât și îmbunătățirea randamentului Stației de Epurare (extinderea și îmbunătățirea tehnică a proceselor din Stație, inclusiv îmbunătățirea gestionării nămolurilor rezultate din epurare)

OS 2.1.1 Stimularea generalizării racordării gospodăriilor individuale la serviciile publice de apă-canal și eliminarea pierderilor prin neetanșeități din rețeaua de distribuție a apei potabile, prin atingerea unei rate de racordare de peste 98% până în anul 2024.

La nivel european, sectorul serviciilor publice de alimentare cu apă și de canalizare trece printr-o perioadă de schimbări importante și se bucură de o atenție specială din partea factorilor de decizie. Se conștientizează tot mai mult dimensiunea socială a serviciilor publice de alimentare cu apă și de

canalizare și impactul pe care acestea îl au asupra coeziunii sociale.

Serviciile de alimentare cu apă și de canalizare se încadrează în sfera mai largă a serviciilor publice de interes economic general, a căror reglementare unitară a început în Uniunea Europeană prin elaborarea Cărții Verzi, lansată de către Comisia Europeană pentru a fi dezbătută în toate țările membre și candidate.

Sunt oportune următoarele intervenții:

- ✓ *Racordarea integrală a populației Municipiului Satu Mare la serviciul public de apă - canal;*
- ✓ *Reabilitarea rețelei de distribuție a apei potabile.*

OS 2.1.2 Promovarea soluțiilor de evacuare indirectă a apelor (dispersarea în zona de luncă) provenite de la Stația de Epurare (chiar dacă îndeplinesc integral condițiile stabilite prin NTPA001) prin construirea unui sistem de evacuare indirect până în anul 2025.

Calitatea apelor de suprafață destinate prelevării de apă potabilă, protecția apelor subterane împotriva poluării create de unele substanțe periculoase, protecția apelor împotriva poluării cu nitrați proveniți din surse agricole, calitatea apei destinată consumului uman, epurarea apelor uzate orășenești, gospodărirea apelor la nivel de bazin hidrografic sunt aspecte reglementate prin directive ale Uniunii Europene. Prevederile acestora au fost transpuse în legislația românească și trebuie să fie implementate în totalitate.

Conform viziunii strategice de dezvoltare propusă pentru municipiul Satu Mare - Orizont 2025, calitatea apelor râului Someș are o importanță crucială pentru susținerea caracterului turistic al orașului. Necesitatea îmbunătățirii stării calitative a apei râului Someș rezultă și din prevederile Directivei 2000/60/CE - Directiva Cadru a Apei prin care „statele membre protejează și îmbunătățesc toate corpurile de apă artificiale și corpurile de apă puternic modificate cu scopul de a obține un potențial ecologic bun și o stare chimică bună pentru apele de suprafață în termen de cel mult 15 ani (anul 2015) de la data intrării în vigoare a prezentei directive”.

Reducerea pierderilor de apă din rețeaua de distribuție a apei potabile (aproximativ 35 % în 2013⁵) reprezintă o prioritate pentru municipiul Satu Mare atât din considerente social - economice (reducerea costurilor pentru populație) cât și din necesitatea reducerii riscurilor de contaminare a apei furnizate consumatorilor. Pentru a se evita descărcarea concentrată directă a apelor epurate în zona de râu prevăzută pentru dezvoltare turistică și pentru a reduce cât mai mult conținutul în nutrienți și substanțe organice din apa evacuată, se propune promovarea evacuării indirecte (dispersare în zona de luncă) a apelor epurate. Realizarea acestui proiect este condiționată de reintrarea în patrimoniul public a zonei de luncă traversată de conducta de evacuare a apelor din Stația de Epurare a municipiului Satu Mare

Implementarea acestor acțiuni ar duce la îmbunătățirea calității apei și a malurilor râului Someș și la ameliorarea calității apelor din pânza freatică. Sunt vizate de asemenea efecte pe termen lung privind refacerea calității

surselor de apă potabilă din straturile freatice superioare. Se contribuie astfel la creșterea calității mediului natural prin îmbunătățirea calității zonelor naturale turistice și de agrement.

Este oportun următorul proiect:

✓ *Sistem de evacuare indirectă în râul Someș a apelor epurate.*

OS 2.1.3 Amenajarea unui bazin tampon pentru colectarea apelor pluviale în situații de precipitații abundente în perioada 2018-2025.

Sistemul de canalizare a apelor uzate din municipiul Satu Mare este de tip unitar, respectiv atât apele uzate fecaloid-menajere sau industriale cât și apele pluviale sunt evacuate în râul Someș prin aceeași rețea de canalizare. Din această cauză, în timpul perioadelor de precipitații, prin Stația de Epurare a municipiului Satu Mare sunt trecute cantități mari de apă care pot depăși capacitatea acesteia. În astfel de situații (precipitații deosebit de abundente), Stația de Epurare este ocolită (prin by-pass), aportul de poluant în râul Someș fiind neîngrădit.

Un bazin tampon cu rol de atenuare a debitelor rezultate din precipitații abundente ar face posibilă trecerea prin Stația de Epurare a întregii cantități de apă intrată în rețeaua de canalizare. Implementarea acestei măsuri ar duce, împreună cu măsurile aferente O.S 2.1.1 și O.S 2.1.2, la îmbunătățirea calității apei și a malurilor râului Someș și la ameliorarea calității apelor din pânza freatică.

Este oportun următorul proiect:

✓ *Bazin tampon pentru colectarea apelor pluviale în situații de precipitații abundente.*

OS 2.1.4 Gestionarea eficientă a nămolurilor rezultate din Stația de Epurare, inclusiv prin măsuri privind reciclarea acestora, prin construirea unui sistem adecvat până în anul 2025.

Necesitatea elaborării politicii naționale de gestionare a nămolurilor de epurare a apărut ca urmare a investițiilor realizate sau în curs de realizare în vederea construirii și reabilitării stațiilor de epurare. Investițiile sunt impuse prin cerințele îndeplinirii de către România a condițiilor Tratatului de Aderare.

Se estimează ca în următorii ani producția de nămol de epurare o să crească de aproximativ cinci ori în raport cu situația actuală.

Deocamdată puțini operatori ai stațiilor de epurare din România au la dispoziție opțiuni de valorificare a nămolului. Peste 90% din nămolul de epurare produs în România este în prezent stocat în stațiile de epurare.

Lipsa unui progres semnificativ în domeniul implementării metodelor de gestionare durabilă a nămolurilor de epurare este cauzată în principal de costurile necesare (estimate la aproximativ 50% din costurile totale ale epurării) și de dificultățile tehnice implicate de noi căi de eliminare a nămolului. Nu trebuie neglijat nici aspectul prezenței în nămolurile de epurare a unor compuși chimici care împiedică valorificarea acestuia pentru

agricultură, de exemplu. Calitatea nămolului depinde integral de calitatea și controlul apelor uzate deversate în rețeaua de canalizare

Pentru a se conforma cu prevederile legislației UE, operatorii stațiilor de epurare trebuie să adopte măsuri de gestionare durabilă (practicabile, sustenabile și eficiente din punct de vedere al costurilor) ceea ce presupune identificarea celor mai bune opțiuni de tratare, valorificare și/sau de evacuare a nămolului.

Este oportun următorul proiect:

✓ *Implementarea de măsuri privind managementul nămolurilor rezultate din Stația de Epurare.*

Atât Fondul european de Dezvoltare Regională (FEDR) cât și Fondul de Coeziune (FC)⁸ sprijină priorități de investiții vizând conservarea și protecția mediului, promovarea utilizării eficiente a resurselor prin „investiții în sectorul apelor pentru a îndeplini cerințele stabilite de acquis-ul Uniunii în domeniul mediului și pentru a răspunde la anumite nevoi identificate de statele membre pentru investiții care depășesc aceste cerințe”.

PI. 2.2 Investiții în sectorul deșeurilor pentru conformarea cu directivele europene

Obiectivele specifice propuse pentru prioritatea de investiții 2.2 se referă la acțiuni de îmbunătățire semnificativă a gradului de colectare separată de la populație și agenți economici a deșeurilor valorificabile sau reciclabile pe fondul dezvoltării la nivel local a capacităților de prelucrare a acestora în vederea producerii de materii prime și materiale utile sectorului industrial. OS incluse în această PI adresează probleme din domeniul colectării selective și valorificării deșeurilor, activități care formează un sistem prevăzut să devină integrat, la orizontul anilor 2025, motiv pentru care, deși obiective specifice distincte, sunt prezentate în continuare unitar.

OS 2.2.1 Stimularea/organizarea, inclusiv prin metode administrative (tarife diferențiate stimulative, refuz la ridicare pentru deșeurile amestecate, etc.) a colectării separate de la populație și agenți economici a deșeurilor valorificabile / reciclabile, prin organizarea a câte o campanie de conștientizare anuale în perioada 2017-2025.

OS 2.2.2 Măsuri în vederea stimulării valorificării pe plan local a deșeurilor reciclabile colectate, prin încheierea a 5 contracte cu operatorii economici locali cu activitate specifică, până în 2020.

OS 2.2.3 Măsuri în vederea stimulării valorificării compostului - utilizarea compostului pentru întreținerea spațiilor verzi în municipiu în perioada 2017-2025.

Printre principalele angajamente ale Ministerului Mediului și Schimbărilor Climatice în domeniul prevenirii și gestionării deșeurilor⁹ sunt de menționat cele care privesc direct municipiul Satu Mare:

- dezvoltarea de măsuri care să încurajeze prevenirea generării

de deșeuri și reutilizarea, promovând utilizarea durabilă a resurselor;

- creșterea ratei de reciclare și îmbunătățirea calității materialelor reciclate, lucrând îndeaproape cu sectorul de afaceri și cu unitățile și întreprinderile care valorifică deșeurile;

Pentru îmbunătățirea serviciilor către populație și sectorul de afaceri SNGD propune:

- încurajarea investițiilor verzi;
- susținerea inițiativelor care responsabilizează populația pentru a reduce, a reutiliza, a recicla și a valorifica deșeurile din gospodărie;
- colaborarea cu autoritățile administrației publice locale pentru creșterea eficienței și calității deșeurilor colectate, făcându-le mai ușor de reciclat și valorificat;
- colaborarea cu autoritățile administrației publice locale și sectorul de afaceri pentru îmbunătățirea sistemelor de colectare separată și tratare a deșeurilor.

În sensul celor afirmate scopul SNGD este de a îndrepta România către o "societate a reciclării" prin:

- prioritizarea eforturilor din domeniul gestionării deșeurilor în conformitate cu ierarhia deșeurilor;
- încurajarea prevenirii generării deșeurilor și reutilizarea pentru o mai mare eficiență a resurselor; dezvoltarea și extinderea sistemelor de colectare separată a deșeurilor în vederea promovării unei reciclări de înaltă calitate;
- dezvoltarea/implementarea tehnologiilor/instalațiilor de reciclare și/sau valorificarea cu randament ridicat de extragere și utilizare a materiei prime din deșeuri;
- susținerea recuperării energiei din deșeuri, după caz, pentru deșeurile care nu pot fi reciclate;
- reducerea cantităților de deșeuri eliminate prin depozitare.

O mare parte din cantitatea de deșeuri municipale generate în România este reprezentată de biodeșeuri (deșeuri biodegradabile provenite din grădini și parcuri, deșeurile alimentare sau cele provenite din bucătăriile gospodăriilor private, restaurantelor, firmelor de catering ori din magazine de vânzare cu amănuntul, compatibile cu deșeurile provenite din unitățile de prelucrare a produselor alimentare¹⁰). Depozitarea acestora are efecte nefaste asupra mediului (emisii de metan, gaz cu efect de seră ce contribuie la încălzirea globală) și sănătății oamenilor. De aceea, Directiva privind depozitarea deșeurilor impune un grafic de diminuare a cantității de deșeuri biodegradabile depozitate.

În scopul reducerii cantităților de deșeuri biodegradabile depozitate definitiv la singurul depozit conform din județ, se propune ca obiectiv specific realizarea de instalații noi de producere a compostului (sau extinderea instalației de la Doba). Co-compostul cu deșeurile solide ar putea reprezenta o opțiune de valorificare a nămolului de epurare cu condiția unui control strict al deversării în canalizare de ape uzate cu conținut de metale grele sau de alte categorii de substanțe toxice sau periculoase.

Proiectele propuse în cadrul priorității de investiții 2.2 sunt eligibile pentru finanțare din FC și FEDR care sprijină „investiții în sectorul deșeurilor pentru a îndeplini cerințele stabilite de acquis-ul Uniunii în domeniul mediului și pentru a răspunde la anumite nevoi identificate de statele membre pentru investiții care depășesc aceste cerințe”

Sunt oportune următoarele proiecte:

- *Creșterea nivelului de conștientizare și instruire a populației și autorităților locale din Municipiul Satu Mare cu privire la problematica specifică a gestiunii deșeurilor urbane;*
- *Dezvoltarea/Stimularea colectării selective prin metode administrative;*
- *Elaborarea unui Studiu de piață privind oportunitatea și posibilitățile dezvoltării în județul Satu Mare a industriilor de prelucrare a deșeurilor reciclabile până la obținerea unor produse direct utilizabile în industrie sau agricultură;*
- *Elaborarea de către autoritățile municipale/județene a deciziilor și procedurilor necesare stimulării dezvoltării în Satu Mare a industriilor prelucrătoare de deșeuri (inclusiv de producerea a compostului din deșeuri biodegradabile);*
- *Elaborarea unui „Îndrumător de producere a compostului în gospodăriile individuale și în companiile prelucrătoare a produselor vegetale” adaptat condițiilor specifice din județul /municipiul Satu Mare;*
- *Stabilirea de către autorități a unor reglementări unitare pe tot județul Satu Mare având scopul de stimulare a producerii de compost din deșeuri biodegradabile (inclusiv prin acordarea de asistență tehnică specializată și prin dotarea cu mijloace necesare);*
- *Sprijinirea de către autoritățile locale a înființării și funcționării de companii specializate în producția și valorificarea compostului;*
- *Extinderea capacităților depozitului de deșeuri de la Doba cu o instalație de compostare anaerobă a deșeurilor biodegradabile (nămoluri) având biogazul ca produs secundar valorificabil.*

Acțiunile propuse pentru finanțare vor conduce atât la reducerea cantităților de deșeuri având ca destinație depozitul conform din județul Satu Mare, cât și la valorificarea unei părți din aceste deșeuri ca fertilizatori în agricultură și în final, la creșterea calității mediului prin reducerea aportului de poluanți în corpurile de apă, sol și subsol.

PI. 2.3 Sprijinirea eficienței energetice și utilizarea energiei regenerabile în infrastructura publică, inclusiv clădiri publice, și în sectorul locuințelor cu realizarea unei Strategii municipale vizând creșterea eficienței energetice.

Obiectivele specifice propuse pentru prioritatea de investiții 2.3 se referă atât la reabilitarea termică a clădirilor publice (inclusiv măsuri de consolidare) și a clădirilor de locuințe cât și la proiecte privind promovarea surselor regenerabile de energie(panouri solare, panouri fotovoltaice, surse

geotermale) și a iluminatului public ecologic (înlocuirea iluminatului cu incandescentă cu iluminat care utilizează lămpi cu eficiență energetică ridicată, durată mare de viață și asigurarea confortului corespunzător). Toate OS incluse în această PI au în vedere promovarea măsurilor de utilizare a energiei într-un mod mai eficient, fiind astfel prezentate integrat

OS 2.3.1. Continuarea reabilitării termice a locuințelor și clădirilor publice, inclusiv înlocuirea plăcilor de azbociment de pe acoperiș prin elaboarea și depunerea pentru finanțare a câte unui proiect pentru clădiri rezidențiale și clădiri publice în perioada 2017-2020.

OS 2.3.2. Promovarea surselor regenerabile de energie: panouri solare, panouri fotovoltaice, surse geotermale prin implementarea a 5 astfel de sisteme la 5 clădiri publice în perioada 2017-2020

OS 2.3.3. Iluminat public ecologic, prin reabilitarea sistemului și schimbarea tuturor becurilor cu surse de lumină tip LED, până în anul 2022.

Sectorul clădirilor este un mare consumator de energie și contribuie major la emisiile de gaze cu efect de seră. Clădirile publice și blocurile de locuințe din România au fost construite la standarde scăzute în timpul regimului comunist, iar renovarea fondului existent a fost neglijată. Performanța energetică a clădirilor publice și a blocurilor de locuințe este în consecință foarte scăzută, nivelurile de energie consumată plasând sectorul clădirilor printre sursele cu cele mai însemnate emisii de CO₂.

În municipiul Satu Mare sunt necesare îmbunătățiri semnificative în stocul existent de clădiri, inclusiv în iluminatul public pentru a asigura atât confortul și bunăstarea locuitorilor cât și sustenabilitatea sistemelor de energie.

Sprejinierea eficienței energetice, a gestionării inteligente a energiei și a utilizării energiei din surse regenerabile în infrastructurile publice, inclusiv în clădirile publice și în sectorul locuințelor reprezintă una dintre prioritățile de investiții a FESI 2014-2020 în cadrul obiectivelor tematice stabilite la articolul 9 primul paragraf din Regulamentul (UE) nr. 1303/2013¹¹, în concordanță cu nevoile de dezvoltare și potențialul de creștere menționate la articolul 15 alineatul (1) litera (a) punctul (i) din regulamentul respectiv și prevăzute în acordul de parteneriat.

Sunt oportune următoarele acțiuni:

- ✓ *Reabilitarea termică a clădirilor rezidențiale;*
- ✓ *Reabilitarea termică a clădirilor publice;*
- ✓ *Investiții în captare și distribuție energie geotermală ca sursă de căldură pentru municipiul Satu Mare;*
- ✓ *Investiții în producerea de energie termică pe bază de biomasă/solar;*
- ✓ *Investiții într-un sistem de iluminat public ecologic.*

AP 3 - Turism și valorificarea patrimoniului cultural, inclusiv acțiuni pentru îmbunătățirea mediului urban, revitalizarea orașului, regenerarea și decontaminarea siturilor poluate

Pl. 3.1 Îmbunătățirea mediului urban, revitalizarea orașelor, regenerarea și decontaminarea siturilor poluate și promovarea măsurilor pentru diminuarea riscurilor privind sănătatea populației (inclusiv reducerea zgomotului)

OS 3.1.1. Reorganizarea și reamenajarea zonei centrale în perioada 2018-2022

Reorganizarea și reamenajarea zonei centrale pentru reabilitarea spațiilor publice și a fondului construit valoros, a ameliorării ambianței urbane, va avea ca efect o creștere a atractivității zonei, o revigorare a activităților economice, în ansamblu un proces de regenerare urbană. Zona centrală istorică poate deveni un atractor turistic al orașului care, împreună cu activitățile balneo-turistice și de agrement, să constituie o “ofertă urbană” atractivă atât pentru localnici cât și pentru turiști și investitori.

Se impune astfel implementarea unui proiect integrat pentru pietonizare parțială, ameliorarea și extinderea infrastructurii pietonale în general, limitarea accesului automobilelor, reorganizarea parcării (la sol și multietajată - subterană/supraterană), crearea unei infrastructuri pentru bicicliștii: benzi, piste, parcuri, refacerea iluminatului public și a unor rețele edilitare, reabilitarea fondului construit valoros etc.

De asemenea sunt necesare și amenajarea zonelor de recreere ce va avea menirea să crească gradul de atractivitate a orașului și să ducă la dezvoltarea zonelor adiacente, reabilitarea clădirii unei instituții culturale de talia filarmonicii, ce poate aduce mai multe avantaje, precum creșterea siguranței spectatorilor/trecătorilor, îmbunătățirea peisajului urban și creșterea atractivității pentru turiști, inclusiv pe plan extern, ca urmare a organizării unor spectacole internaționale, dar și reabilitarea și valorificarea terasei clădirii Consiliului județean, proiect destinat aceluiași scop de dezvoltare turistică a orașului. Sunt oportune următoarele intervenții:

✓ *Proiect integrat (ITI) de reabilitare a zonei centrale, (coordonare cu 1.2.4.1, 1.2.5.1, 1.2.5.2, 1.2.6.1);*

✓ *Amenajarea Parcului Turnului Pompierilor, Grădina Romei; Reabilitarea clădirii Filarmonicii “Dinu Lipatti”; Reabilitarea hotelului DACIA; Reabilitarea Catedralei Romano-Catolice și a bisericilor Romano-Catolice de pe străzile Ștefan cel Mare și Wolfenbüttel; Reabilitarea Pieței Jean Calvin cu clădirile nr. 4, 6, 7; Reabilitarea Pieței Titulescu*

✓ *Investiții pentru valorificarea terasei clădirii Consiliului județean pentru organizarea de evenimente culturale*

OS 3.1.2 Regenerarea/reabilitarea unor spații publice în cartierele rezidențiale colective în perioada 2018-2024

Pentru creșterea calității locuirii este indicată realizarea, cu prioritate în interiorul cartierelor cu locuințe colective, a unor mici centralități gândite ca spații de interacțiune comunitară, agreabile pentru pietoni și bicicliști. Pentru aceasta sunt oportune:

✓ *Proiecte integrate (ITI) de reamenajare a spațiilor publice favorabile*

circulației nemotorizate (pe jos sau cu bicicleta), în interiorul cartierelor rezidențiale: pietonale, spații partajate (shared- space) sau zone '30 (km/h) - zona Solidarității, zona Micro 14,15,16,17, cartierul Carpați I, II.

Aceste proiecte trebuie corelate cu intervențiile de la pct. 1.2.1.3.

OS 3.1.3 Promovarea unei vieți culturale susținute prin înființarea a 2 instituții culturale publice în perioada 2018-2024.

Actul teatral este extrem de important pentru educarea de la o vârstă fragedă. Lipsa unei secții de teatru de păpuși în limba română face necesară reînființarea acesteia, fie în incinta unei instituții culturale

De asemenea, pentru promovarea divertismentului de bună calitate la nivelul populației, în speță a teatrului, dar și a muzicii, Primăria municipiului Satu Mare își propune să înființeze un Teatru de Vară care să atragă categorii largi de cetățeni, inclusiv din localitățile învecinate, prin aplicarea unor prețuri simbolice pentru găzduirea spectacolelor.

Sunt oportune următoarele investiții:

✓ *Înființarea și dotarea Teatrului de Păpuși în limba română;*

✓ *Înființarea Teatrului de Vară;*

OS 3.1.4 Dezvoltarea unor proiecte integrate de sport - agrement prin construirea unui complex sportiv și a unui bazin acoperit, în perioada 2018 - 2025

Ținând cont de gradul de uzură destul de avansat al bazei materiale pentru practicarea activităților de agrement și sport și având în vedere calitatea orașului de reședință de județ, promotor al vieții cultural- sportive, economice sau turistice, este necesară construirea unei săli polivalente care să găzduiască evenimente diverse, de mare anvergură, cu rolul de a promova sportul și cultura în rândul populației orașului și de a atrage turiști la aceste evenimente. Nu este de neglijat faptul că facilitățile conferite de sala polivalentă și organizarea unor concursuri/festivaluri internaționale va atrage inclusiv turiști externi. Sunt oportune următoarele intervenții:

✓ *Dezvoltarea unui proiect integrat sport - turism - agrement, sală polivalentă pe teren stadion -*

✓ *Refuncționalizarea zonelor Cubic și Pescăruș ca zone de agrement*

✓ *Construcția unui bazin olimpic acoperit*

PI. 3.2 Valorificarea sustenabilă a patrimoniului natural pentru agrement și sport

OS 3.2.1 Amenajarea albiei râului Someș în vederea practicării / organizării de competiții pentru sporturi pe apă (Coridorul Someșului organizat ca ax de dezvoltare spațială la nivel urban și metropolitan/regional) - proiect integrat (ITI) în perioada 2018-2024.

Conform viziunii strategice de dezvoltare propusă pentru municipiul Satu Mare

- Orizont 2025, coridorul râului Someș are o importanță crucială pentru susținerea caracterului turistic al orașului.

Principala folosință în scop turistic a sectorului de râu aferent municipiului Satu Mare se propune a fi navigația sportivă și de agrement care necesită un șenal capabil să asigure gabaritul minim de navigație pentru ambarcațiunile implicate.

Sectorul de râu prezintă un grad avansat de artificializare, lucrările hidrotehnice realizate în vederea protecției împotriva inundațiilor transformând albia râului într-un canal rectificat cu maluri având însă un aspect natural. Lipsit de variabilitatea habitatelor, sectorul de interes al râului Someș nu poate găzdui un ecosistem variat cum ar fi normal pentru un râu cu dimensiunile sale.

Sectorul de râu nu are peste tot asigurat gabaritul de navigație dorit. Există chiar o zonă în care în albia râului este obstruată de resturi ale unor vechi construcții demolate.

Sunt oportune următoarele intervenții:

✓ *Amenajarea albiei râului Someș în vederea asigurării gabaritului șenalului de navigație;*

✓ *Amenajarea unor spații și servicii publice de recreere și agrement în lungul Someșul*

Prin proiectele aferente obiectivului specific 3.2.1 se urmărește în primul rând curățarea albiei de resturile construcțiilor. Soluția de amenajare propusă urmărește sustenabilitatea naturală a gabaritului de navigație în condițiile creșterii variabilității habitatelor și păstrării integrale a capacității actuale de tranzit a viiturilor.

FEDR și FC acordă sprijin pentru priorități de investiții care urmăresc promovarea eficienței utilizării resurselor în condițiile conservării și protecției mediului prin:

- investiții în sectorul apelor, pentru a îndeplini cerințele acquis-ului Uniunii în domeniul mediului și pentru a satisface nevoile, identificate de statele membre și care depășesc aceste cerințe; conservarea, protejarea, promovarea și dezvoltarea patrimoniului natural și cultural;
- protejarea și refacerea biodiversității și a solurilor, precum și promovarea de servicii ecosistemice, inclusiv prin Natura 2000, și infrastructurile ecologice;

Amenajarea sectorului de râu în paralel cu măsurile vizând îmbunătățirea calității apelor (prioritatea 2.1) vor face zona mult mai atractivă decât în prezent pentru investiții în amenajări de spații și servicii publice de recreere și agrement. Măsura vizează asigurarea calității zonei naturale turistice și de agrement a coridorului râului Someș prin ameliorarea și apoi conservarea ecosistemului existent.

OS 3.2.2 Dezvoltarea unui centru balnear integrat prin valorificarea apelor geotermale - ITI - la Noroieni, până în 2025.

Deși România ocupă a treia poziție între țările europene în ceea ce privește potențialul geotermal, după Italia și Grecia¹², doar o foarte mică parte dintre aceste resurse sunt exploatate și valorificate ca sursă de energie termică sau în scopuri recreative și balneare.

România se poate mândri cu o cultură îndelungată a balnearului, cu precădere ca serviciu social pentru pensionari și membri ai sindicatelor, dispunând de know-how și servicii de tratament anti-îmbătrânire consacrate în urma cercetărilor efectuate de-a lungul timpului. Din păcate, toate acestea sunt în prezent insuficient valorificate.

Prezența acestor resurse valoroase este răspândită punctual pe teritoriul național mai ales în zona de vest, inclusiv pe teritoriul județului Satu Mare unde se află aproximativ 30% din apele geotermale ale României.

Apele din rezervorul subteran de pe teritoriul județului Satu Mare, pe lângă temperaturi ridicate (de la 25°C la mică adâncime până la 80°C la adâncimi mari de peste 1 km) prezintă și caracteristici curative. Astfel, există ape minerale carbogazoase, cloruro-sodice, cu proprietăți alcaline, slab sulfuroase, bicarbonate. Cu toate acestea, resursa geotermală este modest valorificată la nivel județean (prin stațiunile de interes local Tășnad, Acâș) și în municipiul Satu Mare unde există două ștranduri care funcționează în special în scop de recreere.

Pentru ca resursele geotermale prezente în subteranul municipiului Satu Mare să fie valorificate la un potențial cât mai ridicat, este necesară o viziune integrată; în acest sens, dezvoltarea unui complex balnear ce oferă doar servicii medicale nu mai este suficient de atractivă pentru turiști, astfel că pentru a răspunde așteptărilor acestora, oferta de sănătate ar trebui îmbogățită și cu componentele de wellness și spa.

Municipiul Satu Mare prezintă toate caracteristicile oportune dezvoltării turismului balnear cu componenta integrată de agrement, însă este necesară și o poziționare de marketing clară și propunerea unor produse prin intermediul cărora municipiul să se poată diferenția pentru a intra în competiția regională, în primul rând cu județul Bihor, dar și cu oferta de peste graniță din Ungaria. Dezvoltarea unui centru balnear atractiv este strâns legată de performanța personalului și de existența unei oferte cât mai diversificate care să cuprindă și să îmbine serviciile din toate cele trei sectoare ale acestui tip de turism pentru a se adresa unei game cât mai largi de consumatori diferiți: sănătate (tratamente cu ape termale și cu produse complementare precum nămoluri, alge), agrement (wellness și utilizarea apei într-o manieră ludică - parc acvatic și centru spa) și sport (centre fitness și spa).

Turismul balnear își consacră din ce în ce mai mult imaginea prin componenta de tratament preventiv al condițiilor medicale, dar și prin componenta de relaxare, prezentând un interes tot mai crescut la nivel mondial. Acesta este practicat de peste 10 milioane de persoane, cu precădere pe continentul european, fiind distribuit în câteva țări cum ar fi Germania (6 milioane de persoane), Italia (1,8 milioane), Franța (500.000), Spania (200.000).

Referitor la segmentul wellness și spa, acesta are o popularitate mult mai răspândită la nivel mondial, oferită și de caracterul mai accesibil ce rezultă din faptul că nu este neapărat dependent de resurse naturale locale, cu o estimare de 100 milioane de persoane care au optat pentru astfel de servicii. Drept urmare, o îmbinare a celor 2 componente, de sănătate și de relaxare, poate reprezenta o dezvoltare oportună a turismului de tip balnear pliat pe noile cerințe ale consumatorilor.

Consolidarea turismului balnear este încurajată și prin strategia Uniunii Europene cu scopul dezvoltării economice, astfel existând oportunități de finanțare nerambursabilă de aproximativ 95 mil. euro din FEDR prin POR 2014-2020 pentru acțiuni prin care să se valorifice economic potențialul turistic balnear și potențialul turistic cu specific local prin realizarea de investiții în infrastructura turistică publică de agrement.

Sunt oportune următoarele intervenții:

- ✓ *Construcția unui centru balnear;*
- ✓ *Investiții în foraje și construcția de bazine cu apă geotermală;*
- ✓ *Construcția unui centru de îngrijire și tratament geriatric.*

Acest obiectiv de investiții se coroborează cu reabilitarea centrului istoric al municipiului Satu Mare, construirea pistelor de bicicletă în interiorul orașului și către zonele de agrement ca mod favorit de deplasare, astfel încât turiștii să beneficieze de un pachet integrat de servicii și modalități complementare de petrecere a timpului liber.

AP 4 - Promovarea unui mediu socio-economic incluziv și combaterea sărăciei

În municipiul Satu Mare, anumite categorii de populație sunt mai expuse riscului de sărăcie și excluziune socială decât restul populației: printre acestea se numără femeile, copiii, tinerii, bătrânii, persoanele cu dizabilități, anumite minorități etnice (în special rromii).

La nivelul comunităților defavorizate există numeroase probleme de locuire și de asigurare a unui trai decent. Până în prezent, proiectele de infrastructură de locuințe sociale nu au fost însoțite de proiecte „soft”, care să vizeze măsuri de tipul re-profesionalizării, recalificării și stimulării angajării. Tocmai din acest motiv, în vederea reducerii incidenței și concentrării spațiale a sărăciei, este necesară elaborarea și implementarea unor planuri integrate care să cuprindă, pe lângă măsurile obligatorii care vizează construirea /reabilitarea de locuințe sociale, și intervenții complementare în domeniul educației, sănătății, serviciilor sociale și ocupării forței de muncă.

Pe lângă factorii genetici, de mediu, de dezvoltare economică sau socio-culturali, starea de sănătate a populației este determinată și de accesul la servicii de sănătate de calitate, care depinde aproape în totalitate de infrastructura sanitară.

În afara serviciilor medicale, investițiile în infrastructura serviciilor sociale

sunt în mod egal necesare. Reducerea dimensiunii populației active din cauza dinamicii negative a pieței muncii, a migrației populației în vârstă de muncă etc. exercită o presiune sporită asupra sistemului de asistență socială, în sensul creșterii cererii de servicii și prestații sociale.

Se va urmări acordarea unor servicii sociale și medicale integrate, oferite în cadrul unor unități medico- sociale, astfel încât categoriile cele mai expuse (persoane cu boli cronice și venituri reduse, copii bolnavi din familii cu venituri reduse sau tineri bolnavi proveniți din instituții) să beneficieze de sprijin din partea municipalității.

Pentru a răspunde cerințelor necesare realizării obiectivelor stabilite de Strategia 2020 în domeniul social, vor fi realizate investiții care țin de calitatea infrastructurii, a dotărilor aferente, dar și care vizează o sporire a serviciilor de prevenție, informare, mediere etc. în vederea creării unui sistem de asistență socială de tip pro-activ.

Astfel, vor putea fi finanțate investiții în:

- dezvoltarea centrelor moderne de tip rezidențial care furnizează servicii pe perioadă determinată sau nedeterminată, ceea ce va sigura un cadru optim de găzduire și îngrijire a persoanelor aflate în dificultate, pe lângă cazarea persoanelor putând fi oferite, în mod integrat, și servicii de îngrijire personală, servicii de consiliere personală etc.;
- dezvoltarea centrelor nerezidențiale, de tipul centrelor de zi, a centrelor cu profil ocupațional, a centrelor de recuperare și integrare socială, dar și a serviciilor oferite prin cantinele sociale, prin ambulanța socială etc., în vederea furnizării unei game largi de servicii adecvate diferitelor tipuri de nevoi ale beneficiarilor;
- construirea/reabilitarea/modernizarea/extinderea infrastructurii de servicii medicale (ambulatorii, unități de primiri urgențe, centre integrate de intervenție medico-sociale etc.);
- dotarea cu echipamente specifice a infrastructurii de servicii medicale construite/ reabilite/ modernizate/ extinse;
- reabilitarea/ modernizarea/extinderea infrastructurii de servicii sociale (centre nerezidențiale, centre de zi, centre respiro etc.);
- dotarea cu echipamente specifice a infrastructurii de servicii sociale construite/ reabilite/ modernizate/ extinse;
- reabilitarea/ modernizarea/ extinderea infrastructurii destinate activităților de recreere, cultură și sport.

Implementarea unor astfel de măsuri va avea rezultate pozitive atât din perspectivă socială, cât și din punct de vedere economic. Identificarea, la nivel regional, a proiectelor de reabilitare, modernizare și dotare a infrastructurii centrelor sociale de diferite tipuri se va realiza în concordanță cu prioritățile stabilite prin strategiile sectoriale în domeniu și cu Planul de Dezvoltare Regională.

PI. 4.1 Investiții în infrastructurile sociale care contribuie la dezvoltare, asigurând inclusiv accesul categoriilor defavorizate la servicii publice de

sănătate prin elaborarea unei strategii tip CLLD și implementarea acestuia în perioada 2018-2023.

categorii de persoane identificate prin analiza SWOT în urma cercetării documentare și a discuțiilor cu factorii interesați. Măsurile prevăzute urmăresc, în același timp, direcțiile strategice stabilite la nivel național, regional sau european pentru ca efortul financiar al Primăriei Satu Mare să poată fi susținut de surse naționale sau europene.

Strategia națională pentru sănătate aferentă perioadei 2014 - 2020 stabilește o serie de priorități referitoare la sănătatea publică sau la serviciile de sănătate. Pentru cea de-a doua categorie sunt prevăzute măsuri la realizarea cărora pot contribui și municipalitățile, în colaborare cu consiliile județene ce au în administrare unitățile din domeniu.

În ceea ce privește acțiunile și măsurile ce pot fi întreprinse de Primăria municipiului Satu Mare în domeniul sănătății se impune colaborarea cu Consiliul Județean Satu Mare în a cărei coordonare se află infrastructura de sănătate, pentru ca investițiile realizate pentru dezvoltarea domeniului și atragerea și dezvoltarea personalului medical să se facă într-un cadru unitar, cu atât mai mult cu cât municipiul este principalul furnizor de servicii integrate din județ.

OS 4.1.1 Asigurarea de sprijin persoanelor în vârstă și persoanelor cu nevoi speciale prin realizarea a 3 centre sociale în perioada 2018-2023.

Conform analizei SWOT, persoanele vârstnice reprezintă una din categoriile cele mai vulnerabile, atât din punct de vedere social, cât și din cel medical. În întâmpinarea nevoilor ei, municipalitatea se poate implica în crearea unor unități medico-sociale la care să aibă acces și alte categorii vulnerabile (de exemplu persoane din familii cu venituri scăzute).

În domeniul social, numărul ridicat de persoane vârstnice cu venituri scăzute face necesară acordarea unei atenții sporite sprijinirii acestora prin înființarea unor centre rezidențiale moderne care să ofere servicii diversificate și să asigure o viață decentă celor asistați, care nu au capacitatea/posibilitatea de a locui singuri, sau prin extinderea serviciilor oferite la domiciliu pentru cei ce doresc să locuiască la domiciliul propriu, dar care nu se pot descurca singuri. Este de dorit ca măsurile propuse să se realizeze de către municipalitate în cooperare cu ONG-urile active în domeniu, care dispun de experiența necesară și de personal specializat.

Sunt oportune următoarele intervenții:

- *Crearea unui centru rezidențial multifuncțional pentru persoane vârstnice prin reamenajare clădire;*
- *Crearea și dezvoltarea unui centru socio-medical multifuncțional.*
- *Centru pentru vârstnici în clădirea fostului spital al călugărițelor misericordiene*

OS 4.1.2 Asigurarea de sprijin pentru victimele violenței în familie, prin realizarea unui centru special până în anul 2023.

Analiza SWOT a relevat existența unui număr mare de victime ale violenței în familie. Având în vedere amploarea fenomenului și faptul că, în prezent, aceste persoane nu beneficiază de ajutor specializat, se dovedește utilă crearea de către municipalitate a unui centru de sprijin, eventual în parteneriat cu un ONG activ în domeniu. Astfel, este oportun următorul proiect:

✓ Crearea unui centru de sprijin pentru victimele violenței în familie, prin reabilitarea unei clădiri.

OS 4.1.3 Integrarea socio-economică a comunităților marginalizate și a persoanelor defavorizate pe baza unei strategii CLLD până în anul 2024.

Incluziunea socială și creșterea ocupării reprezintă obiective europene majore, preluate și în strategiile naționale. Măsurile aferente, care conduc la atingerea Țintelor propuse și implicit la satisfacerea nevoilor existente, se adresează unei game largi de categorii vulnerabile, care pot fi sprijinite pe multiple niveluri. De la nivelul municipalității se poate acționa pe direcții diferite, în funcție de grupul țintă:

- pentru tinerii provenind din instituții se va urmări integrarea acestora în locuințe de tip familial, precum și formarea în centre specializate;
- persoanele de etnie rromă vor fi îndrumate să se califice într-o meserie, conform abilităților pe care le dețin și cerințelor pieței, în centre specializate;
- persoanele/familiiile care au solicitat locuințe sociale vor putea fi sprijinite fie prin cazarea în centre rezidențiale, fie în locuințe sociale, care vor putea fi construite, reabilite sau modernizate;
- pentru persoanele cu dizabilități neuro-motorii se va acționa prin modernizarea/reabilitarea/dotarea infrastructurii sociale specifice. Tot pentru persoanele cu dizabilități se va promova ideea economiei sociale.
- victimele violenței în familie vor putea fi sprijinite prin intermediul unui centru rezidențial, în care vor beneficia și de consiliere specifică;
- persoanele ieșite din detenție vor putea fi îndrumate, calificate/recalificate prin intermediul unui centru de consiliere și intermediere profesională, realizat, eventual, în parteneriat cu un ONG de profil.

Sunt oportune următoarele proiecte:

- ✓ Reabilitarea unei clădiri cu destinația locuințe sociale.
- ✓ Reabilitarea și extinderea centrului Fericitul Scheffler Janos
- ✓ Finalizarea construcției Centrului pentru Tineret de pe str. Wolfenbüttel

PI. 4.2 Investiții în educație, competențe și învățare pe tot parcursul vieții

Educația și formarea profesională sunt domenii strategice în orice societate modernă, creând condițiile de pornire și esențiale în realizarea obiectivelor legate de ocupare, incluziune socială și nivel de trai. Din acest motiv, Strategia Europa 2020 stabilește ca obiectiv investirea în educație, competențe și învățare pe tot parcursul vieții. Strategia privind Educația și

Formarea Profesională pentru perioada 2014 - 2020 stabilește ținte naționale de reducere a ratei de părăsire timpurie a școlii, de creștere a ratei de participare la învățământul terțiar al tinerilor de 30-40 ani, de promovare a învățării permanente și de creștere a gradului de participare a populației la formarea continuă. O serie de măsuri legate de formarea profesională sunt prevăzute și la nivel județean, respectiv în Planul local de acțiune pentru învățământul tehnic și profesional al județului Satu Mare.

OS 4.2.1 Reducerea și prevenirea abandonului școlar prin realizarea unui campus școlar, în perioada 2020-2024.

La nivelul municipiului Satu Mare, pe fondul creșterii abandonului școlar care duce la creșterea șomajului în rândul tinerilor, primăria va putea acționa prin modernizarea campusurilor școlare în care tinerii cu posibilități materiale reduse să studieze asistați de profesori îndrumători, unde să poată servi o masă caldă și practica diferite activități extrașcolare (sportive, culturale etc.).

De asemenea, pentru tinerii cu posibilități materiale precare rezidenți în localitățile rurale din județ și care doresc să studieze în municipiu, se pot crea spații de cazare cu costuri accesibile. În plus, pentru copiii din localitățile rurale învecinate care nu doresc să se cazeze în campusuri se poate gândi achiziționarea unor microbuze și transportarea elevilor în regim de gratuitate, pe baza carnetului de elev, pe trasee prestabilite în funcție de numărul elevilor din localitățile respective.

Este oportun următorul proiect:

✓ *Construire/extindere/modernizare campus școlar.*

OS 4.2.2 Dezvoltarea filierei profesionale și crearea competențelor corespunzătoare cerințelor pieței forței de muncă prin reabilitarea și dotarea a 2 licee tehnologice în municipiu în perioada 2018-2023.

Pentru ridicarea calității actului educațional, toate unitățile de învățământ profesional vor putea fi modernizate și echipate (inclusiv bibliotecile și laboratoarele), știut fiind faptul că, în special școlile de arte și meserii, duc o lipsă acută de echipamente moderne pentru crearea unor abilități cerute de piața muncii. Astfel, sunt oportune următoarele intervenții:

✓ Dotarea cu echipamente a laboratoarelor din învățământul gimnazial/profesional/liceal.

✓ Sprijinirea sistemului dual de formare profesională după modelul german, implicând firmele din Satu Mare în formarea profesională în domniile cerute de piața muncii

OS 4.2.3 Reabilitarea infrastructurii educaționale

Este oportun următorul proiect:

✓ Reabilitarea clădirii Colegiului Național *Kölcsey Ferenc*.

✓ Reabilitarea clădirii Școlii generale nr. 5

AP 5 - Promovarea CDI și măsuri pentru creșterea competitivității IMM locale

PI 5.1 Susținerea educației terțiare

OS 5.1.1 Sprijinirea atragerii de studenți de la nivel județean și regional pentru a urma o facultate în Satu Mare în perioada 2018-2025.

Susținerea educației terțiare este o necesitate declarată atât la nivel european cât și național, fiind reflectată prin unul dintre indicatorii Strategiei Europa 2020, respectiv *Creșterea numărului de absolvenți cu studii superioare din totalul populației sub 35 ani* pentru care s-a stabilit o țintă globală comunitară de 40%, România asumându-și atingerea valorii de 26,7% la orizontul anilor 2020. Situația statistică națională la nivelul anului 2013 evidențiază o pondere de 22,8% absolvenți din categoria menționată cu o evoluție semnificativ pozitivă față de valoarea înregistrată la nivelul anului 2007 (13,9%), așa cum reiese din Strategia privind educația și formarea profesională 2014-2020. Trendul ascendent pe care se află România este necesar a fi susținut și în perioada următoare în corelare cu alți doi indicatori ai strategiei Europa 2020, respectiv nivelul cheltuielilor CDI raportat la PIB (România și-a asumat o țintă de 2% față de 3% media UE) și rata de ocupare a forței de muncă (populație sub 64 ani) unde România și-a asumat o țintă de 70% față de 75% la nivel european. Astfel, atragerea în universități a unui număr cât mai mare de absolvenți de liceu reprezintă un obiectiv strategic de dezvoltare pentru România și, implicit, pentru polii de dezvoltare urbană alături de polii de creștere.

Prin formarea la nivel local a unui număr mărit de specialiști cu competențe sporite și menținerea lor în municipiul Satu Mare se creează premisele dezvoltării unei economii cu înaltă valoare adăugată care să permită alinierea standardului de viață la cel al mediei UE

În acest sens este necesar un efort susținut la nivel național, regional și mai ales local pentru promovarea educației terțiare, mai ales în contextul actual în care baza de selecție pentru învățământul superior a scăzut ca o consecință a reducerii numărului de absolvenți de liceu, pe de-o parte datorită fenomenului general de scădere a natalității, iar pe de altă parte din cauza nepromovării examenului de bacalaureat, condiție obligatorie pentru înscrierea la facultate.

La nivelul municipiului Satu Mare, similar situației din alte orașe de același rang, tendința absolvenților de liceu este de a se orienta către facultăți din centre universitare consacrate (Cluj Napoca, Timișoara, Oradea, Arad). Din acest motiv se impune un efort al municipalității de a atrage și de a stimula tinerii, atât pe cei rezidenți cât și pe cei de la nivel județean și regional, pentru a urma cursuri universitare în municipiul Satu Mare, prin oferirea de facilități de cazare și masă studenților, dar și prin propunerea unei oferte educaționale care să susțină dezvoltarea cunoștințelor și aptitudinilor în domenii care să adreseze cerințele de pe piața muncii locală/regională pentru meserii cu valoare adăugată mare necesare economiei județului.

Industria municipiului se bazează în principal pe sectoarele auto și de componente electronice, domenii care se confruntă cu o lipsă masivă de forță de muncă înalt calificată. Calificările în aceste domenii ar aduce potențial suplimentar de a ridica

valoarea adăugată a producției din domeniile sus amintite.

Sunt oportune următoarele intervenții:

- ✓ *Amenajare cămin studențesc/cantină;*
- ✓ *Acordare de burse de merit pentru absolvenții de liceu merituosi care urmează o facultate în Satu Mare.*

OS 5.1.2 Sprijinirea dezvoltării învățământului universitar tehnic și aplicativ prin extinderea acestor unități, în perioada 2017-2025.

Potrivit analizei SWOT, majoritatea studenților din orașul Satu Mare optează pentru facultăți de profil economic sau administrație publică. Învățământul tehnic și aplicativ se află la început de drum și funcționează ca o extensie a Universității Tehnice din Cluj Napoca. Statisticile oficiale relevă faptul că numărul de absolvenți ai specializărilor științifice și tehnice universitare este insuficient în vederea susținerii unui sector CDI la nivelul de competitivitate europeană. În consecință, pentru ca populația de studenți din domeniul științei și tehnologiei trebuie să crească substanțial, se impun intervenții publice.

În cadrul acestui obiectiv specific se au în vedere următoarele tipuri de acțiuni:

- acordarea de sprijin public în amenajarea unor laboratoare universitare de profil;
 - punerea la dispoziția cadrelor didactice a unor locuințe de serviciu;
 - finanțarea publicării de articole științifice în reviste de specialitate bine cotate din țară și străinătate;
 - acordarea de folosință gratuită pentru facultățile de profil de terenuri/clădiri pentru laboratoarele universitare;
 - reabilitarea laboratoarelor liceale pentru disciplinele științifice;
 - acordarea de sprijin public pentru reabilitarea/dotarea/modernizarea campusului universitar în limitele permise de cadrul legal;
 - acordarea de burse de merit pentru absolvenții de liceu merituosi care aleg să urmeze o facultate cu profil tehnic în municipiul Satu Mare;
- O intervenție oportună în acest sens este:

- ✓ *Extinderea spațiilor destinate laboratoarelor din campusul Extensiei Satu Mare a Universității Tehnice din CJ Napoca.*

OS 5.1.3 Sprijinirea învățământului universitar în domenii care să valorifice resursele naturale locale (chimie alimentară, industrie alimentară, securitate alimentară, agronomie, protecția mediului și ape/energie geotermală)

Municipiul Satu Mare este inclus în grupul de elită al celor 13 orașe stabilite prin lege ca poli de dezvoltare urbană.

Acest statut presupune eforturi vizând realizarea de performanțe în ceea ce privește valorificarea potențialului de dezvoltare economică, creșterea capacității de cercetare-dezvoltare și inovare (universități, institute de cercetări, centre de excelență), o infrastructură de afaceri adecvată, accesibilitatea (rutieră, feroviară, aeriană, maritimă), calitatea serviciilor publice oferite sau capacitatea de asociere administrativă.

Este necesar ca municipiul Satu Mare să se poziționeze nu doar ca motorul economic al județului, dar și ca un oraș fanion al regiunii în ceea ce privește

învățământul universitar și cercetarea în domenii ce valorifică resursele locale transformându-le în servicii și produse cu o valoare adăugată ridicată.

Pentru a îndeplini acest obiectiv, municipiul își propune să sprijine specializările universitare ce vizează utilizarea resurselor locale cum ar fi chimia alimentară, industria alimentară, securitatea alimentară, agronomia, protecția mediului, apă/energie geotermală etc.

Este oportună intervenția:

✓ *Înființare profil universitar chimie alimentară/ind.*

Alimentară/agronomie/protecția mediului/sănătate alimentară, energie geotermală etc.

OS 5.1.3 Sprijinirea învățământului universitar în domenii solicitate de piața muncii până anul 2025.

Este oportună intervenția

Înființare profil universitar electronică, electronică aplicată, mecatronică, pentru alinierea la cerințele pieței muncii locale / regionale.

PI 5.2 Stimularea cercetării aplicate în județul/municipiul SM

OS 5.2.1 Susținerea înființării unui Centru regional de cercetare aplicată și formare profesională și continuă în domeniul tehnologiilor avansate de proiectare și de fabricație în parteneriat cu Universitatea Tehnică din Cluj Napoca până în anul 2025

Acest OS se bazează pe recomandările Strategiei Naționale în domeniul CDI și vine în susținerea angajamentului asumat de Guvernul României prin Strategia Europa 2020 de a crește procentul cheltuielilor din PIB în acest sector la 2%, printr-o contribuție de 1% public și de 1% privat. Calitatea învățământului în mediul universitar și stimularea elevilor de a urma o carieră în domeniul cercetării aplicate se sprijină printre altele și pe existența unui centru regional de cercetare aplicată și formare continuă în domeniul CDI, iar stabilizarea în oraș a personalului profesionist poate reprezenta o premisă pentru investiții ce vizează activități cu valoare adăugată mai mare în economie.

În cadrul acestui obiectiv specific este oportună următoarea intervenție:

✓ Susținerea înființării unui Centru regional de cercetare aplicată și formare profesională și continuă în domeniul tehnologiilor avansate de proiectare și de fabricație în parteneriat cu Universitatea Tehnică din Cluj Napoca, .

OS 5.2.2 Susținerea înființării unui centru regional de cercetare aplicată pentru valorificarea resurselor locale (ex. Agronomie și industrie alimentară, protecția mediului, energie regenerabilă - geotermală) până în anul 2025

Conform analizei SWOT, județul Satu Mare are un potențial agricol deosebit, aflându-se, de exemplu, pe primul loc la nivel național în ceea ce privește producția de câpșuni și nuci, și de asemenea pe primele poziții în ceea ce privește resursele

geotermale existente la nivel local. Aceste oportunități oferite de cadrul natural sunt slab valorificate, județul fiind doar o sursă de materii prime și contribuind în foarte mică măsură pe lanțul formării valorii.

Această situație necesită o schimbare majoră care nu poate avea loc fără atragerea în oraș a personalului calificat și fără o forță propulsoare, aceasta putând fi reprezentată de un centru regional de cercetare aplicată în domeniile pentru care există resurse abundente în județul Satu Mare.

În cadrul acestui obiectiv specific sunt oportune următoarele tipuri de intervenții:

- ✓ reabilitarea/modernizarea unei clădiri cu destinație centru regional de cercetare aplicată în scopul valorificării resurselor locale în parteneriat cu Consiliul Județean;

- ✓ investiții în dotarea centrului regional de cercetare aplicată.

OS 5.2.3 Atragerea de specialiști cu înaltă calificare în municipiul SM (acordarea de locuințe, subvenții la transport etc.) în perioada 2017-2025.

Țintele ambițioase stabilite în cadrul OS 5.2.1 și 5.2.2 necesită timp și efort pentru a fi atinse, fiind planificate pentru a doua parte a intervalului 2015-2025. Pentru ca aceste obiective propuse să fie și realizate este nevoie de personal cu înaltă calificare spre a susține eforturile necesare în acest scop. În vederea atragerii profesioniștilor capabili să contribuie la îndeplinirea OS 5.2.1 și 5.2.2, implicarea autorităților publice devine obligatorie pentru stimularea stabilizării lor în municipiul Satu Mare.

În cadrul acestui obiectiv specific se vor finanța următoarele tipuri de acțiuni

- ✓ susținerea din fondurile primăriei a unor locuințe de serviciu pentru specialiști cu înaltă calificare care aleg să se stabilească în municipiul Satu Mare;

- ✓ acordarea de prime de instalare pentru specialiști din alte zone care aleg să deruleze activități lucrative în municipiul SM (ca antreprenori în domenii cu înaltă valoare adăugată);

PI. 5.3 Stimularea creării de noi IMM care să valorifice resursele și rezultatele cercetării locale

OS 5.3.1 Extindere parcuri industriale/incubatoare de afaceri prin construirea/realizarea unui centru expozițional și a unui parc industrial până în anul 2025.

Municipiul și județul Satu Mare se caracterizează printr-un nivel scăzut de înzestrare cu IMM-uri. De altfel, această situație este specifică României care se plasează pe ultimele locuri în UE în ceea ce privește acest indicator. Pe lângă numărul scăzut de IMM, analiza SWOT relevă faptul că nici structura lor nu este optimă, balanța înclinându-se substanțial spre sfera comercială în detrimentul producției sau serviciilor. Din această perspectivă este necesar ca municipalitatea să continue eforturile de stimulare a apariției și dezvoltării IMM-urilor în domenii productive cu înaltă valoare adăugată.

În cadrul acestui obiectiv specific se vor finanța următoarele tipuri de acțiuni:

✓ amenajarea de parcuri industriale tematice cu autorizații de mediu integrate astfel încât un IMM cu activități conforme să nu mai necesite autorizări suplimentare;

✓ amenajarea unui spațiu expozițional pentru IMM (posibil chiar înființarea unei "case a IMM") în special pentru IMM care valorifică prin prelucrare resursele existente în zonă, cu precădere din industria alimentară, horticultură, agronomie, resurse regenerabile, tehnologii neconvenționale ecologice etc.;

✓ construcția unui centru balnear multifuncțional pe bază de grant FESI (inclusive centru de tratament geriatric) localizat în fostă zonă de agrement a orașului de la Noroieni. Această acțiune, inclusă la AP 3, PI 3.2, OS 3.2.2, va avea o contribuție majoră la dezvoltarea sectorului IMM în municipiul și în județul Satu Mare având în vedere că centrul balnear va fi deservit integral de către IMM-uri locale.

AP 6 - O administrație publică eficientă, orientată către cetățeni și mediul de afaceri

PI. 6.1. Administrație în slujba cetățenilor inclusiv e-administrație prin elaborarea și depunerea unui proiect de finanțare în perioada 2017-2023.

În perioada implementării strategiei se vor întreprinde și măsuri de eficientizare a activității Primăriei Satu - Mare în relație cu cetățenii și mediul de afaceri. În acest sens se va acționa pe două căi principale:

- implementarea unor măsuri care vizează managementul instituțional: schimbarea procedurilor interne și adoptarea unui sistem de management integrat și introducerea unui sistem nou de indicatori de performanță a serviciilor punerea în practică a unor măsuri care vizează diversificarea sau creșterea calității serviciilor oferite de primărie contribuabililor: crearea ghișeului unic, a unui sistem de plăți și a cadastrului general disponibile on-line etc.

PI.6.2. Crearea de parteneriate pentru elaborarea și implementarea Strategiei de dezvoltare a municipiului Satu Mare în perioada 2017-2018.

Având în vedere că documentul strategic s-a realizat cu participarea unor categorii largi de factori interesați, pentru ca intervențiile prevăzute în planul de acțiuni să poată fi implementate într-un mod transparent, iar rezultatele obținute să poată fi acceptate de reprezentanții comunității, este necesară păstrarea acestei colaborări prin crearea de parteneriate de lucru la nivel local, pe tematici de proiect sau cu componentă amplă, în funcție de natura fiecărei intervenții.

Deoarece anumite măsuri trebuie integrate în intervenții realizate la nivel regional, crearea unor parteneriate regionale este, de asemenea, oportună. Schimbul de experiențe cu instituții similare de la nivel internațional poate fi și el necesar în adoptarea unor măsuri inovative și eficiente, testate deja în contexte asemănătoare.

4.2. CALENDAR DE ACTIVITĂȚI PENTRU IMPLEMENTAREA SIDU ȘI PORTOFOLIUL DE PROIECTE.

4.2.1. Prezentarea activităților/acțiunilor/operațiunilor orientative care vor fi elaborate și realizate în vederea îndeplinirii obiectivelor cheie ale SIDU, precum și orizontul de timp în care aceste activități se vor realiza, inclusiv măsuri de atenuare a riscurilor implementării;

Portofoliul de proiecte aferente strategiei de dezvoltare a municipiului Satu Mare a fost elaborat astfel încât să reprezinte soluții integrate la punctele slabe identificate în cadrul primului atelier de lucru prin intermediul arborilor de probleme, și sintetizate în analiza SWOT inclusă în cadrul de referință. Abordarea punctuală problemă-soluție nu mai reprezintă o modalitate viabilă de adresare a nevoilor de dezvoltare ale orașului.

Exigențele stabilite la nivel European și național prin strategia Europa 2020 impun abordări integrate, complementare, circumscrise celor trei direcții fundamentale asumate de altfel și la nivel național, implicit regional: dezvoltare inteligentă, sustenabilă și incluzivă. În consecință, arborele de soluții este reprezentat de cele șase axe prioritare de dezvoltare (descrise în secțiunea anterioară) ce cuprind un număr de priorități de investiții prin implementarea cărora se adresează sincron probleme aparent diverse, dar care în fapt contribuie la îndeplinirea viziunii de dezvoltare a municipalității.

În legătură cu portofoliul propus de proiecte, trebuie menționate câteva aspecte de importanță critică pentru succesul implementării strategiei:

✓ Finanțarea proiectelor de investiții

S-au identificat principalele surse de finanțare, cu precădere fondurile nerambursabile disponibile în perioada 2014-2020 prin programele operaționale finanțate din FEDR și FC (POR, POIM, CTE). În estimarea unui buget orientativ s-a plecat de la cuantumul alocat cheltuielilor pentru investiții în bugetul primăriei municipiului Satu Mare pentru anul 2014. Considerând suma respectivă ca reprezentând procentul de 15% necesar co-finanțării fondurilor europene nerambursabile disponibile în perioada 2014-2020 a rezultat un buget total pentru investiții de circa 700 mil. lei pentru întreaga perioadă de implementare a strategiei. La această valoare se mai pot adăuga și alte surse de finanțare (bugetul de stat, Fondul de mediu, sectorul privat prin parteneriate publice-private etc.).

Un obstacol major în atragerea de finanțări nerambursabile în perioada 2007-2013 a fost reprezentat de potențialul redus de co-finanțare existent la nivel de UAT. Criza economică declanșată în 2008 coroborată cu supra-îndatorarea bugetelor locale pe fundalul creșterii economice înregistrate în perioada 2000-2008, cu nivelul limitat al colectării și puterea redusă de cumpărare ce limitează cuantumul impozitelor și taxelor locale, au condus la o execuție bugetară redusă având în vedere și cheltuielile curente ale Primăriei.

Succesul implementării strategiei depinde în mod crucial de alocarea corespunzătoare și la timp a fondurilor necesare realizării proiectelor de investiții (partea de co-finanțare). În acest sens se impune realizarea unei analize realiste cu privire la resursele financiare ce pot fi alocate în acest scop din bugetul Primăriei ținând cont de toate obligațiile scadente pe întreaga perioadă de implementare precum și de capacitatea financiară globală a administrației locale

✓ Calendarul implementării proiectelor de investiții:

În implementarea proiectelor de investiții s-au considerat două etape temporale: i) termen mediu de până la 5 ani și ii) termen lung între 5 și 10 ani. În consecință, pentru fiecare proiect de investiție s-a indicat orientativ apartenența la una din cele două etape de realizare în funcție de maturitatea și poziția fiecărui proiect în cadrul axei prioritare. Prioritate absolută vor avea proiectele cu impact asupra mai multor axe de dezvoltare.

În același timp se impune menținerea unei flexibilități alerte cu privire la calendarul implementării, întrucât finanțările nerambursabile vor fi puse la dispoziția autorităților locale prin POR, POIM și CTE, etapizat, pe bază de ghiduri de apel sau liste prestabilite, ceea ce implică un contact permanent cu autoritățile de management și organismele intermediare.

✓ Elaborarea studiilor de fezabilitate și a proiectelor tehnice

Un obstacol major în atragerea de finanțări nerambursabile în perioada 2007-2013 l-a constituit la nivel național/local, în primul rând, absența unor portofolii de proiecte mature. La aceasta s-a adăugat și estimarea eronată a timpului necesar rezolvării unor situații legale de natura exproprierilor, efectuării măsurătorilor cadastrale și înregistrării în cartea funciară, așa încât startul odată pierdut nu a mai fost recuperat, anii 2009-2010 fiind profund marcați de criza economică și deteriorarea bugetelor locale, inclusiv cel al primăriei Satu Mare.

Așadar, un aspect critic cu privire la asigurarea succesului implementării strategiei de dezvoltare îl reprezintă alocarea de către primărie a unui buget necesar realizării unor strategii, studii de fezabilitate și proiecte tehnice pentru acele intervenții publice programate a fi implementate pe termen scurt și mediu pentru care există cadru legal și strategic precum și surse de finanțare (ex. Reabilitarea termică, valorificarea resurselor de energie regenerabilă etc.). Strategiile vor viza prioritățile de investiții propuse în timp ce studiile de fezabilitate și proiectele tehnice vor adresa obiectivele specifice

4.2.2. Elaborarea unui portofoliu de proiecte, inclusiv potențialele surse de finanțare, precum programele operaționale pentru perioada 2014-2020 (și, de asemenea, alte inițiative europene, cum ar fi Orizont 2020, etc.), care ar putea ajuta la realizarea viziunii și la atingerea obiectivelor SIDU, precum și o descriere a sinergiilor și caracterului integrat al proiectelor.

Elaborarea portofoliului de proiecte se va realiza ținându-se cont de toate sursele de finanțare și/sau de tipul solicitantului/beneficiarului din aria teritorială a SIDU.

Obligatoriu lista de proiecte va include proiecte aferente a cel puțin 2 OT-uri (2 priorități de investiție), din care obligatoriu OT 4 (PI 4.1. - mobilitate urbană durabilă);

Lista proiectelor propuse prin SIDU

NR. CRT	PROIECTE	SURSE DE FINANȚARE	PERIOADA DE REALIZARE	BUGET ESTIMATIV (MIL. EURO)	BUGET ESTIMATIV (MIL. LEI)	BENEFICIAR	OBIECTIVE CHEIE ȘI SPECIFICE
1	Modernizarea și extinderea traseului pietonal și velo Centru Vechi	POR 2014-2020 Axa 4.1	2017 -2020	3	13	UAT Municipiul Satu Mare	Reducerea emisiilor de carbon în municipiul Satu Mare prin creșterea ponderii traficului nemotorizat
2	Transformarea zonei degradate Cubic în zonă de petrecere a timpului liber pentru comunitate	POR 2014-2020 Axa 4.2	2019-2020	1,7	7.65	UAT Municipiul Satu Mare	Reconversia și refuncționalizarea terenurilor și suprafețelor degradate din municipiul Satu Mare
3	Modernizarea și extinderea traseului pietonal și velo Centru Nou și construirea unei pasarele pentru pietoni și bicicliști peste râul Someș- zona centrală	POR 2014-2020 Axa 4.1	2017 - 2020	5,9	26.26	UAT Municipiul Satu Mare	Reducerea emisiilor de carbon în municipiul Satu Mare prin creșterea ponderii traficului nemotorizat
4	Pasarela pietonală și velo intersecția Burdea	POR 2021-2027	2021-2027	2.8	13.72	UAT Municipiul Satu Mare	Creșterea utilizării mijloacelor de transport cu emisii reduse-dezvoltarea infrastructurii pentru deplasări nemotorizate
5	Reducerea traficului auto prin construirea unei pasarele pentru pietoni și bicicliști peste râul Someș zona centrală	POR 2014-2020 Axa 4.1	2018 - 2020	4	18	UAT Municipiul Satu Mare	Reducerea emisiilor de carbon în municipiul Satu Mare prin creșterea ponderii traficului nemotorizat
6	Reducerea traficului auto prin construirea unei pasarele pentru pietoni și bicicliști peste râul Someș zona Micro 17-Strand	POR 2014-2020 Axa 4.1	2018 - 2020	4	18	UAT Municipiul Satu Mare	Reducerea emisiilor de carbon în municipiul Satu Mare prin creșterea ponderii traficului nemotorizat

7	Pasarelă pietonală și velo intersecția Crinul	POR 2021-2027	2021-2027	2.8	13.72	UAT Municipiul Satu Mare	Creșterea utilizării mijloacelor de transport cu emisii reduse-dezvoltarea infrastructurii pentru deplasări nemotorizate
8	Extinderea rețelei de piste de biciclete pe teritoriul municipiului Satu Mare	POR 2021-2027	2021-2027	8	39.2	UAT Municipiul Satu Mare	Creșterea utilizării mijloacelor de transport cu emisii reduse-dezvoltarea infrastructurii pentru deplasări nemotorizate
9	Amenajare străzi inteligente în zona Dara-Diana, zona Nord și zona de Vest din municipiul Satu Mare	POR 2021-2027	2021-2027	15.5	75.9	UAT Municipiul Satu Mare	Creșterea utilizării mijloacelor de transport cu emisii reduse-dezvoltarea infrastructurii pentru deplasări nemotorizate
10	Extinderea rețelei de piste de biciclete pe teritoriul municipiului Satu Mare- traseu Aurel Vlaicu-Unirii-Ady Endre	POR 2021-2027	2021-2027	2.5	12.25	UAT Municipiul Satu Mare	Creșterea utilizării mijloacelor de transport cu emisii reduse-dezvoltarea infrastructurii pentru deplasări nemotorizate
11	Amenajare terminal intermodal transjudețean-translocal Str. Fabricii	POR 2014-2020 Axa 4.1	2017 - 2023	1	4.5	UAT Municipiul Satu Mare	Creșterea utilizării mijloacelor de transport cu emisii reduse-dezvoltarea și optimizarea sistemelor de transport public, dezvoltarea sistemelor de management a mobilității urbane
12	Dezvoltarea infrastructurii de transport integrat și de mediu	POR 2021-2027	2021-2027	15	73.5	UAT Municipiul Satu Mare	Reducerea emisiilor de carbon în municipiul Satu Mare prin limitarea folosirii autoturismelor și creșterea ponderii transportului public
13	Achiziționarea și instalarea stației de încărcare a autobuzelor electrice/hibrid	POR 2014-2020 Axa 4.1	2018 - 2020	3	13.5	UAT Municipiul Satu Mare	Reducerea emisiilor de carbon în municipiul Satu Mare prin înlocuirea

							autobuzelor pe combustibili fosili cu autobuze hibrid / electrice
14	Creșterea eficienței transportului public urban de călători prin achiziționarea unor autobuze hibride și asigurarea infrastructurii de suport	POR 2014-2020 Axa 4.1	2018 - 2020	13.65	61.4	UAT Municipiul Satu Mare	Reducerea emisiilor de carbon în municipiul Satu Mare prin înlocuirea autobuzelor pe combustibili fosili cu autobuze hibrid / electrice
15	Construirea unui depou pentru autobuze electrice/hibrid (str. Fabricii)	POR 2014-2020 Axa 4.1	2018- 2023	1.65	7.4	UAT Municipiul Satu Mare	Reducerea emisiilor de carbon în municipiul Satu Mare prin înlocuirea autobuzelor pe combustibili fosili cu autobuze hibrid / electrice
16	Crearea unui sistem de management al traficului inclusiv sistem de monitorizare video	POR 2014-2020 Axa 4.1	2017 - 2020	3.9	17.5	UAT Municipiul Satu Mare	Reducerea emisiilor de carbon în municipiul Satu Mare prin măsuri de eficientizare a transportului public
17	Transformarea zonei degradate malurile Someșului între cele 2 poduri în zonă de petrecere a timpului liber pentru comunitate	POR 2014-2020 Axa 4.2	2017 - 2020	1.2	5.4	UAT Municipiul Satu Mare	Reconversia și refuncționalizarea terenurilor și suprafețelor degradate din municipiul Satu Mare
18	Reconversia și refuncționalizarea terenurilor degradate și neutilizate situate pe malurile Someșului între Strandul municipal și podul Decebal, respective între podul Golescu și abatorul vechi și includerea acestora în circuitul social	POR 2021-2027	2021-2027	5.04	24.69	UAT Municipiul Satu Mare	Regenerarea și revitalizarea spațiilor urbane degradate
19	Regenerare ZONA URBANA MICRO 14	POR 2021-2027	2021-2027	1.7	8.33	UAT Municipiul Satu Mare	Regenerarea și revitalizarea spațiilor urbane degradate

20	Regenerare ZONA URBANA MICRO 15	POR 2021-2027	2021-2027	1.7	8.33	UAT Municipiul Satu Mare	Regenerarea și revitalizarea spațiilor urbane degradate
21	Regenerare ZONA URBANA MICRO 16	POR 2021-2027	2021-2027	1.7	8.33	UAT Municipiul Satu Mare	Regenerarea și revitalizarea spațiilor urbane degradate
22	Regenerare ZONA URBANA SOLIDARITATII	POR 2021-2027	2021-2027	1.7	8.33	UAT Municipiul Satu Mare	Regenerarea și revitalizarea spațiilor urbane degradate
23	Creșterea securității și regenerare fizică a zonei Turnul Pompierilor	POR 2021-2027	2021-2027	0,8	3.92	UAT Municipiul Satu Mare	Creșterea securității spațiilor publice- regenerarea fizică a spațiului urban, conectarea la rețele inteligente, monitorizarea calității mediului urban
24	Regenerarea fizică a zonei Ostrovului și crearea unui Centru multifuncțional cultural și recreativ LUCEAFARUL	POR 2014-2020 Axa 4.3	2018 - 2020	0.6	2.7	UAT Municipiul Satu Mare	Regenerarea fizică, economică și socială a comunităților marginalizate din municipiul Satu Mare
25	Reabilitarea căilor de acces aferente locuințelor sociale din zona de Sud a municipiului Satu Mare	POR 2014-2020 Axa 4.3	2018- 2023	1.1	4.95	UAT Municipiul Satu Mare	Regenerarea fizică, economică și socială a comunităților marginalizate din municipiul Satu Mare
26	Reabilitare infrastructură educațională Grădinița nr. 33	POR 2014-2020 Axa 4.4	2018- 2023	0.6	2.7	UAT Municipiul Satu Mare	Creșterea calității infrastructurii în vederea asigurării accesului sporit la educație timpurie și sprijinirea participării părinților pe piața forței de muncă
27	Reabilitare infrastructură educațională Grădinița nr. 7	POR 2014-2020 Axa 4.4	2018-2023	0.79	3.555	UAT Municipiul Satu Mare	Creșterea calității infrastructurii în vederea asigurării accesului sporit la educație timpurie și sprijinirea participării

							părinților pe piața forței de muncă
28	Reabilitare infrastructură educațională Grădinița nr. 11	POR 2021-2027	2021-2027	1	4.9	UAT Municipiul Satu Mare	Dezvoltarea infrastructurii educaționale la nivelul educației timpurii și învățământul obligatoriu
29	Reabilitare infrastructură educațională Grădinița nr. 29	POR 2014-2020 Axa 4.4	2018- 2023	0.5	2.25	UAT Municipiul Satu Mare	Creșterea calității infrastructurii în vederea asigurării accesului sporit la educație timpurie și sprijinirea participării părinților pe piața forței de muncă
30	Reabilitare infrastructură educațională Grădinița Gulliver	POR 2014-2020 Axa 4.4	2019 -2023	0.21	0.945	UAT Municipiul Satu Mare	Creșterea calității infrastructurii în vederea asigurării accesului sporit la educație timpurie și sprijinirea participării părinților pe piața forței de muncă
31	Reabilitare infrastructură educațională Creșa Punguța cu 2 bani	POR 2014-2020 Axa 4.4	2019- 2023	0.1	0.45	UAT Municipiul Satu Mare	Creșterea calității infrastructurii în vederea asigurării accesului sporit la educație timpurie și sprijinirea participării părinților pe piața forței de muncă
32	Reabilitare infrastructură educațională Grădinița nr. 6 și Creșa Castelul fermecat	POR 2021-2027	2021-2027	0.85	4.1	UAT Municipiul Satu Mare	Dezvoltarea infrastructurii educaționale la nivelul educației timpurii și învățământul obligatoriu
33	Reabilitare infrastructură educațională Grădinița nr.5 și Creșa Tara minunilor	POR 2021-2027	2021-2027	0.85	4.1	UAT Municipiul Satu Mare	Dezvoltarea infrastructurii educaționale la nivelul educației timpurii și învățământul obligatoriu

34	Reabilitare infrastructură educațională Gradinița nr.13	POR 2021-2027	2021-2027	0.8	3.92	UAT Municipiul Satu Mare	Dezvoltarea infrastructurii educaționale la nivelul educației timpurii și învățământul obligatoriu
35	Reabilitare infrastructură educațională Gradinița nr.9 și Creșa Alba ca Zăpada	POR 2021-2027	2021-2027	0.9	4.41	UAT Municipiul Satu Mare	Dezvoltarea infrastructurii educaționale la nivelul educației timpurii și învățământul obligatoriu
36	Reabilitare infrastructură educațională Gradinița 14 MAI și Creșa Mica sirenă	POR 2021-2027	2021-2027	1.6	7.84	UAT Municipiul Satu Mare	Dezvoltarea infrastructurii educaționale la nivelul educației timpurii și învățământul obligatoriu
37	Reabilitare infrastructură educațională Liceul tehnologic de industrie alimentară George Emil Palade	POR 2014-2020 Axa 4.5	2019-2023	1.2	5.4	UAT Municipiul Satu Mare	Creșterea calității infrastructurii educaționale relevante pentru piața forței de muncă
38	Reabilitare infrastructură educațională Liceul tehnologic Constantin Brâncuși	POR 2014-2020 Axa 4.5	2019-2023	1.	4.5	UAT Municipiul Satu Mare	Creșterea calității infrastructurii educaționale relevante pentru piața forței de muncă
39	Reabilitare infrastructură educațională Liceul tehnic Unio-Traian Vuia	POR 2021-2027	2021-2027	2	9.8	UAT Municipiul Satu Mare	Dezvoltarea infrastructurii educaționale în domeniul învățământului tehnic și profesional
40	Inițiere centru multifuncțional cultural-Reabilitarea clădirii unității de învățământ situată pe strada Wolfenbuttel nr. 6-8	POR 2021-2027	2021-2027	2.5	12.25	UAT Municipiul Satu Mare	Valorificarea resurselor de patrimoniu cultural și natural din mediul urban
41	Reabilitare clădire situată pe strada Mircea Eliade, nr 3	POR 2021-2027	2021-2027	0.76	3.61	UAT Municipiul Satu Mare	Dezvoltarea infrastructurii educaționale la nivelul educației

	(școala gimnaziala Mircea Eliade)						timpurii și învățământul obligatoriu
42	Reabilitare clădire situată pe Aleea Postavaru nr.3 (școala gimnaziala Octavian Goga)	POR 2021-2027	2021-2027	0.3	7.23	UAT Municipiul Satu Mare	Dezvoltarea infrastructurii educaționale la nivelul educației timpurii și învățământul obligatoriu
43	Reabilitare clădire internat situată pe strada Ceahlăului nr.1(liceul cu program sportiv)	Buget local / alte surse	2019-2023	0.53	2.385	UAT Municipiul Satu Mare	Creșterea calității infrastructurii educaționale și reducerea emisiilor de carbon prin eficientizarea energetică a clădirilor unităților de învățământ
44	Reabilitare clădire situată pe strada Ion Vidu, nr. 51-53 (școala gimnaziala Lucian Blaga)	POR 2021-2027	2021-2027	0.37	1.84	UAT Municipiul Satu Mare	Dezvoltarea infrastructurii educaționale la nivelul educației timpurii și învățământul obligatoriu
45	Implementarea masurilor de eficienta energetica la imobilul situat pe strada George Coșbuc nr.7 (Sala de scrima "Alexandru Csipler")	Buget local / alte surse	2019-2023	0.48	2.16	UAT Municipiul Satu Mare	Creșterea calității infrastructurii educaționale și reducerea emisiilor de carbon prin eficientizarea energetică a clădirilor unităților de învățământ
46	Reabilitare baza sportivă str. 24 ianuarie, nr.2 (Club sportiv școlar)	Buget local / alte surse	2019-2023	1.3	5.85	UAT Municipiul Satu Mare	Creșterea calității vieții locuitorilor municipiului Satu Mare prin reabilitarea și modernizarea infrastructurii destinate practicării sporturilor
47	Complex sportiv (Sala Polivalentă)	Buget local / alte surse	2019-2023	14	63	UAT Municipiul Satu Mare	Creșterea calității vieții locuitorilor municipiului Satu Mare prin dezvoltarea infrastructurii

							destinate practicării sporturilor
48	Pista de biciclete pe traseul Aqua Park - zona de agrement Noroieni	Buget local / alte surse	2017-2020	0.8	3.6	UAT Municipiul Satu Mare	Reducerea emisiilor de carbon în municipiul Satu Mare prin creșterea ponderii traficului nemotorizat
49	Pista de biciclete pe traseul str.Botizului (limita de intravilan) - Pod Golescu	Buget local / alte surse	2021-2023	2.1	9.45	UAT Municipiul Satu Mare	Reducerea emisiilor de carbon în municipiul Satu Mare prin creșterea ponderii traficului nemotorizat
50	Pista de biciclete pe coronamentul digului mal drept al râului Someș de la podul de cale ferată până la limita administrativă a Municipiului Satu Mare spre comuna Dara	Buget local / alte surse	2024-2030	1	4.5	UAT Municipiul Satu Mare	Reducerea emisiilor de carbon în municipiul Satu Mare prin creșterea ponderii traficului nemotorizat
51	Pista de biciclete pe coronamentul digului mal drept al râului Someș de la podul de cale ferată până la limita administrativă a Municipiului Satu Mare spre comuna Dara	Buget local / alte surse	2017-2020	1.4	6.30	UAT Municipiul Satu Mare	Reducerea emisiilor de carbon în municipiul Satu Mare prin creșterea ponderii traficului nemotorizat
52	Reabilitarea clădirii Filarmonicii "Dinu Lipatti" din municipiul Satu Mare	POR 2021-2027	2021-2027	2.5	12.25	UAT Municipiul Satu Mare	Valorificarea resurselor de patrimoniu cultural și natural din mediul urban
53	Reabilitarea Grădinii Romei	Buget local / alte surse	2020-2023	2.1	9.45	UAT Municipiul Satu Mare	Reabilitarea și restaurarea concepției originale de amenajare a grădinii, punerea în valoare a clădirii monument istoric
54	Pista de biciclete în cooperare cu orașul Ardud, comuna Viile Satu Mare și comuna Napkor	Buget local / alte surse	2017-2020	2	9	UAT Municipiul Satu Mare	Reducerea emisiilor de carbon în municipiul Satu Mare prin creșterea ponderii traficului nemotorizat

55	Modernizare parc urban Vasile Lucaciu	POR 2021-2027	2021-2027	0.8	3.92	UAT Municipiul Satu Mare	Reabilitarea și modernizarea concepției de amenajare a parcului, extinderea și creșterea calității spațiilor verzi din municipiul Satu Mare
56	Reabilitare fațade centru istoric	Buget local / alte surse	2018-2023	5	22.5	UAT Municipiul Satu Mare	Reabilitarea și modernizarea centrului istoric al municipiului
57	Uzina de joacă. Amenajare spații de recreere și petrecerea timpului liber	Buget local / alte surse	2018-2023	1.4	6.3	UAT Municipiul Satu Mare	Regenerarea, reconversia și reabilitarea amplasamentului fostei Uzine de apă, în prezent nefuncțional și părăsit, prin amenajarea unor spații exterioare și interioare de joacă, sport și de recreere pentru locuitorii orașului
58	Locuințe sociale în zona de Sud a Municipiului Satu Mare	Buget local / alte surse	2017- 2020	1,1	4.95	UAT Municipiul Satu Mare	Creșterea calității vieții persoanelor defavorizate din municipiul Satu Mare
59	Centru de servicii integrate pentru victime ale violenței în familie	Buget local / alte surse	2019-2023	0.58	2.61	UAT Municipiul Satu Mare	Extinderea gamei serviciilor sociale integrate pentru victimele violenței domestice
60	Centru rezidențial pentru vârstnici	Buget local / alte surse	2018-2023	0.58	2.61	UAT Municipiul Satu Mare	Extinderea serviciilor socio-medicale integrate destinate vârstnicilor
61	Centru pentru copii și tineri cu dizabilități intelectuale - Curtuiuş	Buget local / alte surse	2018-2023	0.6	2.7	UAT Municipiul Satu Mare	Extinderea serviciilor socio-medicale integrate pentru copiii cu dizabilități intelectuale
62	Modernizarea iluminatului public în municipiul Satu Mare	Buget local / alte surse	2018-2023	3.8	17.1	UAT Municipiul Satu Mare	Reducerea emisiilor de carbon prin eficientizarea sistemului de

							iluminat public în municipiul Satu Mare
63	Parcare etajată str. Kogălniceanu	Buget local / alte surse	2021-2023	3	13.50	UAT Municipiul Satu Mare	Creșterea calității vieții în municipiul Satu Mare prin reabilitarea infrastructurii și îmbunătățirea serviciilor urbane, cu impact asupra dezvoltării de ansamblu a municipiului și a zonei înconjurătoare
64	Parcare etajată str. Decebal	Buget local / alte surse	2021-2023	3	13.50	UAT Municipiul Satu Mare	Creșterea calității vieții în municipiul Satu Mare prin reabilitarea infrastructurii și îmbunătățirea serviciilor urbane, cu impact asupra dezvoltării de ansamblu a municipiului și a zonei înconjurătoare
65	Reabilitare termică la blocurile de locuințe din municipiul Satu Mare	POR 2021-2027	2021-2027	2.6	12.8	UAT Municipiul Satu Mare	Creșterea eficienței energetice, a gestionării inteligente a energiei și a utilizării surselor regenerabile de energie în infrastructura publică, inclusive în clădirile publice și în clădirile rezidențiale
66	Eficiențizarea energetică a instituțiilor de învățământ din municipiu prin instalare de panouri solare pentru generare de energie electrică și producer apă caldă	POR 2021-2027	2021-2027	2.04	9.99	UAT Municipiul Satu Mare	Creșterea eficienței energetice, a gestionării inteligente a energiei și a utilizării surselor regenerabile de energie în infrastructura publică, inclusive în clădirile publice și în clădirile rezidențiale

67	Creșterea eficienței energetice la clădirea situată pe str. Horea nr. 6	POR 2021-2027	2021-2027	2	9.8	UAT Municipiul Satu Mare	Creșterea eficienței energetice, a gestionării inteligente a energiei și a utilizării surselor regenerabile de energie în infrastructura publică, inclusive în clădirile publice și în clădirile rezidențiale
68	Construire punct de transformare pentru zona Noroieni	Buget local / alte surse	2018-20203	0.05	0.225	UAT Municipiul Satu Mare	Reducerea emisiilor de carbon prin modernizarea și eficientizarea rețelei de distribuție a energiei electrice în municipiul Satu Mare
69	Îmbunătățirea calității mediului și a serviciilor urbane în zona periferică str. Alecu Russo (str. Alecu Russo, str. Mierlei, str. Socului, str. Viilor)	Buget local / alte surse	2020- 2023	2.1	9.45	UAT Municipiul Satu Mare	Creșterea calității vieții în zona de sud-est a municipiului Satu Mare prin reabilitarea infrastructurii și îmbunătățirea serviciilor urbane, cu impact asupra dezvoltării de ansamblu a municipiului și a zonei înconjurătoare
70	Creșterea calității vieții în zona de vest a municipiului Satu Mare prin modernizarea străzilor de pământ (str. Alba Iulia, str. Dara, str. Eugen Ionesco, str. Ion Pop Dan, str. Kaffka Margit, str. Károli Gáspár, str. Krúdy Gyula, str. Mahatma Gandhi, str. Scheffler János)	Buget local / alte surse	2019-2023	2.3	10.35	UAT Municipiul Satu Mare	Creșterea calității vieții în zona de vest a municipiului Satu Mare prin reabilitarea infrastructurii și îmbunătățirea serviciilor urbane, cu impact asupra dezvoltării de ansamblu a municipiului și a zonei înconjurătoare
71	Facilitatea accesării Drumului Careiului prin modernizarea străzilor de pământ adiacente (str. Andron	Buget local / alte surse	2019-2023	2	9	UAT Municipiul Satu Mare	Creșterea calității vieții în zona de vest a municipiului Satu Mare prin reabilitarea

	Ioniță, str. Câmpului, str. Crapului, str. Csipler Sándor, str. Grădinarilor, str. Recoltei, str. Ștefău Ștefan, str. Stupilor)						infrastructurii și îmbunătățirea serviciilor urbane, cu impact asupra dezvoltării de ansamblu a municipiului și a zonei înconjurătoare
72	Facilitatea accesării B-dului Unirii prin modernizarea străzilor de pământ adiacente (str. Âcs Alajos, str. Basmelor, str. Crăieselor, Drum Pădurea Mare, str. Petre Ispirescu, str. Poienilor, str. Poligonului, str. Sânzienelor, str. Tiberiu Brediceanu, str. Toamnei, str. Alexandru Odobescu, str. Panait Cerna)	Buget local / alte surse	2021-2023	2.1	9.45	UAT Municipiul Satu Mare	Creșterea calității vieții în zona de nord-vest a municipiului Satu Mare prin reabilitarea infrastructurii și îmbunătățirea serviciilor urbane, cu impact asupra dezvoltării de ansamblu a municipiului și a zonei înconjurătoare
73	Facilitatea accesării arterei calea Odoreului prin modernizarea străzilor de pământ adiacente (str. Cezar Boliac, str. Dana, str. Haiducilor, str. Iris, str. Maria)	Buget local / alte surse	2021-2023	0.5	2.25	UAT Municipiul Satu Mare	Creșterea calității vieții în zona de nord-est a municipiului Satu Mare prin reabilitarea infrastructurii și îmbunătățirea serviciilor urbane, cu impact asupra dezvoltării de ansamblu a municipiului și a zonei înconjurătoare
74	Modernizare parcuri în municipiul Satu Mare	Buget local / alte surse	2020-2023	3.2	14.4	UAT Municipiul Satu Mare	Creșterea calității vieții în municipiul Satu Mare prin reabilitarea infrastructurii și îmbunătățirea serviciilor urbane, cu impact asupra dezvoltării de ansamblu a municipiului și a zonei înconjurătoare
75	Modernizare străzi în municipiul Satu Mare	Buget local / alte surse	2020-2023	3	13.5	UAT Municipiul Satu Mare	Creșterea calității vieții în municipiul Satu Mare prin reabilitarea

							infrastructurii și îmbunătățirea serviciilor urbane, cu impact asupra dezvoltării de ansamblu a municipiului și a zonei înconjurătoare
76	Pod peste râul Someș amplasament Str. Strandului	PNDL Bugel local	2017-2020	19.00	85.50	UAT Municipiul Satu Mare	Decongestionarea traficului din municipiul Satu Mare
77	Reabilitarea catedralei Romano-Catolice din Municipiul Satu Mare	POR 2014-2020 Axa 5.1	2018-2020	2.9	13.05	Episcopia Romano- Catolică Satu Mare	Valorificarea durabilă a Catedralei Romano-Catolice din Satu Mare în vederea protejării fondului construit valoros din municipiul Satu Mare, ameliorarea ambienței urbane din centrul istoric, creșterea numărului de vizitatori ai obiectivului de patrimoniu și implicit a numărului de turiști din oraș
78	Modernizare coridor integrat str. Iuliu Maniu	POR 2014-2020 Axa 4.1	2017-2020	0.65	2.925	UAT Municipiul Satu Mare	Reducerea emisiilor de carbon în municipiul Satu Mare prin creșterea ponderii traficului nemotorizat
79	Dezvoltare coridor integrat alternativ Vulturului - Cerbului - Zefirului	POR 2014-2020 Axa 4.1	2017-2020	1.14	5.13	UAT Municipiul Satu Mare	Reducerea emisiilor de carbon în municipiul Satu Mare prin creșterea ponderii traficului nemotorizat
80	Pista pentru bicicliști str. Barițiu - str. Gorunului - DJ194A	POR 2014-2020 Axa 4.1	2017-2020	0.6	2.70	UAT Municipiul Satu Mare	Reducerea emisiilor de carbon în municipiul Satu Mare prin creșterea ponderii traficului nemotorizat
81	Creșterea accesibilității prin completarea rețelei stradale (etapa 1)	Buget local / alte surse	2017-2020	0.24	1.08	UAT Municipiul Satu Mare	Reducerea emisiilor de carbon în municipiul Satu Mare prin creșterea

							ponderii traficului nemotorizat
82	Modernizare strazi in Satmarel	Buget local / PNDL	2017-2020	1.4	6.30	UAT Municipiul Satu Mare	Reducerea emisiilor de carbon în municipiul Satu Mare prin creșterea ponderii traficului nemotorizat
83	Aleea Universului	POR 2014-2020 Axa 4.1	2021-2023	0.85	3.83	UAT Municipiul Satu Mare	Reducerea emisiilor de carbon în municipiul Satu Mare prin creșterea ponderii traficului nemotorizat
84	Coridor integrat Energiei-Magnoliei - Closca - Dorobanti	Buget local / alte surse	2021-2023	4.2	18.9	UAT Municipiul Satu Mare	Reducerea emisiilor de carbon în municipiul Satu Mare prin creșterea ponderii traficului nemotorizat
85	Modernizare coridor str. Ady Endre - str. Gheorghe Barițiu	Buget local / alte surse	2021-2023	2.8	12.60	UAT Municipiul Satu Mare	Reducerea emisiilor de carbon în municipiul Satu Mare prin creșterea ponderii traficului nemotorizat
86	Modernizare coridor Bd. Henri Coandă - Drumul Botizului	Buget local / alte surse	2021-2023	4.7	21.15	UAT Municipiul Satu Mare	Reducerea emisiilor de carbon în municipiul Satu Mare prin creșterea ponderii traficului nemotorizat
87	Modernizare coridor Bd. Independenței	Buget local / alte surse	2021-2023	2.6	11.70	UAT Municipiul Satu Mare	Reducerea emisiilor de carbon în municipiul Satu Mare prin creșterea ponderii traficului nemotorizat
88	Reconfigurare intersecție Bld. Lalelei - Str. Martirilor Deportați - Str. Nicolae Golescu	Buget local / alte surse	2021-2023	0.2	0.90	UAT Municipiul Satu Mare	Reducerea emisiilor de carbon în municipiul Satu Mare prin creșterea ponderii traficului nemotorizat
89	Modernizare pasarela pietonala CF Str. Dinu Lipatti - Str. Pinteia Haiducul pentru persoane cu mob redusa	Buget local / alte surse	2017-2020 2021-2023	0.4	1.80	UAT Municipiul Satu Mare	Reducerea emisiilor de carbon în municipiul Satu Mare prin creșterea ponderii traficului nemotorizat

90	Modernizarea/dezvolt area infrastructurii în contextul expansiunii urbane - zona sud, cartier Carpati II	Buget local / alte surse	2021-2023	3	13.50	UAT Municipiul Satu Mare	Reducerea emisiilor de carbon în municipiul Satu Mare prin creșterea ponderii traficului nemotorizat
91	Creșterea accesibilității prin completarea rețelei stradale (etapa 3)	Buget local / alte surse	2024-2030	8	33.60	UAT Municipiul Satu Mare	Reducerea emisiilor de carbon în municipiul Satu Mare prin creșterea ponderii traficului nemotorizat
92	Modernizare strazi de importanță locală (etapa 3)	Buget local / alte surse	2024-2030	5	22.50	UAT Municipiul Satu Mare	Reducerea emisiilor de carbon în municipiul Satu Mare prin creșterea ponderii traficului nemotorizat
93	Realizare infrastructura velo str. Odoreului	Buget local / alte surse	2024-2030	0.3	1.35	UAT Municipiul Satu Mare	Reducerea emisiilor de carbon în municipiul Satu Mare prin creșterea ponderii traficului nemotorizat
94	Realizare infrastructura velo str. Porumbelilor - str. Liviu Rebreanu - str. Mileniului	Buget local / alte surse	2024-2030	0.3	1.35	UAT Municipiul Satu Mare	Reducerea emisiilor de carbon în municipiul Satu Mare prin creșterea ponderii traficului nemotorizat
95	Realizare infrastructura velo str. George Coșbuc	Buget local / alte surse	2024-2030	0.1	0.45	UAT Municipiul Satu Mare	Reducerea emisiilor de carbon în municipiul Satu Mare prin creșterea ponderii traficului nemotorizat
96	Realizare infrastructura velo str. Gabriel Georgescu	Buget local / alte surse	2024-2030	0.25	1.12	UAT Municipiul Satu Mare	Reducerea emisiilor de carbon în municipiul Satu Mare prin creșterea ponderii traficului nemotorizat
97	VO SATU MARE	Buget local / alte surse	2021-2023	5	22.25	UAT Municipiul Satu Mare	Reducerea emisiilor de carbon în municipiul Satu Mare prin creșterea ponderii traficului nemotorizat

98	Modernizare coridor Bd. Vasile Lucaciu	Buget local / alte surse	2024-2030	1.6	7.20	UAT Municipiul Satu Mare	Reducerea emisiilor de carbon în municipiul Satu Mare prin creșterea ponderii traficului nemotorizat
99	Modernizare coridor Bd. Lucian Blaga	Buget local / alte surse	2024-2030	5.5	24.75	UAT Municipiul Satu Mare	Reducerea emisiilor de carbon în municipiul Satu Mare prin creșterea ponderii traficului nemotorizat
100	Pod Someș (Str. Jubileului – Str. Gorunului) și conexiune Str. Fabricii	Buget local / alte surse	2024-2030	22	99	UAT Municipiul Satu Mare	Reducerea emisiilor de carbon în municipiul Satu Mare prin creșterea ponderii traficului nemotorizat
101	Construcție Pasaj Bd. Henri Coanda între Str. Ialomitei – Str. Traian Vuia și conexiune Bd. Transilvania	Buget local / alte surse	2024-2030	1.2	5.40	UAT Municipiul Satu Mare	Reducerea emisiilor de carbon în municipiul Satu Mare prin creșterea ponderii traficului nemotorizat
102	Realizare conexiune directa Str. Porumbelilor –Str. Sighet- Str. Sighișoara- Pod Someș- Str. Stefan	Buget local / alte surse	2024-2030	20.7	93.15	UAT Municipiul Satu Mare	Reducerea emisiilor de carbon în municipiul Satu Mare prin creșterea ponderii traficului nemotorizat
103	Modernizare străzi de importanță locală (etapa 1)	Buget local / alte surse	2017-2020	3.1	13.95	UAT Municipiul Satu Mare	Reducerea emisiilor de carbon în municipiul Satu Mare prin creșterea ponderii traficului nemotorizat
104	Creșterea accesibilității prin completarea rețelei stradale (etapa 2)	Buget local / alte surse	2021-2023	2.62	11.79	UAT Municipiul Satu Mare	Reducerea emisiilor de carbon în municipiul Satu Mare prin creșterea ponderii traficului nemotorizat
105	Modernizare străzi de importanță locală (etapa 2)	Buget local / alte surse	2021-2023	2	9	UAT Municipiul Satu Mare	Reducerea emisiilor de carbon în municipiul Satu Mare prin creșterea ponderii traficului nemotorizat

106	Modernizare integrate a coridorului de mobilitate nord-sud Cloșca – Dorobanți, fără pasaj supratecan	Buget local / alte surse	2024-2030	5.37	24.17	UAT Municipiul Satu Mare	Reducerea emisiilor de carbon în municipiul Satu Mare prin creșterea ponderii traficului nemotorizat
107	Modernizarea / dezvoltarea infrastructurii în contextual expansiunii urbane- zona vest- Drumul Caerului	Buget local / alte surse	2024-2030	1.6	7.20	UAT Municipiul Satu Mare	Reducerea emisiilor de carbon în municipiul Satu Mare prin creșterea ponderii traficului nemotorizat
108	Modernizarea / dezvoltarea infrastructurii în contextual expansiunii urbane- zona sud- Cartier Carpati II	Buget local / alte surse	2024-2030	1.3	5.85	UAT Municipiul Satu Mare	Reducerea emisiilor de carbon în municipiul Satu Mare prin creșterea ponderii traficului nemotorizat
109	Reconfigurare intersecție Anderco- O. Goga	Buget local / alte surse	2017-2020	0.1	0.45	UAT Municipiul Satu Mare	Reducerea emisiilor de carbon în municipiul Satu Mare prin creșterea ponderii traficului nemotorizat
110	Reconfigurare intersecție Fabricii- Odoreului	Buget local / alte surse	2017-2020	0.1	0.45	UAT Municipiul Satu Mare	Reducerea emisiilor de carbon în municipiul Satu Mare prin creșterea ponderii traficului nemotorizat
111	Reconfigurare intersecție Ady Endre- Rodnei	Buget local / alte surse	2017-2020	0.1	0.45	UAT Municipiul Satu Mare	Reducerea emisiilor de carbon în municipiul Satu Mare prin creșterea ponderii traficului nemotorizat
112	Modernizarea străzilor de importanță locală în zona de vest	Buget local / alte surse	2021-2023	1.85	8.33	UAT Municipiul Satu Mare	Reducerea emisiilor de carbon în municipiul Satu Mare prin creșterea ponderii traficului nemotorizat
113	Digitalizarea Serviciului de parcuri in municipiul Satu Mare	POR 2021-2027	2021-2027	0.6	2.94	UAT Municipiul Satu Mare	Creșterea eficienței administrației publice ca urmare a digitalizării, inclusiv prin susținerea

							acțiunilor de tip smart city
114	Digitalizarea serviciilor publice ale Primăriei Municipiului Satu Mare	POR 2021-2027	2021-2027	0.7	3.43	UAT Municipiul Satu Mare	Creșterea eficienței administrației publice ca urmare a digitalizării, inclusiv prin susținerea acțiunilor de tip smart city
115	Inițiere centru educațional multifuncțional piața Anghel Sălini	POR 2021-2027	2021-2027	2.5	12.25	UAT Municipiul Satu Mare	Creșterea gradului de digitalizare a serviciilor publice pentru societatea românească

Lista proiectelor propuse pentru finanțare în cadrul axei prioritare 4 al POR 2014-2020.

NR. CRT.	PROIECTE	SURSE DE FINANȚARE	TERMEN DE REALIZARE	BUGET ESTIMATIV (euro)	BENEFICIAR	OBIECTIVE CHEIE ȘI SPECIFICE
1B	Modernizarea și extinderea traseului pietonal și velo Centru Vechi	POR 2014-2020 Axa 4.1	2023	4,000,000	UAT Municipiul Satu Mare	Reducerea emisiilor de carbon în municipiul Satu Mare prin creșterea ponderii traficului nemotorizat
2B	Modernizarea și extinderea traseului pietonal și velo Centru Nou și construirea unei pasarele pentru pietoni și bicicliști peste râul Someș- zona centrală	POR 2014-2020 Axa 4.1	2023	6,500,000	UAT Municipiul Satu Mare	Reducerea emisiilor de carbon în municipiul Satu Mare prin creșterea ponderii traficului nemotorizat
3B	Modernizarea pistei de biciclete Pod Goleșcu și construirea unui pasaj supratean pentru pietoni și bicicliști în intersecția Crinu	POR 2014-2020 Axa 4.1	2023	3,000,000	UAT Municipiul Satu Mare	Reducerea emisiilor de carbon în municipiul Satu Mare prin creșterea ponderii traficului nemotorizat

4B	Amenajarea și construirea de piste de biciclete în municipiu (Str. Lucian Blaga, Str. Păulești, Str. Ion Vidu, B-dul Independenței, Piața Agroalimentară Micro 17, str. Grigore Alexandrescu, Piața Soarelui, Str. Ostrovului, Str. Uzinei, B-dul Cloșca) și construirea unei pasarele pentru pietoni și bicicliști peste râul Someș- zona Micro 17	POR 2014-2020 Axa 4.1	2023	5,000,000	UAT Municipiul Satu Mare	Reducerea emisiilor de carbon în municipiul Satu Mare prin creșterea ponderii traficului nemotorizat
5B	Amenajarea și construirea de piste de biciclete în municipiu (Str. Porumbelilor, Str. Lăcrimioarei, Str. Rodnei, Str. Fabricii, Pasaj cale ferată, Str. Odoreului)	POR 2014-2020 Axa 4.1	2023	1,000,000	UAT Municipiul Satu Mare	Reducerea emisiilor de carbon în municipiul Satu Mare prin creșterea ponderii traficului nemotorizat
6B	Amenajarea și construirea de piste de biciclete în municipiu (Str. Trandafirilor, Piața 14 Mai, Str. Avram Iancu, Str. Cardinal Iuliu Hosu, Str. Vasile Lucaciu, Str. 1 Decembrie, Str. Horea, Str. Coșbuc, Str. Mileniului, Piața Eroii Revoluției, Str. Liviu Rebreanu, Str. Pelican, Piața Titulescu, Str. Caișilor) ¹	POR 2014-2020 Axa 4.1	2023	1,000,000	UAT Municipiul Satu Mare	Reducerea emisiilor de carbon în municipiul Satu Mare prin creșterea ponderii traficului nemotorizat
7B	Amenajare pistă de biciclete strada Botizului - Pod Golescu	POR 2014-2020 Axa 4.1	2023	2,100,000	UAT Municipiul Satu Mare	Reducerea emisiilor de carbon în municipiul Satu Mare prin creșterea ponderii traficului nemotorizat
8B	Realizare de sisteme de închiriere de biciclete pe teritoriul municipiului (19 stații)	POR 2014-2020 Axa 4.1	2023	1,250,000	UAT Municipiul Satu Mare	Reducerea emisiilor de carbon în municipiul Satu Mare prin creșterea ponderii traficului nemotorizat

9B	Amenajare terminal transjudețean-translocal Str. Fabricii	POR 2014-2020 Axa 4.1	2023	1,000,000	UAT Municipiul Satu Mare	Reducerea emisiilor de carbon în municipiul Satu Mare prin limitarea folosirii autoturismelor și creșterea ponderii transportului public
10B	Creșterea eficienței transportului public urban de călători prin achiziționarea unor autobuze hibride și asigurarea infrastructurii suport	POR 2014-2020 Axa 4.1	2023	13,650,000	UAT Municipiul Satu Mare	Reducerea emisiilor de carbon în municipiul Satu Mare prin înlocuirea autobuzelor pe combustibili fosili cu autobuze hibrid / electrice
11B	Construirea unui depou pentru autobuze electrice/hibrid și a unei stații de încărcare (str. Fabricii)	POR 2014-2020 Axa 4.1	2023	1,650,000	UAT Municipiul Satu Mare	Reducerea emisiilor de carbon în municipiul Satu Mare prin înlocuirea autobuzelor pe combustibili fosili cu autobuze hibrid / electrice
12B	Crearea unui sistem de management al traficului inclusiv sistem de monitorizare video	POR 2014-2020 Axa 4.1	2023	4,200,000	UAT Municipiul Satu Mare	Reducerea emisiilor de carbon în municipiul Satu Mare prin măsuri de eficientizare a transportului public
13B	Modernizarea pistei de biciclete Pod Decebal și construirea unui pasaj supratecan pentru pietoni și bicicliști în intersecția Burdea	POR 2014-2020 Axa 4.1	2023	3,000,000	UAT Municipiul Satu Mare	Reducerea emisiilor de carbon în municipiul Satu Mare prin creșterea ponderii traficului nemotorizat
14B	Amenajare terminal transjudețean-translocal Gara Ferăstrău	POR 2014-2020 Axa 4.1	2023	1,000,000	UAT Municipiul Satu Mare	Reducerea emisiilor de carbon în municipiul Satu Mare prin limitarea folosirii autoturismelor și creșterea ponderii

						transportului public
SUBTOTAL 4.1				48,350,000		
15B	Transformarea zonei degradate Cubic în zonă de petrecere a timpului liber pentru comunitate	POR 2014-2020 Axa 4.2	2023	1,700,000	UAT Municipiul Satu Mare	Reconversia și refuncționalizare a terenurilor și suprafețelor degradate din municipiu Satu Mare
16B	Transformarea zonei degradate malurile Someșului între cele 2 poduri în zonă de petrecere a timpului liber pentru comunitate	POR 2014-2020 Axa 4.2	2023	1,200,000	UAT Municipiul Satu Mare	Reconversia și refuncționalizare a terenurilor și suprafețelor degradate din municipiul Satu Mare
17B	Uzina de joacă. Amenajare spații de recreere și petrecerea timpului liber	POR 2014-2020 Axa 4.2	2023	1,400,000	UAT Municipiul Satu Mare	Reconversia și refuncționalizare a terenurilor și suprafețelor degradate din municipiu Satu Mare
18B	Modernizare arhitecturală și peisagistică a parcului situat pe b-dul Vasile Lucaciu	POR 2014-2020 Axa 4.2	2023	600,000	UAT Municipiul Satu Mare	Reconversia și refuncționalizare a terenurilor și suprafețelor degradate din municipiu Satu Mare
SUBTOTAL 4.2				4,900,000		
19B	Regenerarea fizică a zonei Ostrovului și crearea unui Centru multifuncțional cultural și recreativ-LUCEAFĂRUL	POR 2014-2020 Axa 4.3	2023	500,000	UAT Municipiul Satu Mare	Regenerarea fizică, economică și socială a comunităților marginalizate din municipiul Satu Mare
20B	Regenerarea fizică a zona Turnul Pompierilor prin activități care vizează dezvoltarea comunitară și siguranța publică	POR 2014-2020 Axa 4.3	2023	700,000	UAT Municipiul Satu Mare	Regenerarea fizică, economică și socială a comunităților marginalizate din municipiul Satu Mare
21B	Reabilitarea căilor de acces aferente locuințelor sociale din zona de Sud a municipiului Satu Mare	POR 2014-2020 Axa 4.3	2023	1,100,000	UAT Municipiul Satu Mare	Regenerarea fizică, economică și socială a comunităților marginalizate din municipiul Satu Mare

SUBTOTAL 4.3				2,300,000		
22B	Reabilitare infrastructură educațională Grădinița nr. 33	POR 2014-2020 Axa 4.4	2023	600,000	UAT Municipiul Satu Mare	Creșterea calității infrastructurii în vederea asigurării accesului sporit la educație timpurie și sprijinirea participării părinților pe piața forței de muncă
23B	Reabilitare infrastructură educațională Grădinița nr. 7	POR 2014-2020 Axa 4.4	2023	790,000	UAT Municipiul Satu Mare	Creșterea calității infrastructurii în vederea asigurării accesului sporit la educație timpurie și sprijinirea participării părinților pe piața forței de muncă
24B	Reabilitare infrastructură educațională Grădinița nr. 11	POR 2014-2020 Axa 4.4	2023	1,690,000	UAT Municipiul Satu Mare	Creșterea calității infrastructurii în vederea asigurării accesului sporit la educație timpurie și sprijinirea participării părinților pe piața forței de muncă
27B	Reabilitare infrastructură educațională Grădinița nr. 29	POR 2014-2020 Axa 4.4	2023	500,000	UAT Municipiul Satu Mare	Creșterea calității infrastructurii în vederea asigurării accesului sporit la educație timpurie și sprijinirea participării părinților pe piața forței de muncă
28B	Reabilitare infrastructură educațională Grădinița Gulliver	POR 2014-2020 Axa 4.4	2023	210,000	UAT Municipiul Satu Mare	Creșterea calității infrastructurii în vederea asigurării accesului sporit la educație timpurie și sprijinirea participării părinților pe piața forței de muncă
29B	Reabilitare infrastructură educațională Creșa Punguța cu 2 bani	POR 2014-2020 Axa 4.4	2023	100,000	UAT Municipiul Satu Mare	Creșterea calității infrastructurii în vederea asigurării accesului sporit la educație timpurie și sprijinirea participării

						părinților pe piața forței de muncă
30B	Reabilitarea clădirii unității de învățământ situată pe strada Wolfenbuttel nr. 6-8	Buget local / alte surse	2023	710,000	UAT Municipiul Satu Mare	Creșterea calității infrastructurii educaționale relevante pentru piața forței de muncă
SUBTOTAL 4.4				4,600,000		
25B	Reabilitare infrastructură educațională Colegiul Tehnic „Unio - Traian Vuia”	POR 2014-2020 Axa 4-5	2023	1,300,000	UAT Municipiul Satu Mare	Creșterea calității infrastructurii educaționale relevante pentru piața forței de muncă
26B	Reabilitare infrastructură educațională Liceul Tehnologic de Industrie Alimentară George Emil Palade	POR 2014-2020 Axa 4-5	2023	1,200,000	UAT Municipiul Satu Mare	Creșterea calității infrastructurii educaționale relevante pentru piața forței de muncă
SUBTOTAL 4.5				2,500,000		
TOTAL AXA 4				62,650,000		

Lista de proiectelor din municipiul Satu Mare, cu propunere de finanțare din alte surse / fonduri

Creșterea eficienței energetice la blocurile de locuințe din Municipiul Satu Mare	Axa 3, Prioritatea de investiție 3.1
Creșterea eficienței energetice la sala de scrimă Alexandru Csipler	Axa 3, Prioritatea de investiție 3.1 B
Reabilitarea/ extinderea iluminatului public stradal în Municipiul Satu Mare ¹	Axa 3
Locuințe sociale în zona de Sud a Municipiului	Axa 9, Prioritatea de investiție 9.1
Centru de servicii integrate pentru victime ale violenței domestice	Axa 9, Prioritatea de investiție 9.1
Centru multifuncțional (educație incluzivă și diagnostic) pentru copii și tineri cu dizabilitate intelectuală	Axa 9, Prioritatea de investiție 9.1

¹ Zona centrală, str. Dara, str. Botizului, str. Victoriei, str. Gladiolei, str. Avram Iancu, Drum Carei, bdul Octavian Goga, Calea Traian, str. Aurel Vlaicu, str. Lazarului, str. Siretului, str. Gorunului, Micro 17, Carpați 1, Carpați 2,

Reabilitarea Grădinii Romei	Fonduri nerambursabile Programe Transfrontaliere
Pistă de biciclete Municipiul Satu Mare- Comuna Ardud- Orașul Viile Satu Mare- Napkor (Ungaria)	Fonduri nerambursabile Programe Transfrontaliere
Reabilitare bază sportivă str. 24 Ianuarie nr. 2 (club sportiv școlar)	Buget local/ Fonduri guvernamentale
Reabilitarea clădirii filarmonicii „Dinu Lipatti”	Buget local/ Fonduri guvernamentale
Modernizarea arhitecturală și peisagistică Parcul Piața Libertății	Buget local/ Fonduri guvernamentale
Modernizarea arhitecturală și peisagistică Parcul Vasile Lucaciu	Buget local/ Fonduri guvernamentale
Centru rezidențial pentru vârstnici	Buget local/ Fonduri guvernamentale
Alimentarea cu energie electrică a stației de pompare de pe str. Aurel Vlaicu nr. 92	Buget local/ Fonduri guvernamentale
Parcare etajată str. Kogălniceanu	Buget local/ Fonduri guvernamentale
Parcare etajată str. Decebal	Buget local/ Fonduri guvernamentale
Punct de transformare zona Noroieni	Buget local/ Fonduri guvernamentale
Modernizare străzi de pământ/ Facilitarea accesării prin modernizarea străzilor de pământ adiacente ²	Buget local/ Fonduri guvernamentale
Reabilitare clădire internat str. Ceahlăului nr. 1 (liceul cu program sportiv)	Buget local/ Fonduri guvernamentale
Complex sportiv	Buget local/ Fonduri guvernamentale
Reabilitarea și modernizarea stadionului Olimpia	Buget local/ Fonduri guvernamentale
Modernizare parcuri în municipiul Satu Mare	Buget local/ Fonduri guvernamentale
Modernizare străzi ³	Buget local/ Fonduri guvernamentale
Lucrări de modernizare Piața de alimente nr. 2	Buget local

4.3. Hărți cu localizarea proiectelor

² Alecu Russo, Mierlei, Socului, Viilor, Alba Iulia, Dara, Eugen Lovinescu, Ion Pop Dan, Kaffka Margit, Karolyi Gaspar, Krudy Gyula, Mahatma Gandhi, Scheffler Janos, Andron Ioniță, Câmpului, Crapului, Csipler Sandor, Grădinarilor, Recoltei, Stețiu Stefan, Stupilor, Acs Alajos, Basmelor, Crăieselor, Pădurea mare, Petre Ispirescu, Poienilor, Poligonului, Sânzienelor, Tiberiu Brediceanu, Toamnei, Alexandru Odobescu, Panait Cerna, Cezar Boliac, Dana, Haiducilor, Iris, Maria, Lunca Sighet, 1 Iunie, Ferăstrău, Depozitelor, Digului, Diana, Ceferiștilor, Bixadului, Alexandru Vlahuță, Locomotivei, Merilor, Ferăstrău

³ Alexandru Vlahuță, Bixadului, Ceferiștilor, Livada, Locomotivei, Mașiniștilor, Merilor, Ferăstrău

5. IMPLEMENTAREA, MONITORIZAREA ȘI EVALUAREA SIDU.

5.1. ROLUL AUTORITĂȚII URBANE - DESCRIEREA ROLURILOR ȘI PROPUNEREA COMPONENTEI

În conformitate cu prevederile art. 7 (4) al Regulamentului (UE) nr. 1301/2013 este obligatorie implicarea organismelor care gestionează și implementează SIDU în contextul dezvoltării urbane durabile în procesul de implementare și gestionare a fondurilor alocate dezvoltării urbane durabile. Aceasta presupune obligativitatea ca Autoritatea de Management pentru POR să delege atribuții privind managementul și implementarea activităților specifice către organismele care implementează dezvoltarea urbană („Autorități Urbane”), fiind obligatorie cel puțin delegarea atribuției de selectare a operațiunilor (proiectelor).

5.1.1. Atribuții delegate

AM POR va delega către Autoritățile Urbane atribuțiile aferente funcției de selectare strategică a operațiunilor (proiectelor) definită în cadrul art. 125 alin. 3, lit. a) din Regulamentul (UE) nr. 1303/2013. Astfel, atribuțiile delegate Autorităților Urbane sunt limitate la cele privind selectarea proiectelor propuse spre finanțare prin intermediul Axei Prioritare 4 a POR și constau în asigurarea că:

- o operațiunile (proiectele) contribuie la îndeplinirea obiectivelor specifice și a rezultatelor din cadrul priorității de investiții în cauză a Axei prioritare 4;
- o procedurile și criteriile de selectare sunt nediscriminatorii și transparente și iau în considerare principiile generale stabilite la articolele 7 și 8 din Regulamentul (UE) nr. 1303/2013.

Astfel, în baza unei metodologii și a unor criterii de selecție, elaborate de către Autoritatea de Management pentru POR și aprobate de către Comitetul de Monitorizare al Programului Operațional Regional 2014-2020, precum și a unei proceduri specifice, Autoritățile Urbane vor selecta proiectele prioritare finanțabile prin intermediul Axei Prioritare 4 a POR.

În procesul de aprobare a finanțării proiectelor aferente Axei Prioritare 4 a POR, AM POR (inclusiv prin intermediul OI stabilite la nivelul ADR) își rezervă dreptul de a efectua verificarea conformității din punct de vedere administrativ a operațiunilor (proiectelor) aferente Axei prioritare 4 a POR, a eligibilității proiectelor și solicitanților, precum și respectarea celorlalte condiții de finanțare specifice fiecărei priorități de investiție. Acestea vor fi specificate și detaliate la nivelul Ghidurilor Specifice aferente priorităților de investiție/operațiunilor Axei prioritare 4 a POR 2014-2020.

Autoritățile urbane - organisme intermediare de nivel II ale POR 2014-2020

Prin delegarea funcției de aplicare a procedurilor și criteriilor de selectare a operațiunilor (proiectelor), municipiile reședință de județ, respectiv structura de la nivelul acestora care îndeplinește rolul de Autoritate Urbană, va fi parte integrantă din sistemul de management și control al POR 2014-2020, îndeplinind rolul de Organism Intermediar secundar (de nivel II) .

În acest context, Autoritățile Urbane sunt vizate de procedura de desemnare prevăzută la articolul 124 din Regulamentul (UE) nr. 1303/2013, dar numai cu privire la atribuția delegată acestora.

Utilizând ca model Acordul-cadru de delegare a anumitor atribuții privind implementarea Programului Operațional Regional 2014-2020 între AM POR și Agențiile pentru dezvoltare regională (Organismele Intermediare pentru Programul Operațional Regional) se va încheia un acord de delegare de atribuții între AM POR și municipiile reședință de județ.

Desemnarea municipiilor reședință de județ (Autorități Urbane) ca organisme intermediare secundare (de nivel II) și, în consecință, includerea acestora în sistemul de management și control al POR 2014-2020, implică existența capacității administrative necesare îndeplinirii atribuției delegate. În acest context, AM POR va verifica conformitatea și competența instituțională a OI de îndeplinire a funcției delegate.

Astfel, sunt necesare la nivelul acestora proceduri de lucru cu privire la îndeplinirea atribuției delegate de către AM POR (selectarea proiectelor). Metodologia și criteriile de selecție a operațiunilor (proiectelor) pentru Axa Prioritară 4 a POR 2014-2020, parte a procedurii de lucru, vor fi supuse aprobării membrilor Comitetului de Monitorizare al Programului Operațional Regional.

De asemenea, AM POR va verifica modalitatea de realizare a activității specifice implementării atribuției delegate, în baza unei proceduri dedicate.

AM POR va informa Autoritatea de Audit cu privire la desemnarea unui nou OI în cursul implementării programului, în conformitate cu prederile legale în vigoare naționale și europene.

Autoritățile Urbane, în calitate de organisme intermediare în temeiul art. 7 din Regulamentul (UE) nr. 1301/2013, vor fi supuse, în timpul implementării programului, după recunoașterea formală a autorităților respective ca organisme intermediare, auditurilor de sistem și auditului operațiunilor efectuate de Autoritate de Audit, precum și auditurilor realizate de Comisia Europeană sau de Curtea de Conturi Europeană.

Finanțarea activității Autorității urbane

Agențiile pentru Dezvoltare Regională pot acorda sprijin logistic Autorităților Urbane, la solicitarea acestora, prin punerea la dispoziție, cu caracter temporar, a unor echipamente de calcul/imprimare/consumabile/birotică/spații și sprijin pentru organizarea reuniunilor de lucru. Nu sunt eligibile costurile salariale pentru membrii Autorității Urbane.

Procedurile de lucru ale Autorității Urbane

Desemnarea municipiilor reședință de județ (Autorități Urbane) ca organisme intermediare secundare (de nivel II) și, în consecință, includerea acestora în sistemul de management și control al POR 2014-2020, implică existența capacității administrative necesare îndeplinirii atribuției delegate, precum și existența la nivelul acestora a unor proceduri de lucru cu privire la îndeplinirea atribuției delegate de către AM POR (selecția proiectelor). De asemenea, AM POR va verifica modalitatea de realizare a activității specifice implementării atribuției delegate, în baza unei proceduri dedicate.

Modul de constituire și componența

În conformitate cu prevederile art. 7 din Regulamentul (UE) nr. 1301/2013 și luând în considerare modalitatea de implementare a dezvoltării urbane durabile prin POR 2014-2020, Autoritățile Urbane se vor constitui la nivelul municipiului reședință de județ. După caz, în cazul în care Autoritatea Urbană consideră necesară utilizarea unui sprijin extern, se poate lua în considerare utilizarea expertizei de la nivelul ADI.

Atribuția de selectare strategică a operațiunilor (proiectelor) delegată de către AM POR va fi exercitată de către o structură la nivelul municipiului reședință de județ formată din reprezentanți ai diferitelor structuri interne din cadrul primăriei municipiului reședință de județ, inclusiv din cadrul instituțiilor publice din subordine.

Autoritatea Urbană se înființează la nivelul municipiului reședință de județ prin Hotărâre a Consiliului Local și completată, după caz, de dispoziții ale primarilor. Numărul minim de membri ai autorității urbane va fi 3. Numărul maxim trebuie să fie impar și se va stabili la nivel local de către municipiile reședință de județ, recomandabil în funcție și de mărimea municipiului reședință de județ și complexitatea structurilor interne din cadrul primăriei.

5.1.2. Structura pentru sprijinirea dezvoltării urbane durabile

Având în vedere importanța și complexitatea dimensiunii urbane a politicii de coeziune în perioada 2014-2020 și ținând cont și de experiența perioadei de programare 2007-2013, este necesară sprijinirea autorităților publice locale care vor implementa strategii integrate de dezvoltare în contextul art. 7 al Regulamentului (UE) nr. 1301/2013.

Astfel, la nivelul Agențiilor pentru Dezvoltare Regională vor fi înființate Structuri de sprijinire a dezvoltării urbane durabile (SSDU), având rolul de a sprijini autoritățile publice locale care vor implementa strategii integrate de dezvoltare în contextul dezvoltării urbane durabile.

Structurile de sprijinire a dezvoltării urbane se pot înființa prin reorganizarea birourilor coordonatorilor de pol care au funcționat în perioada de programare 2007-2013. ADR își vor stabili modalitatea de organizare și funcționare a SSDU.

Pentru perioada de programare 2014-2020, atribuțiile și responsabilitățile SSDU vor face obiectul Acordului-cadru de delegare a atribuțiilor privind implementarea Programului Operațional Regional 2014-2020. Prin urmare, finanțarea SSDU va fi asigurată din Axa prioritară 12 Asistență Tehnică a POR 2014-2020.

Responsabilitățile SSDU includ:

- Sprijinirea elaborării/actualizării/modificării documentelor programatice aferente implementării dezvoltării urbane durabile în perioada 2014-2020
- a) Acordă sprijin asociațiilor de dezvoltare intercomunitară/municipiilor reședință de județ în elaborarea și actualizarea Strategiei Integrate de Dezvoltare Urbană, a Planului de Mobilitate Urbană Durabilă precum și a Documentului justificativ pentru finanțarea intervențiilor din Fonduri ESI 2014-2020.

- b) Întocmește un raport de avizare (verificare preliminară) a Strategiei Integrate de Dezvoltare Urbană (SIDU) pentru perioada de programare 2014-2020, a Planului de Mobilitate Urbana Durabila precum și a Documentului justificativ pentru finanțarea intervențiilor din Fonduri ESI 2014-2020.
- c) Sprijină asociațiile de dezvoltare intercomunitară/municipiile reședință de județ în elaborarea altor documente de planificare necesare pentru implementarea Documentului justificativ pentru finanțarea intervențiilor din Fonduri ESI 2014-2020 (planuri de acțiune pentru energie durabilă, etc).
- Sprijinirea Autorităților Urbane în îndeplinirea responsabilităților:
 - a) a) Sprijină procesul de creare, acreditare și funcționare al Autorităților Urbane, inclusiv implementarea recomandărilor anuale ale misiunilor de audit.
 - b) b) Asigură sprijin pentru elaborarea procedurilor interne de lucru ale Autorităților Urbane pentru funcția delegată de la nivelul AM POR.
 - c) c) Sprijină Autoritățile Urbane în procesul de implementare a acordurilor de delegare de atribuții încheiate între AM POR și Autoritățile Urbane.
- Sprijinirea monitorizării Documentului justificativ pentru finanțarea intervențiilor din Fonduri ESI 2014-2020
 - a) a) Elaborează rapoarte de monitorizare periodice (trimestrial/semestrial/anual, după caz) sau informări ad hoc privind stadiul implementării Documentului justificativ pentru finanțarea intervențiilor din Fonduri ESI 2014-2020, inclusiv a proiectelor prioritare (ex. stadiul proiectelor, respectarea graficului de pregătire/depunere a proiectelor aferente, etc.).
- Acordarea de sprijin pentru implementarea dezvoltării urbane durabile în perioada 2014-2020
 - a) Asigură legătura dintre autoritățile publice locale sau asociația de dezvoltare intercomunitară constituită la nivelul municipiului reședință de județ și celelalte autorități de management și organisme de la nivelul celorlalte programe operaționale cu finanțare comunitară în perioada 2014-2020, prin oferirea de informații, realizarea de întâlniri, participarea la întâlniri și în grupuri de lucru de coordonare de la nivel național;
 - b) Asigură promovarea în rândul actorilor relevanți de la nivelul asociațiilor de dezvoltare intercomunitară/municipiilor reședință de județ cu privire la apelurile de proiecte/oportunități de finanțare din Fonduri ESI 2014-2020;
 - c) Stabilește o relație de colaborare și consultare permanentă cu autoritățile publice locale sau asociația de dezvoltare intercomunitară constituită la nivelul reședinței de județ.
 - d) Contribuie/derulează campanii de promovare și informare referitoare la conceptul de dezvoltare urbană durabilă în perioada 2014-2020;
 - e) Îndeplinește orice altă atribuție aplicabilă care rezultă din prevederile documentelor referitoare la dezvoltarea urbană durabilă.

5.2. PLANUL DE ACȚIUNE PENTRU IMPLEMENTAREA SIDU, CU STABILIREA ACTIVITĂȚILOR, RESURSELOR NECESARE PENTRU A IMPLEMENTA STRATEGIA, DIRECȚIILE/DEPARTAMENTELE ȘI/SAU A PERSOANELOR

RESPONSABILE PENTRU IMPLEMENTAREA, MONITORIZAREA ȘI EVALUAREA SIDU

Planul de acțiune pentru elaborarea și implementarea cu succes a activităților și proiectelor care răspund nevoilor identificate în SIDU, cuprinde mai multe etape:

5.2.1. Etapa 1. Pregătirea SIDU

Revizuirea Strategiei de Dezvoltare locală de către o echipă de consultanți externi cu implicarea unor experți în cele 5 domenii sectoriale, cu includerea elementelor specifice unui document strategic de dezvoltare locală, în concordanță cu cerințele minime menționate de Regulamentul (UE) nr. 1301/2013 în această privință.

În această etapă s-a realizat analiza socio-economică pentru Municipiul Satu Mare, au fost organizate focus grupuri și studii asupra populației și a mediului de afaceri, rezultând o serie de măsuri care vor răspunde nevoilor identificate. Astfel, s-au dezvoltat o serie de obiective cheie și operaționale pentru fiecare domeniu sectorial în parte.

5.2.2. Etapa II Procesul de admisibilitate a SIDU și PMUD

Procesul de admisibilitate a SIDU și PMUD se va realiza la nivelul ADR-ului și se vor parcurge următoarele etape:

Procesul de admisibilitate a SIDU

Etapa 1	
Depunerea SDL la ADR.	Depunerea PMUD la ADR.
Etapa 2	
Verificarea conformității administrative și a admisibilității SIDU de către experții ADR, pe baza grilei de verificare a SIDU.	Verificarea conformității administrative și a admisibilității PMUD de către experții ADR, pe baza grilei de verificare a PMUD.
Etapa 3	
Emiterea de către ADR a eventualelor solicitări de clarificări sau recomandări și retransmiterea SIDU în urma modificărilor realizate.	Emiterea de către ADR a eventualelor solicitări de clarificări sau recomandări și retransmiterea PMUD în urma modificărilor realizate; Dacă este cazul, transmiterea de către experții ADR a unei solicitări către Autoritatea de Management pentru POR pentru exprimarea opiniei cu privire la situații de natură complexă în procesul admisibilitate și primirea opiniei AMPOR; acceptarea/transmiterea unei solicitări de clarificări către beneficiar cu reluarea etapelor menționate mai sus.
Etapa 4	
Transmiterea de către ADR a Notificării cu privire la	Transmiterea de către ADR a Notificării cu privire la conformitatea

conformitatea administrativă și admisibilitatea SIDU la AMPOR.	administrativă și admisibilitatea PMUD la AMPOR.
Etapa 5	
Notificarea beneficiarului cu privire la conformitatea administrativă și admisibilitatea SIDU de către ADR.	Notificarea beneficiarului cu privire la conformitatea administrativă și a conformității SIDU și PMUD de către ADR.

5.2.3. Etapa III Organizarea structurii de management și implementare SIDU

Structura de management și Implementare a SIDU, structură care are rolul de monitorizare și implementare a măsurilor cuprinse în acest document strategic, este alcătuită din reprezentanții structurilor cu atribuții din cadrul aparatului de specialitate al primarului municipiului Satu Mare, după cum urmează:

- Serviciul scriere, implementare și monitorizare proiecte,
- Serviciul investiții,
- Direcția buget,
- Serviciul achiziții
- Serviciul urbanism

Conform Dispoziției nr. 1143/2017 al Primarului municipiului Satu Mare, această structură este formată din:

Ursu Lucia - director executiv, Direcția Buget

Szucs Zsigmond - șef Serviciu Investiții

Sveda Andrea - șef Serviciu Scriere, Implementare și Monitorizare Proiecte

Criste Florin- șef Birou Consultanță Tehnică și Supervizare Lucrări

Sântoma Valentin - consilier superior, Serviciul Scriere, Implementare și Monitorizare Proiecte

Această structură prezintă rapoarte semestriale privind implementarea proiectelor care intra în responsabilitatea fiecăruia. Responsabilii privind implementarea proiectelor au următoarele atribuții:

- coordonează și monitorizează proiectele individuale de care este responsabil,
- atribuie responsabilitățile echipelor/persoanelor din subordine și colaboratorilor;
- stabilește ședințe periodice ;
- elaborează bugetul și planul pentru implementarea proiectului;
- supervizează activitatea echipelor/ persoanelor din subordine;
- elaborează rapoarte semestriale privind stadiul proiectului
- ia măsuri pentru diminuarea riscurilor
- propune măsuri de actualizare, completare și modificare cu privire la implementarea proiectelor din portofoliu

La nivelul Primăriei s-a constituit prin Dispoziția Primarului nr. 1143/11.08.2017 o Comisie de monitorizare a implementării SIDU care are următoarele atribuții:

- Promovarea viziunii și a obiectivelor Planului de Mobilitate Urbană Durabilă al municipiului Satu Mare și a Strategiei Integrate de Dezvoltare Urbană 2016-2025 al municipiului Satu Mare;
- Monitorizarea obiectivelor Planului și Strategiei;
- Monitorizarea implementării portofoliului de proiecte menționate în Plan și Strategie;
- Colaborarea cu toți factorii implicați în implementarea portofoliului de proiecte;
- Monitorizarea riscurilor și luarea de măsuri de atenuare a acestora în vederea atingerii obiectivelor Planului și Strategiei;
- Propunerea încheierii de parteneriate cu scopul implementării portofoliului de proiecte;
- Corelarea Planului și Strategiei cu oportunitățile de finanțare nerambursabile existente;
- Urmărirea relevanței intervențiilor față de nevoile comunității;
- Urmărirea eficacității intervențiilor, gradul de atingere a obiectivelor;
- Acordarea de suport pentru Serviciul responsabil cu implementarea proiectelor din portofoliul de proiecte al Planului și al Strategiei;

Prin Dispoziția Primarului mun. Satu Mare, mai sus amintită a fost aprobată Regulamentul de organizare și funcționare a Comisiei de monitorizare a implementării Strategiei Integrate de Dezvoltare Urbană 2016-2025 al municipiului Satu Mare. Acest document stabilește pe lângă atribuțiile membrilor și modul de funcționare al comisiei precum și perioadele de raportare.

În urma constituirii Comisiei de monitorizare a SIDU, în fișele de post ale personalului care face parte din această comisie, au fost introduse următoarele atribuții și responsabilități referitoare la monitorizarea și implementarea SIDU:

„Membru în cadrul Comisiei de monitorizare a implementării Planului de Mobilitate Urbană Durabilă al municipiului Satu Mare și a Strategiei Integrate de Dezvoltare Urbană 2016-2025 al municipiului Satu Mare, cu următoarele atribuții:

- Promovarea viziunii și a obiectivelor Planului de Mobilitate Urbană Durabilă al municipiului Satu Mare și a Strategiei Integrate de Dezvoltare Urbană 2016-2025 al municipiului Satu Mare;*
- Monitorizarea obiectivelor Planului și Strategiei;*
- Monitorizarea implementării portofoliului de proiecte menționate în Plan și Strategie;*
- Colaborarea cu toți factorii implicați în implementarea portofoliului de proiecte;*
- Monitorizarea riscurilor și luarea de măsuri de atenuare a acestora în vederea atingerii obiectivelor Planului și Strategiei;*
- Propunerea încheierii de parteneriate cu scopul implementării portofoliului de proiecte;*
- Corelarea Planului și Strategiei cu oportunitățile de finanțare nerambursabile existente;*
- Urmărirea relevanței intervențiilor față de nevoile comunității;*
- Urmărirea eficacității intervențiilor, gradul de atingere a obiectivelor;*
- Acordarea de suport pentru Serviciul responsabil cu implementarea proiectelor din portofoliul de proiecte al Planului și al Strategiei.”*

5.2.4. Etapa IV Înființarea Autorității Urbane

Autoritatea urbană este formată din reprezentanți ai diferitelor structuri interne din cadrul Primăriei și din cadrul instituțiilor publice din subordine, având ca atribuții realizarea procesului de prioritizare și selecție a proiectelor pentru Axa Prioritară 4 a POR 2014-2020, acționând ca organism intermediar de nivel secundar al AM POR 2014-2020.

Autoritatea urbană se va implica și în elaborarea Documentului Justificativ pentru finanțarea din Fonduri ESI 2014-2020 și în procesul de selecție a proiectelor finanțabile din alte axe prioritare POR/PO și alte surse de finanțare, pentru asigurarea unui proces de prioritizare și selecție coerent a proiectelor pentru implementarea SIDU.

5.2.5. Etapa V Elaborarea Documentului justificativ pentru finanțarea din Fonduri ESI 2014-2020 și selectarea și prioritizarea proiectelor din SIDU

Documentul justificativ pentru finanțarea intervențiilor din Fonduri ESI 2014-2020 va detalia abordarea propusă pentru utilizarea Fondurilor ESI în perioada 2014-2020, inclusiv lista proiectelor prioritizate la nivel local pentru acest interval, pornind de la portofoliul de proiecte ce se regăsește în SIDU. Scopul principal al acestuia este identificarea proiectelor din SIDU care vor fi finanțate din diverse programe operaționale în perioada 2014-2020 (axa prioritară 4 a POR, alte programe operaționale, etc.). Acest document se va elabora după finalizarea procesului de admisibilitate SIDU și PMUD.

Prioritizarea și selecția proiectelor aferente Documentului Justificativ pentru finanțarea din Fonduri ESI 2014-2020 cuprinde două mari etape:

Etapa 1. Selectarea din portofoliul de proiecte a SIDU a listei intermediare de proiecte

Pornind de la lista lungă de proiecte aferentă SIDU se vor selecta, după diferite criterii, cum ar fi prioritizarea investițiilor vizate, existența unor posibile surse de finanțare, perioada de implementare, gradul de maturitate, șmd., acele proiecte care vor forma lista intermediară din SIDU și vor fi ordonate în 3 liste, după sursa de finanțare identificată:

- lista proiectelor eligibile în cadrul Axei Prioritare 4 a POR 2014-2020;
- lista proiectelor eligibile în cadrul altor axe prioritare POR 2014-2020 sau alte Programe Operaționale;
- lista proiectelor finanțabile din alte surse de finanțare (buget local, buget național, alți donatori, etc.).

Etapa 2. Prioritizarea și selectarea proiectelor prioritare pentru perioada de programare 2014-2020

Procesul de prioritizare și selecție a proiectelor prioritare pentru această perioadă se realizează pornind de la listele de proiecte identificate în etapa anterioară în funcție de sursa de finanțare și în baza fișelor de proiecte întocmite. În această etapă se prioritizează și selectează proiectele pentru

finanțarea din Axa Prioritară 4 și proiectele finanțabile prin alte axe prioritare și alte surse de finanțare.

În urma parcurgerii etapelor de mai sus, va rezulta o listă de proiecte prioritare pentru perioada 2014-2020 aferentă SDL și inclusă în Documentul Justificativ cu finanțare din Fonduri ESI.

Această listă de proiecte va fi împărțită, după cum urmează:

- o lista proiectelor prioritare eligibile în cadrul Axei Prioritare 4 a POR 2014-2020, care va cuprinde o listă a proiectelor prioritare (100% din alocare), respectiv o listă de proiecte de rezervă (100% din alocare);
- o lista proiectelor prioritare eligibile în cadrul altor axe prioritare POR 2014-2020 sau alte Programe Operaționale;
- o lista proiectelor prioritare finanțabile din alte surse de finanțare (buget local, buget național, alți donatori, etc.).

5.2.6. Etapa VI Evaluarea Documentului Justificativ

Procesul de evaluare a Documentului Justificativ va cuprinde următoarele etape:

Etapa 1 - Depunerea Documentului Justificativ pentru finanțare din Fonduri ESI 2014-2020 la ADR;

Etapa 2 - Verificarea conformității administrative și a admisibilității Documentului Justificativ de către ADR, pe baza grilei de verificare a conformității administrative și a admisibilității, emiterea unor solicitări de clarificări sau recomandări din partea ADR, dacă este cazul, și retransmiterea Documentului Justificativ în urma modificărilor realizate;

Etapa 3 - Transmiterea de către ADR a Raportului de verificare a conformității administrative și a admisibilității a DJ, împreună cu Documentului Justificativ către AMPOR;

Etapa 4 - Analiza de către AMPOR a Raportului de verificare a conformității administrative și a admisibilității a DJ;

Etapa 5 - Transmiterea de către AM POR a Documentului Justificativ către Grupul de lucru Abordări Noi din cadrul Ministerului Fondurilor Europene în vederea analizei eligibilității proiectelor cu finanțare din alte Programe Operaționale;

Etapa 6 - Aprobarea de către AM POR a Raportului de verificare a conformității administrative și a admisibilității a DJ, respectiv a Documentului Justificativ de către Grupul de lucru Abordări Noi din cadrul Ministerului Fondurilor Europene

Etapa 7 - Aprobarea de către Comitetul de management pentru coordonarea fondurilor ESI a Documentului Justificativ și transmiterea acestuia către beneficiar și ADR.

Etapa VII Finanțarea proiectelor aferente Documentului Justificativ

După finalizarea etapelor de aprobare a SDL și a Documentului Justificativ, proiectele prioritizate și selectate de către autoritatea urbană, vor fi depuse pentru finanțare în cadrul apelurilor de proiecte deschise pentru prioritățile

de investiție/axele prioritare ale programelor operaționale specifice, cu respectarea condițiilor specifice de finanțare ale apelurilor de proiecte respective.

5.3. DEFINIREA UNOR INDICATORI CUANTIFICABILI, ÎN MĂSURA ÎN CARE ESTE POSIBIL, RELEVANȚI PENTRU A MONITORIZA ȘI EVALUA SIDA PE PARCURSUL ORIZZONTULUI DE IMPLEMENTARE

Indicatorii de monitorizare și evaluare a investițiilor realizate prin strategii sunt următorii:

Dezvoltare economică

Domeniu	Indicatori
Cercetare, inovare, transfer tehnologic-dezvoltare	✓ Entități de transfer tehnologic sprijinite; ✓ Număr de întreprinderi care beneficiază de sprijin nefinanciar.
Tehnologia informației și comunicației	✓ Număr de furnizori de servicii de internet și de tip broadband; ✓ Număr de consumatori de servicii de internet și de tip broadband.
Activități economice specifice localităților componente	✓ Număr evenimente de promovare a produselor meșteșugărești și artizanale realizate; ✓ Număr de meșteșugari și artizani participanți la evenimente.
Dezvoltare edilitară	✓ Număr de unități locative pentru tineri (ANL) construite; ✓ Număr de tineri care locuiesc în blocurile ANL; ✓ Număr locuințe sociale construite; ✓ Număr locuitori în locuințele sociale construite; ✓ Număr locuințe de necesitate construite; ✓ Număr monumente de for public realizate
Revitalizarea urbană a Municipiului Satu Mare	✓ Număr imobile proprietate publică reabilite; ✓ Număr monumente istorice reabilite; ✓ Număr străzi reabilite și modernizate; ✓ Număr străzi modernizate cu materiale specifice zonei istorice; ✓ Suprafață zonă pietonală amenajată; ✓ Număr parcuri noi realizate; ✓ Număr punți pietonale realizate; ✓ Număr km de plantații de aliniament ✓ Număr clase/grupe care învață despre istoria municipiului în școli și centrul de informare;

	✓ Număr ore despre istoria municipiului în școli și centrul de informare.
Turismul urban	✓ Număr puncte de belvedere amenajate; ✓ Număr trasee turistice tematice realizate/marcate; ✓ Număr puncte de informare turistică amenajate; ✓ Număr materiale de promovare turistică elaborate și difuzate (broșuri/pliante); ✓ Număr participări la târguri de turism naționale; ✓ Număr participări la târguri de turism internaționale; ✓ Număr de târguri de turism organizate; ✓ Număr de turiști
Turismul pentru sport și agrement	✓ Număr unități de cazare amenajate; ✓ Număr programe ecoturistice concepute și oferite; ✓ Număr de circuite/trasee turistice în parteneriat cu localitățile din vecinătate realizate; ✓ Număr circuite turistice județene/regionale/naționale realizate (în care este inclus și municipiul).
Turismul cultural	✓ Calendar anual al evenimentelor cultural-tradiționale și artistice din Municipiul Satu Mare editat și distribuit; ✓ Număr de evenimente cultural-artistice și mediatice organizate; ✓ Număr evenimente/festivaluri folclorice organizate; ✓ Număr circuite turistice interne și internaționale în care este inclusă municipiul Satu Mare; ✓ Număr de tabere tematice (artă, ecologice, creație) organizate.
Turismul științific și de afaceri	✓ Număr spații dotate pentru turismul de afaceri, științific, de congrese (săli de conferință create, săli pentru întâlniri de afaceri); ✓ Cluster turistic dezvoltat; ✓ Număr parteneriate încheiate între autoritățile de cultură locale.
Domeniul sectorial social	
Domeniu	Indicatori
Infrastructură și servicii de educație preuniversitară	□ Număr de burse de merit acordate elevilor cu rezultate remarcabile; □ Număr de elevi participanți la cursul opțional de istorie, cultură și civilizație locală;

	▫ % clădiri reabilitate, modernizate
Infrastructură și servicii de educație universitară	▫ Cămine pentru studenți; ▫ Clădire desfășurare cursuri ; ▫ Număr mediu anual de studenți; ▫ Număr mediu anual de profesori care predau în mediul universitar.
Formare profesională continuă	▫ Centru de formare profesională a adulților creat; ▫ Număr de cursuri de formare profesională realizate; ▫ Număr de beneficiari ai cursurilor de formare profesională.
Șomajul și promovarea ocupării	▫ Centru de consiliere socială și ocupațională creat.
Infrastructură și servicii sociale	▫ Centru de zi pentru persoane cu dizabilități creat; ▫ Număr persoane beneficiare ale serviciilor oferite de centrul de zi; ▫ Număr centre de zi pentru vârstnici create; ▫ Număr de persoane vârstnice beneficiare ale serviciilor oferite de centrele de zi; ▫ Centru pentru victimele violenței în familie realizat; ▫ Număr de victime ale violenței în familie beneficiare ale serviciilor oferite de centru.
Integrarea comunității rome	▫ Centru de consiliere și asistență socială pentru rome creat; ▫ Număr de persoane rome beneficiare ale centrului; ▫ Scăderea ratei de abandon școlar în rândul copiilor rome; ▫ Număr de mini-afaceri dezvoltate de persoane de etnie romă; ▫ Număr târguri de arte și meserii tradiționale ale romeilor organizate; ▫ Număr de rome participanți la târguri.
Sănătate	▫ Centru de permanență al medicilor stomatologi creat; ▫ Centru de permanență al medicilor de familie creat;

	▫ Centru de respiro pentru persoanele cu dizabilități mintale grav creat; ▫ Serviciul medical specializat pentru consumatorii de droguri creat.
Cultură	▫ Număr evenimente culturale derulate ▫ Număr de spectatori; ▫ Număr cămine culturale reabilitate;
Tineret și sport	▫ Număr baze sportive reabilitate; ▫ Spațiu nou pentru practicarea noilor sporturi pentru tineri realizat (role, biciclete, baschet); ▫ Număr manifestări sportive organizate; ▫ Număr campionate sportive între școli/cartiere realizate;
Siguranța cetățeanului	▫ Număr camere de supraveghere montate; ▫ Nr. incidente, etc.
Domeniu sectorial	Indicatori
Clima	▫ Parc fotovoltaic realizat; ▫ Număr clădiri de interes public dotate cu instalații de producere a energiei din surse regenerabile; ▫ Număr locuințe dotate cu centrale pe biomasă; ▫ Număr campanii de conștientizare privind beneficiile utilizării „energiei verzi”. ▫ Număr apartamente reabilitate termic ▫ Număr/ % clădiri publice eficiente energetic ▫ Strategie integrată pentru managementul resurselor de apă din sub-bazinul Someș dezvoltată. ▫ Număr de corpuri noi cu surse de lumină cu eficiență luminoasă ridicată utilizate; - Număr km de rețea de iluminat public modernizați; ▫ Număr km de rețea de iluminat public realizați.
Domeniu sectorial	Indicatori
Demografie	✓ Număr locuințe pentru tineri

	✓ Număr de persoane care au revenit de la muncă din străinătate și care și-au reluat activitatea curentă în municipiu.
--	--

Domeniul sectorial Mediu

Domeniu	Indicatori
Gestionarea deșeurilor	▫ Procentul de acoperire a populației deservite de servicii de salubritate; ▫ Cantitatea de deseuri municipale colectata anual (tone/locuitor) pe tip major de deșeu; ▫ Reducerea % a cantității de deșeuri produse; ▫ Cantitatea de deseuri recuperabile colectata anual (tone/an) pe tip major de deșeu; ▫ Valoarea investitiei, suprafata de teren redată circuitului agricol în zona ecologizată; ▫ Număr situri poluate reabilitate; ▫ Număr de campanii de educare a cetățenilor privind colectarea selectivă a deșeurilor și utilizarea produselor cu ciclu mare de viață, ecologice, reutilizabile; ▫ Număr de cetățeni beneficiari ai campaniilor de educare
Calitatea aerului și apei	▫ Număr de zile în care concentrația de poluanți atmosferici depășește valoarea maximă admisibilă; ▫ Număr de determinări în care parametri fizico-chimici, biologici și bacteriologici ai apei depășesc valorile prescrise în standardele internaționale (OMS); ▫ Număr taxe de acces plătite pentru mijloacele de transport marfă; ▫ Număr taxe de acces în centru plătite de posesorii de autoturisme.
Poluarea fonică și riscurile naturale	▫ Populație expusă nivelului de zgomot superior valorii de 65 db (media pe 24h); ▫ Hartă acustică a municipiului realizată și permanent actualizată;

Parcuri și spații verzi	▫ Număr ha spații verzi reabilite; ▫ Număr ha spații verzi amenajate inclusiv în localitățile componente; ▫ Număr km de perdele de protecție dezvoltate.
Biodiversitate	▫ Audit privind biodiversitatea locală realizat; ▫ Cadastru verde finalizat; ▫ Număr evenimente din calendarul ecologic organizate de Centrul de informare și educație ecologică; ▫ Număr participanți la evenimente; ▫ Număr elevi participanți la programul de educație ecologică; ▫ Număr acțiuni de voluntariat în vederea îmbunătățirii calității zonelor verzi de interes comunitare derulate
Cadrul natural	▫ Număr km de albie amenajată; ▫ Număr ha de văi amenajate; ▫ Număr ha împădurite; ▫ Număr de activități realizate pentru promovarea râului Someș.
Infrastructură de acces: străzi, poduri/pasaje, parcuri, trotuare	▫ Număr de parcuri noi construite, din care - o Număr locuri de parcare supraterrane - o Număr locuri de parcare subterane - o Număr parcuri pentru biciclete realizate ▫ Număr stații de închiriere de biciclete realizate; ▫ Număr km /Număr piste de biciclete realizate; ▫ Număr de bulevarde modernizate; ▫ Șosea de centură realizată; ▫ Număr km /Număr străzi modernizate; ▫ Număr km /Număr străzi asfaltate; ▫ Număr km de stradă urbană realizată; ▫ Număr km de drumuri de interes local modernizate; ▫ Număr treceri la nivel de cale ferată modernizate;

	▫ Număr de pasaje supraterrane pietonale realizate; ▫ Număr de pasaje subterane pietonale realizate; ▫ Număr de poduri rutiere peste râul Someș realizate.
Transport public	▫ Plan de mobilitate urbană durabilă realizat; ▫ Centru de transport intermodal construit; ▫ Sistem de management integrat al transportului public realizat; - Număr de beneficiari ai călătoriilor gratuite; ▫ Număr de campanii de educare a cetățenilor pentru folosirea altor mijloace de transport decât autoturismul personal organizate; ▫ Număr de biciclete achiziționate pentru a fi puse gratuit la dispoziția cetățenilor și turiștilor
Energia electrică	▫ Număr km de rețea de energie electrică modernizați; ▫ Număr km de rețea de energie electrică realizați; ▫ Număr de gospodării racordate la rețeaua de energie electrică; ▫ Număr km de canalizații subterane pentru rețelele de utilități realizate.
Rețeaua de alimentare cu apă și canalizare	▫ Număr km de rețea de alimentare cu apă potabilă modernizați; ▫ Număr km de rețea de alimentare cu apă potabilă realizați; ▫ Număr de gospodării racordate la rețeaua de alimentară cu apă potabilă; ▫ Număr km de rețea de canalizare modernizați; ▫ Număr km de rețea de canalizare realizați; ▫ Număr de gospodării racordate la rețeaua de canalizare cu apă potabilă.
Alimentare cu gaz metan	▫ Număr km de rețea de alimentare cu gaze modernizați; ▫ Număr km de rețea de alimentare cu gaze realizați; ▫ Număr de gospodării racordate la rețeaua de alimentarea cu gaze.

6. CADRUL PARTENERIAL PENTRU ELABORAREA ȘI IMPLEMENTAREA SIDU

6.1. PREZENTAREA CADRULUI PARTENERIAL DE ELABORARE ȘI IMPLEMENTARE SIDU, INCLUSIV CU RESPONSABILITĂȚI

Pentru elaborarea Strategiei Integrate de Dezvoltare Urbană s-au realizat două echipe care au participat la pregătirea documentului de planificare strategică, echipe formate din persoane din departamentele Primăriei, experți în domeniile sectoriale relevante și experți externi:

1. *Echipa de coordonare pentru elaborarea strategiei* formată din:

- Primarul Municipiului Satu Mare;
- Șeful Serviciului de scriere, implementare și monitorizare proiecte din cadrul Primăriei Municipiului Satu Mare
- Consultantul extern.

2. *Grupul de lucru* aferent realizării documentului de planificare strategică format din:

- *Grupul de lucru intern*: echipa ce formează aparatul Primarului - persoanele cu putere de decizie reprezentante ale departamentelor relevante pentru documentul strategic;
- *Grupul de lucru extern*: persoane cu putere de decizie reprezentante ale fiecărei instituții deținătoare de date statistice și rapoarte pe domeniile sectoriale relevante.

SDL a fost elaborat în urma consultării Strategiei de Dezvoltare Locală, cu includerea elementelor specifice unui document strategic de dezvoltare locală, în concordanță cu cerințele minime menționate de Regulamentul (UE) nr. 1301/2013 în această privință.

Pentru realizarea analizei situației existente și trasarea acțiunilor din SIDU s-au consultat cetățenii Municipiului Satu Mare, mediul de afaceri și persoane aflate în aparatul administrației publice locale pentru prezentarea analizei situației existente și în identificarea nevoilor la nivelul Municipiului Satu Mare.

6.1.1. Pașii metodologici în elaborarea Strategiei Integrate de Dezvoltare Urbană:

Pași metodologici	Responsabili
Faza de pregătire tehnico-administrativă	
Realizarea echipei de coordonare și a grupului de lucru aferent realizării documentului de planificare strategică	Primarul Municipiului Satu Mare; Șeful Serviciului de scriere, implementare și monitorizare proiecte din cadrul Primăriei Municipiului Satu Mare
Echipa de coordonare pentru elaborarea strategiei formată din: o Primarul Municipiului Satu Mare; o Directorul executiv al Direcției Integrare Europeană a Municipiului Satu Mare; o Consultantul extern.	Primarul Municipiului Satu Mare; Șeful Serviciului de scriere, implementare și monitorizare proiecte din cadrul Primăriei Municipiului Satu Mare Directorul de contract al Consultantului extern
Constituirea echipei de coordonare pentru elaborarea strategiei și a grupului de lucru ce va fi consultat în elaborarea strategiei	Echipa de coordonare pentru elaborarea strategiei
Grupul de lucru intern: echipa ce formează aparatul Primarului - persoanele cu putere de decizie reprezentante ale departamentelor relevante pentru documentul strategic. Grupul de lucru extern: persoane cu putere de decizie reprezentante ale fiecărei instituții deținătoare de date statistice și rapoarte pe domeniile sectoriale relevante.	Echipa de coordonare pentru elaborarea strategiei
Faza de elaborare a strategiei	
Obținerea de input din date statistice, rapoarte și strategii sectoriale	Echipa de coordonare pentru elaborarea strategiei
Contactarea instituțiilor/ departamentelor locale cu activitate sectorială pentru	Echipa de coordonare pentru elaborarea strategiei

obținerea datelor statistice, rapoartelor, altor documente de raportare similare și a obiectivelor (strategiilor) sectoriale de dezvoltare la nivelul domeniilor relevante (habitat și dezvoltare urbană, dezvoltare economică, turism, resurse umane și social, capacitate administrativă) și al celor conexe cu implicații directe la nivelul localității și obținerea datelor și informațiilor relevante.	
Analiza și prelucrarea datelor obținute	Consultantul
Obținerea de input din sondaje, interviuri și focus grupuri	
Realizarea unui chestionar pentru sondarea opiniei comunității cu privire la status quo-ul actual și la ce se dorește a fi pe viitor și realizarea sondajului de opinie	Consultantul
Realizarea unui chestionar pentru interviuri structurate cu reprezentanții mediului de afaceri și ai societății civile și realizarea interviurilor	Consultantul
Realizarea unui chestionar pentru interviuri structurate cu reprezentanții aparatului primarului în vederea evidențierii capacității administrative a unității administrativ teritoriale și realizarea interviurilor	Consultantul
Prelucrarea datelor și realizarea rapoartelor de cercetare	Consultantul
Realizarea analizei SWOT și a direcțiilor majore de dezvoltare	Echipa de coordonare pentru elaborarea strategiei
Realizarea analizei SWOT	Echipa de coordonare pentru elaborarea strategiei
Stabilirea direcțiilor majore și a viziunii de dezvoltare	Echipa de coordonare pentru elaborarea strategiei
Consultarea factorilor de decizie locali cu privire la varianta draft a strategiei	Echipa de coordonare pentru elaborarea strategiei
Elaborarea SDL în forma de consultare publică	Echipa de coordonare pentru elaborarea strategiei
Finalizarea SDL	
Înregistrarea sugestiilor/ modificărilor obținute în urma consultării publice	Echipa de coordonare pentru elaborarea strategiei
Finalizarea SDL în urma consultării publice	Echipa de coordonare pentru elaborarea strategiei

Pentru a se asigura implementarea cu succes a strategiei prin susținerea obiectivelor operaționale în vederea atingerii obiectivului general al acesteia este necesară utilizarea unor importante resurse umane, financiare și de timp prin care se pot realiza proiectele propuse în portofoliul de proiecte prioritare și prin realizarea măsurilor necesare.

Resursele umane necesare implementării cu succes a strategiei sunt deja pregătite prin implementarea cu succes a diferitelor proiecte, schimburi de experiență, infuzie și absorbție de expertiză și know how datorate interesului municipalității de a realiza dezvoltarea capacității tehnice, administrative și instituționale a Aparatului Primarului în vederea asigurării unor intervenții sustenabile.

Resursele de timp au fost calculate astfel încât să se poată asigura continuitatea aceleiași direcții de dezvoltare pentru o perioadă suficient de lungă astfel încât valoarea adăugată a primelor rezultate să poată constitui premisă pentru obținerea celor viitoare.

Resursele financiare vor fi asigurate nu doar de bugetele locale, ci și prin atragerea de surse private.

6.1.2. Pașii metodologici în implementarea Strategiei Integrate de Dezvoltare Urbană:

Pași metodologici	Responsabili
Procesul de admisibilitate a SIDU și PMUD	Beneficiar Echipa de coordonare pentru elaborarea strategiei
Organizarea structurii de implementare SIDU	
Managementul implementării Strategiei Integrate de Dezvoltare Urbană va fi asigurat de o echipă din partea beneficiarului numită prin dispoziția primarului	Echipa de coordonare pentru elaborarea strategiei
Înființarea Autorității Urbane	
Autoritatea Urbană va fi formată din reprezentanți ai diferitelor structuri interne din cadrul Primăriei și din cadrul instituțiilor publice din subordine	Beneficiar AU
Elaborarea Documentului justificativ pentru finanțarea din Fonduri ESI 2014-2020 și selectarea și prioritizarea proiectelor din SIDU	

Documentul justificativ pentru finanțarea intervențiilor din Fonduri ESI 2014-2020 va detalia abordarea propusă pentru utilizarea Fondurilor ESI în perioada 2014-2020, inclusiv lista proiectelor prioritizate la nivel local pentru acest interval, pornind de la portofoliul de proiecte ce se regăsește în SIDU. Scopul principal al acestuia este identificarea proiectelor din SIDU care vor fi finanțate din diverse programe operaționale în perioada 2014-2020 (axa prioritară 4 a POR, alte programe operaționale, etc.)	UI SIDU AU
Evaluarea Documentului Justificativ	
Evaluarea Documentului Justificativ va fi efectuată de ADR, AMPOR și Grupul de lucru Abordări Noi din cadrul Ministerului Fondurilor Europene în vederea analizei eligibilității proiectelor cu finanțare din alte Programe Operaționale.	UI SIDU AU
Finanțarea proiectelor aferente Documentului Justificativ	
După finalizarea etapelor de aprobare a SIDU și a Documentului Justificativ, proiectele prioritizate și selectate de către autoritatea urbană, vor fi depuse pentru finanțare.	UI SIDU AU

Se poate observa că atât în faza de elaborare a SIDU cât și în etapa de implementare a documentului strategic sunt implicați toți actorii principali care pot contribui la dezvoltarea unei strategii sustenabile și realiste:

- experți din aparatul primăriei
- mediul de afaceri prin aplicarea interviului pe baza chestionarelor realizate;
- specialiști din instituții și organizații publice locale;
- specialiști din cele 5 domenii sectoriale analizate și tratate prin SIDU;
- comunitatea Municipiului Satu Mare prin participarea la sondarea publică.

6.1.3. Organigrama membrilor implicați în implementarea SIDU

Echipa de implementare SIDU este formată din reprezentanți ai structurilor interne ai primăriei și ale structurilor din subordinea consiliului local. Aceasta monitorizează activitatea tuturor membrilor echipei de implementare și se

asigură că planul de acțiune elaborat prin acest document strategic este respectat de toți actorii implicați în implementarea acestuia.

Echipa de implementare SIDU răspunde direct reprezentantului legal al Municipiului Satu Mare, repectând atribuțiile care le dețin prin asumarea funcției.

Echipa de implementare a SIDU și Autoritatea urbană primesc asistență pentru realizarea SIDU și implementarea cu succes a acesteia printr-o structură nou înființată la nivelul ADR-urilor pentru această perioadă de programare.

Responsabilitățile Structurilor de sprijinire a dezvoltării urbane durabile (SSDU) sunt următoarele:

- Sprijinirea elaborării/actualizării/modificării documentelor programatice aferente implementării dezvoltării urbane durabile în perioada 2014-2020, astfel:
 - sprijină în elaborarea și actualizarea SIDU și a Documentului Justificativ, precum și preverificare a acestora;
 - oferă sprijin în elaborarea altor documente necesare pentru implementarea Documentului justificativ, cum ar fi planuri de mobilitate urbană, planuri de acțiune pentru energie durabilă, etc.
 - Sprijinirea Autorităților Urbane în îndeplinirea responsabilităților, astfel:
 - sprijin în procesul de creare a AU, în elaborarea procedurilor interne de lucru și în procesul de implementare a acordurilor de delegare de atribuții încheiate cu AMPOR.
- Sprijinirea monitorizării Documentului justificativ pentru finanțarea intervențiilor din Fonduri ESI 2014-2020, prin:
 - elaborarea de rapoarte de monitorizare periodice și informări ad hoc privind stadiul implementării DJ, inclusiv a proiectelor prioritare.
- Acordarea de sprijin pentru implementarea dezvoltării urbane durabile în perioada 2014-2020, astfel:
 - asigură legătura între APL și autoritățile de management prin oferirea de informații, realizarea de întâlniri, participarea la întâlniri și în grupuri de lucru de coordonare;
 - asigură promovarea cu privire la apelurile de proiecte/oportunități de finanțare din Fonduri ESI 2014-2020;
 - o contribuie sau derulează campanii de promovare și informare referitoare la conceptul de dezvoltare urbană durabilă în perioada 2014-2020.

6.1.4. Acțiuni de întreprins pe termen mediu (2016-2020)

Acțiuni	Responsabili
Aprobarea strategiei de către Consiliul Local al municipiului Satu Mare prin Hotărâre de Consiliu Local	Consiliul Local al municipiului Satu Mare

Înființarea Autorității Urbane prin Hotărâre de Consiliu Local	Consiliul Local al municipiului Satu Mare
Numirea echipei de implementare SIDU, prin Dispoziție a Primarului municipiului Satu Mare	Primarul municipiului Satu Mare
Numirea membrilor Autorității Urbane, prin Dispoziție a Primarului municipiului Satu Mare	Primarul municipiului Satu Mare
Sortarea proiectelor de către echipa de implementare SIDU și stabilirea responsabilităților fiecărei direcții din cadrul Primăriei municipiului Satu Mare	UI SIDU
Sortarea proiectelor pentru realizarea listei scurte de proiecte prioritare de către Autoritatea Urbană	AU
Pregătirea documentațiilor necesare pentru a aduce proiectele din lista de proiecte prioritare a municipiului în stadiu de maturitate pentru a putea fi depuse pentru finanțare (Pre-SF, SF, PT, plan de afaceri, cerere de finanțare etc.)	UI SIDU Consultanți externi
Identificarea partenerilor publici și privați pentru dezvoltarea și implementarea proiectelor prioritare	UI SIDU
Realizarea de acorduri de parteneriat între Consiliul Local și parteneri din mediul universitar, de cercetare și mediul de afaceri pentru realizarea proiectelor din portofoliul de proiecte prioritare	UI SIDU Mediul de afaceri Instituții de învățământ și de cercetare
Planificarea multianuală a bugetului având în vedere resursele necesare pentru implementarea proiectelor prioritare și stabilirea graficului de derulare/implementare a strategiei (inclusiv în bugetul multianual a investițiilor propuse ca fiind prioritare în vederea pregătirii lor)	Consiliul Local al municipiului Satu Mare UI SIDU
Pregătirea cadrului instituțional și a resurselor umane pentru implementarea cu succes a proiectelor prioritare	UI SIDU Consultanți externi
Elaborarea de strategii sectoriale de dezvoltare și alte studii de planificare strategică	UI SIDU Consultanți externi
Evaluarea intermediară a strategiei	UI SIDU Evaluator independent

6.1.5. Acțiuni de întreprins pe termen lung (2020-2030)

Acțiuni	Responsabili
Continuarea activităților pe termen mediu care nu au fost finalizate (acțiunile noi și diferite față de cele anterioare)	Aceiași responsabili ca și pe termen mediu
Finalizarea implementării proiectelor prioritare	UI SIDU Consultanți externi
Promovarea rezultatelor proiectelor la nivel național și internațional	UI SIDU
Promovarea și sprijinirea inițiativelor în domeniile prioritare și complementare proiectelor prioritare	UI SIDU Consiliul Local al municipiului Satu Mare
Evaluarea finală a strategiei	UI SIDU Evaluator independent

Primar

Kereskényi Gábor

Șef serviciu

Sveda Andrea